

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

Tractatus V. De Irregularitate, atque de eius Dispensatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

minus quam excommunicatio prohibet à perceptione Sacramentorum, ut supra dictum est c. 2. n. 1. ergo si curi excommunicationem si reservata non sit ante absolutionem à peccatis, quibus expositus Confessarius tollere potest, arg. c. nuper, de sent. excommunic. ita & interdictum hoc personale.

RESOL. XXIV.

An interdictio Clero intelligatur interdictio Religiosi?
Et quid, si Religiosus habeat beneficium seculare, v. g. Pastorum, Canonatum, &c. ita ut censeatur à suis segregatus?
Et quid est dicendum, si censura feratur sub nomine personarum Ecclesiasticarum, an comprehendantur Religiosi, etiam Conversi, Moniales, Novitii, & Eremitae? Ex p. 5. tract. 10. Ref. 81. aliis 80.

Sup. hoc su-
pra in tr. 2.
Ref. 51. §. 5. sed
ad h. 6.

Affirmativè respondent Doctores quos citat Sayrus lib. 5. c. 4. n. 29. & hanc opinionem esse communem testatur Covarruvias in c. alma mater, part. 2. c. 1. num. 8. §. 5. & tenet ex neotericis Megala in 3. part. lib. 2. c. 1. q. 2. n. 15. Suar. disp. 32. sect. 2. num. 17. quia tota communitas distinguitur in populum & Clerum; sed Religiosi non comprehenduntur sub nomine populi: ergo sub nomine Cleri.

2. Verum tu ne discedas à contraria sententia, Dico igitur quòd quando interdictio Clerus, neque ex antecedentibus, vel consequentibus constare potest de contraria mente iudicis, vel legislatoris, non comprehendantur personae Religiosae, quia, ut tradunt

varii, tales in odiosis non comprehenduntur nomine Cleri, etiam si primam tonsuram habeant, nisi ex adiunctis aliud colligatur, atque ita si in sententia dicitur, Interdicimus Clerum talis civitatis, non comprehenduntur Religiosi. Quod intelligo, nisi Religiosus habeat beneficium seculare, verbi gratia Pastorum, Canonatum, ita ut censeatur à suis segregatus, quia talis sub nomine Cleri comprehenditur, quòd si censura feratur sub nomine personarum Ecclesiasticarum, comprehenduntur Religiosi etiam Conversi, & Moniales, quia etiam hi divino servitio se mancipant, & vocantur personae Ecclesiae: imò comprehenduntur Eremitae: verius etiam est comprehendere Novitios, quia etiam hi censentur personae Ecclesiae quòd versantur in probatione, si interdicatur Religiosi, verius est eos non comprehendere, quia in odiosis non veniunt nomine Religiosi. Et haec omnia docet Præpositus in 3. p. 9. 4. de interd. dub. 2. n. 11. cui addit Portel in dub. reg. ver. interd. n. 5. ubi sic ait. Interdictio Cleri universo alicuius urbis, non interdicuntur Religiosi illius urbis si verba aliud non indicent, quia in odiosis nomine Cleri non intelliguntur Religiosi, bene tamen in favorabilibus. Ita ille, cui addit Veginum tab. 5. §. 5. n. 3. Alterium tom. 2. disp. 1. cap. 5. dub. 6. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 1. n. 9. Avilam p. 5. disp. 1. dub. 4. concl. 7. & Laymann. lib. 1. tr. 5. part. 4. c. 3.

In Indice primo hujus Tom. 5. Vide Appendix ad hunc Tract. 4. Vbi reperies alias multas quaestiones mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. Ref. quae simul pertinent ad hunc Tract. 4. de Interdictio.

TRACTATUS QUINTVS,
DE IRREGVLARITATE,

Atque de ejus Dispensatione.

RESOLVTIO PRIMA.

An ad incurrendam irregularitatem, quam culpa sequitur, sufficiat peccatum veniale?
Et an Papa possit imponere irregularitatem purè ob peccatum veniale? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 41.

Quæ nunc §. 1
hanc sequen-
tur, & in Re-
solut. 1. post
seq. & infra
Ref. 6. cursum
in duabus
ejus ult. lin.
& in Ref.
32. 1.

NEGATIVAM sententiam docui in part. 2. tract. 2. Miscell. ref. 20. sed novissimè, me citato, hanc sententiam tanquam improbabilem damnavi Megala, in var. resol. tom. 2. resol. 159. num. 4. & c. continebatur, de homicidio.

2. Sed nescio, quomodo opinio communis Doctorum validissimis fulcra rationibus possit à Megalio improbabili vocari, & ita hanc sententiam præter Sayrum, Suarez, Coninch, Bonac. Filliuc. Sanch. Vilalobos, quos ubi supra citavi, tenet etiam Montefinus in 1. 2. tom. 2. q. 7. 6. art. 4. disp. 8. q. 12. n. 153. Turrianus de cens. lib. 8. disp. 57. dub. 2. Gord. in Theol. moral. tom. 2. lib. 7. q. 10. §. 4. n. 14. Laym. in Theol. mor. lib. 1. tr. 5. p. 1. c. 1. n. 4. Ioan. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de irregul. dub. 12. concl. 6. Tann. tom. 4. disp. 6. q. 10. dub. 10.

n. 181. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 19. punct. 3. §. 5. Valq. in 1. 2. disp. 158. c. 1. Hurtado de irregul. disp. 1. diff. 2. n. 8. Præpositus in 3. p. D. Thom. 9. 5. de irregul. dub. 2. n. 6. Avila de censuris part. 7. disp. 2. dub. 3. concl. 3. Sotus de just. lib. 5. q. 1. art. 9. & alii penes ipsos, quia non est lex canonica ulla, quæ decernat irregularitatem propter solam venialem culpam, sed nec debere decerni, quia est poena gravior suspensione, & tamen suspensio postulat peccatum mortale ex communi opinione, imò est gravior etiam excommunicatione minore, cum privet executione Ordinum, nec sit poena medicinalis, sed de se quidem perpetua, & difficilis admodum dispensationis, quæ quidem sententia est ita vera, ut asserat Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 2. n. 19. & Suarez tom. 5. disp. 40. sect. 3. n. 17. Pontificem non posse purè ob peccatum veniale ferre irregularitatem, & licet contrarium asserat Avila de cens. part. 7. disp. 2. dub. 3. concl. 2. tamen adversus illum insurgit novissimè Turrianus de censuris lib. 8. disp. 57. dub. 2. & sic ait. Fallitur Avila dicens Papam posse imponere irregularitatem ob peccatum veniale, sed de irregularitate et poena falsum est, quia poena non esset proportionata peccato. Ita ille. Verum quicquid sit de hoc, certum est de facto nullam irregularitatem esse impositam in iure, nisi pro culpa mortali, & ad e. continebatur, quod

quod adducit Megalius, respondet Sayrus de cens. lib. 7. c. 5. num. 5. & alii ibi, Diaconum peccasse mortaliter; alias vero responsiones videbis apud Doctores citatos, præsertim apud doctissimum Ludovicum Montefium in 1. 2. D. Thoma tom. 2. q. 76. art. 4. disp. 8. quest. 12. num. 150.

RESOL. II.

Ex occasione cuiusdam homicidii casualis fuit olim à me quaesitum, utrum ad irregularitatem ex delicto incurrendam, requiratur culpa mortalis, ita ut negligentia venialis non sufficiat? Ex p. 2. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 18. alias 20.

§. 1. EX nostris P. Megala in 3. p. lib. 7. c. 2. q. 1. n. 7. & 9. 5. n. 110. ex Societate Iesu P. Molina de iust. tom. 4. tract. 3. disp. 77. n. 4. ex Dominicanorum familia Illustrissimus Cajet. in 2. 2. q. 64. art. 8. cum Petro de Aragona ibidem, & alii putant culpam venialem sufficere ad irregularitatem incurrendam, & præcipue probat hoc Megala ex cap. continebatur, de homicidio. Deinde, ait Molina, irregularitas ex eo proveniens, quod aliquis se immisceat causæ sanguinis, incurri potest, absque alia culpa (quin & cum merito) propter solum homicidium, aut mutilationem, quæ sint subsequenta, ut patet in laico, qui licet, ac meritorie in ea causa accusavit; & iudice, qui similiter licet, ac meritorie sententiam tulit. Ergo, &c.

2. At ego contrariam sententiam probabiliorē esse semper censui, & illam in facti contingentia consuli. Ita docent præter DD. quos citat, & sequitur Sayrus de cens. lib. 7. c. 5. n. 5. Suarez de cens. disp. 40. sect. 3. n. 19. Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 2. n. 13. Bonac. de cens. disp. 7. q. 1. punct. 2. n. 1. Filiuc. in qq. mor. tom. 1. tract. 20. c. 3. a. n. 58. usque ad n. 64. Villalob. in sum. tr. 21. diff. 22. n. 8. & 14. Sanch. de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 32. n. 34. & alii. Dico igitur, ad incurrendam irregularitatem requiri peccatum mortale, & non sufficere quancunque negligentiam venialem. Et ratio est, quia irregularitas est poena gravissima, & quia poena debet proportionari delicto. Ergo non est verisimile incurri ob culpam, & negligentiam tantum venialem. Cæteras rationes vide apud citatos auctores.

3. Restat respondere ad argumenta in contrarium. Ad argumentum Megale respondetur secundum aliquos, Clericum illum, de quo in c. continebatur, peccasse mortaliter ludendo cum laico joco satis indecenti, ut patet. Ergo. Ita Sayrus ubi supra. Sed hæc responsio non ita ardet Suarez, & ipse aliam meliorem dat, disp. 45. sect. 6. n. 3. adi illam, non pigebit.

4. Ad argumentum Molinæ respondeo, non ob stare quoddam aliquando incurrat irregularitas ex homicidio, sine culpa, dummodo homicidium illud factum sit publica auctoritate ex defectu lenitatis, non autem privata ex delicto, ut est in casu nostro: nam tale homicidium debet esse culpabile, ideoque voluntarium, saltem indirecte.

RESOL. III.

An suspensio, interdictum, & irregularitas, &c. Incurratur propter culpam venialem? Ex p. 3. tract. 6. & Misc. 2. Refol. 51.

§. 1. LIQUI affirmativè respondent, & ita docet Cajetanus in summa, ver. suspensio, ver. interdictum, & ver. irregularitas, & de suspensione docent Atmilla ver. suspensio, num. 1. & Lopez in instruct. p. 2. tit. 1. cap. 3. 1. & de irregularitate docuerunt Molina de iust. tom. 4. tract. 3. disp. 77. n. 4. & alii.

ria tom. 4. tr. 7. disp. 75. n. 1. & disp. 77. n. 2. Megala in 3. p. lib. 7. c. 2. q. 1. n. 7. & 9. 5. n. 39. Corduba in qq. lib. 2. q. 26. Aragon. in 2. 2. quest. 64. art. 8. Castrus de leg. poen. lib. 1. cap. 5. docum. 4.

2. At mihi semper contraria sententia magis placuit, quam tuerentur loquentes de omnibus censuris, Suarez in 3. p. com. 5. disp. 4. sect. 10. n. 8. & Sanchez de matr. tom. 4. lib. 9. disp. 32. n. 29. & ita loquentes de suspensione docent Henriquez lib. 13. c. 34. n. 1. Emanuel Sà ver. suspensio ab officio, ver. qui certus est, & loquentes de irregularitate, ita etiam docent Filiucius tom. 1. tr. 20. c. 3. n. 58. Villalobos in summa tom. 1. tr. 21. diff. 22. n. 8. & 14. Bañez in 2. 2. q. 64. art. 8. tract. de de irregul. part. 2. dub. 2. Alvarez in part. 2. disp. 136. n. 1. Sotus de iust. lib. 5. quest. 1. art. 9. Saloni in 2. 2. quest. 64. art. 8. immediate ante 4. coner. & alii.

3. Dicendum est igitur, quod quoties ignorantia juris, vel facti excusat transgressionem Canonis à peccato mortali, excusat etiam non solum ab excommunicatione, sed etiam ab aliis censuris, & poenis ob delictum impositis, ut irregularitate ob delictum, suspensione, & interdicto. Et ratio est, quia supradictæ poenæ cum sint gravissimæ non est credendum illas piam matrem Ecclesiam infligere ob peccatum veniale. Sed de hac questione alibi à nobis etiam actum est, ideo ad alias transeamus.

RESOL. IV.

An irregularitas ex delicto incurrat, si delinquent nesciat peccatum, sed ignoret ius positum prohibens sub dicta poena irregularitatis? Ex p. 3. tract. 5. & Misc. 1. Ref. 67.

§. 1. A Firmativè respondent Layman in Theol. Sup. hoc in tribus ref. seqq. & in aliis eorum primarum tom. 1. lib. 1. c. 15. q. 7. & alii, eo quod talis irregularitas annotationum non contrahatur propter contumaciam, sed propter turpitudinem, seu maculam culpæ, qua criminofus secundum Ecclesiæ Canonem inhabilis redditur ad altaris ministerium: hæc opinio est probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam existimo, quam tenent Sanch. de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 32. n. 17. Reginald. tom. 2. lib. 30. c. 2. n. 15. Peregrinus de duello, q. 8. n. 18. & Portel. in addit. ad dubia Reg. ver. ignorantia, n. 21. ubi sic asserit. Sicut ad incurrendam excommunicationem diximus non sufficere, quod sciam opus esse prohibitum ab Ecclesia, sed ut sciam de poena, idque prohiberi sub excommunicatione; ita de cæteris poenis, suspensione, interdicto, irregularitate, &c. dicendum, quod ut incurrantur non sufficit, me scire opus esse prohibitum, sed requiri, ut sciam esse prohibitum sub poena suspensionis, irregularitatis, &c. Ita ille, & ratio est, quia in c. 2. de constit. in 6. asseritur ignorantes non ligari sententiis, ubi non est sermo de sola excommunicationis sententia, sed de omnibus sententiis Ordinationum. Ergo, &c. Vnde apparet me his diebus probabiliter respondiisse cuidam consulenti in casu, ut supra proposito, non incurrisse in irregularitatem, de hac questione vide supra in Resol. 20.

RESOL. V.

An quis incurrat irregularitatem, si committat aliquid, quod sit iure natura prohibitum, ut homicidium, ignorans tamen esse prohibitum iure Ecclesiastico, aut saltem poenam irregularitatis ei esse annexam? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 36.

S 2

§. 1. Affirma

Sup. hoc in
rel. prae-
& in duabus
sec. & sup.
in tr. 1. Rel.
32. §. Quae
autem, coram
in fin. & in
rom. 2. tr. 6.
Ref. 2. §. 6.
ult. & in to.
4. tr. 8. Ref.
104. §. ult.
per tot. & in
to. 3. tr. 3.
Ref. 34. §.
Sed obiter.

§. 1. **A**ffirmative responder Villalobos *rom. 1. tr. 1. diff. 6. num. 1.* ubi sic ait. [El que ignora el derecho de la irregularidad si haze el atto à que esta annexa, incurre en ella, esto es comun y llano porque tambien otras penas como la del blasphemio y homicida se incurren ignorando el derecho, y en esto difiere tambien esta pena de las censuras porque aquellas como son medicinales no las incurren los que las ignoran con ignorancia invincible, mas ha se de entender la conclusion del que ignora el precepto Ecclesiastico tan solamente cometiendo culpa contra ley natural, o divina, porque estas irregularidades que se ponen por culpa miran la indegencia que el atto en si tiene, y ansi faltando essa no se incurren.] Sic ille. Et ita hanc sententiam tenet Suarez & Vasquez, quos citat & sequitur Hurtado *disp. 1. de irregul. diff. 8. num. 18.* quia, ait ipse, homicidium, v. g. & quodcumque aliud delictum factum contra jus naturale, etiam cum omnimoda ignorantia prohibitionis Ecclesiasticae, ob quod lata est irregularitas, est simpliciter tale delictum, v. g. homicidium, aut aliud; & quamvis in eo delicto non sit contumacia in Ecclesiam remanet in eo sufficiens indecentia ad suscipiendos Ordines, & ad exercendos jam susceptos, ob quam evitandam fertur irregularitas; imò in eo remanet sufficiens culpa, vt ea poenalis ei infligatur, quamvis irregularitas infligatur vt poena; ergo absque fundamento praerogatur notitia prohibitionis Ecclesiasticae ad incurrendam irregularitatem latam ob delictum alio jure prohibitum. Adde multo minus praerogatur scientiam, seu notitiam annexionis ipsius irregularitatis ad eam incurrendam, quia de ratione poenae, aut quasi poenae, non est quod sit voluntaria; quod autem delictum absque notitia irregularitatis factum habeat minorem contumaciam, seu inobedientiam respectu Ecclesiae, parum refert, quia absque ea notitia sufficientem habet contumaciam & indecentiam, est tamen peculiare excommunicatione, & aliis poenis latis per statuta Ordinariorum certum, quod probabiliter ignorat, non incurrantur. Haec omnia Hurtado.

2. Verum non reticeam hic adnotare quod non desunt DD. contrariam sententiam tenentes, & hi sunt inter theotricos, Thom. Sanchez *de matrim. lib. 9. disp. 32. num. 17. juncto n. 9.* & Aegid. Coninch *de Sacram. disp. 18. dub. 4. n. 19.* & 31. ubi sic asserit. Probabilis est excentum actum cui annexa est in puram poenam irregularitatis, hanc non incurtere si invincibiliter ignoret jure Ecclesiastico prohibitam; & etiam non est impossibile ignorantiam poenae irregularitatis excusare, etiam si quis sciat agere contra legem Ecclesiasticam. Ita Coninch, qui multos adducit textus & rationes, & hanc sententiam tenet etiam Ioan. Prapoli *in 3. p. 9. §. de irregul. dub. 2. n. 9.* ubi docet absolute non incurtere irregularitatem committentem aliquid contra legem naturalem, vel divinam si ignorat, quod idem lege Ecclesiastica prohibetur sub poena irregularitatis; & licet *num. 10.* teneat hoc non procedere, quando non praerogatur Ecclesiasticum, sed solum poena irregularitatis ei annexa ignoratur, attamen hanc sententiam, quam ipse contra Sanchez tenet, vocat tantum veriore, unde cum Coninch *ubi supra* putat illam etiam in hoc casu, quando tantum ignoratur poena irregularitatis, esse probabilem; sed tu ne recedas à prima sententia, quoad irregularitatem homicidii, vt optime observat Merolla *in disp. Theolog. tom. 1. disp. 1. c. 2. corollar. 1. n. 49.* & ego *infra in hoc tract. resol. 85.* nam quoad alias irregularitates impositas in poenam puram delicti, ego puto secundam sententiam negativam esse probabilissimam. Vide Merollam *ubi supra*, & de hac quaestione iterum redibit sermo *in d. resol. 85.*

Quae nunc
hanc sequetur,
&c.

RESOL. VI.

An ignorans alicui actum impositum esse irregularitatem, excusetur ab illa?
Idem dicendum est de poena excommunicationis, suspensionis & interdicti, etiam si ignorantia sit vincibilis, dummodo non sit crassa, vel supina?
Et docetur quod irregularitas ex homicidio, vel mutilatione, licet videatur esse ex delicto, includit praecipue defectum lenitatis, & ideo incurritur, licet occidens ignoret homicidium illam impositum esse, & hoc dubium est valde notandum, quia quotidianum, & à paucis decusum. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 85.

§. 1. **O**uam plausibilis erit Confessaris haec resolutio, & negativam sententiam docet Hurtado *tract. de irregul. disp. 1. diff. 8. n. 18.* Vasquez *in 3. part. tom. 4. dub. 16. de excommunic. Azorius tom. 1. lib. 1. c. 15. quest. 7.* Corduba *in 99. lib. 2. quest. 12.* Suarez *tom. 5. in 3. p. disp. 40. sect. 5. n. 10.* Alvarez *in part. 2. disp. 158. num. 5.* Avila *de cens. part. 2. c. 5. disp. 10. concl. 2.* Sotus *in 4. disp. 229. 1. art. 2. ad finem.* & Martinus Ledesma *in 2. 2. q. 24. art. 6.* Verum ego puto contrariam sententiam non minus probabilem esse. Dico igitur quod ignorantia juris invincibilis excusat ab irregularitate, etiam si imponatur pro facto jure naturali damnato, quia poena non incurritur absque culpa. Ita Navarrus, Reginaldus, Peregrinus, Sanchez & Bonacina, quos citat & sequitur Merol. *in disp. theol. tom. 1. disp. 1. c. 2. coroll. 1. num. 48.* quibus adde Castrum Palaum *in opere morali tom. 1. tract. 2. disp. 1. punct. 18. num. 6.* Coninch *de Sacram. disp. 18. dub. 4. num. 31.* & Portel *ubi infra*, & ideo si excommunicatus celebret ignorans invincibiliter esse impositam poenam irregularitatis excommunicato celebranti, non incurrit irregularitatem. Imò Merolla *ubi supra* *dub. 3. num. 85.* docet etiam ignorantiam moraliter vincibilem excusare à poena irregularitatis, dummodo non sit crassa, quia haec non omni ex lata culpa.

2. Sed dicit aliquis, si haec doctrina esset vera, sequeretur quod si quis occideret aliquem nefcius homicidio impositum esse irregularitatem, illum non incurreret. Sed hoc dicere est absurdum: ergo. Respondet Laurentium de Portel *in dubiis regularum, per ignorantiam, n. 19.* totum hoc concedere, sic enim asserit. Praemittendum est aliam irregularitatem consequi ex delicto, ut ex homicidio, ex celebratione in excommunicatione, &c. in poenam delicti. Alia vero est irregularitas: quae non ponitur ob delictum, sed ex indecentia, vel defectu lenitatis, & committitur non culpam, sed indecentiam, qualis est bigamia, & irregularitas contracta à iudice sine culpa damnanter hominem ad mortem iustitiae. Et quidem certum est apud omnes hanc irregularitatem secundi generis certo contrahi, etiam si operans operetur ignorantia invincibilis. Est ergo sola quaestio de irregularitate primi generis orta ex delicto, an ista quoque poena est, similiter & suspensio, interdictum, inhabilitas & similes incurrantur ab operante invincibiliter ignorante? Sotus & Ledesma affirmant; Sanchez vero tenet probabilis has omnes poenas non incurri ab operante qui habet ignorantiam juris positivi illas imponentis; ita Portel, qui ut aperte apparet ex ejus verbis expressè irregularitatem ex homicidio tanquam ortam ex delicto non incurri ab ignorante illam, & hanc sententiam etiam aperte videtur docere Castrum Palaum *ubi supra*.

3. Verum his non obstantibus contrariam sententiam

tiam tenendam esse puto, quia, ut bene observat Merolla loco citato in *disputatione theol. tom. 1. disp. 1. c. 2. n. 49. & n. 87.* Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione, licet videatur esse ex delicto, includit tamen præcipue defectum lenitatis, ergo incurritur, licet occidens ignoret homicidio illam impositam esse; & hoc dubium est valde notandum, quia quotidianum, & à paucis discussum; & scio quod aliquando doctorem hominum torset ingenia. Vide etiam Guilielmum Mercetum de *Sacram. in 3. p. D. Thom. q. 66. art. 9. num. 6.*

4. Dicendum est igitur ad incurrendam excommunicationem non sufficere quoddam sciam opus esse prohibitum, sed ut sciam de pœna, idque prohiberi sub excommunicatione. Ita de cæteris pœnis, suspensione, interdicto, irregularitate, &c. quod est valde consolatorium, & verum est etiam si ignorantia, ut supra diximus, esset vincibilis, & ita præter Merollam docet Laurentius de Portel ubi supra n. 27. ubi ita ait. Ignorantia vincibilis sive facti, sive juris imponentis censuras, & alias pœnas spirituales, sive factum illud sit peccatum mortale, sive non, si tamen non fuerit ignorantia crassa & supina, excusat ab omnibus illis pœnis; & hæc conclusio est magnæ consolationis, etque intelligenda de quibuscumque pœnis, sive latis à jure communi Papæ, sive à particulari Dieceſanorum; crassa verò & supina ignorantia est illa quæ procedit ex culpa lata, quæ intervenit in adhibenda diligentia; culpa verò lata est, quando ignorans aut nullam, aut valde modicam adhibuit diligentiam ut sciret quæ nosse teneat, vel quæ ex malicia, vel ex nimia negligentia procedit. Vbi vides posse aliquem evadere prædictas omnes pœnas, etiam si operetur culpabiliter mortaliter cum ignorantia juris, vel facti dummodo ignorantia non sit crassa & supina, sive magna. Vnde etiam colliges non incurri irregularitatem homicidii ob solam culpam venialem. Sic Portel, & ego supra in *resolut. 2. 1.*

RESOL. VII.

An ignorans homicidio esse annexam irregularitatem, excusetur ab illius incursione?
Ex quo oritur hæc alia difficilis questio. An qui scienter accessit ad consanguineam uxoris suæ, ignorans tamen privationem petendi debitum esse ab Ecclesia ob hoc peccatum impositam, illam non incurrat, & sic non eget dispensatione, ut à sua uxore petat debitum?
Ex p. 9. tract. 7. Misc. 2. Ref. 19.

§. 1. CAsus in dies accidit: & affirmativam sententiam probabilem esse, putat novissimè Cæstrus Palæus tom. 6. disp. 6. punct. 6. n. 3. ubi firmans, quod si probabiliter ignores, irregularitatem delicto esse annexam: tamen si scias ecclesiastica lege esse prohibitum, ab irregularitate excusetis, adversus hanc sententiam n. 2. sic arguit: [Si ad incurrendam irregularitatem necessarium foret cognoscere eam pœnam delicto annexam: ergo homicida ignorans hanc pœnam nulla irregularitate teneretur, sed liberè posset ad Ordines promoveri. Hoc autem falsum videtur: siquidem Iudex justè reum morti tradens irregularitatem contrahit, tamen si ignoret irregularitatem suo facto impositam esse, eò quod dedecet Christi esse Ministrum, qui alium vita privavit: sed hæc indecentia efficacius urget in eo, qui injustè, & iniquè alium occidit: ergo irregularis erit, tamen si ignoret suo delicto irregularitatem esse impositam. Tamen ipse postea ad hoc argumentum sic responderet num. 3. Neque item est inconveniens, quod Iudex, ignorans suo facto irre-

gularitatem annexam, eam contrahat; non tamen eam contrahat homicida ignorans irregularitatem suo delicto annexam: quia irregularitas Iudici, non in pœnam, sed ob decentiam posita est: at homicida, tum ob decentiam, tum in pœnam delicti irregularitas indicitur; quæ irregularitas gravior est, & difficilius dispensationis, ac proinde non est mitum, ut cognitionem legis eam indicentis exposcit. Ita Palæus, in quibus verbis, ut vides, apertè patet, ipsum docere, homicidam ignorantem suo facto irregularitatem annexam esse, illam non incurtere.

2. Sed habeo magnam difficultatem in hac doctrina: video enim esse contra communem sententiam Doctorum, & contra praxim: videtur enim sufficere, ut incuratur irregularitas; si sit annexa homicidio propter decentiam; & ideo non obstat, si sit etiam annexa in pœnam: non enim incurritur ex uno capite, sed etiam ex alio, ut ego alibi adnotavi.

3. Sed ex his oritur alia difficilis questio, quæ ex verbis Magistri Serra in p. 2. tom. 2. q. 76. art. 3. dub. 2. tibi proponam: sic itaque asserit: [Nonnulli asserunt, illum, qui scienter accessit ad consanguineam uxoris suæ, ignorans privationem petendi debitum esse ab Ecclesia ob hoc peccatum impositam, illam non incurtere, sicque non eget dispensatione, ut à sua uxore petat debitum. Nam talis privatio est pœna; ignorantia autem invincibilis pœnæ ab ea excusat. Sed hoc tutum non est, cum sit contra communem Ecclesiæ consuetudinem: solent enim fideles moneri à Confessariis; ne petant debitum, quando ad consanguineam uxoris intra secundum gradum accesserunt, lege ibi doctumam Ref. 244. & in tom. 7. tr. 1. ex Ref. 231. q. unic. art. 2. concl. 2. & alii, qui prædictam privationem petendi debitum appellant pœnam: nam nolunt eodem modo judicandum esse de illa, ac de aliis pœnis: aliis enim cum, juxta sententiam probabilem ipsius Magistri Soto quam prædicti Authores approbant, leges pœnales etiam apponentes pœnas, ad executionem non requirunt aliqua actio, non obligent ad pœnam ante Iudicis sententiam; fateri debet, etiam si quis, sciens pœnam privationis petendi debitum accedat ad consanguineam uxoris, non teneri se abstinere à petitione debiti ante Iudicis sententiam: quod quis dicat? Certe hæc privatio petendi debitum non alio modo dicitur pœna incestus, quam privatio contrahendi matrimonium dicitur pœna criminis homicidii, vel adulterii: sed, qui tale crimen commisit, quamvis invincibiliter ignoraret privationem contrahendi matrimonium, illam incurteret, ergo & qui committit prædictum peccatum incestus, privationem petendi debitum incurrit, etiam si invincibiliter ignoret illam. Vtrique enim privatio, non propriè pœna est, sed impedimentum quoddam, & inhabilitas, à qua non excusat illius ignorantia.] Hucusque Serra satis probabiliter.

4. Sed ego etiam probabiliter puto, quod si quis ex ignorantia facti vel juris, vel solius pœnæ, contrahat cum suo conjugis cognationem, aut affinitatem, non privatur petitione debiti. Et ita præter alios, me citato, hanc sententiam tenet amicissimus Pater Franciscus Lugo de *Principiis Theol. mor. c. 4. q. 3. n. 37.* cui adde novissimè, etiam me citato, Quintanadueñas in *Theol. moral. tom. 1. tr. 9. singul. 6. num. 3. & 4.* omnino videndum.

RESOL. VIII.

An irregularitas incurritur in aliquo casu à jure non expresso?

S 3

E2

Et quid dicendum, quando dubium est de jure, hoc est, an sit pro aliquo delicto commissio imposita à jure aliqua irregularitas, an tunc judicandum sit non esse irregularitatem in eo casu constitutam? Ex part. 4. tract. 2. Ref. 80.

Quoad hoc
lege doct.
Ref. seq.

§. 1. **R**espondeo negativè, & ita habetur expressè in c. is qui, de sentent. excommunic. in 6. Unde in hac materia non valet argumentum à simili, ut pluribus suprà dictum est, neque à fortiori, &c. nec obstat c. ad audientiam, & c. significasti, de homicidio, ubi statuitur censendum esse irregularem eum, qui de irregularitate sui dubius, atque incertus est; eo quod in dubio tutior pars sit eligenda: ergo non solum ubi est irregularitas expressa, sed etiam ubi dubium est, incurritur.

Sup. sine du-
bio de jure
inf. in Ref.
89. §. Proba-
tur paulo
post init. à
verbo. Sed
quando ver-
samur in du-
bio. Sed ad-
verte quod
sub eodem
num. Ref. 89.
sunt duæ
Ref. unitæ, &
sup. citatur
§. est in se-
cunda Ref.

2. Non, inquam, hæc jura obstant, nam procedunt ubi dubium est de facto, sed cap. is qui, procedit de jure; igitur quando dubium est de jure, hoc est, an sit pro aliquo delicto commissio imposita à jure aliqua irregularitas, tunc est judicandum non esse irregularitatem in eo casu constitutam, cum talis irregularitas non sit in jure expressa, & ita docent Aloysius Bariola in aphorismis, lib. 1. verbo irregularitas, §. 10. Valent. tom. 4. disp. 7. §. 19. punct. 20. notab. 3. Petrus Cornejo in 3. p. D. Thoma tr. 5. de irregularitate, disp. 1. dub. 2. Suarez de censur. disp. 4. sect. 4. num. 15. Sayrus lib. 6. c. 2. num. 4. & alii communiter; unde summopere notanda est hæc doctrina à Confessariis & casuum conscientiarum responsoribus, nam ex illa ab incurusione irregularitatis multos pœnitentes liberabunt.

RESOL. IX.

An communis opinio Doctorum possit introducere aliquam irregularitatem, etiam si clarè non sit expressa in jure?

Idem censendum est de quibusdam censuris, v. g. suspensione propter susceptionem Ordinis per saltum? Ex p. 8. tract. 7. & Misc. Ref. 18.

Quoad hoc
lege doct.
præced. Ref.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Layman lib. 1. tr. 7. part. 5. c. 1. num. 6. ubi sic ait. His adde quod defectus, ob quem irregularitas incurritur, debet esse specificè nominatus in jure: neque ab uno ad alium casum, ob similem, vel majorem rationem, extensio fieri potest, sicut ex communi docet Navarr. c. 27. num. 194. in fine. Suar. disp. 40. sect. 5. & 6. Quamvis negari non posse videtur, quædam irregularitates sine jure expresso per Doctorum ita opinantium auctoritatem introductas, atque diuturna Ecclesiæ consuetudine firmatas fuisse, quæ non minus, quam aliæ censuræ, vim obtinere debent, tum quia consensus Doctorum, & Ecclesiarum consuetudo optima est factorum canonum, & antiquæ observationis interpret: tum quia universum verum est, quod consuetudo per tacitum consensum sit constitutiva juris, etsi lex scripta desideretur. Et quod dico de irregularitate, idem sentiendum de quibusdam censuris, v. g. suspensione propter susceptionem Ordinis per saltum: quæ suspensio nullo jure satis expressa censetur, sed per consuetudinem stabilita; ideoque obiter approbata per Trident. sess. 23. c. 14. de reform. Hucusque Layman; unde ex hac doctrina posset quis dicere, quod licet irregularitas ex defectu lenitatis in jure sit lata solum contra concurrentes ad mortem tantum ministros justitiæ, tamen per Doctorum communem sententiam, & per consuetudinem jam videtur extensa ad omnes qui neci cooperantur, etiam si non sint justitiæ administri.

2. Sed his non obstantibus aliqui hanc Laymanni sententiam non admittunt, & ideo novissimè Ioannes Machadus de Perfect. Confess. tom. 1. lib. 1. part. 3. tr. 15. docum. 1. num. 5. sic asserit: Et tamen principio llano dispuesto por Derecho, y muy necesario para deducir del muchos casos especiales, que los Doctores disputan en esta materia; que no se deve admitir irregularidad alguna, que no este expressa en Derecho. Tanque es assi, que el Padre Layman es de parecer, que aquellas irregularidades que aunque sin Derecho expreso estuviere introduzidas por la autoridad de los Doctores, y comunmente recebidas con la costumbre antigua de la Iglesia, no deven ser menos admitidas, que las que estuviere expresas en el. Con todo esto es comun doctrina, y casi recebida de todos, fundada en Derecho expreso, que no se deve admitir irregularidad, que no estuviere expresa en el; ni por sola la autoridad de los Doctores que la introduzen, ni por averla admitido la costumbre, ni porfue en el Derecho la aya, y se incurra en caso menor, o semejante. Ita Machadus: cujus sententia satis probabilis mihi videtur, licet contrariam etiam probabilem existimem cum Baunio in Theolog. mor. part. 2. tr. 11. §. 3. ubi concedit probabile esse, tam consuetudine Ecclesiæ diuturna, quam auctoritate Doctorum, ita sententium irregularitates aliquas induci posse.

RESOL. X.

An Episcopi incurrant irregularitatem, quæ feruntur aliqui jure generali?

Et an aliquo jure Episcopi excipiantur ab incurrendo excommunicationem, quamvis excipiantur ab incurrendo suspensionem, & interdictionem, quæ jure generali feruntur, quæ sunt distincta ab irregularitate, & excommunicatione? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 53.

§. 1. **N**egativè respondet Majolus lib. 1. de irregular. c. 1. n. 7. nam in c. quia periculosum, de sentent. excommunic. in 6. statuitur Episcopos non teneri jure generali ferente suspensionem, aut interdictionem. Sed quia iste Doctor erat Episcopus, agebat causam suam: cum igitur sine fundamento loquatur, non est recedendum à contraria sententia quam docet Hurtado di. 1. de irregul. diff. 7. n. 26. & Turrianus de cens. lib. 8. disp. 59. dub. 1. quia nullo jure excipiuntur ab incurrendo irregularitatem, imò nec ab incurrendo excommunicationem, quamvis jure dicti cap. excipiantur ab incurrendo suspensionem & interdictionem, quæ jure generali feruntur, quæ sunt distincta ab irregularitate & ab excommunicatione.

RESOL. XI.

An Episcopus incurrat irregularitatem, si concedat licentiam judici laico extirpandi corpus occisi ab Ecclesia ad finem capiendi informationem de delicto in genere?

Et in §. ultimo hujus Resolutionis invenies aliud pollicens dubium notabile, & grave? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 95.

§. 1. **R**espondet negativè Julius Lavois in suis sept. variis elucubrationibus tit. 2. c. 7. n. 31. quia ad remissionem lenitatis requiritur quoddam actus qui sit, sit causa proxima & directa in mortem, vel mutilationem; non autem causa remota, ut ex Navarro cap. 21. n. 111. & Avila de censur. part. 7. disp. 5. sect. 2. docet Turrian. de censur. lib. 9. disp. 66. dub. 3. Sed in nostro casu actus ostendendi cadaver occisi, est remotissimus, & lupæ natura

natura non directus ad mortem, vel mutilationem, & Episcopus nihil operatur, sed tantum permittit exhumari corpus, & capi informationes. Ergo, &c. & ita hanc sententiam præter Lavorium docet etiam in terminis, ut dici solet, terminantibus Doctus Aloysius Riccius in *praxi tom. 1. resolut. 453.* & ita practicum fuisse in Curia Archiepiscopali Neapolitana testatur M. Antonius Genuensis in *praxi cap. 42. num. 10.* & ita etiam docet Venerus in *exam. Episc. lib. 2. cap. 23. num. 19.*

2. Notandum est etiam hic quod Genuensis ubi supra testatur in dicta Curia resolutum fuisse, posse concedi Curiaæ seculari copiam sententiæ dispositionis, sive degradationis verbalis, & renunciationis habitus Clericalis alicujus Clerici inquisiti de homicidio in Curia seculari, alleganti se esse Clericum, & Curia secularis negabat esse Clericum, ob prædictam depositionem, & renunciationem: sed tu in supradictis cogita.

RESOL. XII.

An irregularis possit iniciari prima Tonsura sine prævia dispensatione?

Ex quo inferitur, an prima Tonsura sit Ordo? Ex p. 4. tr. 2. Resol. 88.

Negativam sententiam docet Avila de *cenfur. part. 7. disp. 2. dub. 6. concl. 1.* Præpositus in *addit. ad 3. part. D. Thomæ quest. 5. de irregularitat. dub. 3. num. 11.* Suarez *tom. 5. disputat. 40. sect. 1. num. 11.* & alii communiter, asserentes irregularitatem reddere hominem inhabilem etiam ad primam Tonsuram.

2. Sed adversus hanc sententiam (attendas quæso amice Lector) adest maximum argumentum, supposita communi sententia Theologorum asserentium primam tonsuram non esse Ordinem, cum D. Thomas *3. part. quest. 40. art. 2. Valquez tom. 3. disputat. 236. cap. 1. n. 9. & disputat. 237. cap. 2. Bellarmino lib. 1. de Clericis, cap. 11. Martino Fornario tract. de Ordine cap. 7. n. 1. Filiucio tom. 1. tract. 9. cap. 1. n. 13.* & novissime solide, ut semper solet, cum Patre Hurtado de *Sacram. tract. de Ordine, difficult. 2.* quorum sententia supposita sic argumentor. In odiosis non est facienda extensio de uno casu ad alium; sed Canones asserunt irregularem esse incapax Ordinum; ergo non erit incapax primæ tonsuræ, quia, ut dictum est, propriè non est Ordo; tonsuratus enim ordinatus dici non potest, quia ordinatus habet peculiare officium ad Eucharistiæ celebrationem directum; sed tonsuratus nullum habet officium circa ministerium Altaris, ita ut dici possit deputatus ad Ordines, sed non ordinatus. Ergo, &c. Sed his non obstantibus, quia opinio negativa est communis, non audeo ab ea recedere, & ideo illam omnino tenendam esse existimo.

RESOL. XIII.

An iniciatus Ordinibus minoribus, & Sacris, non suscepta Tonsura, sit irregularis, & teneatur dictam Tonsuram sumere?

Ex quo deducitur, an Tonsura sit Ordo? Ex p. 6. tr. 8. Misc. 3. Resol. 29.

De hoc casu consultus fui à quodam Antiquite & pro primo dubio dixit habuisse responsum affirmativum à quodam Theologo inclitæ Societatis IESU, & in terminis adducebat Martinum

Fornarium de *Sacram. Ordinis, capite 8.* ubi testatur Sacram Congregationem Concilii declarasse eum qui dimissa prima Tonsura ordinatur esse irregularem. Quia ut tenent communiter Canonistæ prima Tonsura est Ordo. Ergo talis suscepit ordinem per saltum, & per consequens contraxit irregularitatem.

2. Sed his non obstantibus ego sententia negativæ adhæsi, * quia Tonsura non est ordo, idque non tantum juxta receptam Theologorum doctrinam, sed etiam juxta ipsum jus Canonicum; quod Tonsuram neque inter minores, neque inter majores ordines agnoscit, *Can. seriatim, dist. 32. Can. illud, dist. 72. Can. à Subdiacono, dist. 93.* Quibus conformiter Concilium Tridentinum Tonsuram quoque ab Ordinibus tam minoribus, quam majoribus distinguit *sess. 23. cap. 4. 5. 6. 11. 12. 13. de Reformat.* Sicut etiam Romanum Pontificale tum alibi, tum quando dicit Clericatus sive prima Tonsura quocumque die, hora, & loco conferri potest, minores verò Ordines possunt dari singulis Dominicis & festivis diebus duplicibus ubicumque, in mane tamen.

3. Confirmatur, illi demum sunt Ordines, qui pro materia habent rem quampiam, per cujus traditionem ipsi conferuntur, juxta *Synod. Flor. Tonsuræ autem nullos assignat materiam per cujus traditionem ipsa conferantur.*

4. Nec valet dicere quod pars affirmativa suadetur primò, ex *cap. cum contingat, de atate & qualitate perficiendorum*, ubi dicitur: Per primam Tonsuram Clericalis ordo confertur. Secundò ex *Alcuino lib. de divinis Officiis, cap. 35. sive de Tonsura Clericorum*, vocante Clericatus ordinem. Tertiò ex motu propria Sixti V. anno 1588. contra malè promotos ad Ordines, ubi, primam Tonsuram appellat characterem Clericalem. Quartò ex eo quod in Trident. *sess. 21. cap. 1. de reform.* dicatur: nihil pro collatione quorumcunque Ordinum etiam Clericalis Tonsuræ accipiant, scilicet Episcopi eamque partem communius sequuntur Canonistæ, quibus unus vel alter Theologus suffragatur. Cæterum communissimè Theologi sentiunt non esse ordinem, quorum sententia est omnino verior. Ergo, &c.

5. Nam respondeo ad primum, & dico: nomen Ordinis in illo capite sumi pro gradu in Ecclesia, absque ulla tamen potestate spiritali, & proinde non sequi primam Tonsuram esse ordinem prout usu Ecclesiastico in hæ materia sumitur, per quod.

6. Respondetur ad secundum, quod Alcuinus solum voluerit significare hominem per primam Tonsuram constitui in gradu eminentiore supra cæteros fideles Laicos, non verò voluisse, quod per illam ulla spiritalis potestas conferatur.

7. Ad tertium dico, per characterem clericalem, Pontificem solum voluisse significare destinationem ad statum clericalem.

8. Ad quartum dico, satis patere de sententia Concilii Trid. ex *cap. 2. cit. illo ergo cap. 1. sess. 21.* solum vult: non licere quidquam accipere, non solum pro collatione Ordinum, sed etiam primæ Tonsuræ, & quibusdam aliis, quæ ibi recenset.

9. Et ita hanc sententiam tenet doctus Stephanus Bauny in *Theol. Moral. tract. 7. quest. 3.* Tiberius in *struct. Ord. in c. 2. quest. 15.* Bonacina de *Sacram. disput. 8. quest. unica, punct. 1. n. 6.* & alii, quos citat & sequitur Sanchez in *opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 6. n. 6.* quibus adde Villalobos in *summa, tom. 1. tract. 11. diff. 2. n. 4.* Ioannem Petit in *Theolog. Moral. tract. 7. lect. 93.* Eligium Bassæum in *Florib. Theolog. pract. verb. Ordo 1. num. 3.* Ioannem Vigier de *Sacram. in 3. part. D. Thom. quest. 37. art. 1. num. 6.* Ergo cum prima

S. 4 Tonsura

*Sup. hoc in
ref. præteri-
ti §. 2. à lin.
4. & in ref.
seq. eursim
in fin. & inf.
in ref. 138. §.
Quare, ad
med. à verif.
Quia primæ
Tonsura. &
sup. in tr. 3.
ref. 12. à lin.
4. & in ref.
25. §. 2. ad
lin. 3. & in
ref. 34. ad
lin. 10. & ip-
sin §. penult.
& seq. & in
tom. 3. tr. 1.
ref. 65. §.
ult. à lin. 4. &
ibi in tr. 5.
ref. 14. à
lin. 3. & §. §.
seqq.

Tonsura non sit Ordo, consulentem nullam contraxisse irregularitatem dicendum est cum non fuerit ordinatus per saltum, cum prima Tonsura non sit Ordo.

10. Quoad secundam dubitationem, an qui suscipit alios Ordines tenetur recipere primam Tonsuram, referantur huc quid alii sentiant. Partem affirmativam docet Franciscus Sylvius in *resolutionibus variis*; verb. Ordo 2. ubi sic ait. Sicut contra mentem Ecclesiæ est quod non tonsuratus Ordines suscipiat, ita contra illam est, quod non suscepta Tonsura in iis ministret, ideo religioso præfatus Tonsura conferenda est. Ita ille. Sed negativam sententiam invenio docere Ioannem Baptistam de Fabris in *Manuali Ordinandorum*, de *Sacrament. Ordinis*, c. 4. quæst. 13. ubi sic asserit: Dicitur est quod Tonsura est preparatio ad Ordines suscipiendos, debetne necessarii præcedere Ordines? Respondeo de necessitate Sacramenti non debet præcedere, quia etiam si quis susciperet Ordines non recepta Tonsura validè esset ordinatus, nec ulterius teneretur ad Tonsuram, est tamen de necessitate præcepti. Hæc ille.

RESOL. XIV.

An excommunicatus, si sumat minores Ordines, efficiatur irregularis?

Et quid, si suscipiat Ordinem sacrum?

Ex quo sequitur, quod excommunicatus minori excommunicatione recipiens primam Tonsuram, non est irregularis.

Et an qui in suspensione, & interdicto recipit Ordinem sacrum, fiat irregularis? Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Rel. 23.

§. 1. Negativam sententiam esse probabilem docet Lessius in 3. par. c. 6. de irreg. dub. 2. n. 45. ubi sic ait: [Qui ligatus censura excommunicationis recipit Ordinem, præsertim sacrum sit irregularis. Est communis, ex cap. Cum illorum, de sent. excomm. Virum verò, si minores recipiat, fiat irregularis, est dubium. Plerique putant esse irregularem: quia Canon generaliter loquitur de Ordine Ecclesiastico. Sed contrarium non est improbabile: quia, cum Canones de Ordinibus Ecclesiasticis loquuntur sæpè tantummodò sacros intelligunt ut videre est in Concilio Tridentino sess. 14. c. 7. de reform.] Ita ille. Qui etiam subdit quæ in suspensione recipit Ordinem sacrum, non videtur fieri irregularis: quia iure non est expressum. Est contra Navarrum. Ratio esse potest: quia suspensio est directè ab exercitio Ordinis suscepti, & solum ex decentia impedit susceptionem novi. Idem probabile est, si quis in interdicto constitutus ordinetur; quia in iure non invenitur expressum. Hæc Lessius, quæ omnia confirmat Avila de cens. part. 7. disp. 9. sect. 2. dub. 6. conclus. 3. & seq. Et ego absolūtè teneo excommunicatum, sumendo Ordines minores, non incurere irregularitatem. Vide Navarr. consil. 28. de sent. excommunic.

2. Hinc sequitur à fortiori, quod excommunicatus majori excommunicatione recipiens primam Tonsuram, non est irregularis. Ita Navar. in eodem consil. ad 3. quæst. Et hoc est verum, licet teneremus, quod recipiens minores fiat irregularis. Ratio est: quia prima Tonsura non est Ordo, ut bene advertit Avila ubi sup.

Sup hoc late
in rel. præ-
terita §. 2. à
lin. 2. &c.

RESOL. XV.

An efficiatur irregularis, si quis recipiat Ordines furtive, v. g. qui non examinatur, neque admissus suscipit Ordines, &c.

Et quid est dicendum de aliis casibus sæpe in praxi occurrentibus, quos in §. penult. & ultimo Resolutionis discussos invenies?

Et an, quando tempore Ordinationis Episcopi ferunt excommunicationem contra furtivæ Ordinationi se ingerentes, dicta irregularitas regulariter sit Papa reservata, ita ut Episcopus in ea dispensare non possit? Ex p. 4. tract. 2. Rel. 55.

§. 1. Respondeo quod qui ordinatur furtivè, incurrit irregularitatem; dicitur verò furtivè ordinari qui non examinatus, neque admissus suscipit Ordines, vel quando fecit ut alius examinaretur, & ipse loco illius & nomine suscipit Ordines, ut patet ex cap. 1. de eo, qui furtivè ordinatur; dispensatio verò huius irregularitatis committitur Episcopo, c. 1. & ult. cit. cum hac tamen conditione, ut non fuerit denunciatus ab Episcopo vel Archidiacono, vel alio ministro mandante ut nullus se furtivè ingerat sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ; in hoc enim casu non potest Episcopus dispensare, nisi aut Religionem ingreditur, aut faciat ibi condignam penitentiam, & ita docet Turrianus de cens. lib. 9. disp. 61. dub. 3. Hurtado disp. 2. de irregular. diff. 1. n. 3. Præp. in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 5. n. 26. Coninch. de Sacram. disp. 18. dub. 5. n. 43. Suarez de cens. disp. 42. sect. 3. n. 5. & alii penes ipsos; verum quia hoc tempore Episcopi communiter ferunt excommunicationem contra furtivæ ordinationi se ingerentes, ideo dicta irregularitas regulariter Papæ est reservata.

2. Non reticemus tamen hic adnotare Bonacinam de censur. disp. 7. quæst. 3. punct. 4. n. 6. in fine, docere, licet cum aliqua formidine supradictam doctrinam esse veram, quando quis diaconatum furtivè suscipit, & consequenter in hoc casu incurrit irregularitatem, ut loquitur dict. cap. 1. Secus autem in susceptione furtivæ alicuius Ordinum, nam in hac contrahitur tantum suspensio.

3. Nota etiam hic non incurere irregularitatem, si quis ordinatur in his casibus. Primò quando quis accipit Ordines ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatu quoad locum & dignitatem. Secundò qui ordinatur ante legitimam ætatem. Tertiò qui ordinatur ab Episcopo alieno sine licentia proprii. Quartò qui ordinatur non servatis interdictis. Quintò qui ordinatur per saltum. Sextò qui recipit Ordines extra tempora sine dispensatione. Septimò qui existens in irregularitate si recipiat Ordines sine dispensatione dictæ irregularitatis; in his enim casibus non irregularitas, sed suspensio incurritur. Ita Filiucius tom. 1. tract. 20. c. 7. num. 190. & seq. Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 12. n. 1. & alii.

4. Nota etiam secundò quod aliqui probabiliter asserunt ligatum majori excommunicatione recipiendo scienter, vel cum ignorantia crassa, vel affectata Ordines sacros, non incurere irregularitatem. Vide Bonacinam ubi supra. Idem dicendum est etiam probabiliter de suspensio & interdicto, & recipiente Ordines sine confirmatione, unde in gratiam Confessoriorum dico absolūtè, quod in duobus tantum casibus quis in mala Ordinum susceptione incurrit irregularitatem. Primò si furtivè ordinetur modo, quo supra dictum est. Secundò si durante matrimonio, etiam non consummato, præsumit sacros Ordines suscipere; in aliis autem casibus quos adducunt DD. asserentes incurri irregularitatem in susceptione Ordinum, tu tene contrarium, quia cum non exprimentur in iure, non sunt admittendi, unde prudens Confessorius à multis irregularitatibus liberabit penitentes & consumulantes, & ita hanc opinionem tenet Hort. disp. 2. de cens. diff. 1. n. 3. & Præp. in 3. part. 9. §. 5. de irregul. dub. 5. n. 27.

RESOL.

RESOL. XVI.

An sit irregularis Latinus, si ordinetur à Græco, vel Græcus, si ordinetur à Latino?
Et quid, si ordinetur ab Episcopo schismatico, non obstante instructione Clem. VIII. super ritibus Græcorum anno 1595. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 54.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam quoad primum docet Majolus lib. 4. de irregular. c. 32. quod probat ex c. cum secundum, ex cap. ex parte, de temp. ord. Sed contrarium tenendum est, quia in priori c. cum secundum? verum est quod id prohibetur, sed pena irregularitatis non imponitur; & ita hanc sententiam negativam tenet Turrianus de censur. lib. 9. disp. 61. dub. 3. Filiucius tom. 1. tract. 20. c. 7. num. 102. & alii; non nego tamen esse prohibitum Græcos ordinari à Latinis, & Latinos à Græcis, ut probat Azorius tom. 2. lib. 3. c. 48. quest. 14.

2. Quoad secundum dico non incurri irregularitatem propter susceptionem Ordinum ab Episcopo schismatico, & ita censuerunt quinque Theologi Societatis Iesu in Colleg. Rom. in consultatione de hac re habita, ut testatur & probat Io. Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 5. num. 28. non obstante instructione Clement. VIII. super Ritibus Græcorum anno 1595. quam interpretatur Præpositus ibi supra.

RESOL. XVII.

An suspensus ab Ordine incurrat irregularitatem, si ad Ordinem superiorem ascendat.

Et docetur primum Sacrificium non estimari actum illum celebrationis tunc ab Ordinatis.

Et an Episcopus suspensus à Pontificalibus incurrat irregularitatem, si Missam celebret cum apparatu Episcopali?

Et an excommunicati, & suspensi, sunt irregulares, si exerceant ea, quæ pertinent ad jurisdictionem fori exterioris?

Et quid, si Parochus excommunicatus matrimonio assistat, an incurrat irregularitatem?

Et docetur excommunicatum, suspensum, & interdictum non incurrare irregularitatem, si exerceant solemniter actus minorum Ordinum. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 92.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Covarr. in cap. alma part. 2. §. 3. n. 5. Navarr. lib. 1. consil. 26. a. 2. de tempor. ordin. & alii apud Henriquez lib. 14. c. 6. n. 4. in glossa lit. C. quia ascensus ad Ordinem superiorem est veluti exercitium Ordinis inferioris à quo suspensus est. Et ideo si Diaconus ab Ordine suspensus sacerdotium accipiat, exerceat ministerium Presbyteri facificando cum Episcopo. Item Subdiaconus cantando solemniter Evangelium. Ergo, &c.

2. Sed ego negativam sententiam probabiliorem esse existimo cum Suarez de censuris disp. 42. sect. 3. n. 2. Sayro de censuris lib. 4. c. 16. num. 22. & aliis communiter, quia talis irregularitas non est in jure expressa, nec valet pimum argumentum supra adductum. quia, ut probat Layman in Theol. moral. lib. 1. tract. 5. part. 3. c. 1. corollar. 6. susceptionem Ordinis superioris non nisi improprie & abusive dici posse exercitium Ordinis inferioris.

3. Ad primum argumentum assero, ut alibi probavi, primum sacrificium non estimari actum illum

concelebrationis. Ita Avila de censur. part. 3. disp. 5. dub. 7. assert. 3. Henriquez lib. 14. cap. 3. n. 6. Medina in summa, lib. 1. c. 11. y. 8. & alii.

4. Notandum est etiam hic obiter Episcopum suspensum à Pontificalibus non incurere irregularitatem, si Missam celebret cum apparatu Episcopali, quia ab actu celebrandi secundum substantiam suspensus non est, sed tantum secundum solemnitatem accidentalem. Ita Avila de censur. part. 7. disp. 9. sect. 2. dub. 2. §. sed notandum. Covarr. in Clem. part. 1. §. 1. n. 1. Sylvest. ver. suspensio, quest. 5. & alii.

5. Nota etiam excommunicatos & suspensos non fieri irregulares, si exerceant ea quæ pertinent ad jurisdictionem fori exterioris, ut si aliquis excommunicet, suspendat, aut absolvat ab aliqua censura, dummodo absolvat absque solemnitate, nempe sine stola, Psalms, &c. hinc ego olim rectè consului, Parochum excommunicatum matrimonio assistentem non incurrisse irregularitatem. Vide Avilam loco citato, qui dub. 3. rectè etiam docet contra Sylvestrum & Navarrum, excommunicatum, suspensum, & interdictum non incurere irregularitatem, si exerceat solemniter actus minorum Ordinum.

RESOL. XVIII.

An suspensus ex ordinatione ante legitimam ætatem, si canat Evangelium, & Epistolam in eadem Missa, incurrat irregularitatem?

Et notatur quod Sacerdos ordinatione sua incurrens hanc suspensionem non sit irregularis, consecrando simul cum Ordinate, nec Diaconus tunc canens Evangelium. Ex p. 5. tract. 10. Ref. 37.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Hurtadus tract. de susp. diff. 13. n. 36. ubi ita ait. Sacerdos simoniae ordinatus non sit irregularis ex eo, quod consecret cum Episcopo ordinante, quia tunc ejus ordinatio non est completa, quia nondum ei concessa est potestas absolventi à peccatis, ac proinde tunc nondum incurrit suspensionem, quia hæc tantum incurritur ob peccatum completum ordinationis. Imò Suarez disp. 31. sect. 1. & Egidius excusat ab irregularitate canentes Epistolam & Evangelium in eadem Missa, quia actiones illæ non censentur fieri post ordinationem, quia ordinatio durare censetur, quamdiu durat Missa in qua fit. Nos tamen id existimamus falsum, quia actiones illæ verè fiunt post jam perfectam ordinationem Subdiaconi & Diaconi. Ita Hurtadus, & ante illum Avila de censur. part. 3. disp. 5. dub. 7. §. Dico secundò.

2. Sed sententiam Suarez & Coninch, quam ipse falsam vocat, novissimè docet etiam Mercerus de Sacram. in 3. p. g. 24. dub. 7. ubi sic asserit: Tertia suspensio fertur per Pium V. contra eos, qui ante legitimam ætatem, aut extra tempora collationi Ordinum decreta scienter accipiunt sacros Ordines. Isti suspenduntur ab Ordinibus sic susceptis.

3. Notandum quod Sacerdos ordinatione sua incurrens hanc suspensionem, non sit irregularis consecrando simul cum ordinante, neque Diaconus tunc canens Evangelium, quia actus hi non fiunt moraliter loquendo, post ordinationem, quæ durante officio durare censetur. Ita ille, Cui etiam adde Coninch de Sacram. disp. 16. dub. 5. n. 36. ita enim ait: Nota Sacerdotem sua ordinatione incurrentem hanc suspensionem non fieri irregularem consecrando simul cum ordinante, quia tunc nondum ejus ordinatio perfecta est, & consequenter nec suspensio perfectè incurta: secus autem est secundum aliquos de Diacono canente Evangelium in eodem Sacro, quia hæc est actio Ordinis sequens perfe-

Sup. hoc sup. in tr. 3. Ref. 23. §. Sed difficultas.

Sup. his in Ref. & §. nec. in hoc loco.

Sup. hoc in Ref. præterit. §. Ad primū.

perfectam ordinationem. Probabilius tamen Suarez *disp. 13. sect. 1. n. 17.* etiam de hoc id negat, quia hi actus moraliter loquendo, non sunt post ordinationem, quæ censetur durare, quandiu durat Officium. Visde immerito hanc sententiam doctus Hurtadus falsam vocavit, est enim probabilis, & tuta in praxi.

RESOL. XIX.

Sup. prima diff. hujus tituli in Resolutionibus positus in annot. ult. hujus Ref.
An Parochus, qui rebaptizavit sub conditione infantem expositum cum schedula de collato Baptismo, sit tanquam irregularis repellendus a consecratione ejusdem beneficii?
Et resolutio hujus questionis pendet ex ea, an illicitè baptizetur infans expositus cum schedula testificante illum fuisse baptizatum?
Et quid, si talis expositus fuisset inter Saracenos, aut Indos, etiam si haberet tale testimonium, aut schedulam testificantem esse baptizatum? Ex p. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 87.

Sup. hac prim. diff. hujus tituli in Resolutionibus positus in annot. ult. hujus Ref.
§. 1. Resolutio hujus casus pendet ex illa difficultate, an illicitè baptizetur infans expositus cum schedula testificante, illum fuisse baptizatum? & in affirmativam sententiam ego olim inclinavi. Præter Doctores à me citatos, hanc sententiam docet Castus Palauus tom. 3. tract. 19. punct. 13. n. 6. & Dicastrillus de Sacram. tract. 2. disp. 1. dub. 7. n. 176. ubi sic ait: De infantibus verò expositis rectè notat Vasquez ex Soto, & Paludanus n. 26. nisi aliunde constet, esse baptizatos, sub conditione baptizati debere; id quod merito cum eodem Soto intelligit Vasquez, quando exponeretur sine alio testimonio; si tamen in cartha etiam à nemine subscripta secum haberet testimonium baptismi, nec sub conditione esset baptizandus; certissime enim intelligitur, parentes esse Christianos, & voluisse cavere iterationem Baptismi. Si verò id non contingat inter Christianos, sed expositus crederetur à Saracenis, aut Indis, qui exsecrantur Baptismum Christianorum, tunc merito putat Vasquez esse baptizandum sub conditione, etiam si haberet tale testimonium; expositum verò absque illo testimonio sub conditione baptizandum esse, in quo alii etiam Auctores citati conveniunt. Ita Dicastrillus.
2. Sed contrariam sententiam docent non pauci nostræ ætatis præstantissimi Theologi, & in primis agmen ducant deo amicissimi viri Quintanadueñas in Theol. mor. tom. 1. tract. 1. sing. 9. & Antonius Frances in Pastoral. part. 2. tract. unico, quest. 4. & 5. qui validissimis rationibus hanc sententiam firmant, & respondent ad argumenta contraria. Idem etiam, præter Marchant. in pract. 5. tract. 13. resol. 85. à me adductum tenet Ioan. Henriquez in pract. quest. sect. 19. q. 10. ubi sic ait: De a qui se inferre, ser necessario baptizar los niños, puestas a las puertas de las Iglesias, o en las casas particulares sin que se pueda saber quien son sus padres, para poderles preguntar, si estan baptizados. Y advierto, que aunque se hallen estos niños con sed lege cam algun papel, que diga, que estan baptizados, no sienper totam, & do el papel autentico, es dudoso el baptismo, &c. Huic ref. & §. 5. sententia adheret Pater Leandrus de Sacram. tom. 1. ejus annot. tract. 2. disp. 3. quest. 44. firmans, non solum debere baptizari sub conditione, in casu, quo tales infantes non ferant schedulam, in qua scriptum habeatur, eos fuisse baptizatos, (ut omnes Doctores testantur) Verum etiam in casu, in quo inscriptum ferat, fuisse baptizatos; si nomen testis ad minus non probatur; & testatur, quod hanc sententiam approbat usus, & praxis hospitalis Expositorum Tolentanz Civitatis, ubi om-

Quæ nunc invenitur in tom. 1. tr. 1. Ref. 80. si gnantur in §. Sed. paulo post init. à ver. Nam si.

nes sub conditione baptizantur, quamvis secum ferant de baptismo schedulas.

3. Hanc etiam sententiam docet Torrecblanca in pract. spir. l. 2. c. 4. Vnde (ait) expositus baptizandus est in quacunque ætate, saltem sub conditione, quando de ejus baptismo non constat. Constat autem non dicitur per schedulam simplicem, etiam sub scriptam, quam tales expositi portare solent, aut per assertionem unius vetulæ, ut arbitrantur, Paludanus, Soto, & Henriquez. Sed per sufficientem probationem, vel ipsius baptizati assertionem, si solum agitur de baptismo iterando, ut decisum est in Conc. Carthag. cap. 6. reatum in cap. placit. de consecrat. Sic ille.

4. Et tandem Adamus Opatovius à nemine oblitus de Sacram. tract. de Baptismo, disp. 1. q. 7. n. 47. sic ait: De pueris verò expositis, si habent in collo scriptum appensum, si non, quod fuerint baptizati, dico, sub conditione esse baptizandos, ne manifestè pereant.

5. Vidisti, amice Lector, quot viri docti hanc sententiam docuerint, & rationes per extensum ad illam firmendam invenies apud Quintanam & Frances, ubi supra, qui quest. 3. mm. 38. testantur, hanc sententiam praticari in Diocesisbus Castrogustana, Hispanensi, & Cordubensi; unde licet ego olim in contrariam sententiam visus sum inclinare, quam novissime me citato mordicus tenet amicissimus Pater Lago de Sacram. lib. 2. cap. 4. q. 8. n. 19. tamen nunc existimo, sententiam asserentem, hos infantes esse rebaptizandos sub conditione, satis probabilem esse, & idè ad casum propositum respondeo, satis probabiliter Parochum, qui rebaptizavit sub conditione infantem expositum, cum schedula, nullam incurrisse irregularitatem, & per consequens, minimè esse repellendum à consecratione beneficii: nam, stante magna probabilitate dictæ opinionis, immuni fuit ab incuria dictæ irregularitatis late contra rebaptizantes: nam rebaptizavit in casu licito. Sed ego interrogatus de hoc casu plus addidi videlicet itando in opinione dictum Parochum non potuisse rebaptizare illum infantem expositum cum schedula, attamen eo ipso quod illum rebaptizavit sub conditione, nullam incurrisse irregularitatem; & præter DD. à me alibi pro hac opinione adductos, adduxi novissime Martinum de San Ioseph in Mon. Confes. tom. 1. lib. 1. tract. 3. de baptismo n. 9. ubi sic ait: El que rebautiza à sabiendas viendo que haze mal, pero absolutamente, sino de baxo de condicion, dicen, que incurre la irregularidad puesta en el Derecho al que rebautiza, Sayr. de Confes. lib. 7. c. 8. n. 32. Fernandez de Heredia de Sacram. Baptism. par. 4. dub. 2. n. 5. y otros. Pero tengo por mucho mas probable, que no le incurra, porque la irregularidad se puso al que rebautiza simpliciter, y no al que usó de condicion; è la irregularidad, ny otras censuras no se incurren, sino estan puestas en Derecho cap. is qui de sentent. excomm. Ita ille, qui citat Valerium, Suarez, & Avilam. Itaque in utraque sententia superius adducta, dicendum est, supradictum Parochum, fuisse ex tali rebaptizatione immunem ab irregularitate, & posse sine ullo scrupulo beneficium obtinere, nec ex hoc capite ab ipso repellendum esse existimavi.

RESOL. XX.

An rebaptizantes solemniter sub conditione incurram irregularitatem? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 9.

§. 1. Hic casus olim ad me delatus fuit, & quidam Theologus affirmativam sententiam tunc consulu-

in fin. consulto, cui Sayto de cens. lib. 7. c. 8. num. 23. Fernandez de Heredia disp. de Sacram. Baptismi, p. 4. dub. 2. num. 5. & alii apud ipsum.

2. Sed ego consulente ab irregularitate liberavi, sequens sententiam Nugni in 3. p. 9. 66. art. 9. concl. 6. Ioan. Valens in differentiis iuris que fori, ver. irregularitas. differt. 2. n. 1. Yribatna in 4. sent. tom. 1. disp. 6. q. 8. disp. 24. sect. 2. Fernandez in examine Theol. mor. p. 2. c. 10. §. 11. n. 1. Cabrera de Sacram. q. 66. art. 9. n. 18. & 19. Sylvi in 3. p. q. 66. art. 9. querit. 1. Possevini de offic. cur. c. 16. n. 18. Bartholomæi de Angelis in exam. confess. dial. 2. §. 129. Toleti lib. 1. c. 65. n. 5. Avila de cens. part. 7. disp. 7. dub. 3. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 31. sect. 6. dub. 5. & aliorum penes ipsos. Et ratio est, quia irregularitas non incurritur, nisi sit in iure expressa, ut habetur in c. 2. qui de sent. excomm. in 6. sed hæc irregularitas non habetur expressè in iure. Ergo. Probo minorem; nam in iure tantum ponitur irregularitas propter rebaptizationem, sed hæc non est rebaptizatio simpliciter, quia datur sub conditione. Ergo.

RESOL. XXI.

An rebaptizantes aliquem sub conditione sint irregulares?

Et an infans ab infidelibus captus sit postea baptizandus sub conditione?

Pro quo casu adducitur pulchrum dubium, & multa explanantur, que contingere possunt pro Baptismo in dicto casu & aliis. Ex part. 3. tract. addit. Ref. 10.

Probabiliter quoad ad primum negativam sententiam docui in part. 3. tract. 4. Resol. 9. & nunc iterum doceo cum Tannero in 3. part. disp. 4. q. 2. dub. 4. num. 120. & Homobono de Bonis in consult. cas. consens. vol. 1. part. 4. resp. 153. sed non desinam hic adnotare contrariam sententiam, non solum quoad irregularitatem, sed etiam quoad poenam mortis impositam in l. 2. c. ne infans baptismum iteretur, docere Ioannem Præpositum in 3. part. quest. 66. art. 9. dub. 3. n. 103. ubi sic asserit: Adverte ut poena mortis propter rebaptizationem incurritur, aliquos requirere ut baptismum absolute iteretur, quia poena sunt restringenda? unde censent eum qui rebaptizaret sub conditione etiam sciens validitatem prioris Baptismi, non afficiendum extrema supplicio, quamvis graviter peccaret. Sed verius videtur, quod sit in fraudem legis apponeret conditionem sciens priorem Baptismum fuisse validum, & illicitum rebaptismum. posuit illa poena affici, quia conditio non tantum in ordine ad culpam, sed etiam in ordine ad poenam potest conferri his circumstantiis tanquam non apposta, cum censetur apposta solum ad vitandam poenam, & de cetero alio exterior videatur exerceri animo heretico, & ex morali iudicio. quod Baptismus etiam ritè collatus possit repeti. Ita ille. Sed quidquid sit de hoc in foro externo, ego puto in foro interiori talem rebaptizantem sub conditione non esse irregularem. Sed obiter ponam hic pulchrum dubium, de quo his diebus interrogatus fui, & hæc est facti species. Quidam in Rhutenia provincia nascitur, in qua ejus regionis incolæ Christianam Religionem profitentur. Triennis Turcarum incurribus capitur, ut ipsi testantur, apud eos uti Turca educatur, crescit, vivit. Iterum à Hierosolymitanis Equitibus ad tiremes mancipatur, annis pluribus ut mancipium Turca vivit sua lege, servit. Is tandem Christianus fieri petit. Queritur, an de suscepto Baptismo dubius teneatur sub conditione baptizari?

2. Et prima facie negativè videtur respondendum, quia licet quando adest dubium an quis baptizatus fuerit, sit iterandus Baptismus sub conditione, ut patet

in c. de quibus, de baptis. & docet D. Thomas in 3. part. q. 66. art. 9. ad 4. Sotus in 4. disp. 6. quest. 8. Gabriel quest. 2. art. 3. dub. ult. Paludanus quest. 4. art. 1. post 2. concl. & Doctores infra citandi, tamen hoc procedit, quando dubium est probabile, ut observat Bizonzerus de Sacram. part. 3. c. 7. num. 18. Comitulus lib. 1. quest. 1. n. 2. Zambranus de casibus tempore mort. c. 1. dub. 2. num. 1. Estius in 4. sent. disp. 4. §. 15. Petrus à Sancto Ioseph de Sacram. part. 2. disp. 1. sect. 5. Præpositus in 3. part. q. 66. art. 9. dub. 2. n. 99. Valquez in 3. part. tom. 2. disp. 146. c. 3. num. 22. Petrus Ochagavia de Sacram. tract. unico de Sacram. Baptismi, quest. 11. num. 5. & alii communiter. Sed in nostro casu non adest dubium probabile de Baptismo non suscepto, nam quis potest probabiliter opinari puerum natum inter Christianos non esse baptizatum post tres annos suæ nativitatis? Ergo, &c. Quod confirmatur ex doctrina Sylvestri ver. baptisimus, 4. num. 7. Soti in 4. disp. 3. quest. unic. art. 9. Filiucci tom. 1. tract. 2. c. 6. n. 149. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. de sac. Baptis. q. 1. dub. 3. concl. 2. & aliorum asserentium quod expositi inter Christianos si ex ætate judicentur nati ante mensem, censendi sunt baptizati, ergo quanto magis censendus est baptizatus iste puer, qui in terra Christianorum natus, tres annos habebat, quando fuit ab infidelibus captus, igitur dicendum videtur supradicto consulenti non esse adhibendum Baptismum cum conditione.

3. Neque his obstat c. parvulos, de consecrat. disp. 4. D. Leo in Epist. 37. ubi asseritur parvulos à parentibus subtrahos, de quibus nescitur an fuerint baptizati baptizandos esse, si non inveniuntur testes de eorum Baptismo. Nam respondeo cum Valquez in 5. part. tom. 3. disp. 66. art. 9. c. 3. n. 25. Barbosa in Collection. tom. 1. lib. 3. tit. 42. c. 2. n. 5. & aliis quod canon citatus, & D. Leo loquuntur de illis, qui in parva ætate, à Barbaris capti fuerunt, & certum non esset in ea baptizati à fidelibus parentibus consuevisse. Sed in nostro casu scimus dictum parvulum fuisse captum in ea ætate, in qua omnino certum est fideles consuevisse baptizare infantes, nam fuit captus ætatis suæ anno tertio. Ergo, &c. & ideo Coninch. de Sacram. quest. 66. art. 9. dub. 1. n. 97. asserit quod si constaret tales infantes à Barbaris captos iusto tempore à fidelibus educatos fuisse, omnino presumendi essent esse baptizati. Ita ille. Sed hoc accidit in casu nostro, ergo, &c.

4. His tamen non obstantibus puto in supradicto casu adhibendum esse Baptismum sub conditione, nam tota vis argumentationis pro parte negativa superius posita consistit in eo, quod dictus infans fuit captus ab infidelibus in ea ætate, in qua moraliter impossibile videtur non fuisse baptizatum, sed hæc veritas constat ex testibus infidelibus, qui hoc dicere poterunt, ut postea talis à Christianis captus non baptizaretur; vel absolute dico non esse testes fide dignos, ergo non est eis credendum, nam quæ fides adhibenda est eis, qui fidem non habent? Quod à fortiori evidenter probatur ex doctrina Petri Ochagavie de Sacram. tract. unico de Sacram. Baptismi quest. 11. n. 8. & Valquez loco cit. num. 16. Ioan. de la Cruz, & aliorum asserentium, quod si infantes exponerentur inter infideles in Ref. 19. qui baptismum execrantur, tunc etiam si secum haberent testimonium asseverans eos esse baptizatos, essent saltem sub conditione baptizandi, quia tale testimonium suspectum esse posset; inde ait Nugnus in 3. part. tom. 1. quest. 66. art. 9. concl. 2. si testis non sit ita fide dignus, vel quia inimicus est, vel alia ratione, debet Baptismus iterari sub conditione; ex quo asserit Coninch, Valquez, Ochagavia loc. citatis, Paludanus quis. paulo in 4. disp. 6. quest. 4. art. 3. post 1. conc. n. 6. in fine, post init. à Zambranus de casibus temp. mor. cap. 1. dub. 1. num. 9. vers. Namque Villalobos

Sup. hoc in §. not. præterit. & in alijs not. a dictis.

Sup. hoc sup. §. post med. & inf. in Ref. 42. §. Sed diff. 4. Sed ali- & in tom. 1. tr. 1. Ref. 80. §. Sed ali-

Villalobos in *summa*, t. 1. tract. 5. diff. 7. n. 4. Suarez tom. 3. disp. 22. sect. 2. Ledesma in *summa*, tom. 1. de sacram. Baptis. cap. 5. diff. 2. & alii communiter ad tollendam dubitationem rationem, quod aliquis non sit baptizatus, opus esse testificatione testis fide digni, qui asseveranter affirmet se eum baptizari vidisse. Si ergo testis non est fide dignus, etiam si testificetur de ipso Baptismo, non sufficit, neque ei credendum est. Quanto magis credendum minimè est in casu nostro testibus infidelibus Baptismum execrantibus, qui non testantur de ipso Baptismo, sed tantum de quodam facto, ex quo si verum esset, oriretur probabilitas ipsius Baptismi. Sed ego plus addo, quod etiam si dicti testes infideles asseverarent supradictum infantem fuisse baptizatum, non esset eis credendum, & ita in specie docet glossa celebris in cap. cum itaque, de consecrat. dist. 4. quem sequitur Ioan. Sancius in *selectis*, disp. 34. num. 8. ubi asserunt dubitanti de suo Baptismo non esse iterum ministrandum, si unius testis dicto constet collatum fuisse, nisi testis sit infidelis, aut Iudæus, quia tunc præsumitur testimonium ferre injuriam Baptismi, sive baptizandi, ut scilicet alter sine Baptismo remaneret. Non sunt supradicti testes infideles fide digni ut ex eorum testimonio, in casu quo controversum, non sit Baptismus cum conditione adhibendus. Et ita ego sentio, salvo semper meliori iudicio.

RESOL. XXII.

An laicus celebrans Missam, & solemniter baptizans, vel sacramentaliter absolvens incurrat irregularitatem?

Et an in dicta irregularitate contracta à solis Clericis, si non Sacerdotes confessiones audiant &c. ut ascendant ad superiores Ordines, solus Papa dispensare possit, in susceptis vero ut ministrent, proprius Episcopus?

Et quid, si delictum occultum sit, an tunc Episcopus dispensare possit ad superiores Ordines?

Et an per Bullam Cruciatæ quoad utrumque effectum hæc irregularitas tolli possit? Ex part. 4. tractat. 2. Ref. 77.

Sup. hoc in §. 1. **A**ffirmativa sententia suadetur ex cap. 1. de cler. in ordin. ministran. ubi generaliter dicitur: *ut si quis ministraverit, &c. ita hanc sententiam docet Gayantus in enchirid. Episc. ver. irregularitas, n. 58.* Paludanus, Sylvester, Scotus, Navarrus, Suarez, sed lege eam Valencia, & alii, quos citat Sayrus de *conf. lib. 7. cap. 10. num. 6.* quibus adde Avilam de *conf. part. 7. dispur. 9. dub. 15.* Hurtadum de *irregul. disp. 2. diff. 2. n. 5.* Ledesnam in 2. parte quartæ, *quæst. 47. art. 73. dub. 5.* 2. Sed Sayrus merito negativam tenet opinionem quam novissimè tuetur etiam Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de *irregularitate*, disp. 7. dub. 2. *quæst. 1.* Bonacina de *conf. disp. 7. quæst. 3. punct. 6. n. 1.* Henriquez lib. 2. cap. 29 §. 1. & lib. 14. cap. 6 §. 1. & alii, quia textus loquuntur tantum de Clericis, & ideo dicendum est quod laicus solemniter baptizans, aut Missam celebrans, vel absolutionem sacramentalem conferens, fingens se Sacerdotem, non incurrit irregularitatem; & ad cap. 1. ad huc tum respondeo esse intelligendum juxta titulum, sub quo ponitur; ergo cum ponatur sub titulo de Clerico non ordinato ministrante, de Clericis & non de laicis intelligendum est.

Sup. hoc inf. 3. Verum in dicta irregularitate contracta, ut diximus, à solis Clericis si non Sacerdotes confessiones audiant, vel Missas celebrent, ut ascendant ad superiores Ordines solus Papa dispensare potest; in susceptis vero ut ministrent proprius Episcopus, quod si deli-

ctum occultum sit; etiam quoad ultiores Ordines dispensare potest, per Bullam autem Cruciatæ potest hæc irregularitas quoad utrumque effectum tolli, quia in Bulla habet rationem censura. Et hæc omnia docet Petrus Cornejo ubi supra *quæst. 2.*

RESOL. XXIII.

An stando in opinione Doctorum asserentiam laicum non posse in articulo mortis, absente Sacerdote, infirmum communicare, an inquam, si hoc faciat, incurrat irregularitatem?

Et an si Subdiaconus administret Eucharistiam extra extremam necessitatem, irregularis maneat?

Et an Diaconus ministrans Eucharistiam incurrat irregularitatem, si id faciat sine commissione Sacerdotis & extra extremam, vel gravem necessitatem?

Et an Diacono ex officio competat Eucharistia dispensatio?

Et quid de dispensatione sanguinis?

Difficultas vero est, an nulla urgente necessitate possit Diaconus jussu Sacerdotis hoc Sacramentum ministrare?

Et an adhuc in casu necessitatis possit, prohibente Sacerdote, vel Episcopo, Diaconus ministrare Viaticum?

Et an sit licitum Diacono, absente, vel deficiente Sacerdote in die Parasceves in Altari Hostiam consecratam consumere, & reliquis ceremoniis peragere?

Et an possit Diaconus Hostiam consecratam ex Altari deferre ad sepulchrum in die Parasceves, sicut potest idem Sacramentum ex uno Altari ad aliud transferre?

Et tandem cursum inferitur, quod laicus solemniter baptizans non sit irregularis; & fingens se Sacerdotem & absolvens sacramentaliter, non sit irregularis; nec erit irregularis laicus, qui cum sola, & superpelliceo concione habuerit in Ecclesia tanquam Diaconus. Ex part. 11. tract. 7. & Miss. 7. Ref. 44.

§. 1. **A**ffirmativè videtur respondendum, quia Laicus ministrans in ordine, quem non habet, incurrit irregularitatem ex cap. 1. & 2. de Clerico non ordinato admin. & ita docet Suarez 3. part. tom. 1. de *irregul. 3. disp. 3. sect. 4. sub fine*, & tom. 5. disp. 42. Gordon. & in *lib. 7. quæst. 18. n. 102.* Valent. tom. 4. disp. 4. quæst. 2. punct. 1. Filliuc. tract. 20. num. 208. Non. disp. 18. m. 45. Hurtad. disp. 2. diff. 1. Avila disp. 9. sect. 2. dub. 1. 13. in ultima limitatione; qui sequuntur Paludanus in *ordin. 4. d. 5. quæst. 2. sect. 1. concl. 2.* Anton. 3. part. tit. 29. cap. primo, sub princ. Sylv. verb. *irregularitas* quæst. 12. Allegans Calder. Navarr. c. 29. n. 242. Taberna, verb. *irregularitas* 4. initio. Majol. lib. 4. cap. 13. n. 4. Præposit. *quæst. 5. de irregular. dub. 6.*

2. Sed ego existimo satis probabilem opinionem contrariam, quam in terminis casus nostri tenet Dicastillus de *Sacrament. tom. 1. tract. 4. disp. 11. dub. 5. num. 97.* ubi sic ait, Certissimum est, quod si Subdiaconus administret Eucharistiam extra extremam necessitatem irregularis manet, quia omnis Clericus ministrans in ordine, quem non habet, sit irregularis, cap. 1. & 2. de Clerico non ordinato administ. & de Laicis valde probabile est incurere irregularitatem, si eam administrent extra extremam necessitatem propter jura citata, ut cum Navarro cap. 27. numero 242. & aliis docet Suarius tom. 3. disp. 31. sect. 4. in fine & latius tom. 5. disp. 42. sect. 4.

3. Quamvis probabile etiam sit non incurere irregularitatem, laicum exercentem actum ordinis, quem non habet; quia textus loquitur de Clerico. Ita ille.

4. Et ratio est, quia nullibi fertur à jure hæc irregularitas adversus laicum; immò aliquo modo contrarium colligitur, quamvis enim non firmum adeo ducatur argumentum ex titulis, & rubricis, ubi diximus in scientia Canonica. Cum tamen antiqui omnes Codices haberent universalem hanc inscriptionem. *De non ordinato ministrante*: & in ultima editione Gregoriana omnium castigatissima addita fuerit vox: *De clerico non ordinato*, non leve indicium est, hanc fuisse lectionem antiquissimam, aut certe communioris sensum Doctorum, de Clerico non ordinato hos Canones interpretari, & quidem cum duo tantum afferantur eo loco decreta Pontificum, quorum unum Urbani nimirum III. agit de Diacono fingente se Sacerdotem; Alterum verò Hormisdæ de non ordinato baptizante, aut officium Ecclesiasticum exercente; difficultas tantum esse potest de mente hujus secundi, de quo tamen non licet certò pronuntiare, cum alibi non reperitur integra illa generalis, & neque constet, an Hormisdæ, an Honorii fuerit, quia tamen agit de solemnii administratione Baptismi, & Officii Ecclesiastici, quæ facillè possent usurpari à Clericis non ordinatis; eo quod non sint actiones annexæ certo alicui Ordini Sacro jurè divino, sed tantum Ecclesiastico; videtur de illis tantum agere Pontifex, non de laicis, qui non nisi rarò admodum hæc officia usurpabant: quæ ratio optima est, propter quam Ecclesia sapienter omnino Clericis tantum hanc penam irregularitatis impoſuerit, non verò laicis; cum crimen, de quo agitur, frequentius à Clericis committi solet, non verò nisi per rari admodum à laicis, quibus omnibus adde vulgarem regulam de non ampliandis, sed potius restringendis constitutionibus penalibus, quare hanc posteriorem sententiam omnino probandam esse existimo.

5. Et ita docent Doctores, quos ad faciem citat, & sequitur eruditus Pater Gibalin. de irregul. q. 1. dub. 6. contr. 1. n. 25. Ex quibus deducit primò, ut Laicus solemniter baptizans non sit irregularis, quod tradunt DD. proximè citati. Secundò, Laicus fingens se Sacerdotem, & absolvens Sacramentaliter, non erit quoque irregularis, quod docent Sayr. num. 8. & plurimi ab eo relati, & ex nostra sententia jam stabilita necessario sequitur. Tertiò, neque erit irregularis laicus, qui cum stola, & superpelliceo concionem habuerit in Ecclesia tanquam Diaconus, quia non exercet actum Ordinis.

6. Sed ex his oritur aliud dubium, an Diaconus ministrans Eucharistiam incurrat irregularitatem si id faciat sine commissione Sacerdotis, & extra extremam, seu gravem necessitatem, in quibus casibus diximus licere, quod valde probabile est, & fortè probabilius?

7. Affirmant aliqui, & quidem probabiliter; sed ego puto cum Dicastillo ubi supra num. 99. negativam esse probabilem; nam licet tunc peccet, non tamen irregularitatem incurrit, & colligitur ex his, quæ tradit Suarez tom. 5. in 3. p. disp. 11. sect. 3. n. 24. quia Diaconus ex vi suæ ordinationis recipit aliqualem potestatem administrandi hoc Sacramentum, modo explicato secundo quæſito hujus dub. asser. 2. Quod autem debeat esse cum licentia Presbyteri, pertinet ad jus, seu jurisdictionem; Sicut ergo simplex Sacerdos ministrans sine ulla auctoritate, & jurisdictione Eucharistiam, peccat quidem, sed non fit irregularis; ita etiam Diaconus. Idem quoque colligitur ex iis, quæ docet idem Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 72. sect. 2. §. Sed inquirens. Quia illa irregularitas non est imposita usurpanti jurisdictionem, aut jus alienum, sed usurpanti jurisdictionem, & actum Ordinis, quem non habet.

8. Sed quæro hic, an Diacono ex officio competat

Tom. V.

Eucharistia dispensatio? Quoad dispensationem sanguinis, aliqui affirmant, non autem quoad dispensationem corporis, est sententia Divi Thomæ 3. part. quæst. 82. artic. 3. ad 1. Paludanum 4. disp. 13. quæst. 1. artic. 4. Soti quæst. 1. artic. 3. Sylvest. verbo *Diaconus* quæst. 2. Valentia 3. part. disput. 6. quæstion. 10. punct. 2.

9. Sed mihi placet sententia peganis Diacono ullius Eucharistia partis dispensationem ex officio convenire; sed ex sola Episcopi, vel presbyteri commissione; Hanc docent communiter recentiores, Paludani in 4. disp. 13. disp. 1. §. Sum qui putent. Henriquez lib. 8. de Eucharistia, cap. 54. Suarez disput. 72. sect. 1. Vasquez disput. 219. cap. 1. Coninch 3. part. quæst. 82. art. 3. & alii.

10. Quia illud ex proprio officio convenit ministerio, quod cum ipsa potestate Ordinis ei traditur; Sed Diacono cum potestate Diaconatus non traditur Christi sanguinis dispensatio: igitur Christi sanguinis dispensatio non convenit Diacono ex proprio officio.

11. Difficultas est, an nulla urgente necessitate possit Diaconus jussu Sacerdotis hoc Sacramentum ministrare: ad quod responderetur. Primò accedente jussu Sacerdotis, non requiri extremam, sed sufficere mortalem dumtaxat necessitatem, seu utilitatem. Secundò licitè posse in tali casu Diaconos Eucharistiam ministrare, si eis evidenter non constet de nullitate causæ. Tertiò si illis evidenter constet nullitas causæ, non posse licitè Sacramentum ministrare, quia cum hoc sit proprium Sacerdotis, neque Diacono competit nisi urgente necessitate, non poterit absque hujusmodi necessitate illud licitè ministrare, nisi fortè si illud non ministraret, incurreret offensam Episcopi, vel presbyteri præcipientis: nam tunc puto, licitè posse Diaconum ad evitandam hujusmodi offensam, hoc Sacramentum ministrare, modo hoc non fiat in injuriam, & irreverentiam Sacramenti; nam illa est aliqua necessitas, si non communicantis, saltem communionem ministrantis. Contra vero, in casu necessitatis posset, adhuc prohibente Sacerdote, vel Episcopo, Diaconus viaticum ministrare infirmo, quia tunc conferret Diaconus potestatem habere à Papa, vel ab ipso Christo.

12. Ex his inferat Amicus in cur. theol. tom. 7. disp. 31. sect. 1. num. 17. non esse licitum Diacono absente, vel deficiente Sacerdote in die Parasceves in altari Hostiam consecratam consumere, & reliquas ceremonias peragere.

13. Nam illa actio est propria Sacerdotis: quia licet per illam non consecret, per eam tamen celebrat. Unde in rubricis ejusdem diei Parasceves, dicitur Sacerdos, eo die celebrare. Quemadmodum nec posset Diaconus perficere Missam deficiente Sacerdote, etiam post consecrationem; nam tota illa actio est propria Sacerdotis. Posset tamen Diaconus Hostiam consecratam ex altari deferre ad Sepulchrum in die Parasceves: sicut potest idem Sacramentum ex uno altari ad aliud transferre.

RESOL. XXIV.

An incurrat irregularitatem is, qui sine Ordine requisito administrat alia Sacramenta, quam solemnem Baptismum, & Sacrificium Missæ?

Et supponitur, quod irregularis efficitur, qui ministrat in Ordine, quem non habet.

Sed limitatur primo ad Ordines sacros, nam si in Minoribus ministrat etiam solemniter, non erit irregularis.

T

Secundo,

Ref. notar. seq. lege §. 1. & alium ejus primæ an. nox.

Sup. doctrina contenta in hoc §. in to. 2. tr. 2. Ref. 65. §. 2. à lin. 4.

Sup. hoc in Ref. not. præterea §. Nota hic, & magis late in aliis ejus annot.

Secundo, ut ministraret scienter, & non ex ignorantia putans bona fide se habere talem Ordinem.

Tertio, ut ministraret solemniter.

Et quaritur, an supra dicta irregularitas solos Clericos, aut etiam laicos comprehendat?

Et notatur per absolutionem Sacramentalem praestitam ab eo, qui Ordinatus non est, irregularitatem non induci.

Et an hanc irregularitatem non incurreret, si matrimonio assistere, tanquam Parochus, cum tamen Parochus non sit?

Et docetur exercentem officium Ordinis, quem non habet, non fore irregularem, si illud praestet absque intentione usurpandi Ordinis usum. Ex part. 10. tr. 11. & Misc. 1. Ref. 2.1.

Sup. contento in hoc §. 1. leg. §. vit. Ref. 1. not. leg. ex §. §. ejus aua.

§. 1. Suppono quod irregularis efficitur, qui ministrat in Ordine, quem non habet. Haec est communis, & cetera cap. 1. & 2. de Clerico inordinato ministrante. Limitatur primo ad Ordines Sacros; nam si in minoribus ministrat etiam solemniter, irregularis non erit; ut docet Divus Antoninus 3. parte titulo 29. cap. 1. & Henriquez libr. 14. cap. 6. num. 1. Limitatur Secundo, ut ministraret scienter, & non ex ignorantia, putans bona fide se habere talem ordinem; ut notat Navarrus, consil. 70. de sententia Excommunicationis. versio. Hoc idem circa finem. Et videtur colligi ex dicto cap. 1. de Clerico excommunicato ministrante, ibi: Propter temeritatem. Limitatur tertio, ut ministraret solemniter, si Ordo, quem exercet sit ex illis, qui sine solemnitate ministrari possunt à laicis, ut Subdiaconatus, & Diaconatus: quare Clericus Ordinum minorum, cantans Epistolam cum manipulo, & Evangelium cum Stola, irregularitatem incurrit; quia ministrat tanquam habens tales Ordines.

Sup. hoc in Ref. leg. §. 1. à lin. 4. & seq. & in alia Refol. ejus not.

2. His suppositis, difficultas est, an haec irregularitas procedat circa omnia Sacramenta: Et affirmative respondent communiter Doctores, ex cap. 1. de Clerico, non ordin. ministr. Et ideo, si quis ministraret aliquem Ordinem, verbi gratia, Communionem, Extremam Unctionem, &c. cum Sacerdos non sit; irregularitatem incurreret. Verum Ioannes Praepositus in 3. parte question. 5. de irregularit. dubit. 6. numer. 34. licet iudicet non esse recedendum ab hac communis sententia; tamen circa illam fatetur habere magnam difficultatem: cum nullo iure expresse habeatur, aliquem carentem Ordine, & ministrantem Sacramenta fieri irregularem: sed Doctores id tradunt ex cap. 1. citato, ubi dicitur: Si quis baptizaverit, aut aliquod divinum Officium exercuerit non ordinatus; propter temeritatem abiciatur de Ecclesia, & nunquam ordinetur. Sub divinis autem Officiis non satis constat hic contineri administrationem Sacramentorum; cum saepe in iure inter se distinguantur, ut patet ex cap. Episcoporum de Privilegiis, in sexto, ex cap. Responso, de sententia Excommunicationis. cap. Alma mater, eodem titulo, in 6. & ex Tridentino, sess. 21. capit. 4. de reformatione. Confirmatur Baptismus in cap. citato, distinguitur à divino Officio, ibi: Comprehendere Sacramentorum administrationem: quamvis in quibusdam aliis capitulis comprehendere videatur. Et ita Escobar, in Theol. moral. tractat. 4. Exam. 6. capit. 5. docet, circa usum Ordinum non esse irregularem, qui carens Ordine ad id requisitum, Sacramenta ministrat, excepto Baptismo, & Missae celebratione.

* Sup. hoc in duabus praecedentibus Ref. & pro contento in hoc & leg.

3. Sed stando in contraria sententia communi, maxima quaestio est. * An haec irregularitas solos Clericos, aut etiam laicos comprehendat: Et affirmative respondet Valentia, Suarez, Coninch, Filliucius, Hurtadus, & alii, quos affert Castus Palaus tom. 6.

disputat. 6. punct. 18. num. 9. Sed ipse num. 10. solos Clericos, & non Laicos comprehendere putat cum Angello, Rosella, Armilla, Tabiena, Henriquez, Sayto, Layman, & aliis. Et huic sententiae, Ego adhaereo. Quia, esto Textus in cap. 1. de Clerico non ordinato ministr. generaliter videatur loqui, & tam Laicos, quam Clericos comprehendere: ut cum sub titulo, & Rubrica de Clerico non ordinato ministrante constitutus sit, indicatur manifeste pro Clericis tantum latum esse. Neque verum est, in Antiquis Codicibus omisum esse verbum illud, de Clerico: nam Sayrus testatur, se in septem manuscriptis Codicibus legisse titulum & rubricam, sicut in his editionibus castigatioribus continetur. Praeterea quod Textus hanc irregularitatem indicentes, aperte significant solos Clericos indici. Nam cap. 1. expresse loquitur de Ordinato; cui ultra prohibitionem, ne ad superiores Ordines ascendat, suspensio infligitur per biconium, vel triennium ab Ordine praecipuo, quem habet in cap. verò; 1. si sequatur probabilem intellectum Panormitani ibi, Sylvestri, & Sayri in locis allegatis, assensum illis verbis, Abjiciatur ab Ecclesia, suspensionem, seu depositionem ferendam indicit; manifeste constat de Clericis tantum esse sermonem: nam laici nec suspendi, nec deponi possunt. Et licet gravius peccet laicus, quam Clericus officium Ordinum usurpans; quia tamen Clerici frequentius, quam laici illud usurpare solent: ea de causa adversus Clericos usurpantes dictum officium statuta est irregularitas, & non adversus laicos. Et ita, praeter Doctores citatos, nostram sententiam tenet etiam Cornejo in 3. parte tractat. 5. de irregularitate disputat. 7. dubit. 2. quaestione prima.

4. Nota etiam hic ex Sylvestro, & Ledesma Avila part. 7. disput. 9. dub. 15. probabiliter putare, per absolutionem Sacramentalem, praestitam ab eo, qui ordinatus non est, irregularitatem non induci; quia absque ulla solemnitate exercetur, ac proinde inter officia Ordinis reponenda non est. Sed contrarium docent Layman, Coninch, Suarez, & alii, quos adducit, & sequitur Cornejo, & Palaus, ubi supra numer. 6. Qui tamen, num. 5. oblerat, & merito, quod hanc irregularitatem non incurreret, si matrimonio assisteres tanquam Parochus, cum tamen Parochus non esses; quia matrimonii assistentia non est actus Ordinis, sed jurisdictionis, & propter usum jurisdictionis non habet non est irregularitas imposita; ut & bene advertit Suarez, disp. 42. sect. 4. num. 19. Coninch, disp. 18. dub. 6. num. 48. Gaspar Hurtado, disputat. 2. de irregul. diff. 2. num. 5.

5. Nota hic etiam exercentem officium Ordinis, quem non habet, non fore irregularem, si illud praestet absque intentione usurpandi Ordinis usum. Quinro, Gaspar Hurtado, disp. 1. difficult. 2. num. 3. & alii, qui in c. 1. de Clerico non ordinato ministrante, statuitur haec irregularitas, ed quod non ordinatus solemniter baptizaverit, vel aliud officium Ordini annexum exercuerit. Sed qui sine intentione baptizat, vel absolvit, revera non celebrat, neque absolvit. Ergo non exercet officium Ordini Sacro annexum; quia illud officium, seu officii simulatio, non annectitur Ordini, sed ab Ordine excluditur. Sed contrarium asserit Suarez de Censuris, disp. 41. sect. 4. a num. 18. Coninch, disputat. 18. dub. 6. num. 47. Paulus Layman, de irregularit. lib. 1. Summa tract. 5. part. 5. cap. 3. num. 1. Unde utramque sententiam puto probabilem esse.

RESOL.

RESOL. XXV.

An qui sine Ordine requisito administrat Sacramenta, sit irregularis?

Et an laicus exercens actum Ordinis, verbi gratia, Sacramentaliter absolvens, &c. incurrat irregularitatem?

Et in textu hujus Ref. multi & diversi casus adducuntur, pro praxi prædictarum questionum. Ex p. 4. tract. 2. Refol. 56.

§. 1. S. Vpono primò quòd si quis præsumat solemniter baptizare carens Ordine ad id requisito & qui sine sacerdotali Ordine præsumat Missam celebrare, efficitur irregularis, ex cap. 1. & 2. de Cler. non ordin. ministr. * Sed difficultas est, an irregularitatem incurrat is qui sine Ordine requisito, administrat alia Sacramenta? ut v. g. si Clericus præsumat sacramentaliter absolvere, vel conferre Extremam-unctionem, imò & Sacerdos qui solum priori ordinatione est ordinatus. Item si simplex Sacerdos præsumat conferre Sacramentum Confirmationis, vel Ordinis, &c. ad hanc difficultatem communiter respondent Doctores affirmativè, vide Avilam part. 7. disputat. 9. sessione 2. dub. 15. Coninch disp. 18. dub. 6. num. 48.

2. Sed, ut verum fatear cum Ioan. Præposito in 3. part. quest. 5. dub. 6. num. 35. hæc opinio videtur pati difficultatem, cum nullo iure expresse habeatur aliquem carentem Ordine administrantem Sacramenta fieri irregularem. Sed DD. id tradunt ex cap. 1. cit. ubi dicitur. Si quis baptizaverit, aut aliquod divinum Officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem abieciatur ab Ecclesia, & nunquam ordinetur. Sub divinis autem Officiis non satis constat hic contineri administrationem Sacramentorum, cum sæpè in iure inter se distinguantur, ut patet ex c. Episcoporum de privileg. in 6. & ex cap. responsio, de sent. excomm. c. alma mater, eodem tit. in 6. & ex Trident. sess. 21. c. 4. de reform. Confirmatur, quia Baptismus in cap. cit. distinguitur contra divinum Officium. Ergo non videtur satis constare divinum Officium ibi comprehendere Sacramentorum administrationem, quamvis quibusdam aliis capitulis comprehendere videatur, & ideo opinio negativa videtur aliquibus probabilis, & illam docet Sylvester ver. Confessor. 1. ego autem non audeo recedere ab opinione affirmativa.

3. Notandum est tamen hic obiter quòd digladiantur DD. inter se, an laicus exercens actum Ordinis incurrat irregularitatem? alii negant, alii affirmant, & omnes quidem probabiliter; sed mihi affirmativa opinio videtur probabilior, quia licet titulus affixus in supradictis capitulis loquatur de Clericis usurpantibus Ordinem quo carent, tamen dicta iura absque limitatione loquuntur de usurpante Ordinem, quem non habet, & titulus ipsi affixus post ipsa iura lata affixus est, & non à ferente illa, ut bene observat Præpos. ubi supra, & Hurtado ubi infra.

4. Verum ut hæc irregularitas incurratur sive à Clerico, sive à laico, requiritur ut Ordinem quem usurpat exerceat seriò, & quòd exerceat illum ut ordinatus, seu solemniter, id est eo modo, quo nequeat à non ordinato exerceri, unde laici qui exercent Ordines minores quocumque modo eos exercent, non sunt irregulares, quia actus eorum Ordinum jam non censentur proprii eorum, nec qui in Missa canit epistolam sine manipulo, quamvis cum Dalmatica. Imò laicus, canens prædicta cum om-

Tom. V.

nibus requisitis, quamvis peccet, non fit irregularis si id non efficiat animo exercendi eum Ordinem, sed supplendi defectum ordinati, & qui baptizat non solemniter, quamvis sit laicus, & extra necessitatem, non fit irregularis, & qui fingens se Parochum assumit matrimonio, non fit irregularis, & hæc omnia docet Hurtado disputat. 2. de irregular. diff. 2. num. 5. & alii; licet, ut supra dixi, probabiliter aliqui alleant absolute laicum exercentem actum Ordinis non fieri irregularem. Vnde ego olim interrogatus, an laicus Sacramentaliter absolvens incurrat irregularitatem? respondi negativè cum Sayro, Henriquez & aliis, quos citat & sequitur Barbosa in Collect. tom. 2. lib. 5. tit. 28. cap. 1. num. 7. licet magis probabiliter contrarium dicendum sit, quia talis absolutio est actus Ordinis: ergo, &c.

RESOL. XXVI.

An Clericus nondum Sacerdos, si excipiat alienus confessionem efficiatur irregularis?

Et an in irregularitate exercendi ordinem, quem non habet, possit Episcopus dispensare, ut utatur Ordine suscepto?

Et quid, ut ascendat ad Ordines superiores, si delictum est occultum, an post Concilium Tridentinum Episcopus possit dispensare? Ex parte 4. tractat. 2. Refol. 91.

§. 1. A. Affirmativè respondet Sayrus de censuris lib. 7. cap. 10. num. 5. Henriquez lib. 14. ref. præterea cap. 6. §. 2. Majolus de irregular. lib. 4. c. 13. n. 5. Avila de censur. part. 7. disput. 9. dub. 15. conclus. 1. Bonacina de censur. disp. 7. §. 3. punct. 6. num. 4. & alii penes ipsos. Ratio est, quia sic determinatur in c. 1. de Clerico non ordinato, &c. ibi: Si quis baptizaverit vel aliquod divinum Officium exercuerit, sed absolutio sacramentalis est divinum Officium: ergo.

2. Sed, ut verum fatear, hæc opinio videtur pati difficultatem, cum nullo iure expresse habeatur aliquem carentem Ordine administrantem Sacramenta fieri irregularem, sed Doctores id tradunt ex citato cap. 1. Sed sub nomine divinorum Officiorum non satis constat contineri in dicto capite administrationem Sacramentorum, cum sæpè in iure inter se distinguantur, ut patet ex capis. Episcoporum, de privileg. in 6. & ex capis. responsio, de sentent. excommunicat. cap. alma mater, eodem tit. in 6. & ex Concilio Tridentino sessio. 21. capite quarto, de reformat. Quod confirmatur (attende quæso amice Lector) ex contextu literæ supradictæ cap. 1. ubi Baptismus distinguitur contra divinum Officium. Ergo non videtur satis constare divinum Officium in dicto capitulo comprehendere Sacramentorum administrationem, quamvis quibusdam aliis capitulis comprehendere videatur. Sed quia affirmativa sententia est communis, non audeo ab ea recedere. Vide Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 6. num. 48.

3. Notandum est tamen hic obiter, quòd in Sup. contentum irregularitatem exercendi Ordinem, quem non habet, Episcopus potest dispensare, ut utatur Ordine suscepto. Ita Avila loco citato conclusio 3. alio §. ejus & post Concilium Tridentinum, etiam ut ascendat ad Ordines superiores, si delictum sit occultum, &c. virtute Cruciatus.

RESOL. XXVII.

An Sacerdos, qui non habet licentiam confitendi, si excipiat alicujus confessionem, incurrat irregularitatem? Idem dicendum est, si talis Sacerdos administret Extremam-Vnctionem. Ex p.4. tract.2. Ref.89.

Sup. hoc in
tom.1. tr.3.
Ref.27. cur-
sum in fin.

Affirmativam sententiam potest quis tribue-
re Joanni Præposito in 3.p. D.Thomæ q.5. de
irregular. dub.6. num.36. ubi sic asserit. Diaconus præ-
sumens sacramentaliter absolvere, vel confecti Ex-
tremam-Vnctionem, fit irregularis, imò & Sacerdos
qui solum priori ordinatione est ordinatus, quia in
ea nondum recepit potestatem absolvendi. Ita ille:
sed non loquitur in casu proposito, sed in alio, in
quo deest Ordinis potestas. Sed mihi placet contra-
ria sententia quam tuctur Bonacina de censur. disp.7.
quæst.3. punct.6. num.6. quia irregularitas incurritur
ab exercente Ordinem quem quis non habet; Sed
Sacerdos in hoc casu non exercet actum quem non
habet, cum verè sit Sacerdos, sed potius dicitur exer-
cere actum jurisdictionis quam non habet: ergo non
est irregularis, cum non sit lata irregularitas contra
exercentem actum jurisdictionis alienæ. Ita Bonaci-
na, qui citat Coninch. & Henriquez. Et idem dicen-
dum est si talis Sacerdos administret Extremam-
Vnctionem.

RESOL. XXVIII.

*An Sacerdos excommunicatus, si excipiat confessiones, incurrat irregularitatem? Et an hoc procedat quantumcumque excommunicatio, vel delictum sit occultum, etiamsi absolutio esset invalida ob culpam penitentis? Et an Sacerdos excommunicatus ex sola administratione Eucharistie, quamvis non celebret, incurrat irregu-
laritatem?* Ex p.4. tr.2. Ref.90.

Doctrina
hujus Ref.
non est satis
clara ideo
distingueda,
pro qua lege
in to.1. tr.1.
ex Ref.18.
doctrinam
§. Verum, &
ex Ref.19. §.
Sed ego, ad
med. & Ref.
larem. Moveor ex eo quod tradit Navarrus in man.
cap.27. num.244. ubi pro regula generali tradit, fieri
irregularem illum, qui celebrat divina officia, vel facit
aliquem actum deputatum Ordini Sacro majori
quem habet. Constat autem quod audire confes-
siones est actus specialiter deputatus Ordini Presbyte-
rii. Secundo proba ex regula generali, videlicet
fieri irregularem illum Clericum, qui exercendo
actum Ordinis violat censuram: at Sacerdos excom-
municatus audiens confessiones primò exercet actum
Ordinis Presbyterii, ut patet; secundo violat censu-
ram excommunicationis, per quam illi interdicitur
ministrare Sacramenta: ergo fit irregularis, & hoc
intelligi quantumcumque excommunicatio, vel de-
lictum sit occultum. Ita Portel, qui licet dicat hunc
casum à nemine fuisse discussum, ego tamen illum
invenio resolutum etiam affirmativè apud Avilam
ubi infra. Henriquez lib.13. cap.7. num.1. Alterum de
censuris lib.2. disp.1. cap.2. dub.1. Suarez de censuris

disp.10. sect.3. num.15. Martinum Bonacinam de cens.
disp.7. quæst.3. punct.5. num.6. qui docet hanc sen-
tentiam esse veram, etiamsi absolutio esset invalida
ob culpam penitentis. Verum his non obstantibus
Didacus Perez in annotat. ad Villadiegum de irregu-
lar. cap.2. num.12. docet tunc excommunicatum ab-
solvemtem incurere irregularitatem, quando absol-
vit cum orationibus, sola & Misere, secus quando
ordinario modo absolvit; sed ego non audeo rece-
dere à communi sententia. Vnde ex his rectè ego olim
in casu contingenti consului quendam Sacerdotem
excommunicatum irregularitatem incurrisse ex sola
administratione Eucharistie, licet Missam non ce-
lebraverit, quia talis administratio est actus deputa-
tus Ordini Sacro. Ita Avila de censur. part.7. sect.2.
dub.2.

RESOL. XXIX.

An Confessarius, qui obligat penitentem ad confitendum delictum dignum morte, si jurisdicte interrogetur, incurrat irregularitatem? Idem dicendum est, si illi consulat, ut consentiat sententia mortis iusta, quam differre non potest, nisi per injuriam appellationem? Et quid, si illi consulat omittere appellationem à jure concessam? Ex p.4. tract.2. Ref.99.

Negativè respondeo, quia hoc non est con-
currere ex parte inferentis mortem, sed ex
parte sustinentis, & hoc iuste, præterquam quod
solum intendit consulere animæ penitentis, & mors
est per accidens sequuta. Et idem est si illi consulat
ut consentiat sententiæ mortis iustæ, quam differre
non potest, nisi per injuriam appellationem; esset
tamen irregularis si consulat omittere appellationem
jure concessam, quia esset causa accelerationis mor-
tis. Ita Cornejo in 3. part. D.Thomæ tract.5. de irregu-
lar. disp.11. dub.1. §.4.

RESOL. XXX.

An Confessarius, qui frangit sigillum confessionis, fit irregularis? Et an laicus, qui sine necessitate confessionem secretam audit, fiat irregularis, si illam revelet? Ex p.5. tract.11. Ref.53.

Majolus, qui totum mundum irregularita-
tibus implicare voluit, affirmativè respon-
det in lib.5. de irregul. cap.19. num.16. sequens Specu-
latores, quia putat irregularitatem in hoc casu
includi in depositione imposita contra fractores si-
gilli in can. Sacerdos, de penit. dist.6. in c. nriusque se-
xus, de penitent. & remiss. immò addit laicum, qui
sine necessitate confessionem secretam audit, fieri
irregularem, si eam revelet.

Sed ego puto omnino negativam sententiam
tenendam esse, quia irregularitas numquam incur-
ritur, nisi sit in jure clarè expressa. Sed hæc irregu-
laritas non deducitur ex dictis juribus, quia deposi-
tio in ipsis imposita non incurritur ipso facto, nec
aliunde. Ergo, &c. Et ita hanc sententiam ex Filli-
cio & Suarez docet Hurtado disp.12. de penit. dub.14.
& Jacobus Granado in 3.p. de Sacram. contrav.7. tr.1.
disp.8. num.2. cum Onuphrio opusc. de sigillo sect.5.
quæst. ult. Fagund. pr.2. lib.6. c.7. num.3. Turrani. de
penit. disp.33. dub.9. Aldrete de disciplina tuenda lib.2.
cap.19. §.1. num.3. & aliis.

RESOL.

RESOL. XXXI.

An Clericus excommunicatus incurrat irregularitatem, si faciat coram se celebrare?
Et multi alii casus pro diversis irregularitatibus adversus Majolum deciduntur, in textu hujus Resolutionis. Ex part. 4. tract. 2. Ref. 57.

§. 1. **A**D hunc casum affirmativè respondet Villalobos in *summ. tom. 1. tract. 21. difficult. 14. n. 3.* ubi sic ait, [El que haze celebrat delante de si estando descomulgado incurre en irregularidad como dize la glosa, Abad. Covarr. y otros muchos y lo pruevan del texto c. illud, de Cleric. excommunic. missi. ibi, celebrationi se ingesserit, y dize Suarez que es comun sententia y aunque el la restringe a los Sacerdotes los de mas Doctores no la restringen.] Et ita etiam docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregular. disp. 6. dub. unico, quasi. 5. qui citat Navarum, & Sayrum.

2. Verùm contrariam sententiam novissimè tuetur Præpof. in 3. p. quasi. 5. de irregular. dub. 6. n. 38. ubi sic asserit, an Ecclesiasticus excommunicatus faciens coram se celebrari, incurrat irregularitatem? Affirmant varii ex c. illud, de Cleric. excommunic. &c. ex quo tamen non sufficienter colligitur: vt patet ex textu: verius est non incurrere. Ita ille.

3. Nota tamen hic obiter quòd si aliquis non est censura ligatus, & faciat vt excommunicatus, suspensus, vel interdictus coram se celebret, non est irregularis. Ita Cornejo ubi suprà, contra Sayrum Navarum, quia talis irregularitas non reperitur in iure, & in c. illud, est sermo quando excommunicatus facit coram se celebrari.

4. Nota etiam hic quòd licet Clericus ligatus censura incurrat irregularitatem exercendo actum Ordinis, atamen per indignam administrationem Ordinis non incurrit irregularitas quando non est administratio contra censuram. Ex qua regula excluduntur casus ab irregularitate, quos falsò apponit Majolus lib. 3. c. 18. adversus quem insurgit Turrianus de censur. lib. 9. disp. 61. dub. 5. per totum.

5. Et nota etiam hic contra dictum Majolum lib. 4. c. 1. num. 8. Episcopum qui malè utitur potestate sua in conferendo ordines, non incurrit irregularitatem. Ita Turrianus loco citato, qui etiam notat adversus dictum Majolum lib. 3. c. 26. num. 5. quòd non est irregularis qui celebrat prætermisso toto ritu Ecclesiæ in celebrando & sacrificando. Item non incurrit irregularitatem Sacerdos qui pro persona viventis Missam defunctorum dicit, quicquid ipse Majolus asserat lib. 3. cap. 25. num. 6. vt optimè notat Turrianus ubi suprà, nec per iteratam receptionem sacramenti Confirmationis contra Majolum lib. 3. c. 15. nec per suspensionem fictam Baptismi contra eundem lib. 3. c. 7. & nota com Turriano ubi suprà dispensat. 62. dub. 3. dictum Majolum lib. 5. ferè per quadraginta capita refert multa peccata, propter quæ dicit incurrit irregularitatem, & de nullo id satis probat, exceptis aliquibus, unde cautè illum lege, & in casu occurrenti consule alios DD. & tene menti illam regulam ab omnibus receptam, & in c. is qui sententia excommunicat. in 6. latam: videlicet quòd nulla irregularitas incurritur nisi in iure expressa, ex quo principio à multis irregularitatibus consulentes, vel penitentes liberabis, & ideo quando accidit casus, considera si in iure adest textus clarus & expressus imponens irregularitatem, & tunc non est dubium, quòd irregularitas incurritur: si autem adsunt opiniones probabiles ex utraque parte, vel dubium, si in illo

Tom. V.

textu imponatur irregularitas, tunc potes liberare consulentem, seu penitentem ab irregularitate, & ita docent communiter DD. Vid. Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 22. num. 1.

RESOL. XXXII.

An suspensus à susceptione Sacramentorum incurrat irregularitatem suscipiendo illa? Ex p. 5. tract. 10. Refol. 26.

§. 1. **R**espondeo negativè, quia in tali casu non violatur suspensio per exercitium Ordinis facti, & licet Bonacina de censur. disputat. 3. punct. 4. num. 6. citet pro contraria sententia Majolum lib. 3. de irregul. cap. 19. num. 20. ver. duodecima; nihil tamen Majolus ibi agit de hac re, imò numer. 16. apertè nostram sententiam docet. Vnde adverte Lectores, ne confidant in citationibus Doctorum, quas adducit Bonacina, nam sæpius, pace viri quidem docti, adducit auctores pro aliqua sententia qui contrariam docent, vt fecit in casu nostro.

RESOL. XXXIII.

An in dubio, si incurrerit excommunicationem ministrando quis Sacramenta, efficiatur irregularis. Ex part. 5. tract. 9. Ref. 94.

§. 1. **D**E hoc casu actum est in tractatu de conscientia dubia, nunc tantum adducam Mercerum de Sacrament. in 3. part. question. 21. dubiat. 5. ubi sic ait: Queritur an dubius de sua excommunicatione ministrando sacramenta fiat irregularis? Respondetur negando, si postea deprehendatur non fuisse excommunicatus, idque etiam verum est quamvis putasset se esse excommunicatum. Non enim huiusmodi pœnæ incurrantur per actum estimatum, sed re ipsa perfectum. Si autem postea deprehendatur fuisse verè excommunicatus, videndum est an ministrans cum tali dubio peccaverit mortaliter contra censuram: si enim excusetur à mortali peccato etiam excusabitur à censura, secus si mortaliter peccaverit. Quod vt sciat videndum est, an fecerit quod in se est, vt veritatem cognosceret, nisi enim id fecerit, aut ab eo faciendo, necessitate urgente exclusus fuerit, incurrit & peccatum & pœnam à iure constitutam: si autem fecerit quod in se est, tamen adhuc dubius manserit, videndum est, an potuerit absolvi ad cautelam, si enim potuit, & tamen omisit, incurrit peccatum & pœnam: si autem non habuit, à quo talem absolutionem obtineret, & rationabilis occasio & necessitas prudenti arbitrio ponderanda ad celebrandum, vel simile faciendum se offerebat, & non obstante hoc dubio speculativo, deposito tamen pratico celebravit, est immunis à peccato & pœna, quia, moraliter loquendo non exposuit se periculo, cum & necessitas urgeret, & diligentiam adhibuerit. Dices, in dubiis tutior pars eligenda est. Respondetur: Hoc intelligitur cum altera pars non est practicè tuta, prout in proposito est, quia iuxta aliam regulam, in dubiis melior est conditio possidentis, & in præsentī casu operans bona fide possidet libertatem in executione Ordinum suorum: ergo, &c.

Sup. hoc sup. in tr. 1. Ref. 125. & in aliis ejus primæ annotation. lege carum doctrinam, quavis non dicant plenè sup. hoc.

RESOL. XXXIV.

An suspensus ab officio prædicandi irregularitatem incurrat, si concionetur saltem cum solemnitate?
Idem dicendum est de excommunicato. Ex p. 5. tract. 10. Ref. 10.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Navarr. cap. 27. n. 163. §. 8. Valentia tom. 4. disp. 7. q. 18. punct. 1. Majolus lib. 3. de irreg. cap. 19. n. 21. §. 3. & alii. Mihi verò magis placet negativa sententia, quam ex Sylvestro, Armilla Henriquez & Medina docet novissimè doctus Tannerus tom. 4. disp. 6. q. 10. dub. 7. n. 137. quia prædicare non est per se, universum exercere usum Ordinis, ergo, &c. Et idem dicendum de excommunicato putat Bonacina de cens. disp. 2. q. 2. punct. 3. §. 2. n. 11.

RESOL. XXXV.

An excommunicatus recitando horas Canonicas, & dicendo Dominus vobiscum incurrat irregularitatem?
Et si non peccet mortaliter, an saltem peccet venialiter dicendo privatim Dominus vobiscum? Ex part. 4. tract. 2. Ref. 94.

Pro contra §. 1. **I**n aliquibus casibus affirmativè respondet Suarez de cens. disp. 12. sect. 2. n. 13. ubi sic ait: in hac Ref. in Ref. seq.

Quando excommunicatus horas canonicas recitat, debet omittere salutationem, Dominus vobiscum, & loco illius dicere; Domine exaudi orationem meam, adeò ut si sit Sacerdos, aut Diaconus, dicendo, Dominus vobiscum, irregularis fiat, ut advertit Navarrus lib. de orat. cap. 7. num. 16. quia juxta usum Ecclesiæ ille versiculus à solis Sacerdotibus, vel Diaconis dici potest, & præfertur personam publicam. Ita ille, & absolute hanc sententiam tenet Majolus de irreg. lib. 3. cap. 25. n. 6.

2. Sed ego puto excommunicatum dicendo, Dominus vobiscum, non peccare mortaliter, & ita docet Avila de cens. part. 2. disp. 5. diff. 2. n. 3. Præpositus in 3. p. D. Thoma q. 2. de excomm. dub. 9. n. 56. & per consequens non incurrit irregularitatem, & ideo ex eadem Societate doctus Hurtado tract. de excomm. diff. cult. 2. disp. 5. n. 3. sic ait: Excommunicatus privatim recitando Horas Canonicas potest absque peccato dicere, Dominus vobiscum, quia potest illud dicere ut privata persona; sicut etiam potest dicere, Venite adoremus. Et quamvis peccaret dicendo, Dominus vobiscum, non peccaret nisi venialiter, quia est materia levissima, ac proinde nec ob id incurreret irregularitatem, quæ quando ob peccatum incurritur, non nisi ob mortale incurritur. Ita ille; & ante illum Villalob. in summa tom. 1. tract. 17. diff. 7. n. 3. ubi nominatim improbat Majolum, & docet excommunicatum si privatim recitet Horas canonicas, & dicat, Dominus vobiscum, non incurrit irregularitatem: vide etiam Filiuc. tom. 1. tract. 12. cap. 4. num. 93. & Coninch de Sacram. disp. 14. dub. 7. num. 54.

RESOL. XXXVI.

An excommunicatus recitando Horas Canonicas privatim, & dicendo Dominus vobiscum incurrat irregularitatem, vel peccet mortaliter? Ex p. 5. tr. 9. Ref. 93.

Pro contra §. 1. **R**espondeo quòd excommunicatus quando recitat divinum Officium, non debet dicere Dominus vobiscum, quia non est verbum privatæ

personæ, sed loco illius dicere debet, Domine exaudi orationem meam, adeò ut Navarrus & Major existimant irregularitatem incurrit Sacerdotem, aut Diaconum excommunicatum, si proferant Dominus vobiscum, quod tamen negatur ab Henriquez 3. lib. de excommunicatione, cap. 7. §. 2.

2. Vide etiam Cornejo in 3. part. tract. 5. de excomm. §. 4. ex errore 8. dub. 1. & Mercerus de Sacram. in 3. p. q. 21. dub. 6. ubi docet excommunicatum dicendo in recitatione horarum Canonicarum, Dominus vobiscum, seculo contemptu, peccare tantum venialiter, & non incurrit irregularitatem. Idem etiam docet Layman lib. 2. tract. 5. p. 2. cap. 2. n. 6. Imò Avila p. 2. cap. 6. disp. 4. dub. 6. concl. 3. & Hurtado disp. 5. de excomm. diff. 2. n. 3. nullum peccatum esse putant, si excommunicatus privatim recitans dicat, Dominus vobiscum, sed hoc est contra communem, ut observat Coninch de Sacram. disp. 14. dub. 7. n. 54. vide etiam Raynaudum de monit. p. 2. cap. 2. n. 25. Gordonum tom. 2. lib. 7. quest. 8. cap. 2. n. 23. & Præpositum in 3. p. q. 2. de excomm. dub. 9. n. 56. Filliucium tom. 1. tract. 12. cap. 4. num. 93. Henriquez lib. 13. cap. 7. n. 2.

RESOL. XXXVII.

An Clericus sodomita occultus sit suspensus & si elibet, incurrat irregularitatem? Ex p. 2. tract. 17. & Misc. 3. Ref. 69.

§. 1. **H**unc Clericum esse suspensum ipso jure ab executione ordinis, licet sit occultus, unde si postea ministret, etiam post peractam poenitentiam effici irregularem, in qua irregularitate solus Papa dispensare potest, putavit Covarr. in Clem. si forisius p. 1. §. 1. n. 6. Foller. in practi crim. canon. p. 6. cap. 37. n. 11. Iul. Clatus in §. sodomian. 5. Franc. Marc. p. 2. de 687. num. 16. Lambettin. de jurepatron. 1. lib. 2. q. 2. art. 18. n. 4. Salzedo in add. ad practi crim. Bernardi Diaz c. 88. cum multis aliis citatis à P. Henric. lib. 3. cap. 36. n. 1. in Glossa lit. M. & à Petro Cenedo in collect. ad jur. Canon. part. 2. collect. 130. n. 1. & hoc asserunt accidere non ob canones, & jura, quia nulla sunt, quæ inducant talem irregularitatem, sed propter enormitatem, & gravitatem criminis.

2. Sed hæc sententia merito ab omnibus rejicitur. Sed et ratio est clara, quia nullum crimen, quamvis enormius, inducit irregularitatem, si non sit notorium, præter homicidium: hoc enim licet occultissimum, sed irregularitatem inducit. Et hoc patet ex c. ex tenores, sed de tempor. ordinat. ubi dicitur, ex nullo crimine quantumcumque gravi, etiam degradatione digno, inducitur suspensio, vel irregularitas in susceptis; vel suscipiendis ordinibus. Hoc etiam probatur ex cap. fin. eod. tit. ubi dicitur, quòd propter gravissima crimina, ut adulterium, perjurium, &c. excepto homicidio, non debet quis post poenitentiam ab usu, vel susceptione ordinum impediri, nisi in judicio comprobata, vel alias notoria fuerint. Et ita hanc sententiam docet Henriquez ubi supra, & lib. 14. cap. 5. n. 1. lit. F. Avila de cens. p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7. Floron. tract. de cas. reserv. p. 2. cap. 7. §. 1. n. 7. Saytus de cens. lib. 1. cap. 1. n. 2. Finell. de cas. reserv. cas. 9. num. 6. cum multis aliis, quos citat & sequitur Barb. in collect. tom. 2. lib. 5. tit. 31. c. 4. n. 5. Gasias tract. de benef. tom. 2. p. 11. n. 15. Vide etiam Ortiz in summa. c. 17. n. 114.

3. Ad argumentum Covarr. & aliorum respondetur, quòd nulla irregularitas potest induci; nisi expressa in jure invenitur, cap. is qui, de sent. excomm. in 6 sed nullum crimen, ut supra probavimus, quantumvis enorme inducit irregularitatem, nisi sit notorium. Ergo, &c.

RESOL.

De Irregularitate. Ref. XXXVIII. &c. 223

RESOL. XXXVIII.

Canonicus mihi conjunctissimus literis ad me missis, scire volebat utrum Sacerdos Beneficiarius exercens per multos annos crimen Sodomiticum cum femina, occulte tamen, & sine scandalo, incurrerit irregularitatem, & penas Extravag. Pii V?

Et an doctrina dictae questionis procedat in omnibus aliis criminibus, quibus à jure infamia annexa est, ut sunt perjurium in judicio, Simonia, usura usurarum, sacrilegium, duellum, haeresis ejusque favor, crimen laesi Majestatis, percussio hostilis Cardinalium, & similia? Ex p. 2. tract. 17. & Misc. 3. Refol. 2. 1.

Responsum negativum accepit, & primum quoad irregularitatem, licet sodomia ratione infamiae illam inducat, cap. infames 6. q. 1. cum sit crimen enormissimum, ut habetur, in ead. l. 32. q. 7. tamen cum occulte exercetur, non inducit irregularitatem, ut tradit Navar. c. 22. d. 249. cum Valent. tom. 4. disp. 7. q. 19. penult. 3. §. 5. & Coninch. de Sacrament. disp. 18. dub. 7. n. 56. & habetur expresse in c. ult. de temporibus ordinandorum. Cujus rei ratio est clara, nam crimen occultum non parit infamiam secus autem si esset publicum, ut ex multis probat Avila de cens. p. 7. disp. 4. concl. 1. quae doctrina procedit in omnibus aliis criminibus, quibus à jure infamia annexa est; ut sunt perjurium in judicio, simonia, usura, usurarum, sacrilegium, duellum, haeresis, ejusque favor, crimen laesi majestatis, percussio hostilis Cardinalium, & similia. Cum igitur dictus sacerdos non sit sodomita publicus, non erit irregularis.

2. Quoad penas Bullae Pii V. privationis privilegii clericalis officii, & beneficii, &c. Dico probabiliorem esse illam sententiam, quae asserit dictam Bullam non esse receptam in usu quoad interius: sic Henriquez lib. 14. cap. 5. num. 1. littera F. Avila de cens. p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 8. in fine, cum Greg. Sayro lib. 7. cap. 12. n. 23. Adde quod licet dicta Bulla esset recepta etiam in foro conscientiae, tamen dictus Sacerdos exercens actum sodomiticum cum muliere, non incurreret in praefatas penas. Sic Azor in terminis p. 3. lib. 2. cap. 19. q. 3. ubi quaerit, an in hac Extravaganti Pii V. comprehenderetur Clericus committens copulam contra naturam, cum femina: & respondit, minimè, quia licet vas sit contra naturam non est tamen peccatum sodomiticum, quia sodomia est concubitus, in quo non servatur debitus sexus: ut ipse Azor. c. 20. probat ex D. Th. 2. 2. q. 154. art. 11. Caietan. ibid. Scio contrariam opinionem tenere Sayrum de censur. ubi supra num. 13. in fin. Aloysium Riccium in sua praxi p. 1. refol. 302. n. 2. Garbam de beneficiis. tom. 2. p. 1. c. 10. §. 2. n. 207. & Prosperum de August. in addit. ad sum. Bullarii Stephani Quaranta ver. sodomia, ubi ait. Praesentis constitutionis dispositionem, & penas ampliamus, non solum in clerico sodomita masculorum concubitore, sed & in eo, qui feminam praepoltera venerit cognoverit, cum in hoc casu sodomia proprie committi dicatur, & citat Afflicum, Menochium, Clarum, Covarruviam, & alios. Sed mihi opinio Azorii probabilior videtur. Sed de hac quaestione iterum infra redibit sermo.

RESOL. XXXIX.

An irregularitas orta ex infamia juris contrahatur, si crimen est occultum?
Et an simonia in Ordine, & beneficio, si occulta sit, inducat irregularitatem?

Et an Sacerdos publicus concubinaris, vel adulter, post peractam poenitentiam, & emendationem publicam vita, interposito saltem aliquo temporis spatio, sine dispensatione celebrare possit, quia ex infamia facti non oritur irregularitas?

Et docetur Clericos concubinaris notorios suspensionem ab officio contrahere, sed suspensionem istam consuetudine contraria ablatam esse. Ex part. 4. tractat. 2. Refol. 93.

S. 1. Afirmativam sententiam docet D. Antoninus part. 3. tit. 28. cap. 6. §. 7. Sylvester ver. irregularitas, quest. 14. & P. Suarez de cens. disp. 48. sect. 1. n. 17. cum ait, quod talis qui occulte commisit crimen, cui infamia ipso jure annexa est, teneatur abstinere ab Ordinibus tanquam irregularis, si cesset periculum se infamandi, &c.

2. Verum contrariam sententiam probabiliorum esse existimo, quam tueretur Covarr. lib. 3. var. cap. 3. n. 2. Tannerus tom. 4. disp. 6. quest. 1. d. dub. 1. n. 227. Coninch de cens. disp. 18. dub. 7. num. 56. Henriquez lib. 14. cap. 5. n. 2. & Avila de cens. part. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 1. ubi docet quod nullum crimen, quantumvis enorme, inducit hanc irregularitatem, si non sit notorium, praeter homicidium, ex cap. ex renore, de tempor. ordinat.

3. Hinc contra Covar. in Clem. si furiosus; part. 2. §. 3. n. 4. ver. hoc ipsum, simonia in ordine, si occulta sit, non inducit irregularitatem, quia non invenitur textus expresse in quo talis irregularitas infligatur, & vlt. & pro & licet videatur hoc dicere cap. inquisitionis, de accus. tamen simonia per illum textum, ut attentè legenti patebit, non inducit irregularitatem, sed suspensionem. Imò ego puto cum Avila loco citato, conclus. 7. simoniam in beneficio non inducere irregularitatem, etiam si publica sit, quod antea docuit Henriquez lib. 13. cap. 37. num. 5.

4. Notandum est etiam hinc obiter contra Navar. Quoad hoc runa in man. cap. 25. n. 73. & 77. Sacerdotem publicum concubinaris, vel adulterum, post peractam poenitentiam, & vitæ emendationem publicam, interposito, saltem aliquo temporis spatio, sine dispensatione celebrare posse, quia ex infamia facti non oritur irregularitas simpliciter dicta & indelebilis, donec per dispensationem tollatur, nec obstat quod D. Antoninus part. 3. tit. 27. cap. 3. Sylvester ver. concubinaris, quest. 5. Covar. in Clem. si furiosus, part. 1. §. 1. num. 5. doceant Clericos concubinaris notorios suspensionem ab officio contrahere, ex cap. praeter, dist. 32. cap. si qui sunt, dist. 81. cap. ult. de cohabit. Cler. & mulier. Nam respondeo suspensionem istam consuetudine sublatam esse, ut docet Sotus in 4. dist. 1. questione 5. in tr. 3. Ref. art. 6. circa 2. argum. & alii quos citat, & sequitur 66. Layman in Theolog. mor. lib. 1. tract. 5. part. 1. cap. 4. num. 11.

RESOL. XL.

An irregularitas incurritur à pueris ante pubertatem annum? Ex p. 4. tract. 2. Refol. 67.

Negativè respondet Ioan. Sautius in selectis disp. 26. n. 18. ubi sic ait: Puto non incurrit irregularitatem puerum occidentem ante pubertatem, nam cum odia restringenda sint, ex regula juris in 6. Odia, &c. sit excommunicationem nec ceteras penas incursumos pueros nisi post annum decimum - quartum, & feminas post completum duodecimum. Ita ille, qui citat Avilam part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 13. & Henriquez lib. 13. cap. 3. n. 4.

T 4 Sed

Sed isti Doctores hoc non asserunt, sed docent pueros dolos capaces incurrere irregularitatem, quod aliqui extendunt etiam, si ante septennium habeant plenum usum rationis, quod Avila, & merito negat. Et ista affirmativam sententiam tenet novissime Gavantus in aphorismis. *Episcopus. ver. irregularitas, num. 91.* ubi sic ait, Puer major septennio occidens sit irregularis. Vide etiam Præpositum in 3. part. quæst. 5. de irregular. dub. 10. num. 76.

RESOL. XLI.

Olim hoc facti genus mihi propositum fuit: Vir Nobilis recepit in domum suam quemdam infantem expositum in Hospitali, modo cum sit adolescens bona indolis, vult illum ad sacros Ordines promovere, quaeritur, an iste sit irregularis, propter periculum illegitimitatis, ita ut exeat dispensatione? Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. Resol. 22.

Sup. hoc in casibus Ref. §. 1. Affirmative respondit Tolet. lib. 1. c. 52. Rebell. de obligatione just. p. 1. lib. 1. q. 2. num. 15. Avila de cens. p. 7. disp. 3. dub. 9. Sayrus de cens. lib. 7. tom. 3. tr. 3. c. 10. n. 39. Valquez in p. 2. disp. 66. n. 48. Castillo quotidian. q. 3. lib. 2. c. 19. n. 51. Honded. lib. 2. conf. 47. n. 23. Covar. Majolus Salzed. Vgolin. Henriquez. Lopez, Rodriguez, & Candelabrum aureum, apud Garfiam multis DD. de benefic. tom. 2. p. 7. c. 2. n. 8. & novissime Bonac. de cens. disp. 7. q. 2. punct. 3. n. 10. Ratio est, quia expositi frequentius sunt ex turpi conceptione, in obscuris autem solet inspicere, quod est verisimilius, & cum expositus sit dubius de sua legitimatione, debet in dubiis tutior pars eligi, c. illud, de cleric. excommun. ministr.

2. Hæc opinio est probabilis, sed contraria non caret etiam sua probabilitate, ut notavit Suarez in 3. part. tom. 5. de cens. disp. 50. sect. 4. num. 4. & Filliuc. in quæst. mor. tom. 1. tract. 19. c. 5. n. 141. & 143. & illam amplexi sunt Ananias in c. 1. n. 11. de infant. expos. Felin. in c. cum deputati, num. 1. de iudiciis. Cardin. Paleot. de spuris, c. 63. à n. 3. ad finem, & ex neco-ricis Gratian. in discept. forens. p. 1. c. 135. num. 1. cum Molfesio in p. 2. q. 19. art. 5. disp. 87. in fin. Salas in p. 2. D. Thom. tom. 2. tract. 8. disp. unic. sect. 24. numero 246. Sanctarel. var. resol. q. 44. & Coninch de Sa-cram. disp. 18. dub. 12. num. 105. Ratio est, quia qui-libet præsumendus est legitimus, dum non probeatur contrarium: tum quia in dubiis præferenda est pars benignior; ideo stante dubitatione, præsumendum est pro legitimatione.

3. Verum est quod Filiaci, Suarez, Sayrus, Bonacina, ubi supra, & Henriquez lib. 14. c. 8. n. 10. cum Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 30. tract. 2. c. 7. n. 77. putant in hoc casu ad tollendos scrupulos, tutius esse, tales expositos saltem petere dispensationem ab Episcopo: non quia Episcopus possit dispensare in irregularitate proveniente ex defectu, sed quia illius facultas prodesse potest ad pacandam conscientiam, adjuncta opinione probabiliter asserente, expositum non esse præsumendum irregularem: sed hæc doctrina à Nicolao Garfia ubi supra n. 10 non admittitur.

4. Sed quidquid sit de illa, Dico absolute, & simpliciter expositos, sine dispensatione, non solum Papæ, sed etiam Episcopi, sine ullo scrupulo posse sacros Ordines recipere. Ex his patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ: & illa regula, quod in dubiis tutior pars est eligenda, intelligitur, & procedit generaliter quoad hoc, an sit prohibitum, sed debet ab illo abstinere. Non tamen procedit quoad hoc, ut in dubio debeat quis spoliari, seu privari re-

possessa, vel facere actum positivum, de cuius obligatione non constat, ut est in casu nostro: nam tunc est conditio possidentis. Quæ quidem regula non solum procedere in materia iustitiæ, sed etiam in aliis virtutibus, ut nos contra Valquez, & Azorium præter citatos DD. vide Piassec. in praxi Episc. c. 1. n. 27. Mandosium de ætate min. c. 14. n. 24. Hostiensium in sum. tit. qui filii sint legitimi, n. 8. Andr. Victorell. in Notis ad Manuale Navar. c. 27. n. 201.

RESOL. XLII.

An expositi censendi sint irregulares, & sint baptizandi?

Et si infans invenitur sine scheda de Baptismo restante, & puer ex colore, & ætate videtur infans natus ante mensem, an in tali casu sit etiam cum conditione baptizandus?

Et quid, si puer expositus fuisset inter infideles etiam si habeat chartam testamenti de Baptismo?

Et an peccet mortaliter, si quis non baptizatum baptizat sub conditione? Ex p. 3. tract. addit. Ref. 6.

§. 1. Pro affirmativa sententia in part. 2. tr. 25. resol. Quæritur 22. adduxi plures Doctores, quibus nunc addo Hurtadum de irregul. disp. 2. diff. c. 13. n. 57. verum ibi contrariam sententiam probabiliter existimavi, & alio loco iterum existimo unde tales possunt ordinari sine ulla dispensatione & metu irregularitatis, & præter DD. citatos ibi adductos docet eam sententiam novissime Paulus Squillante de privilegiis. Cleric. c. 4. dub. 2. n. 39. Barbosa de potest. Episc. part. 3. alleg. 52. n. 150. & me citato Dominicus Tallonus in pragmat. de Antifano, ver. 13. obs. 1. n. 78. verum de hoc iterum redibit sermo in 4. part. tract. de irregularitate.

2. Sed an dicti (& est casus quotidianus) sint baptizandi sub conditione? Henric. lib. 2. c. 31. n. 1. putat si quis infans inter Catholicos in janam Ecclesiam, aut alterius hominis expositus invenitur, credi debere baptizatum, nisi peculiare conjectura gravem suspicionem in contrarium gigneret, ut si eo loco degerent multi infideles, aut Anabaptistæ, qui filios suos non baptizarent. Sed hoc ut advertit recte Adamus Tanner. in 3. p. disp. 4. q. 2. dub. 4. n. 113. majori indiget limitatione: nam sæpe mulieres cum ad scelus regendum partum occulte effundunt, parum sunt sollicitæ de spirituali infantis salute, sed hoc potius curant, ut partum à se quovis modo, & quam fieri potest occultissime amoliantur. Unde quoties tenellus & paucorum dierum infans expositus reperiretur, meo quidem iudicio necessarii sub conditione baptizandus esset, quod etiam in Eboracensi Concilio fuisse statutum refert Baron. tom. 12. Annal. secus esse si infans reperiretur cum scheda Baptismi teste, ita Tannerus. Vide etiam Præposit. in 3. part. q. 66. art. 9. dub. 2. n. 102. Layman, Coninch, & alios ubi infra.

3. Difficultas verò est, si tale testimonium non apponatur, sed puer ex colore & ætate videtur infans natus ante mensem, an in tali casu sit etiam cum conditione baptizandus? Negative respondet Sot. in 4. dist. 3. q. unica, art. 9. Filiuc. tom. 1. tr. 2. c. 6. n. 149. Valquez, Ochagavia, & alii. Sed ego in tali casu consulere rem infantem baptizandum esse sub conditione, & ita docet Villalob. in sum. tom. 1. tr. 5. diff. 7. n. 4. ubi sic ait: [Dize Soto que si se juzgasse por la edad que un niño era de mas de un mes, o veinte dias, no se atreveria a baptizarle. Mas yo en este caso dixera que le baptizara de baxo de condicion, pues no avia certidumbre que estava baptizado, mayormente que en tan tierna edad]

edad muy mal se puede hechar de ver, si el niño era de un mes, que nacen algunos tan grandes como son otros de un mes. Sic ille. Idem etiam cum Vasquez in 3. part. tom. 3. disp. 146. c. 4. n. 26. dicendum puto, si puer expositus esset inter infideles, etiam si haberet chartam appositam testamenti de Baptismo, nam in tali casu puto esse baptizandum sub conditione. Item puto cum Petro Ochagavia de sacram. tract. unico de ref. sacram. baptismi. questione 11. num. 8. si pueri inveniantur in memore, de quibus dubitaretur quibus essent parentibus nati an fidelibus, vel infidelibus deberent enim sub conditione baptizari, ut salutis æterne amittendæ periculum vitaretur.

4. Non retineam etiam hic apponere dubium, de quo olim interrogatus fui an peccaret mortaliter, si quis non baptizatum baptizaret sub conditione, tunc multi affirmativè responderunt, sed ego negativam sententiam docui, & adduxi Ludovicum de San Juan in summa de sacram. baptismi questione 1. artic. 8. dub. 2. conclus. 2. ubi sic ait: [Peccato venial es baptizari conditionalmente al que consta no estar bautizado porque baptizar con condicion en caso cierto es acto inutil, y contra el uso de la Iglesia que solo pone condicion en caso dudoso, y digo que es venial, por que la materia de la injuria es leve.] Sic ille, & Villalobos ubi supra n. 2.

RESOL. XLIII.

An expositi dicantur irregulares? Ex part. 4. tract. 2. Refol. 58.

Hanc questionem ego tractavi in 2. part. tract. 15. resolut. 22. & pro parte affirmativa multos Doctores adduxi, quibus nunc addo Hurtado in disp. 2. de irregul. diff. 14. n. 57.

2. Sed ibi ego negativam sententiam tenui, & nunc etiam teneo, & præter DD. quos ibi pro hac sententia citavi, novissimè illam tenet, me citato, 10. Dominicus Tassonus in pragmat. de antisato vers. 13. observ. 1. n. 78. Squillante de privileg. Cleric. cap. 4. dub. 2. n. 39. Mercerus in 3. part. D. Thoma de Sacram. quest. 24. dub. 12. queritur 2. Malderus in 1. 2. D. Thoma quest. 19. art. 5. disp. 87. in fine. Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 16. num. 127. Salasin 1. 2. tract. 8. disp. unico. f. 24. n. 246. Pelantius in addit. ad 3. part. quest. 20. disp. 5. & Turrianus de censur. lib. 9. disp. 1. dub. 1. asserit de jure novo hanc sententiam tenendam esse: nam Gregor. XIV. Bulla quadam edita an. 91. in gratiam confraternitatis pro expositis decernit, ut habeantur pro legitimis, quod etiam testatur Petrus Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregul. disp. 15. dub. 1. n. 4. Coninch in disp. 18. dub. 12. n. 105. Peyrinus tom. 2. de Relig. Prel. quest. 2. cap. 5. §. 9. num. 136. Henriquez lib. 13. c. 8. n. 10. in gloss. lit. L. & Avila de cens. part. 7. disp. 3. dub. 9. Vnde sine ullo metu irregularitatis puto supradictos expositos posse sacros Ordines suscipere, & ratio est, quia expositi nullo jure decernuntur illegitimi, & quod aliquis exponatur, non est sufficiens signum quod sit extra matrimonium susceptus, cum parentes ob pauperatē prolem suam interdum exponant; ergo, &c.

RESOL. XLIV.

An dubius, si quis sit illegitimus, debeat censeri irregularis?
Et alii quatuor casus in corpore hujus Resolutionis circa illegitimitatem explanantur ad incurrendam, vel non incurrendam irregularitatem. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 59.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam teneat Vasquez, Covar. & Toletus, quos citat. & sequitur Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 17. n. 56. ne se exponat periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis, quod autem dicitur neminem in dubio esse condemnandum, tantum est verum de pura condemnatione, seu poena, non verò de condemnatione, seu poena, quæ est prohibitio, ob rationem dictam. Hæc Hurtado, cui adde Reginaldum tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 7. num. 78. & Turrianum de censur. lib. 9. disp. 71. dub. 1.

2. Verum ego contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tueretur Petrus Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregul. disp. 15. dub. 1. q. 2. Coninch, disp. 18. dub. 12. n. 102. & Avila de censur. part. 7. dub. 10. juncta disp. 2. dub. 5. concl. 2. quia, ut supra ostensum est, in aliis casibus præter homicidium si utrinque sit æquale dubium facti, & pro utraque parte adint rationes æquæ probabiles, non tenetur se reputare irregularem, sed poterit adherere alteri parti, sc. quod non sit irregularis, nisi in casibus à jure & extra casum homicidii non exprimitur in jure quod in dubio sit aliquis irregularis. Ergo, &c.

3. Notandum est tamen hic primò ex communi sententia DD. quod si mater conjugata dicat filio etiam in fine vitæ, vel si dicat cum juramento eum esse illegitimum, is non tenetur credere nisi circumstantiæ valde urgent, & rationibus convincatur: ut si uterque parens id affirmat. Vide Bonacinam de cens. disp. 7. q. 2. punct. 3. n. 5. & Mercerus de Sacram. in 3. part. D. Thoma q. 24. dub. 12. queritur 2. ubi etiam docet neminem debere se reputare illegitimum propter aliquem rumorem & infamiam, quia hæc non inducunt sufficientem probationem, & prævalet possessio bonæ fidei cum iusto titulo matrimonii.

4. Nota secundò non esse illegitimum filium quando tempore quidem conceptionis intercedebat impedimentum dirimens, tamen eo sublato tempore ejus natiuitatis parentes validè poterant contrahere, ut quando, v. g. quis carnaliter cognovit suam consanguineam quam impetrata dispensatione in uxorem accipit antequam proles nascatur. Ita Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 7. num. 19. & Sayrus de censur. lib. 6. c. 10. num. 19. licet contrariam docuerit Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 16. n. 126.

5. Nota tertio celebrem doctrinam adductam à Reginaldo tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 7. num. 72. ubi sic ait, Adverte probabile esse illegitimum qui sine dispensatione ad aliquem Ordinem promotus est antequam ipsius parentes matrimonio inter se conjungerentur posse post initum tale matrimonium, per quod factus est legitimus, Ordinem susceptum exercere, & ad altiores ascendere. Namque per illam suspensionem Ordinis non incurrit in novam irregularitatem, sed tantum suspensionem ab executione suscepti, atque illa, cui subiciebatur ex defectu natalium, purgata est per sequens matrimonium, per quod verè factus est legitimus; quia igitur nulla ei superest irregularitas, nulla opus habet dispensatione. Cessat pariter suspensio secuta ex illa ordinatione, nam cessat effectus, cessante ipsius causa. Idèoque sicut ordinatus ante ætatem hoc ipso, quod ætas debita advenit, potest sine dispensatione exercere susceptos Ordines; ita & is qui adhuc illegitimus ordinatus est, potest prædicto modo factus legitimus in susceptis Ordinibus ministrare. Hæc omnia Reginaldus, & alii.

6. Nota quartò quod filii censentur legitimi, quando matrimonium contractum inter duos invalide fuit ob occultum aliquod impedimentum, sed unus eorum bona fide contraxit in facie Ecclesiæ. Ita Bonacina de cens. disp. 7. q. 2. punct. 3. num. 3. licet Suarez & alii penes ipsum hoc verum esse asserant, dum uterque

contra

contrahentium bona fide contraxit. Sed nostra sententia est probabilissima, quam tenet etiam Hurtado *disp. 2. de irregul. difficult. 14. num. 56. Peyrinus tom. 2. de relig. Pralat. quest. 2. cap. 5. §. 9. n. 106. Coninch. disp. 18. dub. 12. num. 103. Secus autem si clam contraxissent, aut uterque parens impedimentum scivisset.*

RESOL. XLV.

An filius natus ex Patre Catholico, qui postea in hæresim incidit, & in ea mortuus est, vel etiam si pariter in brachio seculari traditus est, an inquam, in his casibus filius incurrat irregularitatem, saltem ex infamia? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 45.

Sup. hoc in 5. 1. A. Firmat Avila *part. 7. disputat. 4. dub. 7. Turrianus de cens. lib. 9. disput. 62. dub. 2. & alii. Negat Hurtado disput. 2. de irregul. difficult. 3. num. 8. Villalobos tom. 1. tract. 21. difficult. 16. n. 9. & alii.*

2. Sed licet utramque sententiam existimem probabilem esse, tamen adverte amice Lector, quod sententia negativa parum refert in nostris partibus, nam licet supradicti non incurrant irregularitatem infamiam in cap. statutum contra filios hæreticorum, incurrere tamen facile possunt irregularitatem ortam ex infamia. Igitur sententia negativa deserviet pro locis hæresi valde infectis ubi hanc irregularitatem ex infamia filii hæreticorum non incurrerent, ut observat Tannerus in 3. part. disp. 6. quest. 10. dub. 10. numero 201. secus autem, ut dictum est, in nostris; & ita advertit Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 7. numero 2. & Coninch. de Sacrament. disputat. 18. dub. 7. num. 51. in fine, quod est valde notandum: quia multi in hoc possunt se decipere ex autoritate DD. asserentium supradictos non incurrere irregularitatem, qui tamen nihil asserunt de irregularitate ex infamia, sed loquuntur tantum, ut dictum est, de irregularitate lata contra filios hæreticorum.

RESOL. XLVI.

An filii hæreticorum, qui combusti sunt, sed signa contritionis dederunt, sint, hoc non obstante, irregulares?

Et supponitur filios, & nepotes hæreticorum, & eos, qui hæreticis fuerunt, vel eos receperunt irregulares esse, & inhabiles ad beneficia, & officia publica, si per viam virilem descendant, si vero via fœminea filios, non nepotes?

Et an saltem incurrant aliam irregularitatem, nempe ex infamia?

Et notatur, quod non sunt inhabiles descendentes prædictorum morientium absque emendatione, si nati fuerint ex eis, quando erant Catholici, & non fautores, nec receptores.

Et dato, quod hæretici irregulares sint, an satis probabiliter dici possit hanc irregularitatem non extendi ad hæreticos externè negantes fidem, non autem internè?

Et an suspecti de hæresi hanc irregularitatem incurrant?

Et quid de Schismaticis?

Et quis in hac irregularitate possit dispensare? Ex p. 10. ss. 12. & Misc. 1. Ref. 23.

§. 1. Suppono, filios, & nepotes hæreticorum, & Probatum est, irregulares esse, si per viam virilem descendant; si vero via fœminea, filios, non nepotes; ut docet etiam ex communi sententia Navarrus *cap. 27. num. 205. Simancas, de Catholic. Institut. tit. 9. numero 14. & leges Suarez, de Censur. disput. 43. sect. 3. num. 1. Ducuntur ex. cap. statutum de hæreticis in 6. ubi ii filii excluduntur ab officio, & beneficio, & nomine officii officium Ordinis intelligunt. Sed nomine officii publici, non officium Ordinis, sed jurisdictionis temporalis intelligit Glossa ibi cui alii Doctores adherent. Quapropter Toletus lib. 1. summ. cap. 25. numero 8. Sylvius lib. 6. Theauri, cap. 10. num. 40. censent hos filios irregularitatem non subijci, quia nullibi adversus illos statuta est: quod etiam docet Hurtadus, ubi infra num. 9.*

2. Verum; stando in communi sententia, ad casum propositum in titulo Resolutionis affirmativè respondent Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez in Summa, tom. 1. lib. 2. cap. 27. num. 22. & sequ. quia licet converti præsumunt in hæresi decedere, & sic converti timore potius, ne vivi comburantur, quam fidei amore; idcirco nec juridicè admittuntur ad penitentiam, nec solemner absolvuntur: quæ solemnis & juridica absolutio videtur requisita, ut ab Ecclesia judicentur decedere ipsi reconciliati, & reincorporati. Hæc sententia est satis probabilis.

3. Sed non minus probabilem contrariam esse patet, quam tunc Lellius in 3. par. cap. 5. de irregul. dub. 1. n. 38. Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 7. n. 51. & Gaspar Hurtadus, disp. 2. de irregul. difficult. 3. n. 8. ubi sic ait: Dicuntur inhabiles ad beneficia, & ad officia publica Receptores hæreticorum, & eorum fautores in his, quæ pertinent ad hæresim, & descendentes Hæreticorum, & Receptorum, & Fautorum usque ad secundam generationem inclusive, ut dicitur in cap. 2. de Hæreticis in 6. Hæc tamen inhabilitas limitatur quod ad descendentes ex prædictis per lineam fœmineam ad primum tantum gradum, & etiam limitatur quoad descendentes in prædictis probatis fuisse tales, & non reconciliatis Ecclesie ante mortem, aut non emendatis: ita ut si isti non fuerint juridicè probati hæretici; aut si fuerint, mortui tamen sunt Catholici, aut emendati: eorum descendentes non fiant inhabiles ad prædicta. Quod est verum, quamvis prædicti moriantur relaxati brachio seculari; quia textus absolute loquitur, & absolute excipit descendentes reconciliatos, ita ille.

4. Dicendum est itaque cap. statutum hanc irregularitatem Filiis hæreticorum indicens, exigere, ut in hæresi decedant parentes à delicto non emendati, neque Ecclesie reincorporati; quod de iis parentibus non videtur verificari posse; cum de facto ab hæresi absolvantur, decedantque parati penitentiam adimplere, & Ecclesie præceptis obedire. Neque obest, quod solemner eis non præstetur absolutio; satis enim videtur esse, quod de facto concedatur. Hac enim absolutione, quantumvis privata, Ecclesie reconciliantur, & reincorporantur. Neque Textus reconciliationem, & reincorporationem solemnem exigit: & cum sumus in materia odiosa, & pœnali, non est restrictio facienda. Verum, licet hæc omnia satis probabiliter dicta sint; tamen filii prædictorum hæreticorum aliam irregularitatem incurrere videntur, nempe ex infamia. Et ideo Præpositus in 3. par. tract. 5. de irregul. dub. 7. num. 45. sic ait: Pontifex declarat hanc irregularitatem non contrahi ab iis quorum parentes ante mortem sunt reconciliati Ecclesie, & Catholice mortui sunt: quod etiam videtur verum, licet parentes sint damnati

de heresi, & supplicio affici; quia Textus absolutè loquitur, quamvis enim quibuscumque in locis possent incurrere irregularitatem ortam ex infamia: hanc tamen non contrahunt. Ita ille.

5. Nota etiam hic obiter cum Hurtado, ubi supra, & Præposito, contra Suarez de Censuris, disput. 43. sect. 3. n. 2. quod non sunt inhabiles descendentes prædictorum morientium absque emendatione, si nati fuerint ex eis, quando erant Catholici, & non fautores, nec receptores. Et satis etiam probabiliter dici potest, hæreticos occultos non incurrere irregularitatem; ut alibi probavi, & docet Hurtado, ubi supra, diff. 4. n. 14. cum multis aliis. Et dato hæreticos irregulares esse; satis etiam probabiliter dici potest, hanc irregularitatem non extendi ad hæreticos externè negantes Fidem, non autem internè; ut ex Azorio, & Navarro probat Castrus Palaus tom. 6. disp. 6. punct. 19. §. 1. num. 4. quicquid magis probabiliter asserat Suarez, Sanchez, Farinacius, & alii, quos adducit Palaus, num. 3. Nec obstat Textus in c. Presbyteros, disp. 5. nam ibi nullum est verbum, ex quo colligatur Presbyterum illum fidei à Fide apostatasse; poterat enim timore duci, & nihilominus Fidem ex animo abnegare. Deinde casu, quo Textus loqueretur de fide negante; solum comprehendit delinquentes publicè: nam in conclusione dicitur, eos, quorum crimina manifesta sunt ante, vel post ordinationem, à Sacris Ordinibus deiciendis esse; quorum tamen peccata secreta sunt, secreta satisfactione secundum Sacerdotis edictum in propriis Ordinibus remanere posse. Textus autem in c. Non potest, c. Contra Christianos, de heret. in 6. in quibus Apostata à Fide heresis poenis subicitur, intelligendi sunt de verò Apostata, qui Fidem ex animo, negavit: secus qui solum verbis, vel factis negationem significavit. Fateor tamen contrariam sententiam esse communioem.

6. Petes primò: An suspecti de heresi hanc irregularitatem incurrant? Affirmant aliqui, sed probabilius negatur, quia nullibi sufficienter exprimitur. Petes Secundo: an eam incurrant schismatici? Respondetur negativè, si non sint hæretici. Petes Tertiò: Quis in hac irregularitate possit dispensare? Respondetur, ordinariè solum Summum Pontificem: si tamen crimen sit occultum, videtur Episcopus posse dispensare, juxta Concilium Tridentinum sess. 24. c. 6. de Reformatione. Ità variè, quia eo cap. excipitur sola irregularitas proveniens ex homicidio voluntario occulto. Sed crimen heresis, ut dixi, si est occultum, aliqui probabiliter asserunt, non inducere irregularitatem.

RESOL. XLVII.

An filii Sacerdotum, Paganorum, Iudeorum, &c. sint irregulares?

Et difficultas verò consistit, quanto tempore sit judicandus aliquis Neophytus, ut ratione irregularitatis non possit etiam minores Ordines recipere, an post decem annos à suo Baptismo non sit amplius irregularis? Et in tali casu notatur, quod non dispensatur in irregularitate, sed declaratur irregularitatem cessasse. Ex part. 4. tract. 2. Ref. 50.

§. 1. Respondo quod si dicti baptizati sunt ab infamia, nullam incurrunt irregularitatem, quia non sunt filii hæreticorum, contra quos lata est in jure irregularitas. Ita DD. quos citat & sequitur Bonacina de cens. disp. 7. quest. 3. punct. 7. num. 11. Si autem converti sunt, & baptizati in adulta ætate, dicuntur Neophyti, & sunt irregulares, ut communiter tradunt Doctores; difficultas verò consistit, quanto tempore sit judicandus aliquis Neophytus, ut ratione irregu-

laritatis non possit etiam minores Ordines recipere. Mihi placet sententia Filliucii tom. 1. tract. 20. cap. 9. num. 240. Suarez de cens. disp. 42. sect. 3. num. 6. & 7. & aliorum, asserentium non posse ullum certum tempus assignari ad judicandum aliquem pro Neophyto: qui potest eum promovere, quem post aliquam temporis dilationem à die suscepti Baptismi judicat habilem & idoneum ad Ordines. Nota tamen quod in tali casu Episcopus non dispensat in irregularitate, sed declarat irregularitatem cessasse, jura enim certum tempus non præscribunt. Nota tamen hic cum Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 19. n. 61. & aliis, quod post decem annos à suo Baptismo Neophytus non est amplius irregularis.

RESOL. XLVIII.

An fidei negans fidem ab ea apostatando sine sponte, sine timore ductus incurrat irregularitatem?

Et si crimen notorium sit, an incurrat irregularitatem ex infamia, non verò si sit occultum? Ex part. 4. tr. 2. Refol. 49.

§. 1. Hic casus olim mihi in facti contingentia accidit, & supradictum apostatam esse irregularem docet Sanctarellus tract. de heresi c. 25. dub. 1. num. 4. Majolus de irregul. lib. 5. c. 34. n. 2. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. c. 25. n. 6. Suarez de cens. disp. 43. sect. 2. n. 2. Farinacius de heresi quest. 92. n. 73. quod probat Sanchez ex cap. Presbyteros, disp. 50. qui textus de fictis apostatis videtur apertè loqui.

2. Verum ego contrariam sententiam cum Filliucio tom. 1. tr. 20. cap. 9. n. 230. probabilem puto, si crimen occultum sit, nam si crimen esset notorium, incurreret irregularitatem ex infamia, non autem irregularitatem peculiarem; & ratio est, quia talis irregularitas non videtur infligenda contra tales in nullo canone: ergo, &c. & ita hanc sententiam tenet Azorius tom. 1. lib. 8. c. 11. quest. ult. & c. 21. quest. 8. & ad cap. Presbyteros, respondet Filliucius loc. cit. n. 231. & hanc sententiam probabilem etiam esse putat Bonacina de cens. disp. 7. quest. 3. punct. 7. num. 2. nam sententiam contrariam, quam ipse, & meritò, tenet, & ego tenco, vocat tantum probabilioem.

RESOL. XLIX.

An Hæreticus occultus incurrat irregularitatem? Et an Hæreticus occultus possit imperatam absolutionem possit sine ulla dispensatione, & metu irregularitatis celebrare? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 46.

§. 1. Affirmativè respondet Turrianus de censur. lib. 9. disp. 62. dub. 1. Filliucius tom. 1. tr. 20. can. 9. n. 228. Præpositus in 3. p. 9. 5. de irregul. dub. 7. numer. 50. Coninch de cens. disp. 18. dub. 7. n. 50. Suarez de cens. disp. 43. sect. 1. n. 4. Sanctarellus tract. de heresi c. 25. dub. 1. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 25. num. 2. & alii penes ipsos, adducentes pro hac firmanda sententia multos canones.

2. Sed non desunt Doctores negativam sententiam asserentes, & ita novissimè docet Petrus Cornejo in 3. p. D. Thoma tr. 5. de irregul. disp. 9. dubio unico, 9. 4. Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 4. n. 13. & Tannerus in 3. p. disp. 6. 9. 10. dub. 10. n. 200. Layman in Theol. moral. lib. 2. tract. 5. part. 1. cap. 6. n. 11. Philarchus de officio Sacerdot. tom. 1. p. 1. lib. 4. c. 15. Avila p. 7. disp. 4. dub. 2. Hentiq. lib. 14. c. 4. n. 6. Emanuel Sà vers. irregularitas ex defectu anime n. 2. Sayrus de cens. lib. 7. c. 12. n. 26. & Garcias de benef. tom. 2. p. 11. c. 10. num. 83. & 84. Unde secundum hos

Sup. hoc in hos Doctores hæreticus occultus post impetratam ab-
 Ref. 2. not. solutem potest sine ulla dispensatione & metu ir-
 præterita §. regularitatis celebrare & ad cap. ad abolendam, respon-
 Sed tota & det, quod loquitur de publico hæretico, ut appare-
 in to. 3. tr. 3. Ref. 33. & in illis verbis, quicunque manifestè fuerit in hæresi de-
 aliis ejus at- prehensus. Sic etiam c. saluberrimum 1. quæst. 3. loqui-
 not. tur patiter de hæretico publico, & de solennit. abjura-
 Sup. hoc in tione, quæ in scriptis sit, & hanc sententiam probabi-
 Ref. seq. lem esse docet Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. c. 15.
 Notandum. 1940 Sed tu ne discedas à prima opinione tan-
 quam probabiliori.

RESOL. L.

An suspecti de hæresi sint irregulares?

Et an Clericus, qui lapsus est in hæresim, possit post pœni-
 tentiam, & abjurationem exercere susceptos Ordines,
 dumtaxat obtineat dispensationem saltem ab Episcopo?

Et an prohibitum sit inquisitori Generali Hispaniarum,
 ut non possit cum Sacerdotibus hæreticis pœnitentibus
 dispensare, ut Missam celebrent? Ex part. 4. tract. 2.
 Refol. 48.

Sup. hoc inf. §. 1. Affirmat Pefantius in addit. 3. part. 9. 20. disp. 5.
 in Ref. 53. Turrianus de cens. lib. 9. disp. 62. dub. 2. &
 eundem in §. alii, negat Præpositus in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub.
 ult. & sup. in 7. num. 47. & alii.

2. Sed tu dic cum Sanctarellis tract. de hæresi c. 25.
 Ref. 46. bre- dub. 1. num. 9. & alii penes ipsum, quod suspecti de
 viter, & reci- hæresi sunt irregulares, quando suspicio oritur ex eo,
 tantur in quod favent hæreticis, vel illos defendunt, vel reci-
 princ. §. ult. piunt, sed si suspicio oritur ex alio crimine, tunc non
 erunt irregulares propter hujusmodi suspensionem, sed
 solum propter infamiam, si crimen fuerit notorium;
 quare si auferatur infamia, & suspicio purgetur, con-
 sequenter etiam tollitur hujusmodi irregularitas, &
 ita etiam docet Sanchez tom. 1. lib. 2. cap. 25. num. 10.
 Filliucius tom. 1. tract. 20. cap. 9. numero 235. Villa-
 lobos in summa tom. 1. tract. 21. diffi. 16. num. 7. &
 alii penes ipsum.

3. Notandum est tamen hic obiter secundum Avi-
 lam de censur. part. 7. disp. 4. dub. 2. Sayrum de cens. lib.
 Sup. hoc in Ref. præteri- 7. c. 12. num. 16. & alios, posse Clericum qui lapsus est
 ta, eundem in prop. finem, in hæresim post pœnitentiam & abjurationem exer-
 & inf. in Ref. cere susceptos Ordines, sed non posse ante susceptam
 53. §. 1. & 2. legitimum dispensationem saltem ab Episcopo, docet
 Præpositus in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 7. n. 42.
 Coninch. de cens. disp. 18. dub. 7. n. 57. Verum non re-
 ticeam hic etiam adnotare affirmativam sententiam
 absolutè & sine ulla distinctione docere novissimè
 Hurtado disp. 2. de irregul. diffi. 3. n. 10. ubi ait,
 Clerici conversi ab hæresi non possunt ad superiorem
 Ordinem promoveri, ut patet ex can. saluberrimum 1.
 quæst. 7. possunt tamen absque dispensatione aliqua
 suis Ordinibus uti, quicquid nonnulli dicant, ut ex eo-
 dem canone deducitur. Ita ille. Sed tu negativam sen-
 tentiam tene per ea, quæ adducit Sanctarellus tract. de
 hæresi cap. 25. dub. 1. n. 3. & 6. & Pegna in direct. in-
 quisit. part. 3. comm. 175. ubi etiam asserunt Pium V.
 anno 1567. prohibuisse Inquisitori Generali Hispania-
 rum, ut non possit cum Sacerdotibus hæreticis pœni-
 tentibus dispensare ut Missam celebrent. Vide Suarez
 de censur. disp. 43. sect. 1. num. 6. ubi asserit cum su-
 pradictis hæreticis pœnitentibus posse Episcopos di-
 spensare circa usum Ordinum usque ad Diaconatum
 inclusive, secus autem quoad dispensationem Sacer-
 dotii.

Sup. hoc in- ferius in tr. 10. Ref. 136.
 §. Sed hic.

RESOL. LI.

An qui de hæresi suspecti coguntur per Inquisitores abjura-
 rare de vehementi, incurram irregularitatem? Ex p.
 4. tract. 2. Ref. 47.

§. 1. Hos esse irregulares ratione suspicionis ve-
 hemētis de hæresi, & notoriæ quidem, ita docet
 dit Azorius tom. 1. lib. 8. c. 21. quæst. 8. & novissimè
 hanc sententiam docet etiam Emanuel Moura opus.
 de censuris & incantionibus sect. 3. cap. 6. num. 21.
 & 22.

2. Sed dicendum est nullatenus esse irregulares, &
 ita docet Coninch. de censur. disp. 18. dub. 7. num. 55.
 Sanctarellus de hæresi c. 25. dub. 1. n. 9. Sanchez in
 sum. tom. 1. lib. 1. c. 25. n. 12. Henriquez libro 13.
 cap. 56. n. 1. Soula in aphorism. inquisit. lib. 3. cap. 5. nu-
 mero 6. Farinacius de hæresi, quæst. 192. §. 5. num. 80.
 Navarrus lib. 5. de hæresi. confil. 16. num. 1. Postel in ad-
 dit. ad dubia regul. ver. irregularitatis, n. 20. Garzias de
 beneficio. tom. 2. part. 11. c. 10. n. 88. asserens ita fuisse
 resolutum in Rota. Emanuel Sa. ver. hæresi, n. 5. &
 alii. Ratio est, quia hi non dampnantur tanquam hæ-
 retici, nec imponitur eis aliqua pœnitentia ob hære-
 sim, sed ob ea gesta, ex quibus hæresis suspicio orta
 est, à qua se purgat per abjurationem, & in jure im-
 ponitur poena irregularitatis hæreticis, non autem ab-
 jurantibus hæresim, & ideo Villalobos in sum. tom. 1.
 tract. 21. diffi. 15. num. 2. [dize de un Prelado que
 abjuró] de vehementi, [y el dia siguiente sin dispen-
 sacion se fue à dezir Missa, loqual aprobo, y loo el
 Papa y toda la curia.]

RESOL. LII.

An Hæreticorum fautores, receptatores, & defensores,
 &c. incurram irregularitatem? Ex part. 4. tract. 2.
 Ref. 44.

§. 1. Affirmativam sententiam tenent communiter
 ADD. quos citat, & sequitur Avila p. 7. disp. 4. in act. 4.
 dub. 2. concl. 2. quibus ego addo Villalobos tom. 1. lib. 1. c. 25. n. 12.
 tract. 21. diffi. 15. n. 16. Ioan. de la Cruz in direct. causid. 10.
 part. 2. de irregul. dub. 4. concl. 2. Præposit. & Coninch
 ubi infra. Suarez de cens. disp. 43. sect. 1. num. 5. Valen-
 tianus tom. 4. disp. 7. quæst. 19. punct. 3. Toleum lib. 1.
 c. 69. n. 2. amicissimum Sanctarellum tract. de hæresi
 cap. 25. dub. 1. num. 4. qui hoc probat ex cap. 2. §.
 hæretici, de hæretic. in 6. ubi isti dicuntur esse in-
 habiles ad omne beneficium, & officium publicum,
 & sub nomine officii comprehenduntur non
 solum officia temporalia, sed Ecclesiastica, & con-
 sequenter etiam Ordines qui pertinent ad officium
 publicum. Alii adducunt alios canones; sed Turri-
 anus de censur. lib. 9. disp. 62. dub. 2. observat quod hæc
 sententia ex jure non omnino aperte colligitur, &
 ideo Hurtado disp. 2. de irregul. diffi. 3. num. 9. diffi-
 cile existimat supradictos incurtere irregularitatem,
 quia in jure dicuntur tantum inhabiles ad beneficia
 & officia publica: quod autem sub nomine officio-
 rum non includatur Ordo, adversus Sanctarellum &
 alios, probat Hurtado loco cit. num. 7. ad illud, &
 alios, probat Hurtado loco cit. num. 7. ubi asserit Pe-
 non pigebit; & hanc sententiam absolutè docet Pe-
 trus Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregul.
 disp. 8. dub. unico qu. 8. Sed stando in prima opinione
 Præposit. in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 7. num. 44.
 Coninch. disp. 18. dub. 7. n. 51. concl. 2. & alii, li-
 mitant illam, ut intelligatur, si supradicti foveant
 hære

hereticos formaliter, seu vt tales, ita vt per hoc foveantur in heresi, secus autem si ob amicitiam, parentelam, &c.

RESOL. LIII.

An Clericus, qui lapsus est in heresim, possit exercere susceptos Ordines?
Et notatur, quem ob suspicionem heresis ex qua consurgit infamia, irregularem fieri. Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Refol. 8.

Negativè respondet Bonacina de censur. disp. 7. quest. 3. punct. 7. num. 6. ubi multos alios citat. Ratio est, quia irregularis non solum non potest promoveri, sed nec etiam Ordines exercere ante obitament legitimam dispensationem irregularitatis.

1. Sed post pœnitentiam, & abjuratorem probabiliter puto posse susceptos Ordines exercere. Ita Sayrus de censur. libro 7. cap. 12. numero 16. Avila de cens. part. 7. disp. 4. dub. 2. & alii, ex c. saluberrimum. 1. quest. 3.

2. Notandum est etiam hic obiter quem ob suspicionem heresis ex qua consurgit infamia, irregularem fieri; sed, vt observat Bonacina ubi supra numero 4. ex Diaz, & Suarez hoc intelligitur, quamdiu suspectus manet, seu donec non purgaverit suspicionem.

RESOL. LIV.

An Episcopus possit ordinare, & dimissorias concedere filio alicujus satellitis, vel publice meretricis?

Et laicè de irregularitate ex infamia.

Et supponitur satellites esse irregulares.

Et quid, si supradicta meretrix fuerit conjugata?

Et quid de filio carnificis?

Idem dicendum est de filiis, quorum Patres fuerunt publicè flagellis cæsi.

Et an damnati ad trirèmes sint irregulares?

Et quid de eorum filiis?

Et an Histriones, & officium carnificum, macelliariorum, lictorum, & similia sint Officia infamis conditionis.

& nota, & ex eo sint irregulares?

Et an infamis in uno loco remaneat infamis in alio loco, ita vt non possit recipere ordines in ullo loco?

Et notatur infamiam juris incurri dupliciter, primo per sententiam iudicis definitivam; secundo per quandam crimina, quibus statuto juris annexa est infamia; huiusmodi sunt perjurium in iudicio, simonia, sodomitia, improbum fœnus; id est ubi usura usurarum exiguntur, sacrilegium, duellum, crimen læsæ Majestatis, heresi, fautor, & receptor Hæreticorum, & alia crimina notoria.

Et an per adulterium incuratur irregularitas, vel tantum suspensio, &c.

Et tandem queritur, quomodo infamia auferri vel dispensari possit? Ex part. 10. tractat. 11. & Misc. 1. Refol. 26.

Quod primum, suppono Satellites esse irregulares; hoc tamen non obstante, eorum, filios non esse infames, nec irregulares: & idèd posse Ordinibus initiari tradunt communiter Doctores, & ita docet Marchinus, de Sac. Ord. tr. 1. part. 10. cap. 4. Suarez, de Censur. disp. 48. sect. 3. n. 3. Palaus, rom. 6. di-

Tom. V.

sp. 6. punct. 20. n. 5. Bonacina, de Sacram. disp. 7. q. 3. punct. 2. numer. 12. Reginaldus rom. 2. lib. 3. c. 12. art. 2. cap. 15. n. 198. Filiuc. rom. 1. tr. 19. c. 8. n. 230. Megala, ubi infra num. 158. Majolus de irregul. lib. 3. cap. 1. n. 7. & alii. Et ratio est quia ignobilitas, & vilitas parentum non nocet filiis, quin ad Ordines & quascunque Ecclesiasticas dignitates promoveri possint, si ipsi laudabiliter vivant; ut notat Glossa in c. Quoniam vetusto 24. quest. 1. verb. Invidia: & infamia juris non incurritur, nisi sit in jure exprella: sed contra filios satellitum, nulla juris infamia, in jure lata invenitur; vt habetur contra filium, & nepotes parentum violentas manus in Cardinales injicientium, ex cap. Felicis in 6. & contra filios proditorum crimen læsæ Majestatis committentium, ex leg. Quisquis, §. Filii, Cod. Ad leg. Jul. & in aliis similibus casibus in jure, expressis. Ergo, &c. Et ita nostram sententiam, præter Doctores citatos, tenet Cornejo, in 3. part. D. Thomæ, tract. 5. de irregul. cap. 8. dub. unico quest. 3. ubi sic ait: Quæres an hæc irregularitas incuratur ex infamia inculpabili, vt ex vili conditione officii, aut personæ? Respondeo affirmativè; ubi duo observanda sunt. Primum est nullum Officium quamvis vile, & abjectum, inducere irregularitatem, nisi vel aliquo jure civili, aut Canonico constet inducere infamiam, vel tale sit, vt sine peccato mortali exerceri nequeat: quia tunc ratione talis peccati, inducet infamiam facti. Secundum est, infamiam, & irregularitatem harum vilium personarum ratione officii non transire in filios: Ita ille.

2. Sed quid dicendum de filio meretricis an possit ab Episcopo promoveri ad Ordines? Et negativè respondet Sayrus, de censur. lib. 7. cap. 11. num. 8. Sed cum ipse hanc sententiam, ait Megala in 3. lib. 7. c. 1. quest. 8. num. 156. nullo jure probet, & infamia juris non contrahatur sine jure hoc determinante; existimo hoc dictum non esse admittendum, nisi invento jure hoc affirmante: quod Ego summa diligentia quæsi, & invenire illud non potui; sed potius inveniri contrarium. Hæc Megala. Verum sententiam Sayri tenet Cornejo supra, quest. 2. licet meretrix publica fuerit conjugata: idèd tu cogita: sicuti, & de filio carnificis, vulgò dicto, il boia: nam licet hujus officium sit vilissimum, & ipse non solum, quia vindictam sanguinis exerceat, sed etiam quia infamis est irregularitatem contrahat; vt per text. Glossæ & Doctores in Clement. 1. dixit Majolus de irregul. lib. 1. c. 1. n. 5. vers. Inter hos: ubi addit hoc etiam procedere in eo, qui semel tantum tale officium exerceat, etiam si coactè hoc fecerit: tamen ejus filios, non contrahere dictam infamiam, & irregularitatem quoad Ordines, diceret Megala ex rationibus superius adductis, quæ militat etiam in filiis carnificum; & quia talis infamia contra eorum filios non invenitur in jure exprella. Vnde Palaus, ubi infra num. 5. asserit, filium carnificis non esse infamem, neque irregularem. Idem dicendum videtur de filiis, quorum patres fuerunt publicè flagellis cæsi: nam licet isti sint infames ex Cornejo, Marchino, & aliis, tamen ex rationibus superius dictis videtur dicendum, quod eorum infamia non transfertur in filios, ita vt arceantur ab Ordinibus. Et licet ego olim docuerim damnatos ad trirèmes non esse irregulares; modò existimo cum Thesaurò in praxi part. 1. capite 33. Si fuerint ad trirèmes damnati ex causa famosa; dictam pœnam inducere infamiam, & irregularitatem: non videtur tamen dicendum eorum filios dictam infamiam contrahere, vt non possint Ordinibus initiari: & hoc ex rationibus adductis.

3. Et tandem pro coronide hujus resolutionis, non deferam hic apponere opinionem dicti Castri Palai,

Docuit in
resol. quæ
nunc hanc
sequetur.

V

Palai,

Palai, ubi *supra*, tom. 6. disputat. 3. punct. 20. num. 6. ubi sic ait: Tertiò infamia nascitur ex officio; sunt enim aliqua officia ita vilia in Republica, ut ea exercentibus infamiam irrogare videantur. Hujusmodi est officium Histrionum, qui olim se pretio conducebant ad spectaculum sui corporis exhibendum, sive qui obscena publice representabant. De quibus S. Augustinus lib. 2. de Civit. Dei, cap. 11. & 13. Hi igitur ob turpes, & indignas representationes infamiae nota afficiebantur, juxta leg. 1. & 2. §. At Praetor. junctis duobus sequentibus, ff. de his qui notantur infam. cap. de finibus 4. questione 1. & cap. aliquantos §. 1. diff. Praeter supra dictum officium histrionum, seu scenariorum, alii enumerant officium carnificum; macellariorum, lictorum, & similia, sed absque fundamento, nam, esto sint officia infamis conditionis, & nota: nullo tamen jure scripto cavetur infames esse ea exercentes. Ita ille; Et quidem Cornejo, ubi *supra*, quest. 2. docet etiam nullum officium vile, & abjectum inducere irregularitatem, nisi constet in jure inducere infamiam. Sed, si sententia Palai esset admittenda, plures scrupulos tolleretur, & plures essent immunes ab irregularitate, & à petitione dispensationis. Verùm communiter contrarium Doctores sentiunt, asserentes, supradictos tanquam infames arceri ab Ordinationibus, & esse irregulares: Ideò viri docti cogitent.

4. Sed si inquiras hic, an infamis in uno loco, remaneat infamis in omni loco; ita ut non possit recipere Ordines in ullo loco? Affirmativè ex Hugolino respondet Bonacin. de Sacram. disp. 7. q. 3. punct. 2. n. 10. Ratio est, tum quia alioquin infamis in uno loco, migraret ad alium, ibique Ordines suscipere, sicque frustraretur finis legum, tum quia irregularitas est impedimentum personale, quod sequitur personam; ut in simili dictum est de effectibus censurarum. Sed negativam sententiam tenet Marchinus, de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 10. c. 4. n. 17. Dacor, ait ille, exemplo excommunicati denunciati in uno loco, qui non est vitandus in alio loco etiam ab iis, qui rem fecerunt. Itè quia in loco retinet bonum nomen: ergo ibi non est infamis: ergo poterit ad Ordines promoveri cum duobus conditionibus; Prima, ut infamia istius non sit facile perventura ad locum, in quo ordinatur: secunda, ut non sit reversurus ad locum, in quo famam amisit. Hæc Marchinus.

5. Verùm, quia sæpius occurrunt Casus circa irregularitatem ex infamia; dico itaque in gratiam Confessoriorum, infamiam juris incurri dupliciter. Primò, per sententiam Iudicis definitivam, qua quis de aliquo crimine condemnatur. Secundò, per quædam crimina, quibus statuto juris annexa est infamia. Vide Sylvestrum, verb. Infamia n. 8. & 9. Hujusmodi sunt perjurium in judicio, simonia, sodomitia, improbi scenos, id est, ubi usura usurarum exiguntur, sacrilegium, duellum, crimen læsæ Majestatis, hæresis, similiter esse fautor, defensor, receptorem hæreticorum. Hi omnes ita sunt irregulares, quando crimen est publicum, ut per poenitentiam non purgentur; sed opus habeant dispensatione. Alia verò crimina notoria, etsi digna sint depositione, si tamen non habeant annexam infamiam juris, non inducunt veram irregularitatem, nisi post sententiam judicis. Ratio est, quia vera irregularitas non tollitur per poenitentiam, & vitæ mutationem, vel etià per purgationem canonicam tollitur. Vnde per adulterium, & crimina adulterio minora, non incurritur vera irregularitas quamvis notoria sint: sed suspensio quædam ob indecentiam, donec infamia sit absterfa, juxta Covarruviam 2. part. §. 1. n. 4. quod est contra Navarrum, qui cum multis aliis propter cap. Quæstium est de temporibus ordinandorum, putat incurri irregulari-

tatem. Verùm hoc Capitulum non cogit; quia facile exponi potest de suspensione sicut exponit Covarruvias: vel certè, quod solum contineat poenam inferendam; tantum enim ait, eos, qui laborant infamia facti, impediri debere ab Ordinibus. Ratio est, quia hæc delicta solum faciunt inhabilem ad Ordines, & eorum ulum, ob infamiam facti: ergo hac infamia absterfa, &c. Et hæc omnia docet Lessius in 3. part. D. Thoma cap. 5. de irregul. dub. 1. n. 37. & 39.

6. Neque etiam deferam hic apponere verba Machadi tom. 1. lib. 1. p. 3. tract. 16. docum. 6. n. 6. ubi sic ait: [Hæc de advertit, que aunque communmente muchos Autores desfenden, que la infamia, que resuelta publicamente de qualquiera delito grave, induze irregularidad hasta que la persona sea en emienda del. Có todo esso, otros son de parecer, que por grave, que sea el delito, de que resuelta la infamia de hecho, no se contrae irregularidad, sino es en calo, que por Derecho le esté impuesta. Y Nicolas Garcia varon tan docto prueba, que por ningun delito por enorme que sea, excepto el homicidio, no se contrae irregularidad por razon de la infamia, aunque sea en el mismo tiempo, en que la persona persevera en el. Sed hoc communiter à Doctoribus non admittitur.

7. Si autem quæras, quomodo infamia aufertur possit? Respondet Bassæus, verb. irregularitas 20. n. 7. quatuor modis. Primò, infamia facti, aufertur potest per emendationem. Secundo, infamia juris canonici, & civilis potest à Summo Pontifice aufertur: immò illa, quæ est juris civilis, potest etiam aufertur à Principe, qui eam statuit; quia sublatâ infamia, tollitur Irregularitas. Tertiò, infamia potest aufertur per dispensationem Episcopi, quatenus potest dispensare in adulterio, & criminibus minoribus adulterio; nam dispensatio rectè dispensando in delicto indirectè etiam & accessorie abolet infamiam inde confluentem. Quarto, Sup. hoc in per Baptismum tollitur omnis infamia conflata ex delicto; nam infamia sequitur peccatum, sed per baptismum aufertur peccatum. Ita Bassæus.

8. Sed primum ejus dictum indiget explicatione: nam intelligendum est de emendatione triennali; vt observat Iulius Clarus, lib. 5. Sententiarum, §. ultimus, quest. 21. num. 2. Marchinus, ubi *infra*, cum Castro Palao, & alii. Quamvis Tolerus lib. 8. cap. 37. n. 3. dicat, non posse quem promoveri, quando delictum illius manet in mentibus hominum. Quod ego intelligo de mansione juridica, quæ tollitur poenitentia etiam annorum. Quòd si infamia sit apposta delicto à lege, vel à judicis declaratione per modum poenæ, vt in raptore mulieris, & hujusmodi; tunc non sufficit vitæ emendatio; sed Prælati dispensatio necessaria erit: nam poena juris aufertur non potest, nisi per legitimam authoritatem; vt bene observat Marchinus de Sacram. Ordin. tract. 1. part. 10. capite 4. num. 13.

9. Quoad Tertium dictum Bassæi, sic asserit me Sup. hoc citato Machados ubi *supra* numero 8. Si la infamia es de Derecho dadan los Doctores, si podrá en ella el Obispo. Algunos lo niegan. Pero otros lo afirman: fundados en que puede dispensar en el adulterio, y otros delitos menores que el; por que dispensando directamente en el delito, es visto aver dispensado directamente en la infamia que del resulta. Et Marchinus ubi *supra* numero 14. docet, quòd in eo delicto, in quo Episcopus potest dispensare licebit ei dispensare in infamia ex illo confluyente. Quare, dispensando in perjurio, hæresi, simonia, & hujusmodi, accessorie dispensabit in infamia; quæ ex illis oritur. Verùm Castros Palao tom. 6. disp. 6. punct. 20. num. 13. putat quòd Episcopus nullatenus potest cum infamibus dispensare, vt ad Ordines alcen

Sup. hoc sup.
in rel. 39. le
ge §. ult. fig.
nante in
princ. & vide
aliam ref.
not. 2. dict. 5.

ascendant. Ve verò in susceptis ministrent poterit, post peccatam poenitentiam, dispensationem concedere, si delicta, ex quibus infamia contracta est, sint adulterio minora; vti colligitur ex c. *At si Clerici*, §. de *Adulteris*, titul. de *judiciis*, & tradit Pannorm. c. *Cum eo*, num. 15. de *Sentent. & re judicata*. Vide etiam Molinam, *trakt. 4. disput. 10. num. 6.* Avilam *part. 7. disp. 4. dub. 5.* & Henriquez, *lib. 14. cap. 5. num. 5.*

10. Et tandem, quoad quartum dictum Bassæ, assero, cum ipso sentire Bonacinam de *Sacrament. disput. 7. quæst. 3. punct. 1. numero 6.* nam non obstat, quod infamia juris non tollatur per poenitentiam: ergo neque per baptismum: cum ratio dicta de baptismum militet etiam in Sacramento poenitentiae. Respondendo enim negando consequentiam; nam plures effectus producuntur per baptismum, quam per poenitentiam: nam baptizatus, si statim suscepto baptismum, moriatur, migrat in caelum; cum per baptismum tollatur omnis reatus, non verò per poenitentiam: nam sublato reatu poenae aeternae remanere solet reatus poenae temporalis; vti constat ex dictis de poenitentia: consequenter mirum non est, si per baptismum tollitur infamia juris, non verò per poenitentiam. Verum hæc opinio mihi non placet; & illam reprobat Cornejo in 3. *part. D. Tuoma tractat. 5. de irregularit. disputat. 8. quæst. 5.* & alii; quia per baptismum non tollitur infamia juris saltem civilis: unde si Iudeus Romæ, aut Turca in Hispania esset per sententiam Iudicis publicè propter furtum flagellatus, quamvis postea baptizaretur; maneret nihilominus infamis, & inhabilis ad actus civiles; si esset condemnatus ad tritemes, non liberaretur per baptismum, nisi adesset Principis dispensatio; ex quo fit, ut etiam maneat infamis infamia canonica, irregularitatem inducente, ex illo principio generali, quod omnis persona infamis jure civili, est etiam infamis jure canonico. Vbi advertendum est, doctrinam hanc procedere solum in illis Iudeis ac gentilibus, qui subditi sunt Principibus Christianis, & per omnes leges civiles talem infamiam ante baptismum contraxerunt: secus autem in illis, qui in propriis Provinciis infidelium degentes juxta proprias leges infames erant: nam isti illicitè ac baptizantur, infamiam illam amittunt.

RESOL. LV.

An damnatus ad tritemes efficiatur irregularis?
Idem est de poena infamiae. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 83.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & de illo interrogatus fui propter quemdam Religiosum, qui cum abjurasset in nostro sacro tribunali inquisitionis, & fuisset damnatus per triennium ad remigandum, postea elapso tempore & ad Religionem reversus, Superior putabat supradictum esse irregularem, & tunc negativam sententiam probabilem esse dixi. Et ita docet Riccius *decis. cur. Neapol. part. 1. decis. 119.* & Homobonus in *consultat. casuum conscient. vol. 1. part. 4. respons. 158.* nam irregularitas non contrahitur nisi in casibus à jure expressis, quod idem dicendum est de poena infamiae, ex glossa in *cap. infamibus*, de *reg. juris in 6.* Sed numquam legitur condemnatum ad remigandum contrahere infamiam, ex Bortello *consil. 52.* & aliis. Ergo, &c. quæ omnia notent Confessarii, nam hi casus sæpè in praxi accidunt, unde cum Riccio ubi *supra*, dicendum est non bene secundum hanc sententiam quemdam Provinciale Religionis voluisse

Tom. V.

excludere, ab electione Capituli Monachum olim condemnatum ad tritemes.

2. Non desinam tamen hic adnotare affirmativam sententiam docere Barbofam de *potest. Episcoporum part. 2. allegat. 43. num. 15.* Lezanam in *summa*, quæst. *regul. cap. 16. v. 32.* & Campanili in *diver. jur. canon. rubr. 11. cap. 18. m. 16.* & segg. cum aliis asserentibus damnatos ad tritemes esse irregulares, unde utramque opinionem puto probabilem esse.

RESOL. LVI.

An Æthiopes sint irregulares? Ex part. 4. tractat. 1. Refol. 84.

§. 1. **N**egativè respondet Majolus de *irregularit. lib. 1. cap. 21.* Sed hanc sententiam Vgolinnus *trakt. de irregular. cap. 50. num. 4.* veram censet inter Æthiopes, nam leprosus inter leprosos admittitur, secus autem inter nos, horrorem enim generant; opinio tamen Majoli locum habere posset, ubi paululum niger esset. Ita Vgolinnus.

2. Verum sententiam Majoli in favorem Æthiopum absolute tenet novissimè Bartholomæus Gavantus in *enchirid. Episcoporum. ver. irregularitas, num. 18.* & mihi satis probabilis esse videtur.

RESOL. LVII.

An servi sint irregulares?
Et an si Episcopus alterius servum ordinaverit absente, vel ignorante Domino servus fiat liber. & Episcopus duplicatum Domino pretium reddere teneatur?
Et an servus, si sciente, vel non contradicente Domino Ordines recipiat, fiat liber? Ex p. 7. tract. 7. Ref. 54. alias 53.

§. 1. **R**espondeo affirmativè: unde adducam etiam hic verba Villalobos, qui summam omnia observat circa præsentem questionem, sic enim ait, in *summa. tom. 1. tractat. 14. diff. 36. num. 1. & 2.* [Los siervos, o esclavos son irregulares, como consta de muchos textos. La razon desta decision es, por que los que han de ser del gremio de los Ecclesiasticos, no han de ser esclavos de otros. Y ansi esta irregularidad no nace de la vileza de la persona, porque si le dan libertad, se puede ordenar, sino solo del estado presente.

2. Hæc de advertit, que como esta irregularidad dura tanto, quanto dura la servidumbre, y no mas, puede el señor quitarla, dando à su esclavo libertad expressemente del todo, como dize vn texto, o dándole libertad, con que diga Missa por el, que este bastaria como fuesse con autoridad del Obispo, como consta de un texto, o remitiendole las obras fabriles, o artificiales, como es arar, y plantar, o otras semejantes, como dize Abad, y puede esta dispensacion hazerse tacitamente, si el siervo se ordenasse sabiendo el señor, y no lo contradiziendo, como prueba vn texto, porque callando, es visto consentir, conforme à una ley, y mucho mejor, si expressemente consiente, que se ordena, todo lo qual ha lugar, aunque el siervo se ordene solamente de Ordenes menores, como dizen Sylvestro, Navarro, y Vgolino: el qual dize que es lo mesmo, aunque al principio no lo ya sabido el señor; si despues sabiendolo no contradixo dentro de vn año, como consta de vn texto, y es la razon, porque callando por tanto tiempo, ya es visto consentir. Ita ille.

V 2 3. Vide

3. Vide etiam circa præsentem quæstionem Bau-
nium in *Theol. Moral.* tomo 2. tr. 1. q. 42. Marchinum
de *Sacram. Ord.* tr. 1. part. 10. cap. 3. num. 1. ubi asserit:
quod servus ordinatus nesciente, aut contradicente
domino, deponitur, cap. *servorum, de servis non or-*
dinand. cap. *Servi, 6. Nulli de servili, c. Quicumque cap.*
de servili, c. Nullus Episcoporum, dist. 54. Quæ do-
ctrina accipienda est cum hac distinctione. Si servus
iste domino ignorante, vel contradicente, solis mino-
ribus initietur, debet, sicut prius inservire: Si verò
maiores Ordines receperit, jus retinet, ut dato pretio,
vel simili servo fiat liber. Interim verò, etiamsi esset
factus Sacerdos, debet servire in iis, quæ Sacerdotalem
statum non dedecent. Navarrus in Man. c. 15. n. 103.
§. 16. Henriquez de Irregularitate, cap. 8. n. 7. Avila
de censuris, part. 7. disp. 3. dub. ult.

4. Quod si Episcopus alterius servum scienter or-
dinaverit, absente, vel ignorante domino, servus fit
liber; sed Episcopus duplicatum domino pretium
reddere tenetur, c. *si servus absente, dist. 54. cap. per*
venerabilem, vers. Præterea, qui filii sui legiti- Item
si servus, scienter, vel non contradicente domino, Or-
dines recipit, libertatem secundum omnes consequi-
tur; sed circa præsentem quæstionem ne deferat vi-
dere Avilam de Censur. part. 7. disp. 3. dub. ult.

RESOL. LVIII.

An qui cedit bonis, fiat irregularis?

Et quid, si cessio sit ignominiosa?

Et inter alia, qua pro irregularitate ex infamia docen-
tur, tandem advertitur, quod istius fustium per se non
infamat, nisi quando ex causa famosa quis fustibus
caditur, neque enim omne turpe factum infamat, sed
ad solum turpe famosum, quod jus notat. Ex part. 7.
tract. 8. Resol. 22.

§. 1. Licet cessio bonorum non careat fugillatione,
ut patet ex *Novella 135. c. 1. §. 1. Instit. quibus*
ex causis manumitt. tamen bonis cedentes dicendum
non esse irregulares, quia non sunt infames, nec talis
cessio infamiam irrogat, ut habetur in l. 1. c. ex quibus
caus. infam. & l. ult. c. qui bon. ced. poss. & docet Tho.
Maulius tract. de cess. bon. tit. 6. n. 7. & Vltic. Hunnius
in *Encyclop. jur. part. 2. tit. 27. n. 16.* ubi citat Straccham,
Menochium, Paponium, & Brunum.

2. Sed difficultas est, de his qui cedunt bonis
cessione ignominiosa, & affirmativè respondet Majolus
de *irregular. lib. 2. cap. 11. num. 16.* ubi sic ait:
Quæ omnia vera esse intelligo in cessione, juxta cap.
Odoardus, at in cessione ignominiosa, quæ in secu-
lari foro fieri consuevit, si quis eo modo cesserit di-
xerim eum non admitti ad ordines, sicut nec reli-
quos infames. Ita ille.

3. Sed ut verum fatear contra sententiam Majoli
habeo difficultatem; nam certum est, ex c. is qui, de
sent. excomm. in 6. quod nulla irregularitas incur-
ritur nisi sit in jure expressa: sed ego non invenio
textus imponentes irregularitatem cedenti bonis ces-
sione ignominiosa. Ergo.

4. Dices adesse jura, quæ asserunt infames non
esse ordinandos. Respondeo cum Marchino de *Sacr.*
Ordinis, tr. 1. part. 10. cap. 4. num. 4. & aliis commu-
niter; quod infamia inducens irregularitatem est tri-
plex juris, facti, & artis ignominiosæ. Infamia de
qua loquimur non potest oriri ex arte ignominiosa,
quia cedens bonis nullam artem exercet, neque exer-
cuit. Non ad infamiam facti, quæ ut talis sit, debet
oriri ex delicto ut omnes consentunt; sed cedens bonis
cessione ignominiosa nullum committit delictum,

sed vitur beneficio legis. Et tandem infamia hæc
non potest dici infamia juris, nam in nulla lege talis
infamia invenitur irrogata: Ergo ex nullo capite ce-
dens bonis cessione ignominiosa videtur irregularis.
Nec obstat, quod tales infames existimantur, nam ex
opinionem hominum non potest irregularitas, nam ex
alioquin etiam viri nobiles recusantes acceptare ducl-
lum, essent arcendi à sacris Ordinibus tanquam irre-
gulares ut plurimum, vel qui invenit sororem cum
amatio, & injuriam condonavit, non posset Ordini-
bus initiari. Igitur infamiam inflatam à legibus, &
non ex existimatione hominum dicendum est irre-
gularitatem irrogare.

5. Confirmantur supradicta ex auctoritate Baldi in
leg. *Debitores Cod. ex quibus caus. infam. irrogatur;* ubi
docet cessationem ignominiosam irrogare infamiam.
Facit etiam doctrina Ludovici Gishufen in *Arbre*
Judiciaria Criminali c. 1. n. 7. & 8. ubi docet, quod istius
fustium per se non infamat, nisi quando ex causa fa-
mosa fustibus quis caditur, neque enim omne turpe
factum infamat, sed id solum turpe famosum est,
quod jus notat, atque adeo ut maxime quis opinione
hominum laboret, infamis tamen non est. Hæc ille,
quæ multum confirmant nostram sententiam. Sed
hæc omnia disputationis causa dicta esse volo: Ideo
tu cogita; Et quidem Cardinalis Tufchus *rom. 1. cor.*
clus. 2. 27. num. 7. putat cessationem ignominiosam in-
ducere infamiam facti, si non juris.

RESOL. LIX.

An qui laqueo se suspendit, & impeditur ab aliis non
moriatur, maneat irregularis? Ex p. 4. tit. 2. Ref. 76.

§. 1. Videtur negativè respondendum, quia con-
tra Majolum de *irregul. lib. 5. cap. 48. num. 5.*
secutum glossam ultimam in cap. *perniciosa, de penit.*
dist. 1. irregularitas imposita est homicidio voluntario,
& non attentato; ergo quamdiu quis non moritur,
licet se lethaliter vulneret, non erit irregularis, pe-
næ enim extendendæ non sunt, sed potius cor-
standæ ad proprietatem verborum legis: sed hoc
accidit in casu nostro, quia talis venit tantum in
actum proximum homicidii, illudque solum atten-
tavit: ergo, &c.

2. At his non obstantibus Petrus Cornejo in 3.
part. *D. Thom. tract. 5. de irregularitate, dist. 1. dub. 2.*
quest. 4. num. 1. putat talem manere irregularem, non
ratione homicidii attentati, sed ratione delicti enor-
mis infamiam inducentis; sed tu cogita.

RESOL. LX.

An Damoniaci, Energumeni, Arreptitii sui irregu-
lares, si omnino à vexatione Damonis liberati sunt?
Et notatur, quod Damoniaci post Ordines susceptos illi
abstinere debent; ubi tamen curati fuerint iudicio Epi-
scopi & unius anni spatio liberi, poterunt sua officia
repetere.

Et quid est dicendum de amentibus, etiamsi amentia non
sit perpetua, sed ad tempus?

Et an in hac irregularitate possit Episcopus dispensare
non solum in Ordinibus susceptis sed ad alios susci-
piendos.

Et notatur amentem Ordinatam, si non licitè, tamen va-
lidè Ordinari.

Et tandem docetur, quod in Sacramento Baptismi, &
Ordinis non requiritur consensus aliquis de neces-
sitate Sacramenti. Ex part. 11. tractat. 2. & Misc. 1.
Resol. 67.

§. 1. Affi

§. 1. Affirmativè respondet Glossa in c. *Communiter*, d. 33, de *verf. iis*, Vgolinus cap. 55. §. 1. num. 4. Rosella verb. *vitiatus*, n. 3. Tabiena, Sylv. & Angel. verb. *corpore vitiatus*, Majol. lib. 2. c. 17. Sayr. lib. 6. c. 9. num. 14. Quibus subscribunt passim recentiores, affirmantque magno consensu Dæmoniaco etiam liberatum ea vexatione, non posse ad Ordines promoveri. Vide Hurtadum de *Irregular.* diff. 15. n. 54. & Cornejo in 3. part. tom. 2. tract. 5. de *Irregular.* disp. 13. Caspensem in *Curs. Theol.* tom. 2. tract. 35. disp. 5. sect. 10. num. 105.

2. Sed mihi magis placet opinio negativa Patris Godelini de *Irregular.* c. 3. quest. 2. contr. 8. num. 22. nisi ex memoria recentis morbi remanserit aliqua infamiae nota, & occasio offensionis. Etia tradit *Canon. 73. Apostolor.* Si quis dæmonem habeat, ne fiat Clericus, sed neque cum fidelibus preceatur, purgatus autem recipiatur, & si fuerit dignus fiat. Quid clarius? neque ullam exigunt dispensationem Apostoli sed indefinitè, & absolute pronuntiant, à dæmone liberatum, tum in consortio aliorum fidelium tum in Clerum admittendum esse, si aliunde dignus sit; itaque absolute exponunt Balsam. & Zonaras Monachus. Confirmatur, quia ratio propter quam arceatur à Clero dæmoniaco, est, ne furoris tempore Sacerdotium contumelia afficiatur, & divinum nomen blasphemis profcindatur, ut ait Balsam. & quia non potest non offendi populus, si quem scit Dæmone vexari, videat Sacra perficere, uti monet Gelasius *Epist. ad Episcopos Lucania* cap. 21. Et denique quia immundus censetur, qui Dæmoni præber hospitium ex Zonara.

3. Quæ rationes omnes cessant in eo qui liberatus omnino est: non vero in eo, qui per intervalla tantum furit, cum enim periculum sit, ne quo tempore ministrabit, furore corripatur, in Clerum cooptari non decet, quod sapienter advertit Balsam. qui idcirco ait longe aliam esse rationem participationis mysteriorum, & Sacrorum Ordinum; quamvis ab utraque ea susceptione dæmoniaco prohibeat hic Canon, quia loquitur de Energumeno qui perpetuo insanit, dum enim lucidis intervallis utitur, si tunc neque enuntiet, id est, prodar mysterium, quod arcanum erat, & solis quondam fidelibus explicatum, neque blasphemet, donari poterit Eucharistia, uti Timothy. Alexandr. respondet ad tertiam interrogationem, quam hac ratione cum isto Canone conciliant Balsamon & Zonaras.

4. Nec obstat cap. *Clerici*, & cap. *maritum* disp. 33, nam ad illa respondet Godelinus, & postea sic subdit; Maneat itaque quoddam asserimus, Dæmoniacos plene liberos in Clerum admitti posse ex Canone Apostolico, cui nulla posteriora iura derogarunt, ut falso dixit Suar. disp. 51. sect. 1. num. 7. cum nulla proferantur; quare non fuerit opus dispensatione, nisi quatenus erit penes Episcopum arbitrari, an omnino Energumenus ille sit perlanatus: addidi tamen, infamiam & scandalum, quod ex recenti vexatione generari posset, aliquando inducere hanc Irregularitatem, quæ est mens Gelasii cap. 21. *Epistola ad universos Lucania Episcopos*; atque hanc nostram sententiam docet, & communem esse contendit Bartholomæus ab Angelo, *Dialog.* 5. §. 180. c. 183.

5. Nota etiam; Dæmoniacos post Ordines susceptos illis abstinere debere, ubi tamen curati fuerint iudicio Episcopi, & unius anni spatio liberi, poterunt sua officia repetere. Ita omnes ex cap. *Communiter* d. 33. quod ut monui ex *Concil. Tolet.* 11. cap. 13. desumptum fuit; neque ullus abnuat; an vero ad ulteriorem ordinem promoveri valeant, liquet ex Superiiori assertionem, dicendumque omnino est

Tom. V.

id posse, si infamia non obstat, & prorsus perlanatus fuerint.

6. Sed quid dicendum de amentibus? Dico itaque quod amentia sine dubio constituit irregularem, non solum quando est perpetua, sed quando fuit ad tempus, ita ut licet sanitatem recuperaverit, adhuc sine dispensatione promoveri non possit; ut colligitur ex cap. *maritum* 33. disp. Et tradit ex communi Sanctus Antoninus 4. part. tit. 8. cap. 5. Majol. lib. 2. de *irregular.* cap. 14. Suar. disp. 51. sect. 1. num. 3. & 4. Sayrus lib. 6. thesauri, cap. 13. n. 3. Avila 7. part. disp. 3. dub. 4. Bonacin. tom. 1. disp. 7. de *irregular.* questione 2. part. 1. numero 1. & alii. Quod intelligendum est de amentia, quæ sit per modum habitus, scilicet fundata in naturali complexione, & propria organorum læsione, non de illa, quæ provenit ex aliqua febris, aut qualitate transeunte, quæ cessante cessat amentia: hæc enim secum trahit indecentiam, ut bene advertunt supra. In Clerico tamen jam promoto amentia non deiecit illum ab usu ordinis, nisi solum quamdiu durat, aut periculum in talem defectum incidendi, & aliquam Sacramento irreverentiam præstandi. Quapropter expedit ne absque iudicio Episcopi ordinibus ministrandis se immisceat, ut advertit Sayrus lib. 6. thesauri cap. 13. num. 3. in fine. Argument. cap. *Communiter* 33. disp.

7. In hac irregularitate existimat Majol. *disso lib. 2. cap. 14.* & indicat Sayrus supra, posse Episcopum dispensare non solum ad utendum ordinibus susceptis, sed etiam ad illos suscipiendos. Sed contrarium est probabilius solius Pontificis auctoritate posse ordinari, qui semel in amentiam per modum habitus cecidit, quia nullibi invenitur concessa Episcopo hæc potestas, ut notat Suarez de *censur.* disp. 51. sect. 1. num. 3. Bonacina aliis relatis *disput.* 7. quest. 2. part. 2. num. 23. Vide etiam Cornejo, & Hurtadum, ubi supra, qui etiam addit, quod qui post ordinationem incidit in furiam ex cerebri indispositione, aut in morbum caducum, poterit ministrare si possit absque periculo cadendi, imò quamvis sit aliquod periculum, si raro cadat, & non evomat spumas, poterit, adjuncto socio qui possit Missam perficere, si forte post consecrationem inceptam corripatur morbo.

8. Nota etiam hæc obiter, amentem ordinatum si non licet valide ordinari; nam ut observat Marchinus de *Sacrament. Ordinis tractat.* 1. part. 4. cap. 4. numero 15. in duobus Sacramentis tantum usus rationis perfectus requiritur ad valorem Sacramenti, nempe in Pœnitentia, & cuius materia sunt actus pœnitentis per proprium consensum: & in Sacramento matrimonii, quod includit pro materiali humanum contractum, qui mutuo consentientium consensu perficitur. At in aliis Sacramentis, præcipue in Baptismo, & Ordine non requiritur de necessitate Sacramenti consensus aliquis, ut constat in puero baptizato, & ordinato, idem amentem pacem esse Ordinationis docent Sanctus Thomas 3. part. in addit. quest. 30. art. 2. Reginaldus in *foro pœnitentia tractat.* 1. lib. 30. numero 30. Molfessius in *Summa tractat.* 2. cap. 16. numero 2. Sotus in 4. disputat. 25. question. 1. art. 2. vers. Contra hanc vero conclusionem, qui tamen loquitur de perpetuo amentibus; hoc est, qui nunquam usum rationis habuerunt.

9. Itaque dicendum est quædam esse Sacramenta; quorum materia sunt actus humani, ut in Pœnitentia actus pœnitentis, & in Matrimonio contractum consentientium consensus: & hæc non possunt pueris, vel amentibus valide conferri; quia tunc deficeret

V 3 ipsa

ipsa Sacramenti materia. Alia verò sunt Sacramenta quæ habent pro materia rem aliquam inanimatam, ut Baptismus aquam; Ordo instrumenta tangenda; Eucharistia panem, & vinum; & sic de cæteris: & hæc possunt pueri, aut amentis validè conferri; quia eorum valor non pendet à voluntate suscipientis.

RESOL. LXI.

An mulier, quæ erumpente ipsa natura in masculinum transiit, possit Sacris ordinibus initiari, inconsulto Summo Pontifice?

Et quid de Hermaphrodito, in quo prævalet sexus virilis?

Et an ordinatus sub prævalente virili sexu, si postea feminæ prævaleat, & de facto proferat verba consecrationis panis, & vini supra debitam materiam, valide consecraret? Ex p. 10. tract. 13. & Misc. 3. Resol. 36.

Sup. contēto
in hac Ref.
in 10.4 tr 8.
Ref. 112. per
tot.

1. **P**osse hoc evenire, & sæpius evenisse, testatur eruditissimus Torrelblanca in *Pract. juris Spirit. lib. 5. cap. 9. num. 20.* ubi sic ait: Quare non solum incallescendi vis immutatur viris, & feminis; sed naturæ quoque instrumenta sunt inversa, quia non modo nati infantes; sed ætate etiam procrecti in omnium oculis ex feminis Mares facti sunt, ut docent Hippocrates lib. 6. *Epidemiar. c. 8.* Galenus, lib. de usu part. & lib. de Anatom. administr. Aegineta, Avicenna, Rasis, & alii non contemnendæ lectionis. Quod ut verum omnino, & Philosophiæ consentaneum, rationique conformè apud varias nationes contigisse testes oculati fatentur, tam antiqui, quam recentiores; nam apud Chafios accidisse Anamistæ uxori Gorgippi, & Spoletanæ mulieri, & aliis, narrat historiarum Princeps Titus Livius ab urbe condit. lib. 42. plura Bauhin, ubi sup. Ut de muliere Cajetæ, quæ per quatuordecim annos nuptia piscatori, in virum migravit & de Emilia, quæ Antonio Spensæ nupta civi Ebulano post annum nuptiarum XII. in virum mutata, quæ soluto matrimonio, uxorem duxit & filios procreavit, ut narrat Iovian. Pontan. in hist. Neapolitan. Cocceius Sabellius lib. 9. exempl. Anton. Torquemat. in hort. dial. 1. Apud Lusitanos in oppido Ezgucyra Maria Pacheco, cum ejus ætatis esse inciperet, quæ feminis mēstrui fluores inchoantur, loco liquidi humoris, & locis ei membrum virile erupit, sicque ex puella subitq. adolescens ephēbus apparuit, & cum sexu vestitum virilem, & nomen assumpsit, vocatūque est Emanuel Pacheco, ut narrat Amatus Lusitanus cent. 2. cur. 39. Apud alios tamen similia contigisse in hæc verba testatur Plegeton Miral. lib. 1. Virgo quædam Smyrnæ nata Philotis nomine, cum natura viro tradita esset à Parentibus, masculino enato membro in virum evasit. Quin, & Loadicæ, quæ est in Syria mulier Aetæa nomine etiam nunc cum marito degens, & femina vir extitit, cui nomen Aetæus præfide Athenis Marino, Romæ Confl. L. Lamia, & Aliano veteri. Hucusque Torrelblanca.

Sup. hoc in
xcl not præ
teritæ, § Ad
quid & in
rom. 7. tr. 1.
ref. 341. pro
pē fin. a vers.
igitur.

2. Hoc supposito, ad quæstionem propositam, affirmativè respondet Pater Leandrus, de Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 5. §. 7. Probatur Primò, quia talis olim femina, nunc verè est Vir: ergo potest ordinari. Secundo Hermaphroditus in quo prævalet sexus virilis, secundum Hurtadum de irregul. disp. 2. difficult. 14. & alios, potest ordinari: Ergo etiam & dicta mulier jam vir facta.

Sup. contēto
in hoc, &
seq. § into. 4.
tr. 8. Ref. 112.
§. 1. per tot.
& in §. Ad
quid.

3. Sed his omnibus ego non assentior; & mecum consentit doctus, & amicus Pater Lezana in Summa tom. 4. verb. irregularitas, num. 13. & 14. ubi sic ait: Ad hanc speciem irregularitatis reducitur illa, qua affecti sunt hermaphroditi, id est habentes utrumque

sexum masculi, & feminæ. Hi enim sicut alii monstrii irregulares omnino sunt. Nam si æque pollent utroque sexu vel femininus prævaleat, omnino incapaces Ordinum sunt, cum non sint viri, sed feminæ, vel neutrum. Navarrus supra num. 203. Sayrus lib. 6. cap. 8. Cornejo supra disp. 12. Si verò in ipsis prævalet masculinus sexus, licet absolute tales capaces Ordinum sint, quia sunt verè viri, quia tamen indecens omnino est, quod ad Altaris ministerium assumatur talia monstra, maxime si defectus publicus sit; idè admitti non possunt ad Ordines Sacros, nisi ex Papæ dispensatione similiter de femina in virum conversa (quem casum sæpius contigisse historici narrant) idem dicendum est, absolute scilicet esse incapaces Ordinum, cum re vera talis persona masculus sit. Cornejo, & Bonacina supra ex Suarez; Filiucio, & aliis. Non tamen ullatenus admitti debet ad illos, propter maximam indecentiam, quæ esset, quod in Altari minister is, qui aliquando femina fuit, ita Lezana.

4. Et quidem de Hermaphrodito ita fert communis sententia contra Hurtadum, ut glossa, & Archidiaconus in cap. Si testis verb. Hermaphroditus, 4. quest. 3. Navarrus cap. 27. n. 203. & consil. 8. de avar. & qual. ordinandor. Suarez disp. 51. sect. 1. num. 1. Sayrus lib. 6. de heret. c. 8. n. 24. Bonacina tom. 1. disp. 7. §. 2. punct. 2. num. 15. quia negari nequit eam monstruositatem indecentiam continere, in quo defectu nullus alius à Pontifice dispensare potest, ut alios referens notat Avila par. 7. de Censur. disp. 3. dub. 5. Castus Palaus tom. 6. disp. 6. punct. 12. num. 1. & Mezla in 3. part. Instit. Peregrin. lib. 7. cap. 1. quest. 3. num. 13.

5. Ad argumentum Patris Leandri, respondeo; Mulierem illam, quæ natura erumpente transiit in Virum, verè esse virum: ergo potest ordinari; nego Consequentiam; quia est quidem Vir, sed cum maxima deformitate, & indecentia: ergo eget dispensatione Pontificia. Et idem assero de Hermaphrodito, quod etiam præter Doctores citatos tenet Dicaltillo de Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 20. num. 292. qui postea numero 293. curiosum dubium profert, an Or. Sup. hactenus sub prævalente virili sexu, at postea feminæ prævaleat, si de facto proferat verba Consecrationis panis & vini supra debitam materiam valide consecraret? Et opinionis affirmativæ tanquam probabilior adhaeret: Nam licet ad primò conferendam potestatem Sacerdotalem, & characterem, requiratur sexus virilis, saltem prævalens: tamen ad retinendum characterem semel in anima impressum, non videtur requiri, neque ad retinendum potestatem. Imò à paritate non viator possumus argumentum sumere; si enim non viator retinet suum characterem, & potestatem quam acceperat dum viator esset, eamque non amittit, quia acceperat in tempore, quo erat capax accipiendi; ita similiter in Hermaphrodito philosophandum est. Pro parte verò negativa videtur facere, si non institutio ipsa Sacramenti, (quæ in fieri consistit, & quando Sacramentum fiebat subiectum erat capax:) saltem institutio gradus Sacerdotalis, quæ virum requirit, ut talem gradum habeat, nec enim Christus instituit Presbyteras, sed Presbyteros. Unde fit, actionem illam consecrandi non habere effectum, quia actio consecrandi debet fieri à Presbytero, & illa, cum sit simpliciter femina, non est Presbyter.

RESOL. LXII.

An qui habet in manu sex digitos conjunctos, vel diversos si non habet impedimentum in usum membri, sit irregularis?

Et in hoc arbitrio Episcopi relinquendum sit, si hac deformitas inducat irregularitatem? Ex p. 3. tract. 6. & Misc. 2. Ref. 61.

Respondeo negativè, dummodo non adfit magna deformitas. Ita Tabiena *ver. corpore vitium*, num. 2. Sylvestre *eodem ver. quasi*, 3. num. 4. Avila *de censuris*, part. 7. disp. 13. dub. 1. coroll. 3. Henriquez *in summa* lib. 14. c. 8. num. 3. Filiaci *rem. 1. tract. 19. c. 6. num. 165*. Reginaldus *rem. 2. lib. 30. tr. 2. c. 5. sect. 1. n. 46*. Campanili *in diver. jur. can. rubric. 11. c. 17. n. 113*. Bellettus *in disquis. cler. part. 1. § 7. num. 33*. Sayrus *de cens. lib. 6. c. 8. n. 2*. Bonacina *de cens. disp. 7. quest. 2. punct. 1. num. 11*. & alii communiter.

2. Dices, quando hæc deformitas inducat irregularitatem, cuius arbitrio relinquendum est? Respondeo Episcopi ex c. 2. *de corpore vitium*, & ibi glossa cum Abbate, Butrio, & Cardinali, & ex Neotericis docent Ioan. de la Cruz *in directorio conscient. par. 2. tract. de irregular. dub. 2. concl. 2*. Molina *de just. tom. 4. tr. 3. disp. 70. num. 5*. Suarez *de censuris*, disp. 5. 1. sect. 3. num. 16. Navarrus c. 27. num. 200. Menochius *volum. 1. conf. 99. num. 30*. & 31. Seraphinus *decis. 625. num. 4*. & alii.

3. An verò in casu nostro de quo consultus fui, adfit magna deformitas, ut diximus, non est nostrum definire: sed si iudicium meum promere circa hoc adstrictus essem, responderem negativè, & ita intellexi à quodam Episcopo in simili casu fuisse dictum, & dispensatum. Adde quòd consulens ita abscondere potest in celebratione Missæ hunc defectum, ut circumstantes illum difficulter videre possint, & solum si ministraret aliis sanctissimam Eucharistiam appareret, quam functionem consulens facile potest omittere, salvo semper, &c.

RESOL. LXIII.

Quis in rixa præscindit alteri digitum, queritur, an sit irregularis?

Et quid est dicendum de illo, qui alteri abscindit auriculam, dentem, nasum, testiculos: vel mammillam feminæ, an incurrat irregularitatem?

Et notatur posse contingere, quòd quis efficiat alium irregularem, & ipse non maneat irregularis, & e contra, & pro præxi adducuntur duo casus. Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 20.

Cajetanus, & Sotus apud Sayrum ubi infra affirmativè respondent, & novissimè docuit hanc opinionem, cum aliqua limitatione, Doctor Suarez in 3. p. tom. 5. disp. 44. sect. 2. n. 9. ubi ait. Non reputatur sufficiens ad inducendam irregularitatem, abscissio unius digiti, si sit alter ex duobus minimis, de quolibet autem aliorum mihi videtur res satis gravis, & ad minimum dubia, & dispensatione indigens. Putant igitur hi Authores ad irregularitatem satis esse, si pars quæ abscinditur specialem ad principalis membri munus cooperationem habeat. Secundò probatur hæc sententia. Nam si aliquis caret pollice, esset irregularis. Ergo, & qui pollicem abscindit, irregularis erit.

2. Verùm mihi contraria sententia probabilior videtur. Dico igitur absolutè non esse irregularem qui præscindit digitum, etiam contra Suarez, si esset pollex, vel index. Ita Sayrus *de cens. lib. 6. c. 15. n. 15*. & præter Doctores quos ipse citat, docuerunt etiam hanc sententiam Avila *de cens. disp. 5. sect. 2. dub. 1*. Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 2. c. 10. § 14. num. 4*. Filiaci *in 99. mor. tom. 1. tr. 20. c. 1. n. 14*. & c. 9. n. 235.

Bonacina *de cens. disp. 7. q. 4. punct. 8. n. 8*. & alii. Et ratio est, quia irregularitas non incurritur, nisi propter mutilationem alienius membri, sed digitus non est membrum, ut probat Bartolus, & DD. in l. publicorum, ff. de publ. iud. & alii apud Salzedum *in pract. crim. c. 101. fol. mihi 475*. Ergo, &c. Restat modò respondere ad argumenta contraria.

3. Ad primum dico, illam partem hominis dici propriè membrum, quæ habet distinctum officium ab aliis partibus, ut oculus ad videndum, manus ad palpandum, &c. si autem non habet speciale officium, quamvis opem ferat aliis, non dicitur propriè membrum. Probatur ex Auct. lib. 10. *de part. anim. c. 5*. dicente, quòd membra sunt in corpore operationis gratia. Et colligitur etiam ex D. Paulo 1. *Cor. 12*. dicente, quòd membra in corpore distinctam habent operationem: sed quia irregularitas, ut diximus, incurritur (& est certum) tantum propter abscissionem membri: ergo, quia sumus in pœnalibus, non erit extendenda ad abscissionem partis, licet principalis, & accessorie alicujus membri.

4. Ad secundum dico cum Covar. in *Clem. si furiosus*, p. 3. in initio, n. 8. corollar. Navarr. Henriquez, Filiacio, Sayro, Avila, & aliis communiter, posse contingere quòd quis efficiat alium irregularem, & ipse non maneat irregularis, & e contra. Exemplum primi, ut qui præscindit alteri nasum, vel pollicem, ut in casu nostro, non manet irregularis, quia nasus, vel pollex non est membrum, & tamen præscissus manet irregularis. Idem est in eo qui impressit alteri cicatrices in vultu cum magna deformitate. Exemplum verò secundi est: ut qui præscindit alteri membrum virile, iste enim sit irregularis, quia mutilavit membrum: & tamen sic præscissus (si contingat absque propria culpa) non sit irregularis, c. ex parte, el. 1. *de corpore vitium*. Notent Confessarii, non esse etiam sup. his præ irregularem, qui abscindit mammillam feminæ, vel parte in Ref. seq. §. vi. à auriculam, id est, cartilaginem, quia solum deferuit princ. usque ad ornatum, & tutelam auris, vel dentem, vel testicul. ad med. & in culos, absque membro genitali, vel nasum, ut ex §. 2. ad lin. Henriquez vult Avila ubi supra disputat, 3. dub. 1. quia 4. & inf. in istas partes, ut diximus de digitis, non sunt membra. Ref. 66. §. ult. Vide DD. citatos.

RESOL. LXIV.

An qui mutilavit alterius pollicem, sit irregularis?

Et quid dicendum est de illo, qui alteri abscindit auriculam, id est, cartilaginem, ungues, dentes, testiculos, barbam, capillos, labia, vel mammillam feminæ; vel qui excacat hominem, cum privando solo visu, non autem illi oculum extrahendo; & tandem qui non abscindit, sed tantum debilitat membrum, & reddit illud inutile? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 26.

Affirmativè respondet Cajetanus in 2. 2. Sup. hoc in q. 68. art. 1. & Sotus *de just. lib. 5. quasi. 2. Ref. præteri. art. 1*. quia putant illud esse membrum, quod habet officium disjunctum, vel conjunctum cum aliis membris, ut est digitus.

2. Sed tu contrariam sententiam tene. Nam membrum propriè dicitur illa pars corporis, quæ proprium habet officium distinctum ab aliis partibus, ut sunt oculus, manus, pes, auris, membrum virile, &c. non autem digiti, etiam pollices, ungues, dentes, testes, barba, capilli, labia, &c. ita tenet Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 21. difficult. 19. num. 4*. Hurtado *de irregul. disp. 2. diff. 5. num. 18*. Præpos. in 3. part. quest. 5. dub. 10. num. 71. & alii, quos citat & sequitur Bonacina *de cens. disp. 7. quest. 4. punct. 8. n. 3*. qui nostram sententiam de pollice in terminis tenet, sicut etiam

Avila *de censur. part. 7. disp. 5. sect. 1. dub. 1.* & Megala *in 3. part. lib. 7. c. 1. n. 3.* & alii, licet Suarez & Valquez contrarium docuerint, ut notat Turrianus *infra*, & nostra opinio est fundata in doctrina Aristot. *lib. 10. de part. anim. cap. 5.* afferentis quod membra sunt in corpore operationis gratia.

Sep. hoc in fine ref. 1. net, praeferit, & in ref. 2. §. ult.

Sup. hoc in fine ref. praeferit.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 3. ref. 40. cursum in fine.

Sup. hoc in parte ibid. in §. ult. post mediu, vers. Vt autem.

3. Ex his inferitur primò non esse irregularem eum, qui alteri abscindit auriculam, id est, cartilaginem, nam ipsa solum deferuit ad ornatum & tutelam auris. Ita Avila *loco cit.* & Prapof. cum Turriano *de cens. lib. 9. disp. 67. dub. 2.* contra Navarrum & Suarez penes ipsum. Secundò nota non esse irregularem qui praescindit mammillam foeminae. Ita probabiliter Avila, Villalobos *ubi supra*, ex Covarr. & aliis. Sed contraria sententia est probabilior, quam docuit ex Valquez Turrianus *loc. cit.* & antea Molina *tom. 4. tr. 3. disp. 69. num. 6.* & alii. Tertiò nota cum Megala *ubi supra*, qui citat Toletum, non esse irregularem qui excacavit hominem, eum privando solo visu, non autem illi oculum extrahendo, quia sic non dicitur mutilasse membrum. Vide etiam Molinam *disp. 68.* Et tandem quartò nota non esse irregularem qui non abscindit, sed tantum debilitat membrum, & reddit illud inutile. Ita Megala *num. 30.* Villalobos *num. 7.* Avila & alii *ubi supra*.

RESOL. LXV.

An qui culpa sua ab alio fuit mutilatus, etiam si membrum sit oculum, & non impediatur usum Ordinis, sit irregularis?

Et an ille, qui sibi sponte membrum, vel membri partem, v. g. digitum, vel partem digiti ex indignatione, vel impotentia abscidit, sit irregularis, etiam si ex tali abscissione non oriatur notabilis deformitas, vel impedimentum ad celebrandum? Ex parte 4. tractatu 2. Refol. 60.

S. 1. Affirmativè respondeo cum Molina *de iustit. tom. 4. tr. 3. disp. 70. num. 18.* ubi sic ait: Est observandum, si alicui ob suam culpam ac delictum membrum, aut pars membri abscindatur, sive à iudice, sive ab alio iniuste in vindictam delicti quod is commisit, aut quia ipse occasio fuit rixae in qua ei abscissum est membrum, aut pars membri, vel aliqua alia ratione dando operam rei illicitae, irregularitatem incurrere. Vnde DD. communiter affirmant, si adulterq, aut alteri inhonesto membrum virile, aut testiculi abscindantur in vindictam delicti quod commisit, irregularitatem eo ipso ejusmodi inhonestum incurrere. Sic Molina, & ante illum Sayrus *de censur. lib. 6. cap. 7. num. 15.* qui multos DD. citat, quibus addo Bonacinam *de cens. disp. 7. quest. 2. punct. 2. num. 29.* & 33. Reginaldum *tom. 1. lib. 50. tr. 2. cap. 5. num. 47.* Villalobos *tom. 1. tract. 21. diff. 35. numer. 6.* Ioan. de la Cruz *in direct. part. 2. de irregularis. dub. 2. concl. 2.*

Sup. hoc in ref. seq.

2. Sed contrariam sententiam probabilem etiam esse puto, quam docent Prapofitus *in 3. p. quest. 5. dub. 114. num. 117.* & Hurtado *disput. 2. de irregularitate, difficult. 14. num. 52.* Ratio est, nam, ut ex Suarez *de censur. disp. 51. sect. 2. num. 8.* observat novissimè Turrianus *de censuris lib. 9. disputat. 62. dub. 4.* si jura imponant hanc irregularitatem in rigore inspiciantur, omnia loquuntur de propria culpa seipsum mutilandi ex indignatione, aut aliquo zelo indiscreto, ut colligitur ex cap. si quis 1. 2. & 3. & cap. is qui, distinct. 55. & cap. maritum, distinct. 33. & can. 22. & 23. Apostolorum, & in cap. ex parte, pendenda sunt illa verba, affectaverint, &c. & verba, in hac materia sicut in materia de cens. Secundum proprietatem sunt

explicanda. Hæc Turrianus. Cum igitur clarum sit quod irregularitas non incurritur nisi sit in iure expressa, & irregularitas, de qua loquimur, minime in iure, ut dictum est, expressa videtur; ergo illam non incurrit dicendum erit, & hanc sententiam videtur etiam docere Acugna *in Decret. part. 1. dist. 33. cap. 2. num. 6.* ubi docet hanc irregularitatem incurrit propter culpam activæ abscissionis. Vide etiam Cominelli *disput. 18. dub. 14. num. 108.* qui putat affirmativam sententiam universaliter non esse veram, sed tantum quando defectus mutilationis, seu abscissionis ipsi mutilato in se, vel in causa fuit voluntarius, juxta illa, quæ tradit *n. 64. 67. & 74.* Sed, ut dixi, ego primam sententiam teneo.

3. Notandum est hic obiter illum qui sponte sibi membrum, vel membri partem, v. g. digitum, vel partem digiti ex indignatione, vel impotentia abscidit, irregularem esse, etiam si ex tali abscissione non oriatur notabilis deformitas, vel impedimentum ad celebrationem, ut patet in cap. qui partem 6. dist. 55. Attamen non desinam hic adnotare quod multi ad incurrendam hanc irregularitatem requirebant notorietatem facti, scilicet abscissionis ex indignatione & impotentia. Ita Tannerus *in 3. p. disp. 6. §. 10. dub. 10. num. 188.* Reginaldus *tom. 2. lib. 30. tract. 2. c. 5. num. 4.* Vgolinus *de irregularitate cap. 5. n. 1.* Bartholomæus ab Angelis *in exam. ordin. Dialog. 5. §. 18.* Et licet hæc opinio sit probabilis, contraria tamen non requirere hanc notorietatem est probabilior, & ita inter alios tenet Fernandez *in exam. Theolog. moral. parte 2. cap. 10. §. 7. num. 1.*

RESOL. LXVI.

An abscissio alicujus membri facta invito inducat ipsi patienti irregularitatem, etiam si id ob culpam passus sit?

Et an testiculorum abscissio etiam volumaria inducat irregularitatem?

Et notatur, quod abscissio digitorum, & cartilaginis auris, nasi, & testiculorum, inducit irregularitatem.

Etiamque docetur, quod licet qui alterum castrat, non sit irregularis, tamen qui se ipsum castrat, aut se castrari permittit, est irregularis. Ex p. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 21.

S. 1. Casus mihi propositus, fuit talis. Cuidam sup. hoc in ref. seq. invento cum adultera, vit amputavit testic. vel, p. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 21. culos: quæsierunt, an permanerit irregularis, ita ut absque dispensatione non possit ordinari? Aliqui Theologi responderunt, remansisse irregularem. Sed ego consulentibus dixi, negativam sententiam esse probabilem, & adduxi Lessium *in 3. p. D. Thomæ, capite 7. de irregular. dub. 1. n. 54.* sic asserentem. [Cui invito ab alio membrum abscissum est, non est irregularis, etiam si id ob culpam passus sit; nisi inde sit notabilis deformitas, & ineptitudo. Est contra Navarr. num. 108. & quosdam alios: sed tenent multi recentiores; nusquam enim in iure id est expressum, ut si ab hoste, vel inimico sis mutilatus ob fidem illi injuriam; si in duello sis mutilatus; si à marito adulteræ inventus in adulterio sis mutilatus. Quod si à iudice sis mutilatus per sententiam, non tamen es irregularis ob mutilationem, quam ob infamiam juris, quam per sententiam incurristi.] Ita Lessius.

2. Adde etiam, quod non desunt Doctores asserentes, testiculorum abscissionem, etiam voluntariam non inducere irregularitatem; & ita docet Hurtado

Hurtadus de irregular. diff. 5. n. 19. & Bonac. de cens. diff. 7. q. 4. punct. 8. n. 3. Sed ego magis adharco affirmativæ sententiæ, quam tuctur Cast. Pal. tom. 6. disp. 6. punct. 15. §. 1. n. 4.

3. Notandum est tamen hic obiter, Caietanum 2. 2. q. 65. art. 1. Sotum de just. lib. 2. q. 2. art. 1. Suarez de cens. diff. 4. sect. 2. n. 7. Layman lib. 3. sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 11. num. 1. asserere, eam mutilationem inducere irregularitatem, ex qua corpus humanum non integrum, sed imperfectum est; ac proinde abscissionem digitorum, & cartilaginis auris, & nasi, & testiculorum inducere irregularitatem. Sed ego existimo, illam mutilationem inducere irregularitatem, ex qua aliquod membrum corporis abscindatur: nam, dum membrum aliquod abscissum non est, corpus humanum non est mutilatum, & truncum; sed absolute, & simpliciter integrum, & perfectum; aliâs mutilatio cuiuslibet partis corporis, quæ cum alio membro operatur, sufficiens irregularitati esset; & non solum mutilatio digiti, sed partis illius irregularitatem induceret; & ex tali defectu mutilum, & truncum corpus humanum dicendum esset: quod oppositæ sententiæ Doctores non admittunt. Quapropter ea mutilatio constituit irregularitatem, quæ est mutilatio membri, sumpto membro pro ea parte corporis, quæ actionem aliquam habet ab alia distinctam, sicuti est auris, nalis, pes, oculus, manus, & similia, ut colligitur ex leg. Idem Offilius ff. de adul. editio, ubi ex unus digiti defectu non dicitur membrum deficere, & ex l. Non sunt liberi ff. de statu hominum, ubi ob multiplicationem digitorum non multiplicatur membra. Et ex cap. 2. de Clerico agrotante, ubi Clericus carens duobus digitis cum medietate palmæ non dicitur mutilatus, aut truncatus; sed debilitatus, seu deformatus. Et ita docet Molina tract. 3. diff. 69. n. 2. Avila p. 7. diff. 5. sect. 1. dub. 1. Coninch disp. 18. dub. 8. concl. 2. Valentia tom. 4. disp. 7. q. 1. 9. punct. 3. §. 4. & alii: & ideo pro casu nostro, licet abscissio unius testiculi non inducat irregularitatem; abscissio tamen utriusque testiculi, impedit actionem generativam: ergo inducit irregularitatem. Nota vero, quod licet, qui alterum, castrat, secundum Hurtadum loco cit. non sit irregularis; tamen, qui seipsum castrat, aut se castrare permittit, est irregularis, ex peculiari dispositione in Can. 5. & 11. diff. 55.

RESOL. LXVII.

An qui testiculos abscindi fecerit causa vocis retinenda, sit irregularis?

Et an voluntarie Eunuchi sint irregulares, id est permittentes se castrari ob quamcunque causam, excepta causa necessitatis ob aggritudinem?

Et an, si abscissio integri membri sit occulta, possit Episcopus dispensare?

Idem est, si abscissio casu contigerit, ex propria culpa, dummodo occulta sit culpa, tamen si abscissio sit notoria? Ex p. 10. tract. 13. & Misc. 3. Ref. 11.

Hinc peccasse mortaliter, alibi pluries docui: nunc videndum est, an sit irregularis.

Et affirmative videtur respondendum; nam irregularitatem incurrunt mutilantes membra alteri, vel sibi, aut maiorem partem membri, voluntarie aut culpabiliter; eodem modo, sicut occidens, ut cap. si Evangelia 55. dist. cap. 1. de Cler. pugn. in duello, cap. ultim. de homicid. in 6. Clemen. unic. eo tit. ibi Glossa, verb. Mutilatus. Sayrus lib. 6. de Censur. cap. 15. num. 3. Molina, tract. 3. diff. 69. num. 2. Suarez de Censur. disputat. 44. sect. 2. num. 8. Avila p. 7. diff. 3. dub. 1. & licet aliqui

asserant culpam hanc, & abscissionem debere esse notoriam, ut docet Navarrus cap. 27. num. 198. Henriquez, lib. 14. cap. 8. num. 4. Covarruvias Clement. Si furiosus in princ. num. 6. Avila, part. 7. de irregular. disputat. 3. dub. 1. vers. Præterea. Gregorius de Valentia, tom. 4. disp. 7. q. 19. in 2. specie irregularit. Et indicant plures relati a Sayto lib. 6. Theauri, cap. 7. numer. 13. Sed contrarium videtur verius, quia hæc irregularitas non nititur magis notorietati culpæ, quam excelsui, & sævitie, quam quis secum exequit. Sicuti tradit Saytus lib. 6. Theauri, cap. 7. num. 12. Molina, tract. 3. de Iust. disp. 70. cap. 6. & disp. 76. num. 8. Garcia de Beneficiis, part. 7. cap. 12. n. 5. Et ita voluntarie Eunuchos esse irregulares tenet me citato, doctus, & amicissimus Pater Theaur. in Praxi de penis, part. 2. cap. 1. verb. Membrorum mutilatio, ubi sic ait: Procedit dicta ampliatio etiam in permittente se castrari ob quamcunque causam, etiam causa cautus, excepta tantum causa necessitatis ob aggritudinem, cap. Si quis abscidit, cap. Si quis pro aggritudine 55. dist. cap. Significavit, cap. ex parte, de corp. vit. Ita ille, qui plures alios citat.

2. His tamen non obstantibus, contrariam sententiam probabilem esse putat Castrus Palau, tom. 6. disp. 6. punct. 12. n. 4. ubi ita asserit: Quinimodo non videtur improbabile te irregularem non fore, tamen si testiculos abscindi feceris, causa vocis retinenda, quia non fecisti ex indignatione, aut iusto, vel injusto timore castitatis amittenda, propterea requiritur in cap. Maritum, c. Qui partem c. Si quis absciderit, & aliis superius relatis. Præterea nullus textus hanc irregularitatem indicens, loquitur de eo, qui sibi testiculos abscidit, sed de eo qui sibi virilia abscindi fecerit, quod diversum est. Hæc ille.

3. Nota tamen hic obiter, circa dispensationem huius irregularitatis procedentis ex mutilatione voluntaria sui, dicendum est, si facta sit abscissio integri membri & sit occulta, poterit Episcopus dispensare virtute Tridentini, sess. 24. c. 6. de Reform. Sicut notarunt Angelus, verb. Corpore vitiatum, n. 1. Sylvest. q. 10. Henriquez, lib. 14. c. 8. n. 4. lit. A, Avila, p. 7. diff. 3. dub. 3. concl. 2. Et idem est, inquit Avila, si abscissio casu contingeret ex propria culpa, dummodo occulta sit culpa, tamen si abscissio sit notoria.

RESOL. LXVIII.

An Eunuchus, qui occultè, sed sponte se fecit castrare, sit ab Episcopo dispensabilis pro irregularitate, ut ad sacros Ordines promoveatur? Ex p. 10. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 28.

§. 1. Affirmative respondet Pater Andreas Gerunda de Episcopatu, lib. 2. disp. 5. c. 3. n. 21. ubi sic ait: Hinc casum solvi, de quo consultus, dum hæc conderem, de Eunuchis, qui sponte castrare se fecit, an ita irregularis esset, ut ab Ordinatione non posset ad sacros Ordines dispensari? Respondi quicquid nonnulli in contrarium senserint, etiam posse: Et ratio est, quia quamvis notorium esset eum eviratum, id tamen per delictum factum fuisse occultatum erat; cum igitur hæc irregularitas ex delicto sit & non ob vitium corporis, ut communiter sentiunt apud Avilam, part. 7. disp. 3. dub. 1. vers. contraria sententia deducta a Canone 22. Apostol. hinc fit ex vi Tridentini, cujus expendimus decretum, posse ab Episcopo dispensari.

2. Dices, hanc irregularitatem reduci ad homicidium voluntarium, cujus irregularitas, quamvis occulta sit, Papæ per Tridentinum est reservata. Respondeo, licet sciverim nonnullos Doctores extendere

tot. & alterius eius primæ ann. signanter §. ult.

Sup. hoc in præterita, §. Ref. Ad de & cur. sim in fin. dictæ ref.

Sup. hoc in Rel. seq.

Sup. hoc ibi dem §. ult. ad med. vers. esto publicæ.

dere reservationem irregularitatis ex homicidio voluntario occulto, contracta, ad mutilationem voluntariam occultam, et probabiliter esse contrarium: tum innixus rationis, tum Decreto Congregationis Cardinalium Trid. relato à Soario de *Cens. disput. 44. sect. 4. n. 32.* cui subscribunt idemmet Soarius, Emanuel, *cap. 187. conclus. 1.* qui expressius nostræ favent conclusioni: Accedit Avila de *Irrégul. disp. 3. dub. 3. concl. 2.* dicens, esto publicè constet de eversione, quomodo delictum sit occultum, posse dispensari ab Episcopo, cum eadem sit ratio de hoc, ac de excommunicato occulto publicè celebrante. Minor autem Sylvesterum contrarium sentientem corpore vitatus 9. & 10. ad finem, pro se citare 1. *cap. de corp. vitat.* quod quidem non modo de Clerico publicè Monachiam obeunte loquitur, cuius delictum erat manifestum, sed in illo eodem casu Glossam, si legisset Sylvester, eam docere comperisset, posse Episcopum dispensare, quicquid etiam in contrarium iudicaverit Tabiena, Hucusque Gerunda, cui etiam ego adhareo.

Sup. hoc in fine §. 4. not. præterea

RESOL. LXIX.

An consulens ad mutilandum aliquem sit irregularis? Et notatur, quod non erit irregularis, qui dedit consilium mutilationis, quem non potuit aliter ab homicidio avertere. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 18.

Sup. hoc in rom. 7. tr. 1. Ref. 194. §. vit. ante med. à verif. At ego.

§. 1. **A**ffirmativè respondent communiter DD. sed de hoc non datur (ut observat Petrus Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregular. disput. 2. dubitat. unica, quest. 5. num. 3. & Ioannes Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 9. n. 64. Expressus textus, & non sequitur, consulentes sunt irregulares quando concurrunt ad homicidium; ergo etiam quando concurrunt ad mutilationem, nam quoad poenas non debet asseri de mutilatione sine textu, quod asseritur de homicidio, quia nulla irregularitas incurritur si non sit in iure expressa, ut patet. Sed hanc irregularitatem consulentibus ad mutilationem nullum jus imponit, sicut imposuit consulentibus ad homicidium: ergo, &c. Adde quod in materia incurrendæ irregularitatis respicitur argumentum à paritate rationis, à simili, imò à maiori ad minus. Ergo, &c. Verum Molina tom. 4. tract. 3. disputat. 75. num. 3. Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregul. dubit. 2. num. 4. & alii putant non esse recedendum à communi sententia. Nota tamen quod etiam sequendo dictam communem opinionem, non erit irregularis qui dedit consilium mutilationis membri ei, quem non potest aliter ab homicidio avertere. Ita Cornejo ubi supra, & Doctores quos refert Sayrus de censuris libro 7. cap. 3. num. 13.

Sup. hoc notato sup. in tr. 1. ex Ref. 17. lege doctrinam §. Sed hic, & inf. in tr. 6. Ref. 46. ad med. à verif. Et licet, & in aliis eorum annot.

RESOL. LXX.

An mandans aliquem verberari modo cauto & prudenti, & cum ministro fideli, & ille occidatur, incurrat irregularitatem? Ex parte 4. tractatu 2. Refol. 19.

Quoad hoc sup. in tr. 2. ex Ref. 16. lege §. Sed quid, cunctim prop. finem. verif. pro vi

§. 1. **A**ffirmativè responder Suarez de censuris disput. 45. sect. 2. num. 3. ex cap. ult. de homicidio in 6. quod hanc irregularitatem ponit solum, quia mandator in culpa fuit, & hoc evenire posse debuit cogitare, quæ duo incurrit etiam post diligentiam adhibitam in casu nostro, adhuc enim cogi-

tari debet non obstante illa posse mandatum esse, si non ex malitia, saltem ex alio casu, & ideo ait Suarez quod nulla humana diligentia mandans est sufficiens ad evitandam irregularitatem si efficitur homicidium sequatur.

2. Sed licet hæc opinio sit probabilis non minus probabiliter esse existimo negativam sententiam, cum Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 10. n. 78. quia ita mandans nullo modo est reus homicidii; decisio autem illius cap. ultimi, de homicidio, videtur agere de eo qui reus est homicidii, & qui potuit prævidere homicidium, forte ex verberatione, vel suo mandato secuturum.

RESOL. LXXI.

Clericus olim Chirurgus secundum artis præcepta exercens suam artem cum quodam infirmo, qui tamen mortuus est, quævisit à me, an incidit in irregularitatem? Et docetur Clericis non esse simpliciter interdictum medicina exercitum, aut etiam Chirurgia, modo fiat citra incisionem, & adustionem, unde non sunt irregulares ex eo exercitio.

Et aliqua alia observantur circa prohibitionem combustionis, & incisionis pro Subdiaconis, Diaconis, & Sacerdotibus, non autem Clericis aliis, etiam si sint Beneficiarii.

Et an in dicta prohibitione non intelligatur vena aperta ad emittendum sanguinem nec carnis apertio caustis, aut tumoris, seu apostematis ruptio emplastrum applicatio? Ex parte 1. tract. 7. & Misc. 7. Refol. 9.

§. 1. **D**ubium ei inferrebat ex his, quæ ego & Quædam docui in part. 4. tract. 2. Refol. 23. Verum hinc sequitur pro sententia negativa in sui favorem adduxi Lessium in 3. p. D. Thoma cap. 3. de irregul. cap. 4. dub. 1. num. 33. ubi sic ait: Unde probabile est etiam cum, qui dat operam rei illicitæ, quia periculosa, & tendens ad homicidium, si debitam circumspectionem adhibeat, ne gravis noxa sequatur, non esse irregularem etiam si forte sequuta fuerit. Ita multi recentiores hoc tempore. Ratio est, quia homicidium sequatur censetur planè involuntarium: diligentia enim illa abstergit periculum ratione cuius videtur tendere ad homicidium; Est contra Covarr. Navarum, Sotum, & alios.

2. Hinc sequitur, Clericum petentem chirurgiam, si secundum artis præcepta incidat, vel utat, esse præceptum contra præceptum iuris, quo tale ministerium tanquam indecorum ejus statui prohibetur, non tamen fieri irregularem, etsi forte mors sequatur; quia censetur omnino involuntariè sequi. Quod confirmo; Quia laicus in hujusmodi casu non fiet irregularis, ut omnes fatentur: ergo neque Clericus; iura enim non constituunt differentiam inter Laicum, & Clericum in hac specie.

3. Dices, ille Clericus tenebatur vitare illam incisionem ob periculum homicidii; ergo si non vitet, ei imputabitur.

4. Respondeo: si erat petitus non tenebatur vitare præcisè ob periculum, sed ob præceptum iuris, quod vetuit hanc incisionem generatim Clericis: quod vetuit hanc incisionem generatim Clericis: partim quia dedecet eorum statum, partim quia pleurumque Clerici non sunt ita periti, ut res illa postulat ad vitandum homicidium. Cum hoc tamen stat quod si quis Clericus reperitur satis peritus, quia omnem diligentiam necessariam præstet, hunc non censeri causam mortis, sicut nec Laicum censetur.

5. Hanc etiam sententiam docet Gibalinus de irregulari.

RESOL. LXXII.

An Clericus in Sacris exercens Chirurgiam per incisionem, vel aduersionem sit irregularis, morte sequuta, licet adhibeat necessariam diligentiam: ut explicatur cap. tua nos, de homicidio?

Et an Monachus, & Clericus in Sacris non prohibetur illa actio in extrema necessitate, quando non est alius Chirurgus, velut est tempore pestis?

Et an si illam operaretur quis extra extremam necessitatem, cum ignorantia inevitabili huius prohibitionis, incurrat irregularitatem?

Et alii casus circa hoc explicantur.

Et an Monachus, vel Clericus, si applicet emplastrum mollicie, quo apostema sese aperiat, & mors inde sequatur, sine eorum culpa, incurrat irregularitatem?

Item, si supradicti secundum peritiam artis jubcant incisionem, & aduersionem, si mors inde sequatur, incidant in irregularitatem?

Et an Clericus, vel Monachus, qui secundum artem abscedit, vel adussit, quando mors est sequuta propter morbi gravitatem, & non ex aduersione, vel abscessione, sit irregularis? Ex parte 4. tractatu 2. Resol. 23.

§.1. **A**ffirmativam sententiam tenet Navarrus, Covarr. Corduba, quos citat & sequitur Avila *part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 2.* quibus ego addo Turrianora *de censur. lib. 9. disp. 68. dub. 1.* Filliucium *tomo 1. tract. 20. cap. 4. num. 74.* Bonacinam *de censur. disp. 7. quest. 4. punct. 7. num. 9.* Molinam *de just. tom. 4. tract. 3. disp. 75. num. 3.* Suarez *disp. 45. sect. 4. num. 10.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 21. difficult. 2. num. 8.* Layman *sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 10. num. 3.* Sayrum *lib. 7. cap. 5. num. 13.* & ratio est, quia dat operam rei illicitæ & prohibita, & ita videtur determinatum in cap. tua nos, de homicidio, & hanc opinionem ego teneo.

2. Sed contrariam sententiam probabilem esse puto, quia, ut supra satis firmatum est, non incurritur irregularitas ex opere illicito etiam periculo, & de se tendenti ad homicidium, si adhibita fuit omnis diligentia; ergo, &c. Nec valet dicere quod hoc particulariter accidit in casu nostro, quia Monachis interdicitur illa actio per sacros Canones, nam respondeo quod prohibitio non facit, ut opus majorem habeat connexionem cum effecta, & magis inevitabilem, quam haberet seclusa prohibitione, cum ea sit plene extrinseca operi. Vnde si citra prohibitionem opus non habeat talem connexionem, neque dicendum habere posita prohibitionem, neque sufficienter potest probari quod positis aliis patibus unus sit censendus homicida, quia vacat operi periculo, sibi prohibito; alius vero cui idem opus non est prohibitum, non sit homicida, quod confirmatur quia prohibitio facta eo quod tale opus minus deceat statum Monachorum & Clericorum, efficit ut actio sit contra Religionem, non vero contra justitiam, neque contrarium potest sufficienter ostendi.

3. Restat modò respondere ad c. tua nos. Dico igitur, quod hoc jus pro nobis facit, quia ibi Pontifex ait talem posse celebrare si peritus omnem diligentiam adhibuerit, & culpa mulieris mors acciderit, alioquin si imperitus, aut negligens fuerit, ab altari amovendum, clare indicans fore irregulare, si qua ratione sua temeritate fuerit causa mortis, alias non. Nec refert quod dicatur in eo misericorditer cum eo agi, quia per hoc aut significatur poenitentia, quæ ipsi ob usur-

Sup. hoc in
rel. prateri-
ra §. 1. & inf.
in rel. 74. §.
Sed. ad med.
& in tom. 3.
tract. 1. rel.
152. cursum
ad med.

irregular. cap. 4. quest. confect. 11. num. 27. qui etiam do-
cet, (quod est valde notandum) Clericis non esse
simpliciter interdictum medicinæ exercitium, aut
etiam chirurgiæ; modò fiat citra incisionem, & adu-
ersionem, unde non sient irregulares ex eo exercitio,
quia cap. sententiam ne Clerici, vel Monachi prohibet
tantum aduersionem, & sectionem. Deinde in tam sæpè
citato cap. ad aures, non tribuitur culpæ Canonico
Colonienfi, quod exercuerit Medicinam; quod inde
etiam constituitur; quia ex communi Doctorum,
& Canonistarum sententia, qui volunt casuale homi-
cidium ex actione illicita sequutum, parere irregula-
ritatem, hic Canonici fuisse irregularis sequuta ali-
cujus ægroti morte ex curatione à se facta, & adhibi-
ta, quavis diligentia & prudentia apposta: quia ille
Canonicus vacasset rei illicitæ, quod tamen negat
Pontifex, qui illum Canonicum non arceat à susci-
piendis ordinibus propter exercitium medicinæ se-
quuta inde morte, si illum conscientia minimè re-
mordeat. Malè probatur ex eo quod medicinæ stu-
dium prohibetur Clericis, *in ne Clerici, vel Mona-
chi*: ergo & ejus exercitium: quæ consequentia à plu-
ribus rejicitur, à Rodriguez *loc. cit.* & Sanchez, *lib. 6. in
Decalog. c. 14. n. 18.* quia studium quoque legum pro-
hibetur Clericis *eod. c. fin.* & tamen licet ipsis consule-
re tum verbo, tum scripto, modò advocati manus non
gerant, si quàm prius sibi comparant: quod pluribus
ostendit Sanchez *eodem lib. 6. c. 13. n. 29. & 32.* Deinde
in illo *c. fin.* redditur ratio, cur tum medicinæ, tum le-
gum studia videntur Clericis, non ne ea aliquando
exerceant, ex eoque exercitio fiant irregulares; sed ut
Theologicæ studium amplectantur. Non diffiteor
quidem aliquam esse indecentiam in hoc medicinæ
exercitio à Clericis, aut Religiosis, ut dixit Molina,
& Sanchez, sed nego ob eandem indecentiam alicubi
latam esse irregularitatem; quare (modò caveant à
combustione, & incisione) eam non incurrent, licet
ab ipsorum actione inculpabiliter sequatur mors
ægroti. Hucusque Gibalinus.

6. Sed circa prohibitionem combustionis, & inci-
sionis in c. sententiam cit. quedam observanda restant;
primum est illam non fieri nisi Subdiaconis, Diacono-
nis, & Sacerdotibus, non autem reliquis Clericis,
etiam si sint beneficiati, aut Clerici, contra Navarrum,
Panormit. Angelum, Sylv. Armillam, Tabien. & San-
chez *loc. cit.* qui fatentur quidem nullum textum re-
ferri qui loquatur de aliis, quàm de iis qui Sacris
Ordinibus sunt initiati: volunt tamen, omnia, quæ
interdicta sunt Clericis in Sacris constitutis, censeri
quoque interdicta Clericis beneficium ad victum sus-
ficiens habentibus. Verùm hæc regula generalis, quæ
nomine Clericorum Sacris Ordinibus insignitorum
valeat comprehendere omnes beneficiatos, probari debe-
ret ab his Doctoribus ex aliquo jure, non autem gra-
tis ab illis asserti, ipsi enim non faciunt jus; neque
ullam rationem afferunt, quæ necessario faciendam
esse hanc extensionem persuadent, quare clare, &
certo jure, quod habemus in c. ad aures, in quo pro-
hibitio ista traditur, standum erit; unde etiam Felin.
cap. tua nos, de religioso Sacerdote intellexit.

7. Vide etiam Molinam *disp. 75. num. 2.* qui etiam
num. 4. observat per prohibitam Clericis incisionem,
non intelligi venæ ad mittendum sanguinem aperi-
tionem. Ratio est, quia id pertinet potius ad officium
tonforum, quàm chirurgorum, & in poenalisbus vo-
ces potius restringendæ, quàm ampliandæ sunt. Præ-
terea combustio prohibita non comprehendit carnis
aperitionem cautico, aut tumoris, seu apostematis
suppurationem emplastro mollicie, quod tradunt
idem Doctores, quia illæ non sunt propriæ combu-
siones, & incisiones.

patum officium prohibitum erat injungenda, aut de rigore posse diutius ob eam culpam ab altari acceri. Similiter c. 1. de corpore vitatis, dicitur cum eo, qui in duello partem digni amiserat, posse misericorditer agi, & peracta poenitentia permitti ministrare, cum tamen talis, præsertim ante Tridentinum, non fuerit irregularis, & etiam docet Coninch de Sacra disp. 18. dub. 9. num. 89. ubi tenet supradictum Monachum, de quo agitur in d. c. tua nos, non incurrisse irregularitatem, neque aliter in d. c. determinati, & ita hanc sententiam docet etiam Præpos. in 1. p. quæst. 5. de irregular. dub. 10. num. 86. ubi sic ait: In c. tua nos, videtur decerni irregularis quidam Monachus, verum ex ipso metu textu potest probabiliter colligi non fuisse, cum dicatur, quod licet prædictus Monachus, multum deliquerit alienum officium usurpando, quod sibi minime congruebat, si tamen causa pietatis, & non cupiditatis, id egerit, & peritus erat in exercitio chirurgiæ, omnemque studuit, quam debuit diligentiam adhibere, non est ex eo, quod per culpam mulieris contra consilium ejus accidit, addo reprobandus, quod non post satisfactionem condignam cum eo misericorditer possit agi, ut Divina valeat celebrare. Vbi indicatur, & non fuisse reum homicidii, & non incurrisse irregularitatem homicidii casualis. Nec obstat quod dicitur post satisfactionem, &c. misericorditer, &c. quia similia sæpe adduntur in jure, ut ostendatur esse salutare præmittere aliquam satisfactionem propter aliqualem fortè culpam quæ intervenit, non quod id sit plenè necessarium. Confirmatur, quia hæc verba non sufficienter exponunt & expriment irregularitatem quam non constat aliunde incurri. Adde quod, licet non fuerit irregularis, potuerit Episcopus eum punire, quod alieno officio sese immiscuerit: ergo misericordia non necessariò supponit irregularitatem, sed delictum, propter quod poterat ei prohibere exercitium Ordinis, quod tamen ex misericordia non prohibebatur. Hæc omnia Præpos. loco cit. & idem Sotus, Dominicanæ familiæ decus, asseruit lib. 5. quæst. 7. art. 9. supradictum Monachum de quo agitur in d. cap. tua nos, non incurrisse irregularitatem: unde hæc opinio satis probabilis alicui videri potest, verum quia contraria est communis, tu ne recedas ab ea. Licet igitur, ut supra tenui, non incurratur irregularitas propter homicidium secutum ex opere aliàs illicito adhibita diligentia, tamen hæc doctrina non procedit in casu nostro, cum contrarium sit in jure expressum.

Sup hoc pri-
mo inf. in
ref. 74. §.
vlt. & in fin.
alterius ref.
ejus annot.

Sup hoc est
eodem Mo-
lina tantum
hic cit. in
ref. præteri-
ta §. vlt. cur-
sum ad med.

4. Non desinam tamen in gratiam Confessario-
rum adnotare. Primò quod in d. c. tua nos, illa actio
Monachis & Clericis in Sacris non prohibetur in ex-
trema necessitate, quando, non adest alius chirurgus,
ut potest sæpius accidere tempore pestis, & si illam
operarentur extra hoc tempus cum ignorantia invin-
cibili hujus prohibitionis, non incurrerent irregulari-
tatem. Ita ex Valquez, Turrianus de censur. lib. 5. di-
sp. 64. dub. 1. Molina ubi infra num. 3. & alii. Se-
cundò, Monachus, vel Clericus qui applicat empla-
strum mollificativum quo apostema sese aperit, &
mors inde sequitur sine eorum culpa, non incurrunt
irregularitatem, quia in cap. tua nos, agitur de scissio-
ne, & aduisione. Ita Molina tom. 4. disp. 75. num. 4.
& alii. Tertiò si supradicti secundum peritiam artis
jubeant incisionem & aduisionem, si mors inde se-
quatur, non incidunt in irregularitatem, quia poena
lata contra facientes non ligat mandantes, neque
consulentes, nisi exprimatur. Ita Molina loc. citat.
Quartò Clericus qui secundum artem abscedit, vel
aduissit quando mors est secuta propter morbi gravita-
tem, & non ex aduisione, vel abscissione, puto non
esse irregularem. Ita contra Suarez disp. 47. sect. 7. n. 4.

dicendum est cum Avila part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 10.
concl. 5. & aliis; sed ex supradictis oritur pulchrum
dubium.

RESOL. LXXIII.

An vena sectio sit Religiosis, & Clericis in Sacris
prohibita, ita ut incurram irregularitatem latam in
capite tua nos, si ex tali sectione sequatur mors?
Et an Clerici in Minoribus, quomodo habent benefi-
cium, possint exercere medicinam, & chirurgiam
abscindendo, & adurendo secundum artem?
Idem est dicendum de Religiosis, si non sint Subdi-
aconi.

Et quid, si sint Sacerdotes?

Et an liceat Clerico perito Medico dare consilium, quod
sit minutio sanguinis, dummodo per se ipsam non
faciat dictam minutionem? Ex parte 4. tractatu 2.
Resol. 24.

§. 1. **A**ffirmativè responderet Avila part. 2. disp. 6.
sect. 1. dub. 10. ante conclus. 3. ubi licet: Li-
cet Clerico perito Medico dare consilium quod fiat
minutio sanguinis, dummodo per se ipsam non fa-
ciat dictam minutionem. Ita ille, & ratio est, quia
illa sectio venæ videtur incisio quam prohibet d. cap.
tua nos: ergo.

2. Sed contrariam sententiam docet Molina de ju-
ris. tom. 4. tract. 1. disp. 75. num. 4. ubi ait: Illud
admonerem, venæ apertionem non esse chirurgiæ
actum, ac proinde nec jure inveni prohibuit in-
tatis Ordinibus sacris, neque enim actus ille ad chi-
rurgos spectat, sed ad tonsores qui ad præscriptum
Medicorum & Chirurgorum venas sciunt, in pec-
nalibus autem & odiosis, ut sunt prohibitiones, quæ
irregularitatem inducunt, facienda non est extensio
à paritate, quin neque à majoritate rationis eorum,
quæ disposita compertuntur in jure. Sic ille. Et licet
post hæc scripta invenerim Bonacinam de cens. disp. 7.
9. 4. p. m. 5. n. 5. adversus Molinam cum Avila affir-
mativam sententiam docere, tamen ego puto utram-
que esse probabilem.

3. Notandum est hic obiter contra Avilam loco
cit. & Henriquez lib. 14. cap. 11. num. 1. Clericos in
minoribus quomodo habent beneficium, posse exer-
cere artem medicam & chirurgiam abscindendo &
adurendo secundum artem. Ita Molina ubi supra n. 2. p. 1.
quod etiam extendit ad Religiosos, si non sint Subdi-
aconi, unde Felinus, ut notat Avila ubi supra cap.
tua nos, de homicidio, intellexit de Religioso Sacer-
dote.

RESOL. LXXIV.

An Medicus effectus Sacerdos possit sine peccato mortali
exercere artem medicinæ?

Et an Sacerdos, & Religiosus liberentur à peccato, si hoc
officium circa mortis periculum exercent causa pie-
tatis, ac proinde gratis circa personam miserabilem,
vel cognatam?

Et an interdictum sit Clericis, & Religiosis exercitium
medicinæ?

Et an si exerceatur per incisionem, vel aduisionem, in-
ducatur irregularitatem morte sequuta, si debita dili-
gentia appposita est? Ex parte 10. tract. 11. & Milici.
Resol. 49.

§. 1. Qui

Quidam Sacerdos per multos annos exercue-
rat artem Medicinæ: nec contentus de his,
quæ alibi scripseram, quæ sivit à me, an peccasset mor-
taliter: nam in posterum volebat jam dispensationem
petere à Summo Pontifice. Respondi, aliquos asserere
re ipsam non peccasse mortaliter. Et idem Martinus de
San Ioseph, in *Non Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 11. de Or-
dine, num. 2.* Sic ait. Dizen graves Auctores, quæ les est
prohibido a los Clerigos el exercitar Oficio de Medi-
cos, aunque no corten, ni quemen, por que es ocupa-
cion seglar vedada por todo el titulo, ne Clerici, vel
Monachi. Pero yo juzgo es muy probable la senten-
cia de otros, quæ afirman no les está prohibido a los Cle-
rigos ser Medicos; por que no ay Texto en todo el
Derecho, quæ lo reprueve; antes parece lo aprueva
el cap. Ad aures, de ætate, & qualitate. Donde Cle-
ment. III. responde a un Canonigo Colonienſe, quæ
non avia incurrido en irregularidad, por que se le mu-
rio el enfermo, a qui en avia curado. Ita ille, qui cū-
Covarraviam, Cardinalem, Sâ, Molinam, Henriquez,
Sayrum, & Bonacinam. Et quidem non possum, nec
debeo huic opinioni, tantorum virorum auctoritate
fulcitæ, notam improbabilitatis inurere; imò puto
eam probabilem.

2. Sed contrariam esse veriorē, existimo; quam
docet Sylvester, Rosella, Angelus, Armilla, Navarus,
& Sanchez, quos citat & sequitur Castrus Palauſ to. 3.
tract. 16. disp. 4. punct. 13. §. 2. num. 3. Dico igitur exerci-
tium medicinæ esse Clericis, & Religiosis interdictum,
ex cap. Clerici 2. de Vita, & honestate Clericor. & ex c. 1.
& seqq. Ne Clerici vel Monachi: quibus Textibus ge-
neraliter Clericis, & Monachis interdicitur sæcula-
ria officia. At hoc officium Medici, & Chirurghi etiam
citrà incisionem, & aduſionem nimis sæculare est, &
statum Religiosum dedecens: Ergo ex hac parte pro-
hibitiō censetur. Vnde & ad rationem contrariorū
concedo, nullum esse Textum, quo exercitium Medi-
cinæ, vel Chirurgiæ citrà incisionem, vel aduſionem
prohibeatur specialiter, & expresse: nego tamen, non
esse Textum, quo sub generalibus verbis prohibitiō
non sit. Ad Textum in cap. ad Aures, dic verum esse,
hoc officium non esse Clericis, & Religiosis prohibi-
tum ob periculum mortis; sicut est prohibitiō, cū
exercetur per incisionem, vel aduſionem; sed ob in-
decensiam; eaque de causa non inducit irregularitatem
morte sequuta, si debita diligentia apposta est: illam
verò inducit, cū per incisionem, vel aduſionem
exercetur. Et ita hanc sententiam præter Palauſ, &
alios penes ipsum, tenet Garcias in *Summa Theol. mor.
tr. 1. diff. 2. dub. 7. n. 2.* Vide etiam Machadam, tom. 1.
lib. 4. part. 1. tract. 13. docum. 6. n. 1.

3. Certum est tamen, Religiosum, & Sacerdotem
à peccato liberari, si hoc officium citrà mortis pericu-
lum exerceant causa pietatis, ac proinde gratis circa
personas miserabiles, vel cognatas; quia sic exercitum
non est officium sæculare, statum Ecclesiasticum, &
Religiosum dedecens, sed potius illi conforme. Ita
Doctores citati.

RESOL. LXXV.

An quis incurrat irregularitatem, si voluat, v. g. infirmum,
sibi eum exhibeat, & similia faciat, ex quibus sequa-
tur mors, aut ejus acceleratio?
Et infirmum Sacerdotes, & Religiosos posse servire infir-
mis, etiam constitutis in ultimo vita, & eos voluere in
lecto, & reliqua exhibere cum prudentia absque metu
irregularitatis. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 117.

§. 1. Scio aliquos Religiosos ex his actionibus ab-
stinere metu irregularitatis, sed immerito. Idem
Tom. V.

asserō cum Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 8.
quod si quis bona fide det aliquid moribundo, ex quo
sequatur mors, vel acceleratio, licet aliqua sit culpa,
non erit irregularis, nisi sit culpa lata, & si habet ser-
pulum, deponat illum consilio viri prudentis. Vnde in
tali casu non facile formandus est scrupulus. Idem di-
cendum est de illo, qui bona fide revolvit infirmum, ut
commodius cibum subministret, vel magis quiescat,
nam licet acceleretur mors, non erit irregularis nisi ex
lata culpa nimis acceleraretur. Ita Sotus lib. 3. de just.
quæst. 1. art. 9. col. 4. Cajet. 2. 2. q. 64. art. 8. qui infert,
quod est valde notandum, Sacerdotes & Religiosos
servire infirmis etiam constitutis in ultimo vita, &
eos voluere in lecto, & reliqua exhibere cum pruden-
tia, quæ in hujusmodi consuetudine est; nam quidquid in
hoc licet laicis, licet etiam Clericis. Ita Avila; cui adde
Bonacinam de cens. disp. 7. q. 4. punct. 7. n. 12. Henric.
lib. 14. c. 15. n. 5. Suarez de cens. disp. 47. sect. 7. num. 3.
Vgolinum de cens. cap. 19. §. 3. & alios penes ipsos.

RESOL. LXXVI.

An Clerici in Sacris, & Beneficarij assistentes, quando
reus in periculo suspenditur, incurrant irregularita-
tem, & peccent mortaliter?

Idem est dicendum de Religiosis. Ex part. 4. tract. 2.
Resol. 35.

§. 1. Si intersunt nullam præstando auctoritatem,
non incurunt irregularitatem, peccant tamen
mortaliter, ex cap. sententiam sanguinis, ne Clerici vel
Monachi, secundum Sayrum de censur. lib. 6. cap. 18.
n. 20. & alios. Alij putant peccare tantum venialiter,
si assistant ex curiositate ob parvitatem materiæ. Ita
Suarez de censur. disp. 47. sect. 4. num. 10. Avila part. 7.
disp. 5. sect. 2. dub. 14. quia licet Clericis sit prohibitum
in dicto Canone se immisceant in causa sanguinis,
tamen hæc materia est levis.

2. Sed ego puto Clericos etiam in Sacris, Benefi-
ciarios, & Religiosos assistendo tantum executioni
sententiæ mortis, non peccare, neque venialiter,
quia Canones hoc prohibentes videntur contraria
consuetudine abrogari. Adde quod Vgolinus de irreg.
c. 5. §. 3. n. 3. asserit jura id prohibentia intelligenda esse
de Clericis auxilium & favorem sua præsentia præ-
stantibus.

RESOL. LXXVII.

An Sacerdotes ducentes reum ad furcam, incurrant irre-
gularitatem hortando illum, ut scalam ascendat, vel ac-
celerando executionem iniustitiam, etiam notabiliter?

Et aliqua alia circa hunc actum explanantur, in quo non
incurunt irregularitatem ex defectu lenitatis, nisi tan-
tum ministri iustitiæ, & non alij.

Et tandem notatur Sacerdotes posse sine periculo irregu-
laritatis ministrare infirmis, vertere eos ex latere ad
latus, vel transmutare de lecto ad lectum, vel eis po-
tum, aut cibum porrigere, licet ex his actibus præter
intentionem mors citius sequatur. Ex part. 3. tract. 5.
& Misc. 1. Refol. 80. alias 79.

§. 1. Hæc resolutio pulchra erit, & maximam con-
solationem legenti præbebit. Aliqui Docto-
res supradictas actiones ab irregularitate excusant, ra-
tione indeliberationis, vel ratione parvitatis materiæ,
& ita docet Henricus lib. 14. cap. 12. num. 7. Avila de
cens. part. 7. disp. 5. sect. 2. dub. 1. §. 8. Reginaldus in praxi
tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. num. 103. Molina de iu-
rit. tom. 4. tract. 3. disp. 74. num. 4. Layman in Theolog.
moral.

Sup. cōtēdis
in hac Ref.
infr. in ref.
79. & ex ref.
80. lege §. 1.
per totum, &
ex ref. 84. à
lin. 6. & infe-
rius in tr. 10.
ex ref. 70.

§. Confir-
matur, &
quavis no
pñe sup.
hoc sed ut
melius pos
sis dicere
hanc quali
tege hic in
fra doctri
nam Ref 88.
& in tom. 1.
tr. 5. ex Ref.
46. vide §. 2.
& 3.

moral. lib. 3. sect. 5. tract. 3. cap. 7. num. 2. Villa-
lobos in *summa* tom. 2. tract. 21. diff. 27. num. 13. ubi
sic asserit. [Hæc de advertit, que si aliquos de los
que van acompañando al reo para consolarle (como
fueles hazer los Religiosos) dixisse inadvertidamente,
andemos hermano, d à caso picasse al jumento, d le
dixesse arte, no por esso quedaria irregular, no procu-
rando que se acelerasse la muerte. La razones, por-
que este acto no es planamente humano. En el segun-
do caso da ogra razon Henriquez, y dize que parum
pro nihilo reputatur, y lo mismo es quando dize al
reo que suba otro escalon.] Ita ille.

2. Igitur secundum præfatos Doctores similia ex-
cusantur, ut dictum est, vel quia Sacerdotes inadver-
tenter illa faciunt, vel ratione parvitaris materia; unde
ajunt Layman, Molina, & alij communiter, quod
si cooperatio, vel acceleratio mortis in tali casu no-
tabiliter facta sit, irregularitatem contraherent.

3. Sed ego ad tollendos omnes scrupulos puto
probabilem esse contrariam opinionem sapientissimi
etatis nostræ Theologi P. Gabrielis Vasquez, qui pu-
tat etiam si notabiliter acceleretur, supradictos non
incurrere irregularitatem. Et sequitur Turrianus de

confisuris lib. 9. disp. 66. dub. 3. ubi sic asserit. Difficultas
est de illis qui assistunt, & non sunt ministri justitiæ
necessarii ad ferendam sententiam, vel concurrentes
ad executionem pœnæ; est dubium an incurrant
hanc irregularitatem, si aliquid dicant, vel faciant, ex
qua sequatur mors, vel acceleratio ejus; alij enim
Doctores severe loquuntur, existimantes esse irregula-
res, & sequitur P. Suarez. Sed oportet considerare,
an isti sint causa homicidij injustæ, ut si sine causa fa-
cerent, ut reus citius occideretur, & ob peccatum pos-
sunt incurrere irregularitatem impositam ob injustum
homicidium, de qua modò non loquimur. Si verò
sine peccato aliquid faciant, non videntur incurrere
irregularitatem ex defectu lenitatis. Ita sensit
Pater Vasquez, & sequuntur multi viri docti hoc tem-
pore; quia jura in quibus supponitur hæc irregulari-
tas, solum loquuntur de ministris justitiæ, & his, qui
concurrunt ad causæ probationem, sicut Advocatus,
& testes, & pœnæ executionem, ut ministri justitiæ.
Ita Turrianus ex Vasquez; qui etiam ad casum pro-
positum in præfata resolutione sic respondet. Ulte-
rius casus est frequens (hæc sunt ejus verba) ex quo
solent oriri dubia viris bonæ conscientie, an incurrat
irregularitatem, qui aliquo modo facit, vel dicit ali-
quid, ex quo citius sequatur mors rei, quando illum
comitatur, v.g. si dicat, pergamus citius, vel si dicat
reo, ascende citius, quando ascendit scalam. P. Avila,
& P. Henriquez solum excusant hos actus ab irregu-
laritate, quia non solent esse plenè liberi, quod ne-
cessarium est ad talem irregularitatem. Ego verò exi-
stimo distinctione opus esse, nam vel isti actus sunt
peccata mortalia, quia qui illos facit injustè, est
causa, ut mors citius fiat, & tunc incurritur irregu-
laritas, quæ oritur ex delicto, de quo modò non agi-
mus, neque tunc peccatum fit à personis religiosis; in
hoc eventu, vel non sunt peccata, & tunc existimo
non incurriri irregularitatem ex defectu lenitatis; nisi
aliquid faciant, ut ministri publici justitiæ. Hæc om-
nia Turrianus.

Sup. hoc in
Resolutio-
nibus, & §.
nos. præce-
pta.

Sup. con-
tents in hoc
§. lib. 10. m.

4. Igitur secundum Vasquez, & Turrianum nul-
lum jus imponit irregularitatem privatis personis ex
defectu lenitatis, sed jura in quibus supponitur hæc
irregularitas, loquuntur tantum de ministris justitiæ,
& iis, qui concurrunt ad causæ probationem, vel
pœnæ executionem. Vnde ex hoc principio dedu-
citur resolutio multorum casuum contra præfatos
Doctores, & sic non incurrunt irregularitatem, si quis
ei, qui plectendus est capite, dicat, ut supponat ca-
put ad excipiendum ictum, & ideo citius supponat.

Item si quis dicat carnifici, ut aliquid aptet, quo citius
is, qui morte plectitur, extinguatur. Item si quis, dum
reus ad supplicium ducitur, consilium det capiendi-
viam breviorē, quod illud subeat citius, aut solli-
citet accelerari executionem justitiæ dicendo, v.g.
horam esse tardam, vel populum nimis detineri. Item
vendentes vel commodantes scalam, funes, enses, si-
gittas, & similia instrumenta ad mortis executio-
nem. Et idem dicendum est de eo, qui fecit furcam,
quidquid in contrarium asserant in supradictis casu-
bus Ioan. de la Cruz in *direct. conscientie* part. 2. de ir-
regularitate, dub. 5. concl. 2. Bonacina de *confisuris*, disp. 7.
q. 4. punct. 1. n. 9. Navarrus, Avila, Henriquez, Reginal-
dus, & alij ubi *supra*. Ratio verò horum omnium erit,
quia in his casibus potest incurriri irregularitas, vel ex
homicidio injusto, vel ex defectu lenitatis, non pri-
mum, quia suppono supradictos non peccare; non
secundum, quia non operantur, ut ministri justitiæ. E-
go nullam irregularitatem incurrunt.

5. Non gravior tamen hic adnotare contra alios
quos ignaros Sacerdotes, posse sine periculo irre-
gularitatis, ministrantes infirmis veterere eos, latere
ad latum, vel transmutare de lecto ad lectum, vel eis
cibum, & potum porrigere, licet ex his actionibus
præter intentionem mors citius sequatur, dommodo
hæc omnia, cum cautela, quæ communiter à pruden-
tibus adhibetur, efficiantur ab ipsis. Et ita docent Re-
ginaldus in *praxi* tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. n. 101. Me-
gala in 3. p. lib. 7. c. 1. quest. 5. n. 56. Filliucius tom. 1. tr. 19.
cap. 10. n. 278. qui citat Cajetanum, Sotum, Navarrum,
Toletum, Armillam, & Suarez.

6. Vnde non benè Comitulus lib. 6. quest. 52. n. 2.
ut optimè observat Filliucius, damnavit de irregulari-
tate Sacerdotem pium, qui jacentem in via conspicu-
tus, & accurrentibus aliis consuluit, ut illum erigerent,
qui dum sustolleretur, mortuus est.

7. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem questio-
nem, quam, ut in principio dixi, non parum gratam le-
ctoribus fore existimo; sed ex dictis alia similis que-
stio discutienda erit; quæro igitur.

RESOL. LXXVIII.

An confessorius & Responsor casuum conscientie sit irre-
gularis, si interrogatus à iudice, an sit obligatus ad occi-
dendum reum, respondeat esse obligatum?
Et an sit irregularis ille, qui detegit malefactorem, vel
clamat esse latronem, ut comprehendatur, nisi quando
qui manifestat, esset accusator, vel testis necessarius ad
cognitionem causæ, vel hoc faceret ut minister iustitiæ?
Ex p. 3. tr. 5, & Misc. 1. Ref. 81. aliis 80.

§. 1. **E**SSe in tali casu irregularem tenent, Avila de *Quæstio-
nibus* lib. 14. c. 16. n. 4. ubi docent, quod Clericus con-
sultus de casu aliquo in particulari, ne dicat iure reum non
licitum occidere, sed respondeat consulendos esse lu-
risconsultos. Aliqui verò, ut Ioan. de la Cruz in *direct. conscientie* p. 2. de irregularitate, dub. 5. concl. 4. Molina de
iust. tom. 4. tr. 3. disp. 74. n. 4. & alij, quos citat, & 81.
sequitur Bonacina de *confisuris* disp. 7. quest. 4. punct. 1.
num. 7. asserunt in tali casu Clericos interrogatos pos-
se dicere, quid sentiant leges in communi, nil aliud
præcipiendo: vel consuetudo in particulari, vel dicen-
do quid ipsi sentiant.

2. Sed ego puto in tali casu Confessarium, vel
alium Doctorem non incurrere irregularitatem, etiam
si respondeat in particulari ad esse obligationem, occi-
dendi reum. Et ita docet Vasquez, qui apud me in-
stat omnium est, quem citat, & sequitur novissime
Turrianus de *confisuris* lib. 9. disp. 66. dub. 4. ubi sic asserit.
Solut.

Scio plures Doctores quoad resolutionem præsentium dubiorum negativè respondere, sed benigniores sententias, quas *supra* ego adduxi, probabiles etiam esse existimo, quod nemo negare audebit. Ergo, &c.

RESOL. LXXXI.

An Ecclesiastici committentes iudici laico in particulari casum alicuius rei dignum morte si sequatur, incurrant irregularitatem?

Et an hoc procedat, etiam si in communi Ecclesiastici iurisdictionem temporalem habentes dicant iudici, cui causas committunt, ut contra malefactores invigilet.
Ex p.4. tr.2. Resol. 78.

^{Sup. hoc inf. in ref. 89. §. Notandum est, & in to. 3. r. 5. ex doctrina ref. 7 §. 1. post mediū.}
Affirmativè respondet Henriquez lib. 14. cap. 3. num. 6. qui adducit ad hanc firmandam sententiam Navarrum lib. 5. consil. de homicidio. Sed Navarrus ibi tantum loquitur de Prælato qui præcipit iudici, ut manè exequatur sententiam mortis, quam ipse iudex tulerat, in quo casu revera irregularis esset, sicut si præciperet iudici ut hunc furem, vel homicidam suspendat, ex textu in cap. his à quibus 23. quæst. 8. ibi aut inferendas præcipiant.

2. Vnde in casu proposito puto Prælatum non incurrrere irregularitatem, & hanc sententiam ex Suarez firmat Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregular. disp. 11. dub. 1. q. 1. ubi sic asserit. Ex textu in cap. ult. ne Clerici vel Monachi in 6. dicendum est Ecclesiasticos temporalem iurisdictionem habentes posse sine irregularitate causas sanguinis aliis delegate, quod procedit etiam si in communi dicant iudici cui causas committunt, ut contra malefactores invigilet, imò etiam si committant ei in particulari casum dignum morte, ut colligitur ex eodem textu. Ita ille. Et novissimè Gaspar Hurtado de irregular. disp. 2. difficult. 11. num. 42.

RESOL. LXXXII.

An Clerici, & laici incurrant irregularitatem, si accusent in causa criminali cum protestatione, quando tantum agitur non de damno dato illis, sed eorum consanguineis?

Et an accusator excusetur ab irregularitate, quando accusat ob læsionem factam in propria persona, aut in propriis bonis, vel ob læsionem factam eis, qui sunt ipsi commissi, si ante sententiam protestetur se non accusare ad vindictam?

Idem dicendum est de accusante eum, qui dedit damnum Ecclesie, vel suis subditis.

Et an quando accusator accusat ad evitandum grave damnum innocentis, vel reipublice, quando aliter impedire tale damnum non possit, sit necessaria protestatio? Ex p.4. tr.2. Resol. 33.

Irregularitatem incurrrere docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregular. disp. 11. dub. 1. quæst. 6. num. 4. Vgolinus de irregul. cap. 6. §. 8. num. 4. & Bonacina de censur. disp. 8. quæst. 4. punct. 1. num. 4. ubi citat plures Doctores pro hac sententia minime hoc asserentes. Ratio verò hujus sententiæ est, quia in cap. penult. de homicidio in 6. permittitur Clericis & laicis in consequentia conqueri coram iudice de malefactoribus suis, non autem alienis ergo, &c.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam tenetur Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 11. n. 41. Coninch

disp. 18. dub. 10. num. 93. Villalobos tom. 1. tract. 1. diff. 26. n. 6. & 7. Avila par. 7. disp. 5. sect. 2. dub. 11. Præpos. in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 13. num. 101. & alij penes ipsos. Dico igitur quod accusator excusatur ab irregularitate quando accusat ob læsionem factam in propria persona, aut in propriis bonis, si ante sententiam protestetur se non accusare ad vindictam; & idem est quando accusat ob læsionem factam eis, qui sunt ipsi commissi, aut ei sunt ita propinqui, ut eorum injuria ad ipsum pertinet censeatur, quales sunt parentes, filij, fratres, &c. Idem cum Præpos. loc. cit. dicendum est de accusante eum, qui dedit damnum Ecclesie, suis subditis, & quando accusator accusat ad evitandum grave damnum innocentis, vel Reipublice, quando aliter impedire tale damnum non possit, & in isto ultimo casu ex Molina, Avila loc. cit. putat non esse necessariam protestationem, quod etiam tenet Præpos. loc. cit. n. 102.

RESOL. LXXXIII.

An protestatio liberet ab irregularitate, si fito animo efficiatur, & sequatur mors?

Et an laici, facta dicta protestatione, incurrant irregularitatem, si non fiat simul cum ipsa accusatio, sed postea coram iudice ante prolationem sententiæ, & non solum quando accusat, sed etiam quando Reum retinet & iudici tradit?

Et an Clericus consilens alteri, ut accuset in causa permissio cum protestatione, incurrat irregularitatem? Ex p.4. tr.2. Resol. 75.

Hic casus potest frequenter accidere, & negativam sententiam tenet Vega en espejo de curas, tom. 2. c. 12. §. in 6. n. 270. Tolcius lib. 1. cap. 82. num. 5. Navarrus cap. 27. n. 226. Sylvester, verb. homicidium 2. quæst. 8. & Ioan. B. p. 18. Bizozerus in summa tract. de censur. cap. 5. n. 5. sic habet. Ille qui coram iudice, vel alio Reum accusat sine protestatione, se id non facere ut Reus ad mortem, seu mutilationem damnetur, sed ut suum habeat, vel ut publica scandala tollantur, sit irregularis; secus si accusat cum tali protestatione, quæ protestatio potest fieri ore, vel in scriptis, & protestatio talis ut evitet irregularitatem, non tantum verbo, sed verè & animo fieri debet, nam si verbo faceret talem protestationem, & cuperet animo, vel sibi placeret, ut talis suspenderetur, vel mutilaretur, non evitaret irregularitatem, & ita omnes DD Sic Bizozerus.

2. Sed fallitur, nam hoc minime asserunt omnes Doctores, dempto Navarro & aliis ibi supra, & ideo affirmativam sententiam docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tr. 5. de irregular. disp. 11. dub. 1. quæst. 6. Turrianus de censur. lib. 9. disp. 66. dub. 2. Hurtado disp. 2. de irregularitate. Præpos. in 3. part. quæst. 5. de irregularitate, dub. 12. num. 103. Suarez de censur. disp. 47. sect. 2. num. 3. Henriquez lib. 14. cap. 11. in fine. Coninch de Sacrament. disp. 18. dub. 10. num. 93. Avila de censur. par. 7. disp. 5. sect. 2. dub. 9. concl. 1. & alij penes ipsos Ratio est, quia cap. Prælati, de homicidio in 6. solum requirit protestationem externam, quæ deficiente etiam si non esset peccatum, aut voluntas homicidij, incurritur. Deinde protestatio facta tantum valet apud iudicem ignarum fictionis, quantum valet si ex animo, & non fictè fieret. Ergo, &c. Deinde Ecclesia non imponit irregularitatem ob intentionem & actum internum, sed ex omissione protestationis.

3. Notandum est tamen hic obiter quod etiam laici facta dicta protestatione non incurrant irregularitatem.

gularitatem, quæ etiam excusat, quamvis non fiat simul cum ipsa accusatione, sed postea coram iudice ante prolationem sententiæ, & non solum quando accusat, sed etiam quando reum detinet & iudici tradit.

4. Nota etiam à fortiori Clericum consulentem alteri ut accuset in casu permissio cum protestatione, non incurrit irregularitatem, quia sicut accusans in præfato casu non incurrit irregularitatem cum protestatione, ita neque consulens. Sic Paulus Comitulus in *resp. mor. lib. 6. q. 59. Filiucius tom. 1. tr. 19. cap. 9. n. 148. & alij.*

RESOL. LXXXIV.

An ferens testimonium in favorem Rei incurrat irregularitatem, si ob id sequatur mors accusatoris?
Et quid est dicendum, si talis sit Clericus, an in favorem Rei potest testari de licentia Episcopi, vel ejus Vicarij?
Ex p. 4. tr. 2. Ref. 96.

§. 1. **N**egative respondeo, quia mors accusatoris respectu testis censetur ferri per accidens ex ipsius testificatione: nam ipsius dictum per se & ex natura sua ordinatur ad manifestandam rei innocentiam, & ad illius defensionem; & ad incurrendam hanc irregularitatem, ut alibi dicemus, opus est ut ad sit causa proxima ad mortem, & ut dictum, vel factum ex sui natura sit ad illam directum. Et ita hanc sententiam tenet Sayrus de *conf. lib. 6. cap. 8. num. 11. Suarez disp. 47. sect. 4. num. 9. Filiucius tom. 2. tr. 19. cap. 9. num. 27. Vgolinus de irregular. cap. 7. num. 7. & alij*, quod procedit etiam si testis sit Clericus, qui in favorem rei potest testari de licentia Episcopi, vel ejus Vicarij, nam Clericum ferre testimonium in favorem rei, nullo jure prohibetur.

RESOL. LXXXV.

An testis præcepto iudicis obligatus, vel gravi metu coactus, & in casibus, quibus iure naturali tenetur testificari, incurrat irregularitatem, si mors alterius sequatur? Ex part. 4. tr. 2. Ref. 31.

§. 1. **N**egative quoad duos primos casus respondet Coninch de *Sacram. disput. 18. dub. 10. num. 56. ubi sic ait*, Dubium est inter Doctores, utrum qui obligatus præcepto iudicis agentis merè criminaliter contra reum, aut gravi metu coactus, ferat testimonium, ex quo sequitur alterius mors, fiat irregularis: Multi affirmant, sed non probant; quare quidam viri docti putant contrarium verius esse, saltem quando testis aperit protestatur se hoc invitum facere, nec alterius mortem petere. Primò, quia hic directè tantum seipsum tueretur à damno corporis, vel animæ, quo casu ne quidem sit irregularis alium occidens sua manu. Secundò, quia hæc irregularitas debet incurri ob defectum lenitatis (gratis enim fingitur omnis alia indecentia); sed hic nullus est defectus lenitatis, quia hic solum reperitur in involuntariè occidente, sicut faciunt ministri iustitiæ, qui spontè talia officia retinent, quæ eos quandoque ad occisionem obligant; hic autem omnino involuntariè ad alterius mortem concurrat. Ita ille. Quando verò testes tenentur ferre testimonium iure naturali, non incurrit irregularitatem præmissa protestatione, tenet ex Henriquez Avila de *conf. part. 7. disput. 5. sect. 2. dub. 12. conclus. 2. Nam jus concedens hoc privilegium Clerico accusatori, censetur conse-*

Tom. V.

quenter concessisse testi in hoc casu, ne privilegium reddatur inutile. Exemplum est, ut quando tenetur testificari ad liberandum à morte injustè accusatum, vel quando tenetur testificari ne ille qui iuste accusari machinantem contra Rempublicam deficiens in probatione puniatur pœna talionis.

2. Verùm adversus has sententias insurgit, novissimè doctus Hurtado *disput. 2. de irregular. diff. 1. 1. n. 40. ubi sic ait*. Id quod ait Coninch nempe testem præcepto iudicis obligatum, aut gravi metu coactum, ad testificandum non fieri irregularem; falsum est, quia absque fundamento sufficiente excipitur testis ab irregularitate, & etiam in aliis in quibus iure naturali tenetur, (quicquid in his dicat Avila) quia quamvis in omnibus prædictis casibus non reperitur in teste defectus lenitatis formaliter, quia id efficit obligatus & coactus, reperitur tamen defectus lenitatis materialiter, & indecentia ob rigorem per se & ex objecto in cooperatione ad mortem, intuitu cuius indecentiæ lata est dicta irregularitas; sicut etiam fieret irregularis iudex sua sententia interficiens, aut mutilans, quamvis obligatus & coactus assumeret officium, & ferret sententiam. Ita Hurtado. Satis quidem probabiliter, & hanc sententiam ego teneo, & tenet etiam Villalobos *tom. 1. tr. 21. d. 27. num. 1. Filiucius tom. 2. tr. 19. cap. 9. num. 254. Fabrus de sacram. ordin. in 4. sentent. disputat. 25. quest. 1. disputat. 3. num. 211. & alij*. Sed adversus Hurtadam, sententiam negativam Coninch, & Avilæ, quam ipse falsam vocat, potè probabilem esse cum Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregular. dub. 13. num. 105. sic asserente. Testis in causa sanguinis sit irregularis, nec ei prodest protestatio ad evitandam irregularitatem. Aliqui probabiliter censent eum non fieri irregularem, quando obligatur vel iure naturæ, vel iusto iudicis præcepto ad testimonium ferendum, & multo potiori ratione, quando ad id gravi metu obligatur; cum eo casu non censetur voluntariè ad mortem concurrere, sed quadam necessitate antecedente voluntatem, qua ratione distinguitur à iudice & aliis, qui libere suscipiendò officium ex consequenti censetur se obligare ad pœnam sanguinis interdum infligendam. Hæc Præpos. ubi supra. Et post hæc scripta invengi supradictam sententiam negativam, quam, ut dixi, non bene falsam vocat Hurtado, docere etiam Mercerum de *Sacram. 3. part. D. Thomæ q. 24. dub. 8. resp. 3. Petrum Cornejo in 3. part. D. Thomæ tractat. 5. de irregular. disputat. 11. dub. 1. quest. 7. Est igitur opinio satis probabilis, licet ego, ut dixi, affirmativam sententiam teneam.*

RESOL. LXXXVI.

An Advocatus, qui Reum defendit, incurrat irregularitatem, si sequatur mors accusatoris? Ex part. 4. tract. 2. Ref. 34.

§. 1. **A**d hoc dubium ex Vasquez Turrianus de *conf. lib. 9. disput. 66. dub. 3. respondet negativè*, nisi Advocatus Rei postulet pœnam talionis contra accusatorem, secus si solum defendat Reum suum, & ex accidenti sequatur pœna mortis accusatoris, & Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregular. dub. 13. num. 104. ita asserit. Advocatum patrocinantem Reo non fieri irregularem si accusator deficiens in probationibus morte puniatur, dummodo in progressu non censetur eum impetere crimina obijciendo, nisi id sit necessarium ad defensionem Rei graviter alioquin periclitantis, nam verisimile est Advocatum Rei eo casu obijcientem accusatori crimen,

X 3 non

Sup. hoc in
Ref. 1. not.
præterea in
casu pœnci-
pio.

non fieri irregularem si præmittat protestationem.
Ita ille.

RESOL. LXXXVII.

An Advocatus, & testes in causa sanguinis incriminandi irregularitatem, si præmittant protestationem eo modo, quo facit accusator? Ex part. 4. tractatu 2. Resoluit. 32.

S. Vpono Clericos & laicos in causa criminali accusando cum protestatione non incurtere irregularitatem, si hoc faciant petendo satisfactionem pro injuria sibi, vel suis rebus illata, vel parentibus. Hoc supposito affirmativè ad casum nostrum respondeo cum Villalobos in summ. tom. 1. tract. 2. diff. 27. Nota etiam, num. 1. ubi sic ait [Aunque en el derecho ay exception en el que acusa si haze la protesta no quedando por esto irregular, no lo ay en el testigo y assi la protesta no le excusa la irregularidad.] Idem docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregul. 1.1. dub. 1. quæst. 6. Reginaldus tom. 2. lib. 30. tractat. 2. cap. 11. num. 133. Vgolinus de irregul. cap. 6. §. 9. num. 3. Layman sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 7. num. 5. Molina tom. 4. tract. 3. disp. 4. num. 10. Henriquez lib. 1.4. cap. 12. n. 9. Turrianus de cens. lib. 9. disp. 66. dub. 3. & ratio est, quia dicta facultas protestationis solum conceditur in jure accusatori, ergo non potest extendi ad testes & Advocatos.

2. Verùm non desinam hic adnotare opinionem Ioannis Præpositi in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 13. num. 104. Vbi sic asserit. Adverte primò quo casu protestatio potest excusare accusatorem ab irregularitate, eodem posse excusare Advocatum illi necessarium; nisi enim ejus Advocatus eodem privilegio uti posset, sæpe redderetur inutilis facultas accusandi sine periculo irregularitatis. Idem dicendum est de teste illi necessario. Sic ille.

3. Et ita hanc sententiam ante Præpos. docuit Corninch de Sacram. disp. 18. dub. 10. num. 93. putat enim in casu quo accusator cum protestatione non incurrit irregularitatem, non etiam incurrit Advocatum & testem, quia in his, ait ille, est eadem ratio, cui enim conceditur aliquid, censetur etiam concedi ea omnia quæ ad hoc necessaria sunt, ne concessio sit inutilis; sed cum accusatori concessum sit privilegium accusandi in aliquibus casibus sine metu irregularitatis, præcedente protestatione, hoc autem privilegium videretur inutile, si testis non posset absque irregularitate cum protestatione testari, nam timore tantæ pœnæ retraheretur à testando, & consequenter accusator nihil probare posset, & nihil obtineret, ejusque privilegium vanum & inutile redderetur, ergo, &c. & idem dicendum est de Advocato, & hanc opinionem tanquam probabilem admittit Ioan. de la Cruz in director. part. 2. de irregul. dub. 6. conclusio. 5. ubi sic ait. Probabile est non fieri irregularem qui in faorem alterius, & maxime Reipublicæ, accusat, testificatur, aut patrocinatur in causa sanguinis cum protestatione. Ita ille.

RESOL. LXXXVIII.

Dubia circa quandam irregularitatem.

Et quaritur, quod in casu proposito in textu hujus Resol. curvens irregularitatem ex defectu lenitatis, an possit Episcopus, vel Confessorius Regularis privilegiatus in ea dispensare?
Et si Episcopus, & Confessorius Regularis nolens opinio-

nem affirmativam ad praxim deducere, possit consulens ad Sacram Penitentiarum confingere pro dispensatione. Ex part. 1. tr. 2. & Misc. 2. Ref. 63.

S. Circa casum, de quo interrogatus fui more spondeo: Actiones Domini Consulenti non fuisse factas tanquam à Ministro Iustitiæ: Ergo non poterunt inducere irregularitatem ex defectu lenitatis. Probo sit in jure expressa, ut est rexius clarus in cap. 15. qui de sent. excom. in 6. Sed jura, quæ imponunt irregularitatem ex defectu lenitatis tantum loquuntur de illis, quæ concurrunt ad mortem tanquam Ministri Iustitiæ, ut patet discurrendo per omnes textus juris Canonici. Ergo. Et ita hanc sententiam ex Valquez, Turriano, & Hurtado olim docui, quam postea omnes scriptores amplexi sunt. Et ita docet me citato Eminentissimus Cardinalis Lugo de Penitent. disp. 22. sect. 2. num. 33. & me citato Patet Magister Lezana in summ. tom. 1. com. 1. sect. 48. num. 76. & me citato Bassæus in Flor. Theol. log. moral. verbo irregularitas 5. num. 3. & me citato Baunius in Theolog. moral. tom. 2. tract. 11. de irregul. quæst. 23. & me citato Celestinus in Compend. Theol. log. moral. tract. 4. cap. 5. quæst. 5. & me citato Machadus de Perfect. Confess. tom. 1. l. 1. part. 3. tract. 18. de conf. cum 5. num. 5. & me citato Serra tom. 2. in 1.2. Dico 8. Thomæ, quæst. 64. art. 8. & me citato Ciallinus controvers. forens. tom. 2. contro. 203. num. 27. & me citato Antonellus de Regimin. Eccles. Episcop. tom. 2. lib. 2. n. 8. num. 8. & me citato Vericelli in quæstionib. moral. tract. 1. quæst. 19. num. 2. & me citato Ioannes Pontius in Cursu Theol. disp. 46. quæst. 15. conclus. 5. num. 57. & me citato Brunus de Privileg. Regular. part. 1. tract. 5. cap. 4. propos. 3. & me citato Constantius à Castro in collect. Theol. moral. tract. 4. sect. 1. cap. 4. & me citato Guazinus in tractat. moral. lib. 2. de fess. 6. cap. 45. numer. 60. & me citato Bricchius in Propri. Confess. part. 5. cap. 5. de Irregular. & me citato Palqualigus in quæstionib. Canon. cent. 4. quæst. 327. num. 1. & quæst. 395. num. 4. & me citato Baucius in Miscellan. cas. consens. como 2. opusc. 1. quæst. 193. & me citato Carolus Zambellus Auditor. decis. Bononiæ, anno 1641. Mensis Aprilis cas. 2. & novissimè me citato Dicastillus de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 10. dub. 28. num. 547. Idem etiam docet Calpenis in Conf. Theol. tom. 2. tract. 25. sect. 13. num. 86 & 91. Elcobat in Theol. log. moral. tract. 4. exam. 6. cap. 5. num. 138. Zambellus in Repert. Moral. verb. Irregularitas numer. 57. Castus Palaus tom. 6. tractat. 29. disputat. 6. punct. 14. §. 3. num. 7. Valentia tom. 3. disputat. 3. quæst. 16. punct. 4. §. Sed contraria sententia, & §. Porro non est. Pellizzarius in man. Regular. tom. 2. tract. 7. cap. 5. sect. 4. num. 173. Martinon. tom. 5. disputat. 62. quæst. 6. num. 63. Remigius in Pract. Confess. 6. cap. 5. §. 1. num. 3. Hos omnes Doctores in fonte vidi, & plures ex ipsis in meis operibus sparsim adduxi, sed nunc plures alios addidi, & in vnum congesti, ut facilius inveniri possint. Itaque hanc sententiam tenent triginta Doctores. Vnde ex his apparet illam esse satis probabilem, ne dicam certam, quod nemo, nisi Bardus negabit.

2. Nec obstat dicere, supradictam opinionem non posse in casu nostro applicari, in quo Dominus Consulens, omnia quæ advocati exercere solent, exercuit. Ipse enim direxit causam, consuluit, reapta vir scripturam factam à fisco, &c. Respondeo hæc non officere, quia facta sunt à Domino Consulente extrajudicialiter, & tanquam persona privata, nec ullam scripturam nomine proprio subscripsit, nec ullam Advocati manus in iudicio exercuit. Ergo, &c.

3. Sed dato quod Dominus Consulens in dictam irregularitatem incurrit. Respondeo ad secundum dubium quod posset dispensari ab Episcopo vigore Concilii Tridentini *sess. 24. c. 6. de Reform.* vel à Confessario Regulari privilegiato (suppono, vt ex facto patet, homicidium de quo est questio, esse adhuc occultum.) Probatur prima pars ex dicto decreto Concilii Tridentini ubi conceditur Episcopis facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario. Atqui homicidium ex defectu lenitatis non dicitur propriè homicidium; homicidium enim est factum iniustum lege humana, & Divina prohibitum, vt ex Sancto Augustino *lib. 1. de libero arbitrio cap. 4.* tradit Sanctus Thomas *2. 2. q. 64. artic. 6.* Ergo Episcopus in homicidio iusto poterit dispensare.

4. Et ita hanc sententiam docent Doctores, quos citat & sequitur Barbosa de *Potestat. Episcopii part. 2. allegat. 39. num. 4.* Quibus ego plures alios addidi in *part. 4. tract. 2. resol. 69.* & nunc ad me citato ex Societate Iesv Patrem Baunium in *Theolog. moral. tom. 2. tract. 11. quasi. 59. §. Dico sexto, vers. est tamen contraria opinio;* & Machadum de *Perfess. Confess. tom. 1. lib. 1. p. 3. docum. 8. num. 21.*

5. Vnde ex his Cardinalis Cajetanus in *Summas ver. Irregularitas num. 3. & 4.* Sic ait; Scito quoque quod appellatione irregularitatis homicidii voluntarii non venit irregularitas propter occisionem hominum in bello iusto, aut iudicio iusto: quoniam ubi non intervenit homicidium, ibi non invenitur irregularitas homicidii. Constat autem quod quando homo iuste occiditur, non committitur homicidium; quoniam homicidium species est criminis, non enim significat occisionem hominis qualemcumque, sed iniustam; ergo non est ibi irregularitas homicidii sive voluntarii, sive involuntarii.

6. Cum quo tamen fiat quod intervenit in huiusmodi alia irregularitas, puta causa sanguinis usque ad mortem. Et hæc idè sunt adjecta, vt sciant privilegia in dispensatione Irregularitatum circa homicidium voluntarium, posse dispensare in omnibus casibus occisionis humanæ in quibus non intervenit crimen homicidii. Nec sint de cætero propter hæc solliciti ad petendum dispensationem à Papa; quia ipsi possunt dispensare. Hucusque Cajetanus.

7. Quod autem idem dicendum sit de Confessariis Regularibus, probatur ex privilegiis eis concessis à Sixto IV. & Iulio II. quæ refert Hinojosa in *dir. Decis. Regul. verb. Dispensatio in seculares fol. 187.* & Brunus Challaing de *Privileg. Regular. part. 1. tract. 5. c. 4. propos. 1.* ubi sic ait; Potest Sacerdos Regularis dispensare seculares super omnibus irregularitatibus occultis, super quibus Episcopus ex concessione Tridentini dispensat, ac consequenter in quibusdam irregularitatibus ex homicidio voluntario iusto, vel iniusto contractis. Ita ille, qui postea latè hanc conclusionem confirmat. Et idem docet etiam Bassæus *Flor. Theol. verb. Irregularitas 15. n. 10.* Martin. de San Ioseph *post Reg. S. Francisci in Compend. de las facultades de los Confessores, verb. dispensare, n. 3.* Pellizarius in *man. Regul. tom. 2. tract. 8. c. 3. n. 90.* & Caspensis in *conf. Theolog. tom. 2. tract. 25. sect. 13. n. 120.* qui citat Rodriguez, Cordobam, Ioannem de la Cruz, Sayrum, & Henriquez.

8. Verum, si Episcopus, & Confessarius Regularis nollent has opiniones ad praxim deducere; Respondeo ad dubium tertium posse Dominum Consulentem ad Sacram Pœnitentiarum confugere, nam vt ex facti narratione apparet, hoc homicidium non est publicum, & licet actiones factæ à Domino Consu-

lente circa cooperationem ad illam necem à pluribus sciatur tamen nesciunt per illa irregularitatem incurrisse; & dato quod hoc scirent, hodie vt apparet talis scientia remaneret tantum apud quinque personas, vt patet in facto mihi exhibito: Vnde delictum non potest dici publicum, sed occultum, vt ego probavi ex pluribus Doctoribus in *part. 7. tract. 2. resol. 15.* quibus nunc addo Emanuèlem Sà *verb. manifestum, n. 4.* ubi sic ait; Occultum dicitur, quod tale non est etiam si possit probari, & quod penè est occultum, idest difficile probatur: Denique etiam quod quinque sciunt, occultum dicitur.

9. Itaque ex his omnibus apparet, Dominum Consulentem vel irregularitatem non incurrisse: vel dato quod incurrit, posse super illam Episcopum, vel Confessarium Regularem privilegiatum dispensare, vel ad Sacram Pœnitentiarum recurrere quod securius putarem: Et licet ego sciam adversus aliqua ex superius dictis plures Doctores probabiliter contrarium asserere, tamen existimo, ea quæ diximus à Doctoribus citatis non minus probabiliter, ac validè sustineri, ac doceri. Ita sentio, salvo aliorum meliori iudicio.

RESOL. LXXXIX.

Index pronuntiavit sententiam condemnatoriam ad furtum, qui postea ex gratia Principis fuit à morte liberatus, quaritur, an adhuc sit irregularis, ita vt non possit ordinari absque dispensatione Pontificis?

Idem est, si quando reus duceretur ad patibulum, esset extrahens è manibus satellitum, & sic mortem evaderet.

Et quid, si à Carnifice suspensus fuisset, & casu laqueus rumpitur, si propter hoc gratiam à Principe reciperet?

Et an Clericus habens iurisdictionem temporalem, fiat irregularis ex eo, quod constituitur iudex pro causis, seu criminibus capitalibus, sive in genere pro omnibus, sive in particulari pro aliquo adhuc individuo?

Idem est, & multo magis verum de Principe laico.

Et docetur, quod non sunt irregulares Ecclesiastici, qui aliquem degradatum, aut hæresen condemnatum, tradunt Curia seculari, ac proinde eorum Officiales multo minus.

Et an accusator, Advocatus, & testis fiant irregulares, si in causa sanguinis protestationem premittant?

Et quis potest dispensare contra presentem irregularitatem contractam ex defectu lenitatis? Ex p. 11. tr. 5. & Misc. 5. Ref. 6.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam tenet accuratus Sup. confecto in his materiis Conradus Pyrrhus in *praxi in hoc §. inf. dispens. Apost. lib. 5. c. 2. n. 3.* & 4. dicens, Romæ petenda esse absolutionem ab iis, qui aliquo modo se ingererunt in causis sanguinis, licet postmodum mors sequuta non fuerit, neque sanguinis effusio, quia nihilominus remanent irregulares, cum per ipsos non steterit, quominus omnem operam præstitissent, vt mors, aut mutilatio sequeretur, & contradicit Mandato afferenti dispositionem esse Episcopalem: cum ius totius ex consuetudine recurratur ad Summum Pontificem. Cui congruit sententia Follet, in *praxi crim. part. 2. c. 24.* & Lopez ad Diaz in *praxi Can. cap. 99. in verb. puniendum.* Hanc etiam sententiam tenet D. Antoninus *3. part. tit. 18. cap. 2.* qui ex sola sententia condemnatoria iudicem fieri irregularem voluit, cui ita adhæsit Majolus *lib. 2. cap. 6. numero 3.* vt dixerit solum officium iudicis in criminalibus efficere irregularem.

gularē, etiam nulla sententia sanguinis pronunciata fuerit, quamvis tunc ab Episcopo dispensari possit, citatque vetustissimum interpretem Canonum Hugonem, relatum, & probatum hac in parte à Speculatore. *tit. de dispensat. §. iuxta*, affert præterea Maiol. *Summa Confessar. q. 23. de homicidio hoc est, tit. 1. lib. 2.* Idem quoque tenuit Plovi. *tr. de irregular. 7. regula*, & Alphonsi. Alvarez, *in suo Thesaur. cap. 38. 7. regula*. Verum hæc opinio mihi non placet, cum sit contra communem Canonistarum & Theologorum, quos plena manu adducit, & sequitur Ioan. Bapt. Ciarlinius *Controvers. forens. tom. 2. cap. 203. num. 17.* ubi me etiam citato, concludit, asserentes irregularitatem non contrahi ex homicidio, siue voluntario, siue licito, siue iustitia mediante facto, nisi verè sequatur eff. &us, quia ad incurrendam irregularitatem non sufficit intentio occidendi, vel mutilandi, vel attentatum, sed requiritur actualis occisio, vel mutilatio hominis, stante quod irregularitas imposita est homicidio voluntario, non attentato. Et hanc sententiam novissimè probat Gibalinus de *irregular. quest. 3. confellar. 7. num. 4.* & ante dixerat Ioan. Præpositus *in 3. part. quest. 5. de irregular. dub. 13. num. 98.* Ioan Soria *in Epilog. summ. part. 2. tr. 1. sect. 2. disp. 7. §. circa defectum lenitatis*. Vnde si aliquis reus duceretur ad patibulum, & esset extractus à manibus satellitum, & sic mortem evaderet, iudex non esset adhuc irregularis; imò si neque à carnifice suspensus fuisset, & casu laqueus rumperetur, si propter hoc gratiam à Principe reciperet, iudex absque dispensatione posset Ordinibus initiari. Non est igitur audiendus Pyrrhus *ubi supra*, & à fortiori Maiolus contra quem nominatim insurgit Layman *lib. 3. tr. 3. cap. 7. num. 1.* Gibalinus *ubi supra*. Vide etiam Chartarium *decis. criminal. 30. num. 34.* & Sperellum *tom. 1. decis. 77. num. 11. seqq.*

Sup. hoc supra Ref. 81. & in alio §. eius not.

Sup. his infr. in tr. 10. in Ref. 79. §. 2. ante n. ediu. à vers. Probat minor. & legq.

Sup. his sup. magis late in Ref. 87.

Sup. hoc te. ste sup. in Ref. 85.

2. Notandum est hic obiter, quod Clericus habens jurisdictionem temporalem, non fit irregularis ex eo quod constituat Iudicem pro causis, seu criminibus capitalibus, siue in genere pro omnibus, siue in particulari pro aliquo, adhuc in individuo, quamvis sequatur mors, ut constat ex dicto cap. 3. & idem est, & multò verius de Principe laico: quia Clerici quoad hoc non sunt magis exempti quam laici. Nec sunt irregulares Ecclesiastici, qui aliquem degradatum, aut hæreseos condemnatum, tradunt brachio sæcula, ut deducitur *ex cap. Novimus, 27. de verb. signific. ac proinde eorum Officiales multò minus sunt irregulares, quia multò minus cooperantur, quam ipsi iudices tradentes. Vide Præpositum ubi supra, & alios communiter.*

3. Nota etiam, quod non solus accusator, sed probabiliter etiam advocatus & testis non sunt irregulares si in causa sanguinis protestationem præmittant, quia in his eadem est ratio: nam cui conceditur aliquid, censetur etiam concedi illa, quæ ad id sunt necessaria, ne concessio sit inutilis: at privilegium concessum accusatori in aliquibus casibus sine metu irregularitatis præcedente protestatione inutile videretur, si testis non posset absque irregularitate cum protestatione testari. Et idem est de avvocato: nam præ timore tantæ pœnæ retraheretur à testando; sicque nihil probare posset, nec obtinere. Et probabile etiam esse puto, nec fieri testem irregularem, quando vel iure naturæ, vel iusto iudicis præcepto, vel gravi metu coactus obligatur ad fatendum testimonium in causa sanguinis, præmittendo protestationem: tunc enim non videtur voluntarie ad mortem concurrere. Ita Cornejo *disputat. 11. dub. 1. quest. 7.* Et pro probabilitate harum opinionum plures alibi adduxi, quibus nunc addo Caspensem *in curs. Theol. tom. 2. tr. 25. disp. 5. sect. 13. num. 88. cum seqq.* & Lessium *in 3. part.*

D. Thom. c. 2. de irregular. dub. 5. num. 15. ubi sic ait: Probabile est ab irregularitate testem excusari in eo casu, in quo tenetur in conscientia testari, præsertim si protestationem adiungat, quamvis hæc etiam non videatur esse necessaria. Ita ille, cui adde Escobar *in Theol. moral. tr. 4. exam. 6. c. 3. §. 5. n. 238.* ubi admittit hoc etiam in avvocato.

4. Sed, quis potest dispensare contra præsentem irregularitatem contractam ex defectu lenitatis? Caspensis *ubi supra. n. 4.* ait, Prælatos regulares posse dispensare in irregularitate contracta ex defectu lenitatis circa suos subditos, quia habent privilegium dispensandi in omnibus irregularitatibus, excepta bigamia, & homicidio voluntario. Certius est eandem facultatem habere Commissarium Cruciatæ, quia in ejus commissione dicitur, & super quacunque alia irregularitate, quæ non procedat ex homicidio voluntario. Ita Caspensis. Sed quid dicendum de Episcopis? Lessius *loco cit. dub. 6. n. 21.* sic asserit. Respondeo Episcopum non videri hinc posse dispensare, ut plerique Doctores affirmant. Ratio est, quia ante Concil. Tridentinum non poterat; & per Concilium non est ei facta potestas, nisi in irregularitate orta ex delicto occulto: hæc autem ex delicto non oritur.

5. Nota tamen, non esse improbabile, Episcopum posse in hac dispensare, ut docet Covar. *5. in fin. Ratio est, quia istud homicidium æquiparatur homicidio casuali in iure (vide, quod casu factum est) in quo potest Episcopus dispensare. Vnde per quandam *in iur. colligimus* simili modo posse dispensari in isto. Hæc Lessius. Sed de his alibi à nobis etiam tractatum est.*

SUBSEQUITUR SUB HOC
eodemque numero hujus Ref. 89.
eadem questio, videlicet.

An Iudex proferens sententiam sanguinis, & ejus ministeri iustitia in ea cooperantes, si mors ex aliquo casu postea secuta non fuerit, incidat, hoc non obstat, in irregularitatem?
Et deducitur, quod quando versamur in dubio iuris in quo casu, quid non teneatur se habere pro irregulari.
Ex p. 12. tr. 3. & Misc. Ref. 5.

§. 1. CAsus potest frequenter accidere, & de illo supradicta ego interrogatus fui per litteras ex Gerardo in Lib. mania, ac sententiam affirmativam tenet Philippus Fabrus *de censuris in 4. distinct. 25. quest. 1. dub. 1. que cap. num. 212.* ubi sic ait. Dubium occurrit de curialibus in causa Criminali. Nam Suarez distinguit de Curialibus dicens, quod omnes sunt irregulares, quando in ministerio permanent; Quosdam vero illo dimisso non manere irregulares; scilicet illos quorum causa sententia sanguinis non fuerit deducta ad actum, quod probat *ex cap. 1. distinct. 51. per illa verba*, qui dum parent potestatibus, quæ sunt imperata, fecerint, & cap. 2. eadem distinct. ex Glossa, quæ exponit ista præcepta esse sæva præcepta, & per caput Osius, *distinct. 61.* & supra eadem *disput. sect. 1.* probavit quod iudex per prolationem sententiæ sanguinis non fit irregularis, nisi sequatur effectus ex Navarro *num. 211.* Sylvest. *homicidio 3. numer. 3.* & aliis adductis ab eis. Atque idem dicit de Advocato in causa sanguinis; si enim sequatur causa sanguinis aut remanere irregularem siue patrocinetur contra Reum, siue pro reo, adhibitis quibuscumque limitationibus, sin minus dimisso officio nequam.

2. Ego autem puto omnes Curiales, & Advocatos

caros etiam defendentes Reos injuste accusatos, & omnes exercentes actum fori criminalis, siue sequatur effectus mortis, vel mutilationis, siue non, esse irregulares. Et ratio est quia isti alia ratione sunt irregulares ab illa, quæ est propter homicidium. Nam jura faciunt specialiter inhabiles ad ordines hujusmodi curiales; Neque faciunt hanc exceptionem siue sequatur effectus mortis, vel mutilationis, siue non; Ideo est alia species irregularitatis ab illa, quæ incurritur propter homicidium voluntarium. Illam enim certum est neminem incurere propter homicidium mentale tantum, sed requiri effectum externum, & de hoc loquuntur Navarrus, Sylvester, & alii locis supra citatis. Hæc sententia mihi videtur explicitè haberi in capit. sententiam, ne Clerici, vel Monachi, quod habet sic. [Sententiam sanguinis, nullus Clericus dicit, aut proferat, sed nec sanguinis vindictam exerceat, aut ubi exerceatur interfuit, si quis autem hujusmodi occasione statuti Ecclesiis, vel Ecclesiasticis personis aliquod præsumpserit inferre dispensationem per censuram Ecclesiasticam compellatur. Nec quisquam Clericus litteras dicit, aut scribat pro vindicta sanguinis destinanda. Vnde in Curia Principum, hæc sollicitudo non Clericis, sed Laicis committitur. Nullus quoque Clericus raptatus, vel Ballestarius, aut hujusmodi viris sanguinum præponatur; nec ullam chirurgiæ artem Subdiaconus, Diaconus, vel Sacerdos exerceat, quæ adusionem, vel incisionem ducit.] Glossa tamen in eo capite, asserit existentem præsentem his non fieri irregularem, sed tamen debet puniri, quia facit contra præceptum hujus Canonis. Idem elicitur aperte ex capite 1. & 2. distinctione 51. Nam capite primo, enumerans varia personarum genera, quæ in provincia Hispaniæ erant ad Clericatum promoti contra canones, enumerat curiales his verbis, aliquantos ex curialibus, qui dum parent potestatem, quæ sibi sunt imperata fecerunt, ecce non limitat ad eos, qui in causa sanguinis actu sequuntur tantum hanc poenam incurserunt, sed universaliter ad eos, qui in curiis præceptis Principum paruerunt. Et licet in cap. 2. Glossa ad illud verbum, si quis, fidelis administraverit, exponat in favis actibus: non ob id sequitur, quod actus sævi sint solum exequutio mutilationis, vel mortis. Nam etiam scriptio processus in causa sanguinis, examinatio testis, licet Reus non convineatur, nec sequatur mors, vel mutilatio, procul dubio, est actus sævus & contrarius lenitati perfectæ hominis. Nec habetur exceptio illa ullibi, quod actus sævi sint tantum mutilatio, & mors cap. 1. eandem distinctionem, enumerantur milites inter eos, qui erant inhabiles ad clericatum, quia exercuerunt necessario actus sævos. Inquit enim: Aliquantos ex militia, qui cum potestatibus obdierunt sæva necessario præcepta sunt executi. Constat autem, quod milites alios actus sævos, & crudeles præter mutilationem, & mortem in bello exercent. Glossa autem exposuit actus sævos ad significandum, quod administrans curialibus in actibus familiaribus domus, vel aliis non pertinentibus ad curiam criminales non subsunt huic poenæ; caput autem illud, Osius, oppositum non probat, ut est videre in Glossa. Et hæc omnia docet Fabrus ubi supra. Nota etiam hanc sententiam docere ex Neotericis, Pyrrhum Cotradum in Praxi dispensationum Apostolicarum, lib. 5. cap. 2. num. 3. ubi ita asserit: Infinitas dispensationes, & rehabilitationes desuper in Romana curia peti, etiam pro illis qui aliquo quovis modo se præmissis ingesserunt, licet postmodum mors

secuta non fuerit, neque sanguinis effusio, quis nihilominus remanent irregulares; cum per ipsos non est, & erit quo minus omnem operam præstiterint, ut mors, aut sanguinis effusio sequeretur, ut ait Mandos. in praxi artic. ait. absol. & rehabilit. vssic. an autem advocatus, dicens ibi, quod propter præmissa, scilicet, quod non fuerit mors, aut effusio sanguinis sequuta, poterit Ordinarius dispensare; quod tamen satis deviat à praxi ejusdem Curia; cum ex consuetudine pro hujusmodi dispensatione recurratur ad Summum Pontificem. Ita Pyrrhus, & ante illum Majolus de irregularitat. libro 2. capite 2. & Divus Antoninus parte 3. ext. 28. capite 2. Alphonsus Alvarez Plou. Speculator, & alii, quos citat Gibalinus ubi supra.

3. Sed ego negativæ sententiæ adhareo, & puto in tali casu iudicem, & alios Ministros irregularitatem non incurrisse, si sententia non fuerit exequuta ex aliquo accidenti; & hanc esse communem opinionem Canonistarum testatur Ioannes Vvigers in tertia parte Divi Thomæ quest. 22. de irregularitate dub. 3. numero 6. & idem sentiunt fere omnes Theologi, unde præter Suarez supra à Fabio adductum, & immerito repulsum, tenent Layman, Filiucius, Emanuel Sà, Sylvester, Sorus, Bonacina, Mollesius quos citant, & sequuntur duo docti recentiores Episcopus Sperellus tomo 1. decision. 77. numero 11. 12. & 13. & Ioannes Baptista Ciarlinus controvers. forens. tomo 2. capite 203. numero 17. quibus ego addo Petrum à Sancto Ioseph in Summula, parte 2. Opuscul. 3. capite 6. artic. 2. Blondum de censur. disputat. 8. artic. 6. Machadum tomo 1. libro 1. part. 3. tractat. 18. document. 2. numero 2. Busembaum in Medulla Theolog. moral. libro 7. capite 5. dubio 5. Bordonum in Theolog. moral. libro 7. question. 18. numero 83. & 84. Challaing de Sacramentis disputatione 18. dub. 10. numero 91. & 92. Ludovicum Abellis in Medulla Theologica, tomo 2. parte 2. capite 6. sectione 2. §. 1. Carolum Malletum in auro Theologie moralis, tomo 1. Mallectione 23. Bractea 25. Doctissimum & Amicissimum Escobar in Theologia moralis parva tractat. 8. exam. 6. capite 3. §. 5. numero 31. & 33. Hurtadum disputatione 2. de irregularitate difficult. 1. numero 38. Caspensem in curs. Theologia, tom. 2. tractat. 25. disputat. 5. sect. 13. numero 85. Lessium in 3. part. Divi Thomæ, capite 2. de irregul. dub. 5. numero 15. & Ioannem Præpositum in tertia parte Divi Thomæ cap. 5. de irregularitat. dub. 13. numero 98. Mercerum de Sacramentis in tertia parte Divi Thomæ, question. 2. dub. 8. Tannerum tom. 4. disputatione 6. questione 10. dub. 11. num. 206. Bassetum verb. Irregularitas V. numero 3. Turrianum de cens. libro 9. disput. 9. dub. 10. Vvigers ubi supra, & Megala in 3. parte, lib. 7. cap. 1. quest. 1. num. 35.

4. Sed audiamus aliquorum Doctorum verba, Magister Cornejo in 3. part. Divi Thomæ, tom. 2. tract. 5. de irregul. disput. 1. dub. 1. sic ait. [Infero sequentes irregulares. Primo, Iudex, qui iussu profert sententiam mortis, vel mutilationis, & idem est de Assessore, & de eo, qui post laram sententiam suadet Iudici, ne concedat appellationem; cum omnes isti sint in suo genere causa propinqua homicidii: requiritur tamen, quod talis sententiæ exequatur, quia irregularitas hæc non incurritur, nisi morte, aut mutilatione sequuta.] Vilalobos in summa tom. 1. tract. 21. diff. 52. n. 21. difficult. 52. num. 2. [Que da sentencia en causa de sangre, es irregular, si guindose el efecto, si esta baptizado. Así lo tienen todos, y consta de unos textos, a, y en otros, b, se presupone: dize en la conclusion si guindose el efecto: por que aunque se dà la senten-

cia, & se pronuncie, nō queda irregular, si nō se ex-
cuta como tienen los Doctores, y en especial Syl-
vestro, Navarro, y Suarez la rāzon es por que aun-
que uno mande à un criado suyo, que mate à otro nō
queda irregular si nō se executat, y lo mismo es à
qui: aunque Mayolo tiene lo contrario, sin funda-
mento bastante, ¶ Marcus Sertius de censuris disput. 7.
difficult. 2. quest. 10. num. 3. Iudex ferens sententiam in
causa sanguinis effectu sequuto est irregularis, quia
licet, quis exerceat hoc officium, proferat sententiam,
& promouget illam si effectus mortis, vel mutila-
tionis; quacunque ratione impediatur, ne executio-
ni mandetur, non contrahit Iudex hanc irregulari-
tatem, quia nullo jure lata est talis irregularitas, unde
non satis est exercuisse officium Iudicis, si effectus
non est secutus. Vidisti amice Lector sententiam nos-
tram esse communem inter Theologos, & Cano-
nistas, & hos ultimos videre poteris apud Ciarlinium
loco citato, aduersus quem immeritò bona ejus venia,
& pace nimis audacter insurgit novissimè Pyrrhus
Cordadus in suis additionibus ad lib. 5. cap. 5. num. 57.
fol. 31.

5. Probatur nostra sententia validissimis ratio-
nibus. Primo, quia si per mandatum injustum
non sequuto effectu non incurritur irregularitas,
multo minus per sententiam justam effectu non se-
quuto, quia sicut ille qui mandat injustè non dicitur
verè homicida, ita nec iste qui fert senten-
tiam sanguinis effectu non sequuto. Secundo cer-
tum est, quod in nostro casu non sumus in du-
bio; nam homicidium non est secutum, sed su-
mus tantum in dubio juris, scilicet, per solam pro-
lationem sententiæ, an quis incurrat irregularita-
tem, paucis affirmantibus, & infinitis negantibus.
Sed quando versamur in dubio juris, ut est in ca-
su nostro quis non debet se habere pro irregulari,
ut notat Navarrus capite 27. numero 193. Sayrus de
censuris, lib. 6. capite 2. numero 16. Azor. tomo 1. li-
bro 2. capite 19. quest. 10. & 11. Rebellus 1. part. lib. 1.
quest. 2. sect. 2. Suarez supra section. 5. numero 4. &
18. Avila part. 7. disput. 2. dub. 5. conclus. 5. Reginal-
dus libro 30. num. 3. Valensuel. tomo 4. disputation. 7.
questione 19. punct. 2. Filliucius tractat. 19. capit. 2.
question. 6. Toletus libro 1. capit. 57. Coninch, dispu-
tatione 18. numer. 21. Bonacina de censur. disputat. 7.
quest. 1. punct. 5. numero 2. Layman, lib. 1. tractat. 1.
cap. 5. numer. 39. Villalobos tomo 1. tractat. 1. difficult.
22. numero 22. Sanchez cum aliis, libro 1. Decalog.
capite 10. numero 42. Probatur primò, ex capite 1.
qui de sententia excommunic. in 6. ubi dicitur, jus
apparens, aut simile non sufficere ad irregularita-
tem inducendam, eo quod non sit expressa in ju-
re. Igitur à fortiori non sufficet, ubi totum jus
est dubium. Probatur secundò, quia textus indu-
centes irregularitatem in dubio commissi homici-
dii, loquuntur palam in dubio facti; nec ullus tex-
tus illam inducit in dubio juris observandam. Nec
est eadem ratio utriusque dubii, nam licet irregula-
ritas procedat ex facto, tanquam ex radice, vel
occasione, per se tamen oritur ex jure decernente
illam, ut ex causa efficiente. Quare si jus est du-
bium, nequit suum effectum producere. Probatur
tertiò, quia lex non obligat ante sufficientem ejus
promulgationem: Ius autem dubium non censetur
sufficienter promulgatum. Probatur tandem si quis
dubitaret de lege naturali, vel positiva, divina, vel
humana, talis lex non obligat; iste casus, non te-
neris tali lege ad talem casum. Etsi dubitas, an
voveris non teneris voto, juramento, vel promissio-
ne, ut ostendimus dub. 11. præcedenti: Ergo neque
si dubius an detur jus imponens irregularitatem, vel

an iste casus contineatur in Canone imponente ir-
regularitatem, debes in aliquo foro censeri irregularis.
Consequentia est bona, quia eadem est ratio. Vito-
bique enim dubitatur de substantia legis, voti, jura-
menti promissionis, vel juris ligantis, ad solam cen-
suram, & ideo hanc sententiam præter Doctores su-
pra citatos, tenent Fagundez in Decalog. tom. 1. lib. 2.
capite 10. numero 10. Castrus Palans tom. 1. tracta-
tu 1. disputatione 3. puncto 6. Bordonus in Summa
libro 7. questione 17. numero 23. Portellus verb. irre-
gularitas, numero 31. Sancius in selectis disputa-
tione 42. numero 14. Filliucius tomo 2. tractatu 21. ca-
pite 4. num. 136. Fragosus de Republic. tomo 1. libro 4.
disputatione 10. numero 212. Escobar in Theol. moral.
tomo 1. libro 2. sect. 2. Prob. 71. num. 248. quibus adde
me citato Franciscum Lugo de principiis moralibus,
parte 1. cap. 2. quest. 26. num. 150. & me citato magi-
strum Ildephonsum Dominicanum in suis distis Com-
mentariis ad partem 2. Divi Thomæ, tomo 3. disp. 109.
dist. 12. conclusio 2. num. 1310. & me citato doctis-
simum, & amicissimum Bossium variat. tomo 1. par-
te 2. titulo 1. §. 11. numero 1290. Unde ex superius di-
ctis pater responso ad ea, quæ in contrarium adduxit
Fabrus ut supra.

6. Restat modo, respondere ad dispensationes
adductas à Pyrrho locis citatis; Dico igitur, illas dis-
pensationes emanare à Sacra Pœnitentia, vel Dataria,
quia petuntur ab Oratoribus ad majorem secu-
ritatem, & quietem conscientia, & ad tollendos
scrupulos, & ideo stante opinione Majoli, & alio-
rum asserentium in nostro casu, iudices, & alios Mi-
nistros irregularitatem incurtere, in Pœnitentia,
& Dataria rectè conceduntur tales dispensationes,
sed ex hoc non sequitur, ut vult Pyrrhus, nec rectè
inferri potest, dictas dispensationes esse necessarias;
ita ut contraria opinio non remaneat in suo gradu
majoris, vel minoris probabilitatis, ut in simili casu
docet Magister Serra, Dominicanus tomo 1. capite 2.
Divi Thomæ, questione 90. articulo. fol. mibi 380.
Magister Bernardus Lothetia Dominicanus in Reso-
lutione moral. Belgicus tractatu 21. articulo 2. & ex So-
cietate Iesv Fagundez de Præceptis Ecclesiasticis, tra-
ctatu 2. libro 8. capite 8. num. 138. Gnanadus in parte 2.
controvers. 7. tractatu 3. parte 1. disputatione 15. sectione
secunda, & aliis: & quidem, quis potest credere la-
cram Pœnitentiam, vel Datariam concedendo ta-
les dispensationes ad petitionem partium velle dam-
nare sententiam contrariam communiter receptam ab
omnibus Canonistis, & Theologis? si Pyrrhus hoc
credit, bona ejus venia, & pace non credam. Dicere
autem cum ipso, quod Iudex in nostro casu, quo ad
se fecit, quod potuit ergo contraxit irregularitatem.
Negò consequentiam, nam alioquin sequeretur, quod
Titius Sclapeto, vel ense percussus vulneret lethali
Sempronium, si iste postea non moreretur incurteret
irregularitatem, quia ex se fecit quantum potuit, ut
occideret Sempronium, sed hoc dicere est absurdum.
Ergo. Itaque statuenda est regula generalis cum Gi-
balino de irregularitate cap. 4. questione 3. conclus. 7. &
aliis contra Piragianum, & Pyrrhum homicidium si-
ve injustum, sive ex defectu lenitatis non inducere
irregularitatem nisi mors sequuta fuerit, & hæc satis
dicta sunt contra opinionem Pyrrhi, quem tamen
dicta sunt viro benemerentem, & commendatione
dignum, & optarem quod citius ad communem
utilitatem secundum Tomum suæ Praxis in lucem
ederet.

Sup. hoc du-
bio juris sup.
ex Ref. 8 le-
ge doctrinā,
§. ult. ab ejus
lin. 3. & vers.
Igitur quan-
do dubium
est de jure.

RESOL.

RESOL. XC.

An Consilarii Principum, ut v. g. Regentes, & Praesidentes, Magistri rationales, &c. sint irregulares, ita ut sine dispensatione ordinari non possint?
Et docetur iudices, & officiales Episcoporum & Administratores rerum Ecclesiasticarum, imo & rerum piarum quamvis secularium, ut sunt res personarum miserabilium, ordinari posse?
Et an obligatus ad ratiocinia possit ordinari ante rationem redditam, etiam deserto officio; & quid si Fidei iussores exhibeam?
Et quid est dicendum ante delicti pecuniarii solutionem, relicti ex officio, vel administratione, &c. Ex p. 4. tract. 2. Resol. 98.

§. 1. **V**idetur affirmativè respondendum, ex capite 1. 2. & 3. diff. 15. ubi Curiales, & qui publicis functionibus occupantur, sunt irregulares, & sub nomine Curialium in dictis textibus vocantur quicumque Curiae seculari obligati sunt in ministerio alicujus officii publici, sive in perpetuum, sive ad tempus, & sive talis obligatio sit ex juramento, pacto, aut stipendio.

2. Sed his non obstantibus, ut optimè observat Mercerus in 3. part. D. Thome, quest. 24. dub. 13. Petrus Cornejo in 3. part. D. Thome tract. de irregular. diff. 14. dub. 2. num. 3. excipiuntur ab hac generalitate, qui sunt Principum Consilarii, sive hæc exceptio sit expressa Pontificis concessione, sive ex consuetudine præscripta, quod etiam docet Suarez de censur. diff. 5. sect. 3. num. 16. quibus addo Hurtadum tract. de irregul. diff. 2. difficult. 18. num. 60. ubi etiam docet cum Mercero & Cornejo locis citatis, iudices, & officiales Episcoporum, & Administratores rerum Ecclesiasticarum, imò rerum piarum, quamvis secularium, ut sunt res personarum miserabilium, ordinari posse, quod deducitur ex canon. ultim. diff. 86. & ex can. 1. diff. 88.

3. Notandum est etiam hic obiter contra Toletum lib. 1. cap. 60. & alios quod obligatus ad ratiocinia non potest ordinari ante rationem redditam, etiam deserto officio, secus verò dicendum est ante solutionem debiti pecuniarii relicti ex officio, vel administratione, post desertionem officii, & rationem redditam: quia solutio nullibi in sacris Canonibus requiritur. Ergo in tali casu poterit ordinari. Ita DD. citati ubi supra.

4. Et tandem nota hic cum Cornejo loco citato, quod in casibus quibus ob ratiocinia reddenda aliqui ab Ordinibus excluduntur, si fidei iussorem exhibeant, qui causam ratiocinii in se assumat, ordinari non prohibentur. Ita ille, qui citat Panormitanum & Sayrum, quod est valde notandum, ut in casu contingenti aliquis ex supradictis possit, si velit, statim ordinari.

RESOL. XCI.

An si Clericus in bello iusto incitat aliquem determinatè occidendum, sit irregularis? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 98.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Lorca in 2. 2. sect. 3. diff. 5. n. 2. ubi sic ait: Qui intersunt bello iusto, etiam si adsint sine licentia Pontificis, & proinde pugnent manu & multo potius si in conflictu

exhortentur milites ad fortiter agendum, dummodo ne præterea neminem occidant, aut mutilent, aut ad id aliquem determinatè incitent, sunt irregulares. Ita Borca, & ita etiam docet Suarez de censur. diff. 47. sect. 6. num. 8. & alii. Et ratio est, quia illa exhortatio est directè ad eadem ergo incurrunt irregularitatem ex defectu lenitatis.

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhæreo, quam præter Tartianum in 2. 2. tom. 1. diff. 93. dub. 2. docet novissimè Hurtad. de Mendoza in 2. 2. tom. 2. diff. 169. sect. 2. §. 137. Ratio est, quia irregularitas non est admittenda, nisi exprimitur jure; sed nullo jure exprimitur in hoc casu: ergo. Secundò, quia persuasio totius exercitus ad strenuè pugnandum est conjuncta cum persuasione ad hominum cædes, & mutilationes; sed illa non contrahitur irregularitas, ergo neque hac. Major probatur, quia strenua pugna totius exercitus non potest physice separari à cædibus & mutilatione, qui enim potest acriter pugnari à toto exercitu, quin aliquis hostium cadat? Vnde non potest dici hæc persuasio remotè conjungi cum cæde. Confirmatur si bombardarii, & sclopetarii statuerent non dispendere sclopetum, atque bombardas, posset Clericus absque irregularitate eos hortari ad dispositionem, ex qua videret nonnullos necessariò casum iri, aut mutilatum: ergo, &c. Vnde ex his apparet Hurtadum approbare doctrinam, quam primus docuit Vasquez, & nos sæpius notavimus, nempe irregularitatem ex defectu lenitatis incurrì tantum ab illis qui concurrunt aliquo modo ad mortem, ut iustitiæ ministri; secus autem ab aliis, si non sit in jure expressa. Vide eundem Hurtadum §. 145. Igitur nisi Clericus ipse ad necem concurrat suis arma movens manibus, aut alia ratione concurrat realiter ad necem, non est irregularis, licet aliàs sit causa proxima, ut alii occidant, exhortando milites in generali, ac etiam in particulari ad hostes occidendos. Ita Hurtadus §. 143.

RESOL. XCII.

An Clerici exhortantes in bello iusto, ut hostes occidantur, incurrant irregularitatem? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 7.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam tenet Lorca 2. 2. Sup. tota doctrina hujus ref. præterea, & signanter supra hoc infra in ref. 96 & in aliis ejus primæ not.

2. Verum mihi placet negativa sententia, quam tuetur Avila de Censur. p. 7. diff. 6. sect. 3. dub. 2. cõcl. 2. ad 1. arg. Turrianus 2. 2. tom. 1. diff. 93. dub. 2. Hurtadus de Mendoza vol. 2. diff. 169. sect. 14. subsect. 2. §. 37. & 143. & alii penes ipsos. Et ratio est, quia irregularitas non est admittenda, nisi exprimitur à jure: sed nullo jure exprimitur in hoc casu: ergo. Secundò, quia persuasio totius exercitus ad pugnandum strenuè est conjuncta cum persuasione ad hominum cædes, & mutilationes; sed illa non contrahitur irregularitas: ergo nec hac. Major probatur, quia strenua pugna totius exercitus non potest physice separari à cædibus, & mutilatione. Qui enim potest acriter pugnari à toto exercitu, quin aliquis hostium cadat? Vnde non potest dici hæc persuasio remotè conjungi cum cæde. Confirmatur si Bombardarii, & Sclopetarii statuerent non dispendere sclopetum, atque bombardas, posset Clericus absque

absque irregularitate eos hortari ad dispoſitionem, ex qua videret nonnullos neceſſario ita caſum, aut mutilatum; Ergo, &c. Et quidem ſi Adverſarii volunt licitum eſſe in prælio hortari milites ad fortiter dimicandum; quare non erit licitum hortari eos ad occidendum hoſtes? Nam ſi de re ſit ſermo, idem erit hortari milites in ipſo congreſſu belli ad ſic dimicandum, ut conſequantur victoriam; & hortari illos ad occiſionem hoſtium, ſi neceſſaria eſt ad victoriam reportandam; & quamvis una locutio minus ſit expreſſa, quam alia; conſideratis tamen rerum circumſtantiis, idem eſt utriuſque ſenſus. Et eundem eſſe ſenſum docuerunt Innocentius, & Panormitanus in cap. Quod in dubiis, de pœnis; quamvis contra communem Doctorum exiſtiment in utroque eventu Clericos contrahere irregularitatem. Sed, ut dixi, in priori caſu communiter ſentiant Doctores Clericos non incurſe irregularitatem; & in poſteriori hoc eſt probabile propter factam rationem. Itaque exhortatio ad eadem in bello juſto, non eſt cauſa irregularitatis.

RESOL. XCIII.

An Clerici, qui in gravi neceſſitate pugnant in bello, incurrant irregularitatem?

Et quid ſententiam eſt de Clericis de licentia Summi Pontificis bello aſſiſtentibus?

Et notatur, quod licet in caſibus in quibus Clerici in bello juſto pugnando lethaliter peccent, non ſunt irregulares, eſto in eo bello aliqui interficiantur, aut mutilentur. Ex p. 6. tract. 4. Ref. 8.

§. 1. **A**D primum reſpondeo certum eſſe urgente gravi neceſſitate, ut ſuprà diximus, Clericos, ſi licite bello juſto interfunt, etiam licite propria manu pugnare: ut ſi aliàs ab invadente hoſte eſſent occidendi; aut Civitas, aut Navis in qua ſunt, eſſent expugnandæ, aut victoria magni momenti certò amittenda: tunc enim jus naturæ dat illis facultatem & ſe & communiter defendendi; imò in tali caſu obligantur pugnare, cum jus humanum nec intendit, nec poſſe derogare juri naturæ.

2. Sed difficultas eſt, an incurrant irregularitatem; Aliqui affirmativè reſpondent, niſi Clerici pugnent ad neceſſariam vitæ propriæ deſenſionem: ſed ego puto contrariam ſententiam eſſe ſuſtinendam, quam ex Molina & Lorca docet Coninch diſp. 35. de Bello, dub. 6. num. 91. nam nullum Clericus incurrit irregularitatem, niſi ſit ei culpabilis.

3. Ad ſecundum dubium ſic reſpondet Lorca in 2. 2. D. Thome, quaſt. 40. art. 3. ſect. 1. diſp. 51. num. 24. Si Clericus ex diſpenſatione Pontificis expreſſa pugnet, etiam ſi occidat aut mutilet, nullam irregularitatem incurſe tradunt Covarruvias & Molina: quoniam qui diſpenſat in aliquo, diſpenſare cenſetur in eo, quod conſequens & connexum eſt. Sed id non probò: quia milites juſte pugnantes ſi occidant aut mutilent, irregulares ſiunt: ergo eodem modo Clericus. Nec Papa concedens primum, cenſetur concedere ſecundum, niſi in conſeſſione expreſſerit. Ita Petrus Lorca.

4. Verùm ego ſententiæ Molinæ adhæreo, & contra Lorcam aſſero eſſe diſparem rationem inter Laicos in bello juſto pugnantes, inter Clericos ex licentia Summi Pontificis: nam Laici vocantur & admittuntur ad id, quod licite poſſunt efficere: neque in eorum exercitio quicquam Summus Pontifex diſpenſat: & ideo neque tollere, eſt cenſendus, irregularitatem. Sed contrarium accidit in Clericis qui ex ejus licentia poſſunt in bello pugnare: ergo dicendum eſt

eo ipſo quòd Papa præbet eis licentiam ſupradictam, auferre irregularitatem.

5. Non nego tamen ſententiam Lorcæ eſſe probabilem, quam tueretur etiam Duvalius in 2. 2. D. Thome, tract. de charitate, quaſt. 16. art. 7. Notandum eſt etiam hinc cum Molina ubi ſuprà, om. 2. tr. 2. diſp. 110. concla. 2. Quòd etiam in caſibus, in quibus in bello juſto Clerici pugnando lethaliter peccant, non ſunt irregulares: eſto in eo bello aliqui interficiantur, aut mutilentur; habetque id verum, non ſolum ſi in genere exhortentur ad pugnam, fortiterque dimicandum, atque & ſubſidia præbeant: ſed etiam ſi ipſi aliquos interficiant, ac vulnerent. Huic conſeſſioni quædam ex parte favent c. præſentium, & c. continentia, de Clerico percuſſore: ſed aperte colligitur ex c. petito, de homicidio, cui juri innixi eam amplectantur Panormitanus in eod. ibid. Navarrus in manuali, c. 27. n. 215. Covarruvias in Clement. ſi furioſus, p. 2. §. 3. n. 2. Doctores communiter. Quòd ſi Clerici ita pugnando in bello juſto irregularitatem non incurrit; multò minus illam incurſe Laici licite & meritorie in eo pugnantes. Hujus conſeſſionis non alia eſt ratio, quam quòd cum hæc ex jure poſitivo pendeant, merito in favorem belli juſti, quo Eccleſia & Reſpublica defenduntur, atque ampliuntur, à Summis Pontificibus conſtituta ſunt: præſertim cum ſi morte aut mutilatione in bello juſto ſubſecuta, omnes qui in eo conſiliū, favorem, aut auxilium dederunt, irregularitatem incurſerunt: ſane in ſingulis juſtis præliis exercitus totus, innumeraque alia hominum multitudo maneret irregularis, quod eſſet infinitam penè multitudinem interitus, hominèſque tardos ad præliandum, & adjuvandum in bello juſto cum magno Eccleſiæ & Reſpublice detrimento reddere. Et hæc omnia docet etiam Lorca in 2. 2. diſp. 11. num. 22. & 23.

RESOL. XCIV.

An, ſi Clericus ex licentia Summi Pontificis pugnet in bello, & aliquem occidat, incurrat irregularitatem? Ex p. 9. tr. 9. & Miſc. 4. Ref. 6.

§. 1. **A**ffirmativè reſpondet Lorca in 2. 2. D. Thome, quaſt. 40. art. 1. ſect. 3. diſp. 51. n. 23. ubi ſic ait: Si Clericus ex diſpenſatione Pontificis expreſſa pugnet, etiam ſi occidat, aut mutilet, nullam irregularitatem incurſe tradunt Covarruvias, §. illo 3. n. 2. & Molina diſp. 110. quoniam qui diſpenſat in aliquo, diſpenſare cenſetur in eo quod conſequens, & connexum eſt. Diſpenſatione tamen expreſſa, ut pugnet, quia ſi ſolum concedat Papa Clerico ut bello interficiat, non cenſetur concedere pugnam, ut tradit etiam Molina lib. 5. cap. 49. num. 5. Sed id non probò. Quia milites juſte pugnantes, ſi occidant, aut mutilent, irregulares ſiunt: ergo eodem modo Clericus. Nec Papa concedens primum, cenſetur concedere ſecundum, niſi in conſeſſione expreſſerit. Ita ille.

2. Sed ego adhæreo opinioni Molinæ, & Covarruvias, quam etiam tueretur Prapoſitus in 3. p. 3. de irregular. dub. 1. 2. num. 96. Suarez de cenſ. diſp. 47. ſect. 6. n. 12. Turrianus in 2. 2. tom. 1. diſp. 93. dub. 1. Horradus 20. 2. diſp. 169. ſect. 14. ſub ſect. 2. §. 139. & alii. Nec valet dicere cum Lorca, quia Laici poſſunt licite pugnare, nec tamen ſunt ab irregularitate immunes: ergo ſi Clerico ſit licita pugna ex diſpenſatione Pontificis, non erit immuniſ ab irregularitate. Nego conſeſſionem, quia Laici utitur jure communi, Clericus autem jure derogante lege communi. Cum autem Pontifex cenſuit cauſas eſſe ſatis ad permittendum Clerico pugnam, cenſuit idem de irregularitate, Et

qui facultatem præbet expressam ad aliquod factum amover omnia impedimenta ad illud. Et ideo Villalobos in *Sum. tom. 1. tr. 2. diff. 18. n. 9.* sic ait: [Adversus, que si el Papa da licentia à algun Clerico para que pelee en la guerra, ò que assista à ella con armas offensivas, y defensivas, no queda irregular, aunque mate alguno, como dicen todos, que es esta una como anticipada dispensacion, ò como dicen Covarruvias, y otros, es vltio quitar el Papa toda la pena, y censura de aquel acto.] Ita ille, & ego.

RESOL. XCV.

An Clerici in casibus, in quibus licet possint pugnare, occidendo hostes, incurrant irregularitatem? Et notatur quod in bello iusto ad cuius felicem exitum non est necessaria pugna Clerici, si Clericus pugnat, peccat graviter, non tamen est irregularis, nisi ipse hominem occidat, aut mutilet, quomodo aliquem feriat, & alii socii hostem occidant. Ex p. 9. tr. 9. & Misc. 4. Resol. 8.

Affirmativè respondet Navarrus in *Manual. cap. 72. num. 215.* Cajetanus & Bañez in 2. 2. *quest. 40. art. 2.* & Ledesma in *Summa tom. 2. tr. 3. c. 13. conclus. 4. 1.* ubi sic ait: [Los Clericos que pelean, aun quando estan obligados à pelear, se hazen Irregulares, si matan, o cortan miembro. Esta sentencia es comun entre los Doctores, y tiencela Cajetano, y Navarro, y otros muchos: esta sentencia se funda lo primero en que esta irregularidad no se cõsigue à peccado, sino a occision voluntaria, ò a mutilacion de miembro. Y en este caso ay alguna destas cosas. Luego incurrese Irregularidad. Lo segundo, porque en el derecho todos los que matan, o cortan miembro se hazen Irregulares, aunque lo hagan en defension de su Republica, sino es que sea en su propria defension. Luego todos los demas quedan Irregulares. Lo tercero porque el juez que mata, o corta miembro queda Irregular, aunque sea obra buena, y que estava obligado a hazerla. Y lo mismo es de el que mata defendiendo à su padre, quando estava obligado a defenderle. Luego lo mismo sera en nuestro caso. Ita ille. Et ita hanc sententiam tenet etiam Bañez in 2. 2. *q. 40. art. 2. dub. 4.* asserens sic esse Praxim Cutie Romanæ, in qua Clericus qui occidit in defensionem Republicæ, existimatur irregularis.

2. Sed negativam sententiam ego teneo cum Valentia tom. 3. *disp. 3. q. 16. punct. 4.* Molina de *Iust. tom. 1. tr. 1. disp. 109.* Præposito in 3. *q. 5. de Irregul. dub. 12. n. 92.* Sayro de *Censur. lib. 6. c. vlt. n. 9.* Turriano in 2. 2. *tom. 2. disp. 93. dub. 1.* Hurtado *vol. 2. disp. 169. sect. 14. sub sect. 2. §. 140. & 141.* & aliis. Dico igitur, quod si bellum defensivum sit necessarium ad salutem Republicæ, nec Clericos in eo pugnantes, & occidentes, vel mutilantes incurtere irregularitatem; si enim eam non incurritur qui alterum occidit, quando id est necessarium ad justam proximi defensionem, multò minus incurrit qui idem præstat, quando bonum Republicæ id requirit, ad cuius defensionem aliquis obligetur. Confirmatur. Durum videretur, quod privatus incurrat irregularitatem propter actum, ad quem tunc naturæ obligatur, cum hac ratione multi arcerentur ab observatione præceptorum. Confirmatur ex Div. Thoma in 2. 2. *q. 40. art. 2.* in fine corporis, ubi ex eo docet, Clericis non licere bellum gerere, quod nulli, qui est deputatus ad aliquod officium, licet id, per quod suo officio incongruus redditur; cum ergo in nostro casu licitum sit Clerico pugnare, & occidere, non videretur per hoc impediri, quo minus pristinum officium exercere valeat. Itaque statuendum est, Clericum esse irregularitate immunem quoties legitime

Tom. V.

pugnare potest licet hostem ipse occidat. Et hanc sententiam probabilem esse concedunt ipsius Adversarii, vt Bañez loco citato.

3. Notandum est hic obiter cum Hurtado ubi supra, §. 142. quod in bello iusto ad cuius felicem exitum non est necessaria pugna Clerici, si Clericus pugnet, peccat graviter, non tamen est irregularis, nisi ipse hominem occidat aut mutilet: quomodo aliquem feriat, & alii socii hostem occidant: sola ergo nece aut mutilatione ab ipso effectu est irregularis. Vide etiam Reginaldum tom. 2. lib. 3. cap. 8. num. 80.

Sup. hoc sup. in Ref. 93. §. vlt. à lin. 6. & inf. in Ref. 109. §. vlt. prop. fin. & in to. 7. tr. 7. Ref. 17. prop. fin. à vers. Si bellum vtro.

RESOL. XCVI.

An Clerici bello assistentes pro spirituali Militum auxilio, si illos in conflictu incident ad præliandum, incurrant irregularitatem? Et utrum sit necessaria licentia Prælati ad assistendum in exercitu absque irregularitate. Ex p. 6. tr. 4. Ref. 39.

Respondeo, si bellum est iustum, licitum esse Clericis milites hortari ad pugnandum, fortiter pro Patria, pro Rege, pro iustitia Religionis, dummodo non dicant, Occide, macta. Quinimmo probabiliter puto contra Lorcam in 2. 2. *disp. 5. n. 22.* Ref. not. seq. Suarez de *Censuris disp. 46. sect. 6. n. 8.* & alios posse §. 1. prop. Clericos sine irregularitatis periculo milites in bello iusto hortari generatim ad percutiendum, & occidendum hostes, modò in particulari neminem occidi suadeant aut jubeant. Ita Layman lib. 2. *tract. 3. c. 12. fin. num. 19.* Henriquez lib. 14. *cap. 12. num. 4.* in *Glossa. littera R. Avila de censuris p. 7. disp. 70. sect. 3. dub. 2.* Hurtad. ubi infra, §. 137. & 143.

2. Sed si aliquis quærat, Vtrum necessaria sit licentia Prælati ad existendum in exercitu absque irregularitate? Aliqui censent Ecclesiasticum exhortatorium ad pugnam licitum esse irregularem cæde sequuta, si adsistat exercitui absque licentia Prælati. Censet tamen cum eo eventu non fore irregularem, licet ejus in exercitu præsentia sit peccatum contra obedientiam: quia licentia Prælati aut carentia ejus nihil pertinet ad rationem homicidii, aut defectum lenitatis. Ergo si illa actio cum licentia non spectat ad eos defectus; nec sine illa spectabit. Et ita docet Hurtad. de Mend. *vol. 2. disp. 169. sect. 2. §. 135.*

3. De quibusdam verò casibus in quibus pugnando incurritur, vel non incurritur irregularitas, vide me ipsum in p. 4. *tract. 2. ref. 27. 28. 29. & 30.*

Sup. hoc ad centia Prælati ad existendum in exercitu absque irregularitate? Aliqui censent Ecclesiasticum exhortatorium ad pugnam licitum esse irregularem cæde sequuta, si adsistat exercitui absque licentia Prælati. Censet tamen cum eo eventu non fore irregularem, licet ejus in exercitu præsentia sit peccatum contra obedientiam: quia licentia Prælati aut carentia ejus nihil pertinet ad rationem homicidii, aut defectum lenitatis. Ergo si illa actio cum licentia non spectat ad eos defectus; nec sine illa spectabit. Et ita docet Hurtad. de Mend. vol. 2. disp. 169. sect. 2. §. 135.

Que omnes hic sunt inf. Ref. 97. 99. 100. & 101.

RESOL. XCVII.

An qui vendit arma, vel tribuit aut mutuatur illa ad bellum iustum, incurrat irregularitatem? Et quid si præbeat arma offensiva in ipso conflictu belli, & quomodo sit Clericus in Sacris? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 28.

Ad hunc casum ita respondet Turrian. de *cons. lib. 9. disp. 68. dub. 1.* si istæ actiones ex iure, iuste, & ordinem P. Suarez fiant solùm generatim, & ordinemur ad bellum iustum, non incurritur irregularitas propter illas. Si vero fiant in ipso bello, & determinatè ordinentur ad occidendum, incurretur irregularitas, quia actio illa tenet determinatè ad homicidium. Alii putant non incurri irregularitatem, quia hæc irregularitas requirit homicidium non quomodocumque: aliis Princeps, qui gerit bellum ex solo imperio & præcepto erga milites illam incurreret; ergo sicut in illo non sufficit tale imperium, multo minus in privata persona actio vendendi, vel mutuandi arma ad bellum gerendum, etiam quando iudicatur prudenter,

saturum

Cuturum homicidium, & hoc placitum non videtur improbabile. Ita Turrianus. Et licet sententiam Suarez docuerat ante Sylvester *ver. homicidium* 3. Henricus *lib. 13. capit. 12. numero 4. in gloss. lit. N.* & Villadiego *de irregularitate cap. 6. n. 5.* ego tamen cum Turriano puto contrariam sententiam probabilem esse, quam absolute docet Avila *part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 2. conclus. 1.* ubi asserit. Ex dictis sequitur quod vendentes vel donantes arma militibus ad bellum iustum, non manent irregulares. Et hoc intelligo, quamvis præbeat arma offensiva in ipso conflictu belli, & quamvis sit Clericus in Sacris. Sic Avila. Sed quoad Clericos intellige, modò non præbeant arma ad occidendum hunc, vel illum in particulari, & ita recte advertit amicissimus & doctissimus Barbosa *in collect. tom. 2. lib. 5. tit. 12. cap. 24. num. 2.*

Sup. hoc in
§. vi. not.
præterita.

RESOL. XCVIII.

Excusantur aliqua irregularitates in bello injusto. Ex part. 1. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 8.

Quoad hoc
in to. 8. tr. 5.
lege doct.
Resol. 38.

§. 1. QVæro primò, An miles pugnans in bello injusto incurrat irregularitatem si occidat insequentem se, & ipse confodiatur defensionis causa. Affirmat Avila *de censur. part. 7. disp. 8. §. 1. dub. 1. conclus. 2.* Sed ego adhæreo negativæ sententiæ, quam ex Præposito tenet Giballinus *de irregul. cap. 4. quæst. 3. conclus. 5. diff. 5. num. 32.* Dico igitur, militem, qui injustè pugnavit, & modò terga vestit, si paratum se ostendat ad reparandam injuriam pro sua parte, verbi gratia velit deinceps mereri sub castris hostium, & nihilominus impetatur, posse se defendere etiam cum alterius interitu, quia non mihi videtur privatus miles ad aliud obligari posse, an vero miles iustè pugnans, & hunc fugientem occidens, quamvis paratum ad satisfactionem peccet, dubitari poterit, si enim fugiens licitè defendit, illicitè pugnatur, uti sæpius sumus argumentati, alioquin dabitur bellum utrumque iustum; verum quidquid sit de hac consequentia, de qua dicemus alibi fusiùs, neutrum hoc loco peccare existimamus, quia uterque ducitur optima ratione, fugiens quidem dum se defendit, & insequens etiam, qui sapienter existimat, se sui Principis iustè pugnantis partes agere, & ejus injurias jure ulcisci: atque ita uterque occidere ex opinione probabili sui juris, & tunc tantum est bellum utrumque iustum formaliter, quod sæpius contingere certissimum est, neuter igitur eo casu fiserit irregularis.

2. Nota etiam cum Lessio *in 3. part. cap. 2. de irregular. dubitat. 4. numer. 13.* quòd si quis prior invadatur ab hoste, nec valens aliter effugere eum occidat, non fiet irregularis, etiam si pugnat ex parte injusta.

3. Nota verò hic cum Avila, quòd qui se confert ad bellum injustum non quidem ad pugnandum, nec ad inducendos milites, sed ad juvandos eos in spiritualibus non esse irregulares, etiam si ad propriæ vitæ defensionem quempiam occidant, quia legitima defensione utuntur.

4. Quæro secundò: an omnes qui militant in bello injusto sint irregulares sequuto aliquo homicidio? Affirmativè respondent Doctores; unde Villalobos *in summa tom. 1. tract. 21. difficult. 24.* sic ait; [Todos los que pelean en guerra injusta (aunque no maten con sus manos, ni corten miembro) quedan irregulares; Así lo tienen todos. La razón es porque todos ellos cooperan en el homicidio, y así son irregulares, como los que cooperan al homicidio en una renzilla particular, y mucho mas lo son estos, lo qual consta del derecho.]

Sup. hoc in
rel. seq. &
lege §. ejus
primæ not.

5. Sed Giballin. ubi *supra* *concl. 7. difficult. 2.* Alibi *num. 35.* admodum probabile videtur quod existimandum esse irregulares, qui moraliter dici possunt jamvisse occidentes, aut mutilantes, quales sunt tantum aliqui circumstantes; non autem totus exercitus per latam planitiem diffusus, quia non satis intelligitur quomodo multa millia fuerint huic cædi cooperata; quando vero ex parte injustè pugnantium aliqui caduntur, ij tantum ex commilitonibus erant irregulares, qui fuerint causa cur hic & nunc pugnant, atque adeò ab hostibus occisi fuerint; confirmaturque hæc sententia Coninch ex eo quod non videantur singuli milites teneri ad reparandum damnum, quod à toto exercitu in injusta urbis excisione illatum fuit, uti Paludan. *num. 40. diff. 15. quæst. 2. numero 30.* docuit, cui adhæsit Less. *lib. 2. cap. 14. num. 57.* quia inquit singuli milites non juvantur iniquam expugnationem nisi faciendo partem suam, non autem procurando, ut alii suam, in illo damno facerent & sicut totus exercitus est causa totius damni, ita singuli suæ tantum partis, nisi alia ratione alios juverint, quod autem singulis constantibus ingentem exercitum fieri non potuit respectu singulorum aliorum, ut patet; atque ea ratio æquè valet in irregularitate ad restitutionem damni, cum utraque oriatur ex cooperatione ad damnum, & mortem inferendam: communis verò Doctorum opinio, quæ contraria est, non ducitur alia ratione, quam quod omnes conjunctis animis, & viribus pugnantibus sint una causa moralis damni, & injustæ cædis, quam causæ unitatem nos negamus inter tot millia militum, dicimusque non aliter facere unam causam, quam unitate Ordinis, eodem modo, quo constant unum exercitum, & quo in toto colectivo singulæ partes illud faciunt.

6. Quæro tertio, an qui custodiunt sarcinas militantium in bello injusto fiant irregulares? Affirmativè in terminis respondet Villalobos, & Baunius ubi *supra*; Avila *dubit. 2. conclus. 3.* sed ego adhæreo sententiæ negativæ Giballini loco *citato*, quia isti non nisi remotè admodum cooperantur militibus pugnantibus, & occidentibus, ut diximus alias de vendentibus arma. Idem mihi omnino dicendum videtur de iis, qui obsonia deferunt ad exercitum, neque enim magis cooperantur hi homicidiis, quam qui servant sarcinas.

7. Nota tamen cum Giballino, quod Dux injusti belli tot incurrit irregularitates, quot illic sunt homicidia, quia ipsorum omnium causa principalis est, & in omnibus militibus pugnat, quandoquidem illi suo imperio, & auspiciis pugnant; unde etiam totius damni causa existit; & ideo Villalobos *num. 2. & numero 5.* subdit: [De lo dicho se collige, que si suceden en esta guerra injusta muertes y mutilaciones de ambas partes (como suelen suceder) los que en ella se hallan, incurren irregularidades diferentes, unas de homicidio voluntario que nacen de delitos, y otras casual.]

RESOL. XCIX.

An milites pugnando in bello injusto, si aliquem non occidant, remaneant tamen irregulares?
Et quid de custodiensibus pugnantium sarcinas?
Et an militantes in bello justo aggressores non sint irregulares modo suis manibus sanguinem non fundunt, si alii mutant, vel occidunt? Ex part. 4. tractatu 2.
Resol. 27.

§. 1. Ad

AD hanc dubitationem sic responder Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 10. num. 98. Communitate Doctores dicunt omnes adhortantes ad bellum injustum, aut in eo pugnantes, imo custodientes pugnantium facinas, contrahere irregularitatem homicidii, ut voluntarii, si aliqui ex parte hostium occidantur, quia omnes sunt una causa moralis, quia se mutuo excitant (sed quamvis hoc, quando sunt ita pauci, ut se mutuo omnes viderent, vel audire possint, sit communiter verum, quia omnes se mutuo animant, quando tamen sunt multa millia, videtur valde difficile intelligere quomodo singuli quovis occidentes, aut mutilantes ad hoc animent, cum multi sint, qui eos nec videre nec audire possint & difficile intelligitur, quomodo quis hic & nunc possit ad pugnam ab aliquo excitari, quem nullo sensu percipit, unde hanc irregularitatem extenderem ad quinquaginta, vel etiam centum milites, quia possunt hi omnes se mutuo animare. Ita ille.

1. Sed adversus Coninch quoad hanc limitationem insurgit novissime Hurtadus disputat. 2. de irregular. diffcult. 6. numero 11. ubi sic ait: In bello injusto omnes milites, quamvis sint plura millia, & etiam omnes custodientes facinas, sunt irregulares quamvis unus tantum occidat, aut mutilet, quia quilibet assistentia aliorum animatur, & custodia adjuvatur, non ergo placet Egidio Coninch, qui quando sunt plura millia, id tantum limitat ad quinquaginta vel ad centum ex circumstantibus occidentem, aut mutilantem. Hæc Hurtad. Vide etiam Petr. Com. in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irreg. disp. 11. dub. 2. q. 2. Metcetur de Sacram. in 3. part. D. Thom. quest. 24. dub. 9. numero 1. Avilam part. 7. disputat. 5. sect. 3. dubitat. 2. conclus. 1. Layman sect. 5. tractat. 3. part. 3. capit. 8. numero 2. Villalobos tom. 1. tractat. 21. diffcult. 29. numero 1. & alios penes ipsos. Verum his non obstantibus limitationem quam in hoc casu adducit Coninch, aliqui tanquam probabilem admittunt, nam Lessius, lib. 2. cap. 13. dub. 4. num. 37. cum Paludano in 4. sentent. distinct. 15. questione 2. numero 30. non putat omnes milites exercitus teneri in expugnatione quod urbis ad totum damnum, quod alii dederunt & adducit rationem, quæ militat etiam in irregularitate. Verum mihi opinio prima magis placet.

3. * Notandum tamen hic obiter militantes in bello iusto aggressivo non fieri irregulares modo suis manibus sanguinem non fundant etiam si alii mutant, vel occidant, ut colligitur ex cap. petio, de homicidio. Nec valet dicere quod tales etiam si per se ipsos non occidant, tamen occidunt per alios quos animant & adjuvant. Ergo non minus erunt irregulares quam iudex, vel satellites assistentes per suam auctoritatem, vel auxilium executori homicidii iusti. Nam respondendo negando antecedens, quia miles qui per se non occidit, ex eo solum quod iuste militet, non censetur iuvare alios ad occidendum, sed tantum ad strenuè militandum; remote igitur & tantum per accidens censetur cooperari, quod non sufficit ad irregularitatem. Iudex autem & satellites concurrunt ad determinatam actionem homicidii; & quod præcipuum est, habemus declarationem in uno casu à iure, & non in alio.

RESOL. C.

An Milites in bello iusto, si occidant alios ad defendendam propriam vitam cum moderamine inculpatae tutelæ incurrant irregularitatem?

Tom. V.

Et quid est dicendum de mandantibus, cooperantibus, animantibus, subministrantibus arma, &c. si bellum injustum est aggressivum?

Et quid, si bellum defensivum sit iustum, & licitum, an milites, etiam si occidant, non sint irregulares?

Et an sint irregulares exhortantes milites in bello iusto, ut strenuè se gerant, vel qui illis vendunt, vel donant arma, &c. Ex part. 4. tract. 2. Ref. 29.

Affirmativam sententiam, si liciti milites processerunt ad bellum pugnandi causa, & non alio fine, docet Suarez, Henriquez, Rodriguez & alii, quos citat & sequitur Bonacina de cens. disputat. 7. quest. 3. punct. 5. num. 2. qui tales procedendo ad bellum tali intentione voluntarii se exponunt periculo homicidii, & saltem in causa voluntarii homicidii. Ergo, &c.

2. Verum mihi contraria sententia probabilis etiam videtur, quam tenet Petrus Cornejo in 3. p. D. Thom. tr. 5. de irregul. disp. 11. dub. 2. quest. 3. & Avila de censur. part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 1. qui citat Sylvestrum & alios viros doctos. Ratio est, quia talis defensio est licita, & confirmatur. Nam si iudex, aut carnifex invadatur à reo quem volebat decapitare, & pro necessaria sui defensione occidat illum, non manet irregularis. Ergo, &c.

3. Non desinant etiam hic adnotare id quod docet Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregularit. dubit. 12. num. 93. ubi sic asserit. Si bellum injustum sit aggressivum, exhortat eos, qui occidunt, vel mutant, incurrere irregularitatem homicidii voluntarii; similiter mandantes, cooperantes, animantes, subministrantes arma, &c. excepto fortè casu, quo aliquis invasus non possit sibi aliter consulere. Nam eo casu non est improbabile quod possit, servato moderamine inculpatae tutelæ, occidere invadentem abique periculo irregularitatis. Ita ille. Sed hoc non admittit Petrus Cornejo loco citato. Hinc à fortiori dicendum est, quod si bellum defensivum sit iustum & licitum milites, etiam si occidant, non sunt irregulares. Ita Tannerus in 3. part. disputat. 6. quest. 10. dub. 11. numero 268, qui citat Suarez. Nam in hoc casu militat eadem ratio quæ in privata defensione. Est tandem hic obiter nota cum Cornejo loco citato, non esse irregulares qui exhortantur milites in bello iusto, ut strenuè se gerant, nec quis illis vendunt, vel donant arma, modò non incitent ad determinatam hominis occisionem; quamvis non desint authores qui probabiliter asserunt non incurrere, ad quod irregularitas hæc imposita non sit, nisi contra eos, qui propria manu occidunt.

RESOL. CI.

An qui pugnant in bello iusto, si dubitant, an occiderint, vel mutaverint, debeant se iudicare irregulares? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 30.

Affirmativè videtur respondendum ex Villalobos tom. 1. tract. 21. diffcult. 28. numero 6. Ref. seq. 6. Bonacina de cens. disp. 7. quest. 4. punct. 5. num. 5. & 10. in editione novissima, & aliis, asserentibus ex cap. petio, de homicidio, quod Clericus assistens bello irregularis iudicatur, si aliquem interfecerit, vel si dubiam de hoc habet conscientiam.

2. Verum non desunt DD. negativam sententiam docentes, & ideo Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregular. dub. 12. num. 97. sic ait: Petitur an qui solum dubitat, an in bello iusto occiderit, sit censendus irregularis, etiam eo casu quo non possit probabiliter iudicari.

X 2

judicare se occidisse. Varii affirmant, sed non videtur improbabile, quod non teneatur se habere tamquam irregularem, quia Pontifex in *de cap. petio tua* dicit: Si de interfectione cuiusquam in illo conflictu tua conscientia te remordeat, quod non contingit quando nullum probabile iudicium formari potest. Ita ille, & ante illum hanc sententiam docuerat etiam Avila *part. 7. disp. 6. sect. 3. dub. 1. concl. 3.* ubi citat Navarum & Henriquez, & addit quoddam si solum dubium sufficeret ad irregularitatem in his qui pugnant in bello iusto innumeri essent irregulares, & ideo hanc sententiam post hæc scripta inveni docere Merollam in *disp. Theol. tom. 1. disp. 3. cap. 4. n. 252.* qui respondet ad *cap. petio tua.*

RESOL. CII.

An in dubio facti circa homicidium, censendus sit quis irregularis?

Et an doctrina prædicta questionis non extendatur ad dubium mutilationis, homicidii iusti v. g. in bello iusto commisi, & in aliquibus casibus dubiis, pro quibus concluditur, quod in omnibus dubiis juris, vel facti nunquam incurritur irregularitas, nisi in dubio facti homicidii prohibiti? Ex part. 3. tract. 5. & Misc. 1. Resol. 72.

Sup. hoc in Ref. seq. 6. pen. & ult. & in Ref. 1. post seq. & inf. leg. doctrina Ref. 119. per tot. & sig. a. & penult.

Affirmative communiter Doctores respondent, quos citant sequuntur Sanch. in *summa*, tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 42. & seqq. Avila de *conf. part. 7. disp. 2. dub. 5.* Villalobos in *summa*, tom. 1. tr. 1. Coninch de *Sacram. disp. 18. dub. 2. n. 23.* Valent. tom. 4. p. 4. disp. 7. quest. 19. punct. 2. Flores de *Mena variar. resolut. lib. 1. quest. 9. n. 18.* Azorius *part. 1. lib. 2. cap. 19. q. 10. & 11.* Salas in *part. 2. q. 2. tr. 8. disp. unic. sect. 10. a. num. 70.* Vgolinus de *conf. c. 4. §. 2. num. 3.* Sayrus de *conf. lib. 6. cap. 2. n. 16.* cum aliis, & hoc non solum in foro externo, sed interno, ut patet *cap. ad audientiam*, de homicidio.

2. Non reticemus tamen contrarium docere Henriquez *lib. 1. cap. 3. n. 3. & 4. & cap. 14. num. 3.* & hoc probabile esse putat Suar. de *conf. disp. 40. sect. 2. n. 14.* & ad *cap. ad audientiam*, respondent proced. re quando homicidium est ita dubium, ut verisimilius sit fuisse perpetratum, idque sibi videri declaratum in *cap. significasti*, ad finem, nec ab illa communi regula, Oia sunt restringenda, discedendum nisi ratio convincat, quod non adest in casu dubii: ergo, &c. Sed tu primam sententiam tene.

Sup. hoc in Ref. seq. 6. pen. & ult. & in Ref. 1. post seq. & inf. leg. doctrina Ref. 119. per tot. & sig. a. & penult.

3. Dicendum est tamen contra Turrianum de *conf. part. 7. disp. 57. dub. 5.* Vasq. in *p. 2. disp. 65. cap. 3. & disp. 66. cap. 1.* Covarruviam, & alios, in aliis dubiis facti præter homicidium, quis minime censendus est irregularis in utroque foro, & sic qui dubitat an legitime natus sit, necne, potest legitimus censeri, & sacros ordines accipere, & qui dubitat utrum uxor unica accesserit virgo, potest ita præsumere & Clericus fieri; & ratio horum omnium est, quia irregularitas non incurritur, nisi in casibus iure expressis, *cap. is qui sent. de excomm. in 6.* sed in iure tantum pro dubio homicidii incurritur irregularitas, ut patet. Ergo in aliis dubiis præter homicidium standum est illis regulis juris communis tam Canonici, quam civilis, assensibus in dubio neminem condemnandum, in poenis benigniorem interpretationem faciendam. Et ita docet Henricus *lib. 14. cap. 3. n. 4.* Avila de *conf. part. 7. disp. 2. dub. 5. concl. 2.* Layman in *Theol. mor. lib. 1. tract. 1. cap. 5. §. 4. num. 39.* Coninch de *Sacram. disp. 18. dub. 2. num. 2.* Salas in *p. 2. q. 2. tr. 8. disp. 1. sect. 18. num. 168.* & alii.

4. Notandum est etiam quoddam licet, ut dictum est, hæc doctrina non est extendenda ad dubium mutilationis, quia mutilatio non est homicidium: neque ad dubium homicidii iusti, v. g. in bello commisi, quod quid dicat Henriquez *lib. 14. cap. 3. n. 4.* Navar. *cap. 2. dub. 206.* Avila de *conf. p. 7. disp. 2. dub. 5. concl. 2.* Bonacina de *conf. disp. 7. quest. 1. punct. 5. n. 4.* qui iura ad hoc loquuntur de casu homicidii prohibiti, & oia sunt restringenda. Vide Sanch. in *summa*, tom. 1. lib. 1. c. 10. cap. 40. & 50. Filiucium *tom. 1. tract. 19. cap. 2. §. 2. num. 47.* & alios. Vnde ex his omnibus concludunt Confessarii, quod in omnibus dubiis, juris vel facti, nunquam incurritur irregularitas, nisi in dubio facti homicidii prohibiti. Et hæc omnia procedunt in casu veri dubii, nempe quando intellectus in neutram partem inclinare potest, nam si aliquis probabiliter opinetur, non commisisse homicidium, irregularis minime censendus erit.

RESOL. CIII.

An in dubio facti non solum in causa homicidii, sed etiam in aliis casibus, quis censendus sit irregularis? Et quid in dubio homicidii iusti commisi, ut in bello iusto?

Et inferitur dubium, an mutilaverit, non esse irregularem. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 52.

DE hoc casu alibi pauca diximus, & ad Affirmativam illum affirmative respondet Hurtado *disp. 1. de irregular. diff. 4. num. 15.* & ante illum Valquez in *1. disputat. 66. cap. 1.* & Turrianus de *conf. lib. 8. disputat. 57. dub. 5.* Ratio est, quia alias sic dubius per totum temere se exponeret periculo faciendo contra prohibitionem irregularitatis, quod efficaciter deducitur ex *cap. ad audientiam*, & *cap. significasti*, de homicidio, in quibus generaliter traditur doctrina pro omni puro dubio facti, quia in eis non traditur ratio aliqua peculiaris & propria dubii homicidii, sed generaliter omnibus dubiis, (excepto dubio in materia iustitiae) quia in illis capitulis non dicitur in dubio homicidii abstinendum esse à ministerio Altaris, quia in dubiis tutiorem semitam debeamus eligere, ubi exponendum est quod dicitur *debeamus*, quo denotatur tunc non imponi à Pontifice peculiarem aliquam obligationem pro casu homicidii, sed obligationem generaliter in dubio cuiuscumque facti aliunde provenire, ex lege videlicet, aut ex præcepto, cuius transgressioni dubius se temere exponit. Hæc Hurtado, & ideo Turrianus ait quoddam in supradictis iuribus interrogatus Pontifex non condidit novum jus, sed declaravit obligationem juris naturalis nam circa factum non debebat statuere legem, sed pro futuro. Item quia reddidit rationem suæ regulæ, nempe quia in dubiis tutior pars est eligenda, quæ ratio inepet subjangeretur si esset falsa, & non contineret doctrinam universalem.

2. Verum his non obstantibus communiter contrariam sententiam docent DD. nempe in solo homicidio quem censeri irregularem in dubio facti, secus in aliis casibus. Ita Maldetus 1. 2. D. Thoma. *quest. 19. art. 5. disputat. 87. dub. 8.* Alphonsus de Leone *tractat. de offic. & potest. confess. tom. 1. recollect. 17. num. 68.* Suarez de *censur. disput. 40. sect. 6.* Henriquez *lib. 14. cap. 13. num. 4.* Avila *p. 7. disp. 2. dub. 5. conclus. 2.* Sanch. *tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 48.* Layman *lib. 1. tract. 1. cap. 5. §. 4. num. 39.* Coninch de *Sacram. disp. 18. dub. 2. numero 22.* Salas in *p. 2. q. 2. tr. 8. disp. 1. sect. 18. num. 168.* & alii penes ipsos. Prima pars positæ.

nostræ conclusionis probatur ex dictis *cap. ad audientiam*, & *cap. significasti*. Secunda pars probatur, quia omnia clamant in casu dubio neminem esse puniendum, eo quod in dubiis melior sit conditio possidentis; ad rationes vero superius adductas respondet Sanchez & alii ubi supra. Ex his inferitur contra Henriquez lib. 1. *cap. 3. num. 4.* dubium an mutilaverit non esse irregularem, cum iura, ut dictum est, in solo dubio homicidii hanc irregularitatem statuerint, non sunt extendenda ad dubium facti mutilationis. Ita Sanchez tom. 1. lib. 1. *cap. 10. num. 49.* & alii. Deinde ex his sequitur quod in dubio iuris quis non sit censendus irregularis, quando videlicet non constat irregularitatem aliquam esse à jure statutam, quod clare probatur ex *cap. is qui de sentent. excommunic. in 6.* ubi dicitur irregularitatem non incurri, nisi quando est expressa in jure: ac quando jus est dubium, non dicitur esse expressa in jure. Ergo, & ita docent DD. cit. ubi supra.

3. Non tetricam tamen hic adnotare aliquos asserere etiam in dubio facti homicidii neminem se irregularem gerere debere, & ad *cap. audientiam*, respondent procedere quando homicidium, ut verisimilius sit fuisse perpetratum, idque sic videri declaratum, ab Innocent. III. *cap. significasti 2. ad fin.* & hanc sententiam non esse improbabilem, docet ipsemet Sanchez de censur. disp. 40. sect. 6. num. 70. & post illum Salas in 1. 2. tom. 1. *quest. 2. 1. r. 8. disp. 1. sect. 6. num. 70.* Alphonsus de Leone tr. de potest. confessor. tom. 1. *recollect. 17. num. 57.* & Rebellius part. 2. lib. 1. *quest. 3. sect. 2. num. 13.* asserens quoddam recentiores ita sentire; sed non est recedendum à contraria sententia, nisi in dubio homicidii iuste commissi, ut in bello iusto, nam in hoc casu dubitandum, ut supra diximus, puto non esse irregularem, quia in *cap. ad audientiam*, & in *cap. significasti*, sermo est in dubio facti homicidii; occisio autem injusta non venit sub nomine homicidii. Ergo, &c.

RESOL. CIV.

An in dubio facti censendus sit quis irregularis, si agatur de homicidio? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Resol. 6.

Cum communi sententia Doctorum, affirmativam sententiam docui in parte 4. tr. 2. *resol. 52.* Sed novissime (attendas quæso, amice Lector) negativæ sententiæ adheret Ioannes Escobar in 1. 2. tract. de iur. foro, art. 1. num. 74. ubi sic ait: Ego verò, ut veritas noviter appareat præter omnes, quos viderim contendo, nullum discrimen inter dubium circa homicidium, & inter dubium circa alias, præter homicidium, irregularitatis causas; nam quocumque casu dubium vertatur, excludi irregularitatem verisimilium censuo; nusquam enim vidimus aliquem jure puniri ob delictum, nec ob causam dubiam; certum enim debet esse factum, ut puta homicidium, mutilatio &c. ob quod incurritur irregularitas; alias dubio facto manente, potest quis vi ea possessione, in qua ante factum dubium constitutus erat: quæ regula locum obtinet tam in foro seculari, quam in foro animæ, uti ex pluribus observat Sanchez 1. in Decal. d. c. 10. n. 1. Bonacina 2. de peccatis q. 4. punct. 7. num. 13. vers. Insuper, & de rescript. disp. 1. q. 2. punct. 2. n. 34. & seg. Ioan. Sanch. select. disp. 42. quare dubio manente, an homicidium sit sequutum, nulla aderit irregularitas; quod etiam in cæteris causis irregularitatis servandum est, ut probabimus: sicut enim dubitans an damnum intulerit, vel homicidium commiserit, ad restitutionem non tenetur, quæ jure naturali & divino provenit, ut patet Tob. 2. 21. & Math. 22. 21.

Tom. V.

& ad Roman 13. 7. multo minus irregularitati subijcitur, quæ juris positivi est, licet in hoc contrariam habeamus Henriquez 13. de irregular. cap. 16. num. 3. maxime dum certum jus ita statuens, non apparet, sicut in specie propoſita nullum extare asserimus, ut ex dicendis patebit.

2. Tota igitur difficultas manet in intellectu textus in d. *cap. ad audientiam*. 12. *cap. significasti* 18. quod se discerni, *cap. pen. extr. de homicid.* in quibus aliud constitutum videtur, & sunt fundamenta potiora contrariæ sententiæ.

3. Dicendum est igitur, textum in d. *cap. ad audientiam*, 12. de homicid. nec contra nos esse, nec probare communem opinionem supra relatum, cum in eo maneat certa mors famuli, certa culpa Præbyteri, & certum vulnus contra quem est juris præsumptio, nempe mortem ex vulnere ab eo illato securam fuisse, sequitur necessarîo contra illum judicandum, non tam circa reatum homicidii, leg. ita vulneratus 51. & leg. segg. ad leg. Aquiliam, cap. 2. de Cleric. percussore, cap. continebatur. 8. *cap. significasti*, el. 2. 18. in ord. de homicid. Ant. Gom. 3. var. cap. 3. num. 29. Gall. observat. 111. n. 11. & alii penes Farinacium 3. tom. de homicid. quest. 127. n. 21. & 23. Sed etiam circa incurſam irregularitatem, de qua loquitur d. *cap. ad audientiam*, & DD. citati circa supra n. 67. & seg. & num. 71. Quamvis vertatur dubium circumstantiam homicidii, nempe, an ex vulnere, vel ex infirmitate, vel ex incurſu Medici, excessivè vulnerati mors fuerit secuta; nam certo vulnere extante, & morte vulnerati dubium incidens, non debet attendi, ne certum pro incerto omittatur; nec quidem omitti debet possessio, tam quæ est pro lege inducente hoc in casu irregularitatem, quam quæ est pro mortuo, & tam ratione vulneris quam culpæ vulnerantis, ob quam cecidit vulneratus à possessione innocentie suæ, & exercendi sacra, nec juvari ea poterit, habendo contra se occisum certum, & certam culpam, pro quo est tutior pars, & major verisimilitudo in eo, quod mors obvenit ex vulnere, tam ratione periculose partis, nempe dorsi, ubi fuit vulnus, ex adductis à Farinacio de pena tempor. quest. 96. num. 52. & 3. p. quest. 127. num. 5. quàm ratione infirmitatis, quæ potuit oriri occasione vulneris, & ita ratione utriusque mortem obvenisse, absque excusatione ulla ex parte vulnerantis, pro quo major verisimilitudo est, quàm ex contrario, & ita utraque facie adest certum factum homicidii, non dubium.

4. Nec quidem contrariam habemus text. in d. *cap. significasti* 18. §. quod si discernis, eodem tit. de homicid. In quo etiam habemus certum occisum ex certo vulnere, & à certo inflicto vulneranti, habemusque etiam certam ejus culpam, cum cooperatus fuerit in occisione; & ita habemus etiam certum effectum, id est, irregularitatem ex certo facto, & certo jure procedentem, ut in præmissis 1. n. 77. dixi. Dubium quidem circumstantiæ est, an ex hoc, an ex illo vulnere mors fuerit secuta, quod in considerationem non venit adversus tot certitudines in principali, quod retulimus, & cum omnes auxiliantes, sive cooperantes concurrerint ad vulnerandum, occidendum, &c. non in dubio, sed verè & evidenter, necesse est ut concurrant irregularitatem, & locum habent cæteræ rationes, de quibus in præced. duobus numeris.

5. Itidem eandem responsionem admittit textus in d. *cap. penult. de homicid.* in quo certò apparent plures occisi, certæ percussiones, certaque culpa ex parte Pelagii Præbyteri, qui quosdam percussit, & remordebat eum conscientia de interfectione alicujus ex quatuordecim, & qui occisi extiterunt, quod sufficit ad incurſum irregularitatis, ut patet ex d. *cap. significasti*, & ibi communiter DD. & ex pluribus citatis per Bonac. 7.

Y 3 de

de irregularit. quest. 4. punct. 8. ex num. 28. & per Farinacium 3. tom. quest. 130. de Consultor. num. 10. & 11. quod procedit, non velut in re dubia, sed in certa, cuius certæ fuerint necesse, & certæ percussiones, licet dubia aliqua sit circumstantia, quæ vinceret, non debet cegritudinem meri facti, quæ verè adest, & ita erit consultius abstinere, quam temerè, celebrare, ut textus idem subdit. Hucusque Escobar, cuius sententiam novissimè probabilem putat alius Escobar Societatis in Theolog. moral. tract. 4. examen. 6. capit. 5. num. 72.

6. Sed ego non audeo discedere à negatīvā sententia communi, quam stylus Curie Datarie & Penitentiariæ observat infallibiliter. Et ita hanc sententiam novissimè docet, me citato, doctus & amicissimus Pater Franciscus de Lugo in princip. Theolog. moral. part. 1. quest. 27. numero 155. & quest. 26. num. 151.

RESOL. CV.

An si quis manet dubius, an suum consilium inflexerit ad homicidium factum, debeat se reputare irregularem? Et in dicto casu, an standum sit dictis ipsius consulti, ita ut si dicat se motum non fuisse per consilium, consulens maneat liber ab irregularitate. Ex p. 4. tract. 2. Resol. 25.

Sup. hoc in
Ref. seq. &
infra ex Ref.
109. § No
tate per to
tum & sig
nante ante
medium, &
in to. 8. tr. 5.
ref. 8. 8. & in
aliis ejus
primæ not.

§ 1. AD hunc casum frequentissimum affirmative respondet Præpositum in 3. p. quest. 5. de irregul. dub. 8. n. 64. Sed negativam sententiam tenet Henriquez lib. 13. cap. 10. num. 3. in glos. lit. D. ubi sic ait. In dubio æquali post factam diligentiam potest practicè deponere dubium & scrupulum, reputans se excusatum ab irregularitate propter possessionem innocentie. Sic ille.

2. Verum sententiam affirmativam tenet etiam Sanchez tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 44. Sayrus de cens. lib. 7. cap. 3. num. 2. Merolla in disput. Theolog. m. 1. cap. 3. disp. 3. num. 251. Tabiena & Avila part. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 2. conclus. 5. ubi nota quod si homicidium commissum si post multos dies, res manet dubia, an consilium inflexerit. Sed quoad hoc, contrariam tenet Tabiena ver. consilium, num. 6. ubi sic asserit. In dubio præsumitur delinquentem fuisse motum ex consilio, aliis non fuisset facturus, & etiam si steterit per multos dies post præsumitur quod fecit propter illud consilium. Ita Tabiena. At cum Avila tenet Præpositus loco citato; tu ne discedas à sententia affirmativa, quam præter Doctoris citatos tenet etiam Petrus Cornejo in 3. part. tract. 5. de irregularitate disp. 1. dub. 2. ubi tamen, & optimè advertit quod in tali casu standum est dictis ipsius consulti, ita ut si dicat se motum non fuisse per consilium liber manet consulens ab irregularitate.

Sup. hoc in
ref. 1. not.
præterita, §
responde
tur, & in ref.
2. in eodem
§. & in ref.
3. §. sedem
§c.

RESOL. CVI.

An dubius, si mandatum suum, an consilium inflexerit, in homicidium, debeat se irregularem existimare? Et docetur non esse irregularem, qui non potuit dissuadere semina abortum, cuius consilium ipse prius author fuerat. Ex part. 11. tractatus 6. & Misc. 6. Resol. 42.

Sup. hoc in
ref. præter
ita & in aliis
ejus primæ
not.

§ 1. NEGATIVE contra me, & alios responder ex Henriquez novissimè Pater Gibalinus de irregul. cap. 4. § 1. consulti. 11. num. 32. ubi sic ait; Nego in utroque illo dubio contrahi irregularitatem: quare

poterit Consiliarius iste deponere dubium practicum, atque sacra more solito peragere; quod evidenter sequitur ex regula universali à nobis stabilita concessa tertio, diximus enim in dubio facti contrahi irregularitatem in solo homicidio ex peculiari juris dispositione, quæ neque in aliis irregularitatibus valet, neque nisi in casibus à jure expressis, atque in jure nunquam habetur in dubio, an consilium inflexerit in homicidium, contrahi irregularitatem, nam loca omnia, quæ tribuunt hanc irregularitatem consilio, supponunt vi illius positum fuisse effectum: de dubio autem an ex illo consilio fuerit secuti cædes nihil planè definiunt; quare relinquunt juri communi quod in dubio facti irregularitatem contrahi non vult, nisi in quibusdam casibus ab ipso jure expressis cap. ad audientiam, & c. significasti 2. de homicidio. Iteor quidem in hoc dubio præsumitur consilium fuisse operatum, ut cum Covar. diximus lib. de censur. cap. 5. § 3. num. 21. Quare ex ea præsumptione damnabitur unquam irregularis iste Consiliarius non ratione dubi homicidii, sed certi, & constantis ex ea præsumptione, cui definitioni non tenebitur se aptare forum internum quod ducitur rei veritate, & non sola præsumptione quam sequi sæpius cogitur forum externum. Hocque Gibalinus; & si hæc sententia est probabilis à multis scrupulis plures immunes erunt.

2. Sed ego non recedo à sententia, quam olim doctus cui & docet præter alios doctus Magister Cornejo in 3. part. tract. 15. de irregul. disp. 1. dub. 2. fol. 77. n. 3. ubi sic ait; Sed quid si consulens dubitet an ad hoc consilium præstitum hoc homicidium sit commissum, nec ne?

3. Respondetur standum dictis ipsius consulti, ita ut si dicat se motum non fuisse per consilium, neque ad substantiam, neque ad circumstantiam homicidii, liber manet consulens ab irregularitate; ita Sayr. lib. 6. c. 2. quod si hoc non possit ab eo sciri, utendum est prudentibus conjecturis, si omnibus pensatis existimetur consilium non concussisse ad tale homicidium, consulens non erit irregularis si tamen omnibus inspectis dubium manet, irregularis est censendus; tum propter supradicta in dubio de homicidio, tum etiam quia in dubio præsumendum est, quod aliter non committeret delictum, nisi instigantur consilio, lege merito ff. pro socio. Ita Cornejo, cui adde Caltrum Palaum tom. 7. disp. 6. punct. 1. § 2. num. 3. & alios penes ipsum.

4. Verum circa præsentem difficultatem doctissimus, & amicissimus Barbi de consens. disp. 6. c. 7. § 8. num. 3. & 4. & Sanchez; Merolla distinguunt; Dico igitur primò; si constat de homicidio jam perpetrato, & dubitato solum versetur, an consilium præstitum, habuerit influxum aliquem in delictum, quia præsumptio est contra consulentem ipsum, deberet enim probare homicidium vi sui consilii minime illatum fuisse, quod in quibusdam circumstantiis, hoc est, ex assertione occidentis adminiculata aliis conjecturis, poterit probari, si autem hoc non probetur, jus præsumit, quod si consilium datum non fuisset, homicidium illud minime commissum fuisset; neque præsumptio ista censetur temeraria; quantum ex una parte habemus effectum, videlicet homicidium; & ex alia causa habemus causam sufficientem applicatam fuisse, nempe consilium præstitum, idcirco nisi oppositum appareat, censendum erit homicidium vi prædicti consilii secutum fuisse. Tunc veram censuram sententiam affirmativam; quia dicit secundò si dubium de influxu consilii emergat non constante de delicto, id est de homicidio, admittendum esse iudicio priorem sententiam, quia cum crimen non probatur præsumptio est pro reo, nempe pro consulente; ideoque non debet irregularem se existimare.

existimare. Et quidem omnes istæ tres sententiæ probabiles esse existimo.

5. Nota etiam hic obiter, Gibalinum ubi supra *conferat. 12. num. 33.* & Henriquez docere etiam contra me, non esse irregularem, qui non potuit dissuadere fecerit abortum, cuius ipse prius auctor fuerat, nam ait ipse, causa dicti abortus tunc causa est sola malitia ejus feminæ, non consilium ipsi datum, quod revocatum est, & impeditum ne fieret; cum enim sit causa moralis, & non physica; activitas impediri potest; nam revocatio consilii impedit irregularitatem. Sed nostram sententiam sustinet etiam Palaeus ubi supra *num. 4.* & Cornejo loco citato, Gibalini tamen, & Henriquez opinio sua non caret probabilitate.

RESOL. CVII.

Quidam consilium dedit cuidam, qui jam determinatus erat Petrum occidere, sed ex dicto consilio citius occidit, queritur, an incurrit irregularitatem?

Et inferitur non incidere in casum reservatum, si quis dedit consilium ad homicidium alicui parato homicidium facere, licet ex illo consilio postea libentius, & citius homicidium commiserit. Ex par. 8. tract. 7. & Misc. Resol. 92.

Respondent aliqui negativè, nam, ut ex consilio circa alicujus necem quis incurrat irregularitatem, aliquæ conditiones sunt necessariæ.

1. *Prima*, ut homicidium verè consilio imputetur, hoc est, ut ejus fiat, nam si is, cui consilium tribuitur, non ab eo ad faciendam cædem, sed impellatur aliunde, hoc est, ab infuso sibi in interfectum odio, vel alia quapiam causa simili, erit ab irregularitate liber consulens. Portellus *n. 12.*

2. *Secunda conditio* est in eo, ut qui consilium recipit, antea per se ipse, de necando homine consilia minime ceperit, nam id sibi constitutum si fuisset, certumque, ab hac poena immunis foret, Hurtado *de regul. disp. 2. diff. 6. n. 20.*

3. Causa est, quod tunc non sit consulens homicidij, quoad substantiam, vera causa, quam in sententiam iure D. Antonin. *par. 1. tit. 12. §. 12.* Lessius *lib. de iustit. cap. 1. §. 2. dub. 2. num. 6.* non cum ergo irregularitas, quæ homicidij facti fuit, poena afficit.

4. At habet (inquies) à consulente interfecto, ut hæc sit numero, non illa, aut alia, deinde ut citius, ut inhumanius, ac crudelius illata fuerit, est ei; ergo ut causæ imputanda, non alteri.

5. Antecedente concessio, neganda est consequentia, ejus non admittenda est hæc causa, quod etsi consulens causa tunc sit distincti numero actus, non tamen in homicidium, quoad substantiam, influat, sed quoad modum dumtaxat, si qui sibi dari consilium patitur, ita erat animo comparatus, affectusque ante illud auditum, ac receptum, ut ipse sine illo rem confecturus esset. Et hæc omnia docet etiam Baumius in *Theol. mor. par. tract. 11. q. 27.* Confirmantur supradicta ex doctrina Lupi *de cas. reserv. p. 2. cas. 8. num. 12.* & Mazuchelli *disp. 2. cap. 18. q. 2. num. 37.* asserentium non incidere in casum reservatum si quis dedit consilium ad homicidium alicui parato homicidium facere, licet ex illo consilio postea libentius, & citius homicidium commiserit.

RESOL. CVIII.

Andetur parvitas materis excusans ab incurfione in

regularitatis propter accelerationem homicidij ex delicto.

Et notatur, quod qui alium inebriat non est irregularis, quamvis ille deinde ebrius alium occidat, aut muliet, nisi provideat illud periculum. Ex p. 11. tr. 6. & Misc. 6. Ref. 49.

§. 1. **Q** Vis v.g. erat jam firmatus occidere Petrum nocte sequenti, Palaeus verò fuit causa, ut citius tale homicidium committeret Petrus, queritur an incurrit in irregularitatem? Hunc casum invenio petra tractatum à docto Gaspare Hurtado Societatis Iesu *de iust. & iure disp. 3. diff. 7.* ubi me citato sic asserit: Est ergo difficultas, an si executor damni, illud absolute illaturus, v.g. occisurus Petrum, ut furaturus rem aliquam absque aliqua cooperatione ex dictis sex, non tamen eodem modo, quia cooperatio conduxit, ut citius fieret ab executeore, vel facilius, vel crudelius, vel animosius, vel alacrius, an tunc sic cooperans positive aliquo modo ex sex dictis teneatur ad restitutionem damni executioni mandati?

1. Cajet. *quæst. 62. Sol. lib. 4. q. 7. art. 3.* Petrus Navar. *lib. 3. cap. 4.* Vasquez *cap. 9. §. 1. dub. 1.* & Bonacina *disputat. 1. quæst. 2. punct. 7.* partem affirmativam tuerentur (quæ etiam aliquando mihi arrisit) quia tunc verè cooperatur aliquomodo ad damnum, imò aliquando ad actum damnificationis numero distinctum.

2. Adrianus verò in *4. quæst. 2. de rest. Anton. 2. p. tit. 2. c. 12. §. 12.* Lessius *c. 13. dub. 2.* Becan. *de rest. q. 35.* Layman *lib. 3. tract. 2. cap. 5.* & Diana *tract. 5. ref. 84.* partem negativam tradunt, & merito, quia tunc cooperatur non censetur moraliter causa substantiæ damni, seu cooperatur ad damnum quoad substantiam, quia quoad eam etiam absque ea executor erat, verbi gratia occisurus eandem personam, aut furaturus centum ejusdem personæ, sed tantum censetur cooperari ad damnum, vel quoad modum, vel quoad circumstantiam, vel quoad hunc actum numero distinctum: imò quoad alium modum, vel quoad aliam circumstantiam, etiam fieret ab ipso executeore absque dicta cooperatione, ex quo constat ad rationem adversariorum.

3. Et ob eandem rationem, qui nullo modo ex sex dictis censetur cooperari ad homicidium quoad substantiam, quia scilicet etiam erat committendum ab executeore absque cooperatione illius non incurrit irregularitatem, ut dicimus *tract. de irreg. d. 1. diff. 6.* quia scilicet tunc moraliter non censetur cooperari ad homicidium, quoad substantiam: qui est verum, quamvis sit causa, ut homicidium fiat citius, si parum citius fiat nempe duabus horis antea, quia brevis acceleratio mortis moraliter non censetur homicidium, saltem respectu mediæ cooperantis: bene tamen censetur, quando acceleratio est notabilis, nempe viginti, & quatuor horis antea, & idè tunc cooperans ad eam notabilem celeritatem fit irregularis.

4. Sed non gravabor hic apponere verba Caspensis in *Cur. Theol. tom. 2. tract. 18. disp. 1. sect. 9. §. 2. num. 98.* ubi sic ait: Sed quid si Petrus sit paratissimus occidere Joannem die Iovis, & Franciscus roget, & instet ut occidat illum die Martis, tenebitur ne Franciscus restituere sicut Petrus? Affirmant Doctores secundæ sententiæ, quia sunt causæ totius actionis, ut hic & nunc exercetur: neque potest esse causa accidentium mortis, qui non sit etiam causa substantiæ ipsius mortis. Censeo tamen cum eodem Lessio non teneri Franciscum restituere damna illata ex substantia mortis Joannis, sed tantum illa damna, quæ nata sunt ex anticipatione mortis illius. Ratio est, quia quod est causa ut differatur mors alicujus per tres dies,

Sup. hoc in Ref. præterita & lege doctrinam Ref. not. seq.

Quæ nunc est in tom. 8. tr. 7. Ref. 27. signanter §. Notandum est etiam, & in aliis ejus not.

habetur, sed in casu dubio, an consilium in effectum inflo-
rit, illiisque fuerit causa inquit Avila *conclus. 5. Hen-*
riquez lib. 4. c. 16. num. 3. Sayr. de censur. tom. 1. l. 7. c. 3.
num. 2. Thomas Sanchez lib. 2. de matrim. disputat. 4. l.
num. 17. & lib. 1. in Decalog. cap. 10. num. 42. in fine, ab
ipso inter consulto, & ex aliis conjecturis colligendum
esse. Sic enim homicida inimicus erat capitalis occisi,
vel etiam mortem ante datum consilium minatus fue-
rat, vel necessaria ad patrandum delictum preparave-
rat, aut interfectus processerat etiam iuste adversus
interfectorem in causa criminali testificando, denun-
ciando, vel accusando, seu instigando alium, suffi-
ciens causa est, ut iudicetur consilium tuum nullius
efficacitatis fuisse; Item si ipse consultus asserat se non
esse motum a tuo consilio ad patrandum delictum, ne-
que quoad substantiam, neque quoad modum, liber
eris ab irregularitate, secus si contrarium testetur. De-
bet tamen esse vir, cui merito possit fides adhiberi,
ut inquit Sanchez *l. 1. in Decalog. cap. 10. num. 44.* Si
autem omnibus pensatis dubius es, an consilium in-
fluxerit, teneris te irregularem reputare, quia semper
presumendum est consilium operari, dum contrarium
non probatur, quippe est causa de se efficax, & mo-
tiva voluntatis. Ut notavit Covarruv. *dicta 2. par. §. 2.*
num. 2. vers. in eo vero casu. Avila, & Sanchez *loc.*
allegat. Quamvis contra sentiat Henriquez *lib. 14.*
cap. 14. num. 3. & cap. 16. num. 3. in Glossa litt. D. &
Gibalinus de irregulari. capite 4. quest. 1. conclus. 1. l.
num. 31.

7. Et tandem non desera hic apponere casum de
quo per litteras his diebus ex Germania interrogatus
fui, an Clericus incurrat irregularitatem si existens in
exercitu det causam propinquam, horteturque non
solum ad fortiter agendum, sed etiam ad occidendum,
respondi negativè, quia relaxatum est jus commune
decernens eam irregularitatem. Et deducitur ex *cap.*
Peritio tua, de homicidio, ab absurdoque probatur: nam
alias omnes laici, qui innumeri sunt, pugnantes in
bello iusto, non occidentes, nec mutilantes hostem,
manerent irregulares, quod nec praxis probat, nec
ratio, at hi laici etiam hortantur se invicem, quod
moraliter semper contingit; ergo in bello iusto ex
hortatio ad pugnam, & occasionem non contrahitur
irregularitas. Quod si à laicis contrahitur, nec à
Clericis contrahitur; in hoc enim pares sunt, licet
sint dispates in eo, quod laicos non dedecet propria
mano pugnare, sicut Clericos, nisi in urgentissimo
casu ex præscripto Pontificis.

8. Limitant hoc assertum Pater Avila, & Hen-
riquez quod non liceat Clerico hortari in bello mili-
tari, ut occidat hunc hostem in particulari, quia hæc
est intentio multum specialis homicidij. Sed incon-
sequenter philosophantur, nam si semel concedatur,
non incurrit à Clerico irregularitatem, etiam si horte-
tur ad homicidium, & sit causa moralis illius in com-
muni sumptu (quod esset sufficiens causa incurrendæ
irregularitatis, nisi esset relaxatum, aut dispensatum
jus inducens illam, quoad bellum iustum) cur incur-
ret, etiam si sit causa moralis homicidij in particulari.
Et cur quoad hoc non erit jus relaxatum, aut dispen-
satum, cum Pontifices non distinxerint, nec restrictio-
nem apposuerint: Nec video eam intentionem spe-
ciali magis dedecere Clericum quam communem,
cui potius hæc in plura homicidia feratur, ideoque
videatur potius à lenitate deficere. Quare hæc limi-
tatio rejicienda est.

9. Ita doctus Pater Mendo in *Bull. Cruciat. disp. 10.*
cap. 2. num. 18. qui etiam *num. 20.* subdit posse Cleri-
cum esse à consiliis rerum bellicarum, dum tamen
non assistat iudicio, si quando est ferendum pœna ca-
pitalis, aut mutilationis alicujus delinquentis punien-
di, qui non sit hostis in ipso prælio deturbandus. In-

ferat secundò vendentes, aut donantes arma, etiam
offensiva ad bellum, licet in ipso consilio illa suppe-
dient, indeque occisio sequatur, non manere irregu-
lares, quia jus nolit pugnares in bello iusto, nisi
occidant, aut mutilent, incurere irregularitatem,
quare eam non incurrent Clerici, qui actu præstanti-
bus suppeditant missilia, hastas, aut similia; quantum-
vis ratione indecentiæ, si necessitas abest, non debeant
hoc præstare; imò prohibitum illis esse censo, ar-
gumento textus in *cap. sententiam, super relata.* Si ta-
men in bello iusto id facerent, imò & propria manu
pugnarent, & percuterent, dum non occiderent, aut
deformarent, non manerent irregulares, ergo pecca-
rent. Hæc omnia Mendo, quæ sunt valde notanda,
quia non passim obvia.

RESOL. CX.

Si quis consilio Petri ausugit in quadam obsidione à Ca-
stris, qui captus postea suspensus fuit, quaritur, an Pe-
trus incurrit irregularitatem?

Et ex doctrina hujus difficultatis alij casus inferuntur
ad incurrendam, vel non incurrendam irregularitatem
in illis ex consilio. Ex part. 7. tract. 10. & Misc. 1.
Ref. 30.

§. 1. **R**espondeo negativè cum Caspensi in *Curs.*
Theol. tom. 2. tract. 2. §. 8. num. 38. ubi plu-
res casus benignè explicat, quoad contractionem ir-
regularitatis, ideo apponam ejus verba, sic itaque al-
leget. * Inferitur eum qui non impedit homicidium,
quod ex justitia tenetur impedire, non incurere irre-
gularitatem, etiam si ex dolo non impediat. Ratio est,
quia licet ista causa sit moralis, seu voluntaria homi-
cidij, quod non impedit, & consequenter influat mor-
taliter, & voluntariè in illud; nihilominus non est
causa positiva influens positivè, vel opere aliquo, vel
auxilio, vel consilio; & in jure hæc irregularitas non
fertur, nisi contra verè, & positivè homicidas, saltem
consilio, aut animatione, non verò contra non impe-
dientes; & ob eam rationem, qui sciens non contra-
dit volentibus alium occidere in vindictam injuriæ,
ei illatæ, non incurrit irregularitatem; neque Sacer-
dos qui sciens mulierem prægnantem à se redditam,
abortum procurare, illam impedire non studet; quia
in his casibus permittentes homicidium, sed non im-
pedientes non influunt positivè, & à fortiori non est
irregularis, qui alteri suadet furtum, cui scit impe-
dere supplicium mortis, quia non peccaret contra
justitiam circa mortem inferendam latroni, sed con-
tra fortitudinem, quia consulit illi quando, & quo-
modo non oportet, ut se exponat periculo vitæ; Ita
Vasquez *1. 2. disp. 100. art. 8. dub. 5.* & reddit ratio-
nem, quia hoc modo non est causa homicidij positi-
vè influens, sed tantum peccat contra fortitudinem,
suadendo illi, ut se offerat periculo vitæ sine causa;
nec is dicitur homicida per se, & propriè in jure ad
effectum irregularitatis. Idem est de consulente alteri
in bello fugam, cui est annexa pœna mortis, quam-
vis sciret fugientem exponere se periculo capturæ, &
etiam de consulente alteri, ut fugiat à carcere, à quo
sub pœna mortis fugere non potest, vel ut effingat
carcerem, qui effractioni esset imposita pœna mortis,
& juxta hæc possunt resolvi plures casus. Hucusque
Caspensis, sed recognosce meipsum in *tract. de irregu-*
gul. opposito in 4. p.

RESOL. CXI.

Ex Gallia per litteras interrogatus fui de hoc casu. An
Titius

Titius contraxerit irregularitatem, dum consuluit Per-
ro, ut ad duellum vocaret Paulum, si Paulus postea
interfecit, in duello Perro?

Et quod, si Pater, filius, consanguineus, aut etiam in-
timus amicus, qui alterum committantur, an incur-
rant irregularitatem, ex occasione adversarii?

Et quid, si Pater, filius, consanguineus, aut etiam in-
timus amicus, qui alterum committantur, an incur-
rant irregularitatem, ex occasione adversarii?

Et docetur adulterum, aut fornicatorem, qui dum im-
moderata copula cum muliere pregnantis coit, illicque abor-
tum factus animati causat, irregularem fieri, non vero
maritum si id faciat.

Et an qui feminam ad se venire iubet per testem, aliave
loca periculosa, unde imprudens mortem sibi consci-
vit, aut si pregnantis erat, foetum excussit, sit ir-
regularis? Ex parte 11. tractatu 6. & Misc. 6. Re-
sol. 43.

Sup. hoc in §. 1. Negativè satis probabiliter respondi, & ad
Ref. seq. & ne
prætermittas legere
doctr. Ref.
ejus anno-
tationum,

Gallum interrogantem, Gallum alium res-
pondentem adduxi, nempe Patrem Gibalinum de ir-
regularitat. cap. 4. q. 2. consil. 7. num. 18. & ratio est, quia
iste mandans, & consulens est causa moralis cædis
mandatarij, & consultarij, quamvis enim suo man-
dato & consilio non intenderit, eam tamen indirectè
voluit, cum ejus periculo imprudenter exponere vo-
luit, hunc mandatarij, & consultarij, quare illud
homicidium non erit respectu consulentis procul
casuale, sed indirectè voluntarium. Quare ita do-
cent Suar. disp. 44. sect. 3. num. 18. qui contrariam, ne-
que speculative, neque practicè sequendam dicit.
Villalob. tract. 21. diff. 20. num. 10. Avil. 7. p. diff. 6.
sect. 2. dub. 5. con. 4. Sayr. lib. 7. cap. 3. n. 3. Vgolin. c. 16.
§. 8. Molin. tract. 3. diff. 32. n. 2. Covar. 2. part. §. 2. n. 1.
vers. quod si ex pravo. Qui omnes ferè Summistas, &
Canonistas in hanc rem laudant, ut videbis apud Sayr.
quod intelligendum tamen aliqui volunt si mandans,
& consulens prævidere debuit periculum illius occi-
sionis mandatarij. Quod etiam confirmatur ex eo
quod qui exponit se periculo mortis absque rationa-
bili causa verè homicida est sui ipsius si occidatur, qui
igitur consilium, aut mandat alicui, ut ejusmodi disci-
mini, se obiciat, consulit, aut mandat homici-
dium; quare si contingat, verè homicida fuerit, at-
que adeo irregularis.

2. Respondetur nihilominus nullam hoc loco con-
trahi irregularitatem à mandante, aut consulente. Ita
viri docti apud Suar. Henriquez lib. 1. c. 16. n. 1. Specu-
lator titulo de dispens. §. juxta n. 43. Turrian. l. 6. de
cenf. disp. 63. dub. 4. Hurtad. disp. 2. de irregul. diff. 6.
n. 22. Præposit. q. 5. de irregul. dub. 1. o. n. 78. Vasq. disp.
100. n. 41. 1. 2. Neque dicit improbabilem Bonacin.
disp. 7. q. 4. punct. 7. n. 17.

3. Ratio mihi perspicua videtur, quia nullibi im-
ponitur irregularitas ob mandatum, aut consilium ni-
si quando quis mandat, aut consulit alicui, ut seip-
sum, vel alius occidat, & est. Quis illius mandati aut
consilij ponitur: at verò qui mandat aut consulit Titio,
ut Caium occidat, non mandat, ut Titius se ipsum oc-
cidat, quamvis mandet ut occidendo Caium exponat
se periculo, ut occidatur à Caio; ergo etiam si re-
vera Titius, dum mandatum, aut consilium sibi da-
tum exequitur, occidatur, mandans non erit irregu-
laris. Major hujus argumenti patet expendenti jura
quibus irregularitas ad mandantes, & consulentes ex-
tenditur, nam cap. significasti 2. de homicid. loquitur
de eo cuius consilio, & mandato Parochiani proces-
serunt contra latronem, cap. autem sicut dignum §. Cle-
ricos cod. tit. agit de Clericis qui consilium dederant,
ut Cantuariensis Archiepiscopus caperetur, aut ejus
captioni armati interfuerant, Denique cap. fin. cod. tit.

in 6. Loquitur de mandante qui jufferat alium percu-
ti, circa occasionem tamen, & mutilationem, qui ta-
men reus homicidij atque mutilationis facta à man-
datario fines mandati excedente dicitur, atque adeo
irregularis, ed quod debuerit cogitare id evenire posse,
atque ita in culpa sit, quod non vitaret tale periculum,
ex quibus omnibus evidenter colligitur, nunquam
in jure homicidam quempiam dici, atque ea de causa
irregularem ratione mandati aut consilij, nisi qui man-
dat, aut consulit alicui occidere se ipsum, aut alium
quempiam iam verò qui alteri consulit, ut alium in-
vadat etiam cum periculo suæ vitæ, aut ut quid diffi-
cile, cum magno discrimine ne ab aliquo interitum
aggrediatur, non consulit ipsi ut se ipsum occidat, ne-
que causam proximam illius occisionis ponit quod
inde probatur, quia iste, qui aggressus alium, ab illo
occiditur, aut qui obicit caput suum gravi periculo,
ne ab alio occidatur, non occidit seipsum, licet si im-
prudenter hoc periculum adeat peccet contra fortitu-
dinem, aut propriam charitatem, non enim ponit cau-
sam proximam tendentem ex se ad homicidium, atque
independentem ab aliena voluntate, qui necessarium
esset, ut diceretur se ipsum occidere. Sicut igitur
qui offert se morti ab alio inferendæ non occidit seip-
sum, ita neque qui illi consulit occasionem sui ipsius,
quare ratione illius consilij, licet contingat hunc con-
sultarium ab illo occidi, minime incurrit ille Consi-
liarius irregularitatem ex homicidio, quia ut ait Vas-
quez, consilium traditum ei qui occiditur, & quod
non tendit in mortem nisi ratione periculi, quod in-
cautè aggreditur, non videtur in jure prohibitum sub
pœna irregularitatis, atque ita cliduntur adversario-
rum rationes.

4. Unde ex his immerito dixit Suarez de censur. supradict.
disputat. 44. sect. 3. num. 18. hanc sententiam neque in quibus
speculative, neque practicè sequendam esse, nam ego
puto, & speculative, & practicè probabilem esse, &
in ejus favorem, vide Vasquez, Turrianum, Hurtad.
Præpositum, & alios penes Gibalinum ad
supra.

5. Nota hic obiter, quòd qui assitunt homicidæ, si
faciliorem faciant occisionem sua præsentia etiam si
nihil aliud conferant, sunt irregulares, quia, ut dixi
cooperantur homicidio: si tamen ex illa associatione
non fuerit auctus animus occisori, neque quidpiam
aliud ipsi eam in rem præstitum, nam & vitibus, &
animo longè superabat adversarium, non sequeretur
irregularitas, quia nulla fuit inibi cooperatio, ita
Avil. 7. part. disp. 6. sect. 4. dub. concl. 1. Adde etiam
n. 1. & Navar. conf. 32. de homicid. qui negat esse ir-
gularem eum, qui bono animo nudum eodem feret,
interea dum frater rixabatur, quamquam Præposit.
si ipsum iste minime vulneravit, quamquam Præposit.
in 3. par. q. 5. de jure, dub. 8. num. 65. id ita intelligen-
dum esse moneat, ut homicida ex illa associatione
fratris, aut amici non fiat animosior ad occidendum,
verum ferè impossibile est moraliter, ne cretior ani-
mus illi, qui videt se stipatum amicis, & ne audacior
fiat ad facinus aggrediendum, atque ita semper se-
queretur irregularitas ex cuiuscumque associatione.

6. Nota secundò, quod Maiolus de irregularitat. Quæstio
lib. 5. c. 48. §. 3. num. 14. adulterum, aut fornicatorem, plecti
qui dum immoderata copula cum muliere prægnante
coit, illi abortum foetus animati causat, damnat ir-
regularitatis, non verò maritum, si idem faciat, eò re
quod unus illicita copula, alter licita utatur; quæ
sententia
dicitur

distinção nulla apud nos est, ubi eadem paria reputantur. Itaque si ex modo copulæ, & foemine debilitate, aliisque circumstantiis potuit, & debuit suspicari periculum abortus, illique ut suæ indulgeret intemperantiæ se exposuit, consequuto deinde homicidio, reus illius est contra quintum Decalogi præceptum, & fit irregularis, siue maritus, siue adulter fuerit.

7. Nota tertio, qui foeminam ad se venire iubet per recta, aliavè loca periculosa, unde imprudens sibi mortem conscivit, aut si prægnans erat, foetum excoisit, non fit irregularis, quia iste siue Clericus, siue laicus (malè enim DD. aliqui solita ista distinctione utuntur hoc loco) non consuluit huic mulieri, ut se ipsam occidat, ut abortiat, neque ut causam necessariam connexam cum abortu, aut suo interitu suscipiat, quamvis aliquod periculum sit quod tamen vitare poterit, si ipsa caute, & prudenter se gerat: quare sibi imputet si sua culpa aut peccat, aut abortiat, non tamen amarius, à quo invitata fuerat, dicitur propriè, & verè illius, aut foetus ipsius homicidia ad effectum irregularitatis, cum revera illud homicidium non consulerit, si tamen ipse secum traheret foeminam aut funem tenderet, aut explanandum iter suscepisset, aut removenda offendicula, quæ occurrerent, aut facilem transitum dixisset, unde illa credula incautus se gessisset, aut non adfuisse amarius ad horam conditam, ut opem ferret, illaque vel se delusam suspicata, vel metu exterrita concedisset, existimarem hunc esse irregularem, non ratione consilij veniendi per ejusmodi iter periculosum, sed quia ejus casui, cædi, aut abortioni re ipsa fuisset cooperatus.

RESOL. CXII.

An quis incurrat irregularitatem, quando alteri consilium dedit, ut verbi gratia intraret duellum vel occideret inimicum, & is, cui dedit consilium, occisus est?

Item dicendum est de mutilatione. Ex part. 4. tract. 2. Ref. 12.

§. 1. Casus potest esse frequens, & affirmativam sententiam docet Suarez de censur. disp. 44. sect. 3. num. 78. à qua nec speculative, nec practice putat esse recedendum. Idè tenent Navarrus & Coninch penes Hurtadum ubi infra, quibus adde Petrum Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregul. disp. 1. dub. 2. q. 2. n. 3. Avilam de censur. part. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 3. conclus. 4. Sayrum lib. 7. c. 3. n. 3. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 2. 1. diff. 20. n. 10. ubi sic ait: [El que aconsejó, o mandó à uno que matasse à otro y sucedió al reves que otro le mató a el queda irregular, la razón es porque así como el que aconseja à otro que se mate siguiendo el efecto queda irregular, así también el que injustamente pone à peligro de muerte, porque en cosas morales lo mismo es hazer y ponerse à peligro de hazer; luego lo mismo se ha de dezir de aconsejar y mandar.] Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam ut probabilem novissimè tueretur Turrius de cens. lib. 9. disp. 63. dub. 4. ubi adducendo plures rationes pro hac firmanda sententia, eandem sic ait: Novi viros doctissimos hujus ætatis qui hanc sententiam ut veram sequuti sunt, alij qui ut acutam & probabilem laudarunt, & mihi videtur satis probabilis. Ita ille, & post illum hanc opinionem docet etiam doctus Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 6. n. 2. ubi sic ait: Adde contra Navarrum & Coninch, qui in mandantem, aut consulentem aliquem ut occideret alium (& idem est de mutilatione) non esse irregularem adhuc ex homicidio casuali, etiamsi mandatarius,

aut consultarius, seu consilium accipiens occidatur ab altero, quem invadit quia in jure non est lata irregularitas nisi ob mandatum, aut consilium, quod quis mandat aut consilium aliquem ut vel seipsum, vel alterum occidat sequuto effectu. In præsentem autem casum mandatarius, aut consulens non mandat, nec consilium in vadentem occisionem ipsius, sed aliter: sicut nec mandatarius, aut consultarius seipsum occidit (quamvis constituitur in occasione & periculo ut occidatur ab altero, & ob id peccat contra fortitudinem, quando id timet prudenter, quia verè non apponit causam ex se ordinatam ad homicidium, & independentem à voluntate aliena, quod erat necessarium ut diceretur seipsum occidere. Hæc omnia Hurtado. Sed sciat etiam Lector hanc sententiam ante Turrianum & Hurtadum docuisse sapientissimum Vasquez in 1. 2. tom. 1. disp. 100. q. 73. art. 9. dub. 3. n. 45. ita asserentem: Qui alteri suaderet furtum ex quo scit illum puniendum pena mortis, non incurreret irregularitatem, quia non fuit causa homicidij irregularitas verò non est in jure inflicta propter consilium, quo quis alterum movet, ut se morti offerat, sed propter consilium, quo quis movet aliquem ad occidendum alium, aut etiam seipsum, quia est consilium directè tendens ad occisionem ipsam, tamen si in opinione positum sit, utrum seipsum occidere sit contra fortitudinem, aut contra justitiam: consilium autem traditum ei, qui occiditur, quod non tendit ad mortem nisi ratione periculi, quod incaute aggreditur, non videtur in jure prohibitum, nec is dicitur homicida præse & propriè in jure ad effectum irregularitatis, sed ille solum qui consilium præbet occidendi aut seipsum, aut alterum. Ita ille, qui apud me instat multorum est. Vide etiam Henricq. lib. 14. c. 16. n. 1. qui eandem sententiam docet, quam etiam novissimè probat Præposit. in p. 3. q. 5. de irregul. dub. 10. n. 78. Vnde hæc opinio satis probabilis remanet adversus Suarez. Sed tu ne discedas à prima opinione tanquam probabiliori & tutiori, quia iste ut est vera causa moralis, incurrit irregularitatem hujus speciei: si verò non intendebat ejus mortem, incurreret irregularitatem homicidij casualis.

RESOL. CXIII.

Quidam mandavit Petro, ut occideret Caium, non cogitando aliquid de morte Petri, & verisimiliter credere poterat non esse sequuturam, quia Caius longe debilior erat Petro.

Accidit vero, his non obstantibus, quod Caius occidit Petrum. Interrogatus fuit, an mandans incurreret irregularitatem, ita ut non possit amplius ministrare, quia jam erat sacris Ordinibus initiatus? Et an in dicto casu Episcopus possit dispensare, virtute Concilij Tridentini sess. 24. c. 6. Ex par. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 17.

§. 1. Respondi, communiter DD. contra mandantem respondere, asserunt enim, in irregularitatem incurrisse, teste Bonac. ubi infra. Ita Sayrus de cens. lib. 7. cap. 2. num. 12. Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 11. sect. 1. n. 126. Navar. Cov. Artila, Tabiena, Sylvestre, Maiolus, Vival, Summa Confess. Ygolin. & alij. Probatur, ait Tabiena, ver. irregularitas 2. §. 12. quia fuit in culpa, & hoc evenire potest, debuit cogitare.

2. At mihi contraria opinio Henriquez lib. 4. capite 16. num. 1. lit. K. probabilis videtur, sicut etiam probabilis, visa est Bonaciaz de censur. disp. 7. quest. 4. punct. 7. num. 17. Imò, & Avila de censur. part. 7. disp. 6. concl. 4. stat pro nostra sententia; nam contra Sylvium.

med. & in tom. 3. tr. 5. ref. 91. §. Sed ego, ad med. a ref. 20. it. regularitatem incurrit.

Sup hoc legè doctrin. ref. præterita, & si placet etiam ref. ejus primæ not. & signanter in fin. ref. seq. & in to. 3. tr. 5. ref. 91. §. Sed ego, ad med. a ref. an irregularitatem.

& Panormitanum admittit quandam limitationem Innocentii, & Hostiensis: scilicet quod opinio contraria, quam ipse Avila tenet, etiam adversus Henriquez, solum procedat, quando erat verisimile, quod Petrus occidi poterat à Caio invadendo, ut qui erat longè debiliior Caio, vel quid simile; quæ quidem circumstantia non adest in casu, de quo loquimur, imò eorum contrarium, nam Caius invadendus, erat debiliior Petro.

3. Ex his omnibus putavi dictum consulentem non incurrere irregularitatem, sed quia scrupulis agebatur, ad maiorem conscientiae suae tranquillitatem consului, ut dispensationem ab Episcopo obtineret, virtute Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 6.* qui dat illi auctoritatem; ut possit dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto proveniente. Sed ista irregularitas de qua loquimur, provenit ex homicidio casuali, ut notat Filiuc. in *99. moral. tom. 1. tract. 20. cap. 2. num. 36.* & Suarez de *confess. d. spirit. 44. sect. 3. n. 16.* quia nemo directè intendit homicidium ejus, cui mandat, ut alium occidat. Indirectè igitur tantum imputabitur, & ideo casualis occisio erit, & irregularitas ex homicidio casuali, ergo poterit Episcopus circa illam dispensare.

RESOL. CXIV.

An mandans homicidium ad evitandam irregularitatem non solum teneatur revocare mandatum, sed monere occidendum, ut caveat; & quid de consulente?

Et quid, si bona fide consulens putabat sufficere tantum revocationem solam, an erit irregularis, si homicidium sequatur?

Et notatur, quod si mandatarius occidatur, mandantem manere irregularem. Ex part. 4. tractat. 2. Resol. 14.

Quamvis §. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomae tract. 5. de irregul. *disp. 1. dub. 2. quest. 2. numero 2.* Turrianus de *confess. lib. 7. disp. 63. dub. 3.* & Hurtado *disp. 2. de irregul. disp. 6. num. 24.* Ratio est, quia ipse suo mandato in eo periculo constituit occidendum; ergo si non potest efficaciter revocare mandatum, tenetur monere illum ut caveat, & ita hi Doctores asserunt de consulente.

2. Sed mihi contraria sententia probabilior videtur, quam tuerentur DD. quos citat, & sequitur Stephanus de Avila part. 7. *disp. 6. sect. 2. dub. 4. concl. 3.* ubi sic ait; Qui consulit homicidium, ut liberetur ab irregularitate debet officius revocare consilium, quam mandatum, quia in mandato agitur res mandantis, in consilio verò agitur res ipsius consulti; unde consulens debet conari precibus importunis, ne consilium mandetur executioni, quod si non firmiter credat preces profuturas, debet indicare occidendo in particulari, vel in generali ad arbitrium viri prudentis ut caveat: at verò mandans non tenetur monere. Ita Avila & ante illum Henriquez *lib. 14. cap. 16. n. 2.* ubi sic asserit: Curat mandans persuadere mandatario, ut omnino desistat, sed quia ille non agit nisi in gratiam mandantis, satis est huic intimasse revocationem mandati, nec tenetur monere eum, qui petiatur ut caveat, ut tenetur qui dedit consilium. Hæc Henriquez. Est igitur magna differentia inter mandantem & consulentem in tali casu, & ideo optimè Villalobos in *summa tom. 1. tr. 21. diff. 20 n. 7.* advertit, [que no basta para evitar la irregularidad revocar el Consejo antes de la muerte; que si de hecho se sigue la muerte en virtud del Consejo toda via quedaria irregular el que lo dio, que en esto ay grande

differentia del mandato al Consejo; porque en el mandato aquel a quien se manda siempre esta pendiente de la voluntad del que se lo mandó en virtud de la qual obra: lo qual no acontece en el Consejo, por en enseñar al entendiemento, y hecho esto no pende de la voluntad del que le aconsejó y así para evitar la irregularidad es menester disuadirle.

3. Non desinam tamen in gratiam studiosorum hic adnotare Præpositum in 3. part. 9. §. de irregul. *dub. 8. in fine num. 62. & 64.* Petrum Navarra *lib. 3. de rescript. cap. 4. dub. 1. num. 26.* nullam agnoscere differentiam inter mandantem, & consulentem, & docere in nostro casu per se sufficere, revocare mandatum, & consilium, sic enim propriè Navarra asserit. Tertiò notandum quod antequam mandans qui iustus est & consilium accipit opus exequatur, jubens, & consulens revocet mandatum & consilium, si sequatur damnum, non tenetur imperans, vel consulens restituere; quia tunc actio iniusta non procedit ex eo consilio, sed imperio, sed alterius malitiæ imputatur sicut totali causæ. Vnde in iure immunis est ab irregularitate qui cum mandasset, vel consuleret Clericum occidi, ante factum revocavit, & dissuadere conatus est. Ita ille, cujus sententiam probabilem putat Lessius *lib. 2. cap. 13. dub. 3. numero 17. & 18.* ut notat Coninch de *Sacram. disputat. 14. dub. 1. numero 177.*

4. Notandum est tamen hic obiter quod si bona fide consulens putavit sufficere tantum revocationem solam, non erit irregularis, etiam si sequatur homicidium. Ita Sayrus *lib. 7. cap. 3. n. 6.* Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomae tract. 5. de irregul. *disp. 1. dub. 2. q. 2. num. 4.* qui etiam *quest. 1. num. 4.* rectè notat, quod si mandatarius occidatur, mandantem manere irregularem, non tamen quidem irregularitate homicidii voluntarii, sed casualis, scilicet, si voluntarii indirectè, quia mandans non intendit mortem mandatarii, neque ad eam directè operatur, sed solum indirectè in quantum dando operam rei illicitæ cogitare debuerat talem rem contingere posse, ut infra dicemus.

RESOL. CXV.

An qui homicidium suo nomine factum postea tamen habuit incurrat irregularitatem? Ex part. 4. tractat. 2. Resol. 13.

§. 1. **I**ncurrere mordicus sustinet Molina de *justitia tom. 4. tract. 3. disp. 33. membr. 4.* Sylvester de *homicidio 1. quest. 7.* Majolus de *irregul. lib. 5. cap. 48.* & multi Iurisperiti, quia, secundum regulam juris, rati habitio mandato comparatur. Sed ex mandato homicidii incurritur irregularitas; ergo, &c. & hanc sententiam tanquam communem docet etiam Fernandez in *medulla part. 2. cap. 10. §. 14. n. 11.* ubi citat Speculatorem, Archidiaconum, Boich, Sylvest. & Rosel.

2. Sed prorsus contrariam sententiam tenendum esse puto, quam tenuit Vasquez in *tract. manuscripto de irregular. ut notat & sequitur Præpositus in 3. part. 9. §. de irregul. dub. 8. num. 66.* Turrianus de *confess. lib. 7. disp. 63. dub. 3.* Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 7. n. 5.* Petrus Cornejo in 3. part. tract. 5. de irregul. *disp. 1. dub. 2. quest. 3. num. 3.* Coninch de *Sacrament. disp. 18. dub. 8. num. 72.* Suarez de *confess. disp. 44. sect. 3. n. 24.* Avila part. 2. *disp. 6. sect. 2. dub. 6.* Henriquez *lib. 14. cap. 16. num. 2.* Villalobos *tom. 1. tr. 21. diff. 20 n. 12.* Megala in 3. part. *lib. 7. cap. 2. quest. 9. num. 85.* Layman *scilicet 5. tract. 3. part. 3. cap. 4. num. 6.* ponit illud jam factum: sed ista irregularitas infligitur contra eos, qui sunt

De Irregularitate. Resol. CXVI. &c. 265

font causa homicidii; ergo, &c. Adde quod rati-
bitio mandato æquiparatur quoad culpam, non au-
tem quoad pœnam, si Superior aliter non disponit,
sicut disposuit respectu percussoris Clericorum in
cap. cum quis, de senent. excomm.

RESOL. CXVI.

An si intimus amicus bono animo associavit aliquem, ne
in rixa periclitetur, incurrat irregularitatem, si ami-
cus inimicum occidat?
Idem est dicendum de patre, filio, &c. Ex p. 4. tract. 2.
Resol. 17.

Negativè responderi Avila part. 7. disp. 6. sect. 3.
dub. 3. concl. 1. & Henriquez lib. 14. cap. 16.
num. 1. in fine, & à fortiori idem dicendum est de pa-
tre, vel filio, &c. Vnde Navarr. consil. 3. 2. de homicid.
docuit non esse irregularem cum, qui bono animo
tenebat ensen evaginatam in manu sine alia læsione,
quamvis alius percussus à fratre in rixa postea mortu-
us sit; & ratio est, quia dabit operam rei licitæ.
Sed hanc opinionem limitat novissimè Præpositus
in 3. part. 9. 5. de irregul. dub. 8. num. 65. si exterius ita
amicum rixantem associando non videatur illum
animare ad occidendum.

RESOL. CXVII.

In quadam Civitate hujus Regni plures non ex consilio,
sed ex rixa, subito contingente percusserunt aliquem,
sed unus tantum percussit vulnere lethali, ex quo mor-
tuus est, & cognitus fuit iste percussor, quæserunt pos-
tea à multis Theologis, an omnes incurrerint irregu-
laritatem, vel solus ille, qui mortale vulnus inflixit?
Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 18.

Multi ex Societ. Iesv, & ex Dominicana
familia affirmativè responderunt, ut ipse
consulens mihi affirmabat, quorum sententiam pro-
babilissimam esse asserui, nam illam docet Stephanus
de Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 3. dub. 3. &
Suarez in 3. p. tom. 5. de cens. disp. 45. sect. 3. n. 11. ubi
ait: [Etiam si vulnus inflictum, unum tantum sit,
illudque lethale: omnes impugnantes occisum sunt
irregulares, non solum quando incerta est persona
percussoris, quod est indubitatum; sed etiam si certa
sit, quia alii manent irregulares, propter incertitu-
dinem.] Sic ille.

2. Sed ego, dictos consulentes ab incurso irregu-
laritatis immunes feci, & multos Authores adduxi:
præcipue Gregor. Sayrum de censur. lib. 7. cap. 4. n. 13.
ubi ait: [Quando unus è pluribus in rixa subito con-
tingenti, nec præmissis consilio vulneratus est, & in
oculo reperitur unicum lethale vulnus, si constat
quis id intulerit, tenebitur de homicidio, cæteri de
percussione, l. Item Mela, §. sed & si servum, ff. ad leg.
Aquil. & l. si rixa, ff. de sicariis. Vnde ille solus irregu-
laris erit, cæteri verò, ut ab homicidio, ita etiam
ab irregularitate excusantur. DD. communiter in cap.
significasti 2. de homicidio.] Hæc Sayrus, cujus sen-
tentiam docent etiam Covar. in Clem. si furiosus p. 2.
§. 2. num. 3. vers. secundus casus de homicidio, & Bonac.
de cens. disp. 7. 9. 4. punct. 8. num. 29. & Villadiego
cap. 6. num. 47. apud Avilam, ubi supra. Qui quidem
Avila nostram sententiam probabilem vocat, Ex his
omnibus, ut dixi ad casum, de quo loquimur, nega-
tivè respondi.

Tom. V.

RESOL. CXVIII.

An si inter multos dubium sit, quis ex illis occiderit, om-
nes remaneant irregulares?

Et quid, si sciatur occisor?

Et notatur, quod si quis alios comitetur, & nihil omnino
per se faciat, nec causa sit, cur homicidium hic &
nunc fiat, id est cum his circumstantiis celerius, acrius,
animosius, audacius, &c. non est irregularis. Ex p. 9.
tr. 7. & Misc. 2. Ref. 20.

Casus est etiam practicabilis: & quoad pri-
mum, communiter affirmativè respondent.
Sed negativam sententiam probabilem esse putat Les-
sius in 3. p. D. Thomæ, cap. 3. de irregularib. dub. 1. n. 25.
ubi sic ait: [Quando non constat, à quo quis fuit
occisus, vel à quo vulnus lethale accepit, omnes, de
quibus dubitatur, sunt irregulares. Est communior
sententia. Vide Covarruviam 2. p. §. 2. n. 7. in Clemen-
tina. Si furiosus. Ratio est: quia in dubio homicidii
consensus est quisque irregularis, cap. Significasti 2.
de homicidio. Nota tamen, quodam recentiores non
improbabiliter dicere, hoc solum habere locum in
foro externo, idque maxime ante diligentem in-
quisitionem: in foro tamen conscientie, si post factam
diligentem inquisitionem adhuc manet omnino du-
bium, quis sit author, neminem censendum irregu-
larem: quia satis est crimen aliquod imputum ce-
linqui, quàm innocentes puniri.] Ita Lessius.

2. Quoad secundam difficultatem, si certo consti-
terit; quis vulnus lethale inflixerit, omnes alios vul-
nus lethale non inferentes affirmat Covarruvias, aliis
relatis; in Clem. Si furiosus 3. p. §. 2. n. 3. vers. Secun-
dus casus, non fore irregulares. Ducitur: quia infli-
gens vulnus lethale tenetur de homicidio, & non
alius, reliqui enim tenentur de percussione, ex textu
in leg. item Mela, §. Sed & si servum, ff. ad legem Aquil-
liam, & in leg. Si rixa ff. de sicariis. Ergo, cum liberi
sint ab homicidio, liberi erunt ab irregularitate.
Secundò probari potest ex cap. Significasti el. 2. de
homicidio, ubi Parochus excusatur ab homicidio, &
irregularitate, si non inflixerit vulnus lethale latro-
ni, qui aliis vulneribus acceptis subito interit. Et
hanc sententiam probabilem esse fatetur Castrus Pa-
laus tom. 6. disp. 6. punct. 15. §. 6. num. 4. licet ipse
merito affirmativæ sententiæ adhæreat: quia illos
negari non potest sua præsentia auxilium, & favo-
rem occisori tribuisse, & occisum impedisse ne se
defenderet: ac proinde omnes judicandi sunt secun-
dum Canones rei homicidii, & irregularitati sub-
jecti, ex textu in cap. Si quatuor homines 23. q. 8.
& ita etiam docet Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 3.
dub. 3. concl. 4. Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 8. n. 70.
& alii.

3. Notat enim Lessius, ubi supra, n. 13. probabile
esse, si quis alios comitetur, & nihil omnino per se lege doct.
faciat, nec causa sit, cur homicidium hic, & nunc
fiat; id est, cum his circumstantiis, celerius, acrius,
animosius, audacius, &c. non esse irregularem. Et ra-
tio est: quia non censetur contulisse quidquam, aut
ullum præbuisse influxum in illud facinus; unde
etiam non tenetur ad restitutionem. Ita ille.

RESOL. CXIX.

Quando non incurritur irregularitas, ex homicidio du-
bio? Ex p. 11. tr. 6. & Misc. 6. Ref. 24.

Z

§. 1. Casus

Sup. hoc lege §. 1. **C**ausus est frequentissimus, & nimis practi-
cabilis, & novissimè Pater Ioseph Gibali-
nus vir quidem doctus, & eruditus ex inelyta Socie-
tate Iesu lib. de irregularitat. cap. 4. quæst. 1. num. 17. po-
nit hanc regulam universalem. Quoties constat de
homicidio commisso, dubiumque tantum existit de
persona committente, censenda est irregularis, saltem
in foro externo, ex peculiari juris dispositione in hac
materia, quod si dubitatur de ipsomet homicidij
actu, an nempe fuerit aliquis occisus, in nullo foro
censendus erit aliquis irregularis, donec veritas com-
missi homicidij comperiatur. Probat primam partem
huius regulæ ex cap. Significasti 2. de homicidio, ibi,
enim constabat maleficum illum, qui Eucharistiam,
& altaris ornamenta asportaverat, occisum fuisse; sed
dubitabatur an interfisset ex vulnere, quod in ejus
caput Sacerdos forforio impegnerat an verò ex aliis vul-
neribus, quibus eum Parochiani conciderant; in hoc
igitur dubio, quod, ut vides, est non de occisione; sed
de persona occidente, iubet hunc Sacerdotem Inno-
cent. III. à Sacerdotali potius officio abstinere, quia
id tutius est, quam temerè celebrare pro eo quod in
altera nullum, in reliquo vero magnum periculum,
timeatur. in cap. quoque, ad audientiam, eod. tit. Clem.
III. eodem modo pronunciat habendum irregularem
Presbyterum, qui dum corrigeret domesticum suum,
illum suo cingulo percussit; dubium verò erat, an
ex eo vulnere, an alio quopiam morbo interfisset. In
his casibus vides dubium fuisse de homicida, non de
homicidio, & falsò respondent aliqui recentiores, ve-
rissimius fuisse eos Sacerdotes, de quibus dubitaba-
tur, revera commisisse homicidium; nam in cap. Ad
audientiam, nullum planè vestigium apparet illius
verisimilitudinis ut lentè contabit, in cap. quidem
significasti. Innocent. affert sub finem vehementia
indicia, ex quibus colligatur hunc Sacerdotem etiam
si vim illatam repulisset, & injuriam propulisset, id
tamen cum moderamine inculpatae tutelæ minimè fe-
cisse, tum ratione instrumenti quo percussit, cum enim
grave sit, in qua leviora vulnera sæpius lethalia sunt,
quæ omnia faciunt valde probabiliter hunc Sacerdo-
tem homicidij reum, ac proinde irregularem, neque
rem planè dubiam, & ancipitem relinquunt; prius
tamen dixerat Pontifex: Quod si discerni non possit,
ex cuius ictu percussus interit, in hoc dubio tan-
quam homicida debet haberi, tunc Sacerdos etsi for-
sitā homicida non sit, à Sacerdotali officio abstinere.
Quibus verbis nihil apertius dici potuit, neque contra
ad eò manifestas Pontificum responsiones sentire
licet.

2. Sed difficultas est, an in foro interiori iste du-
bium homicida sit irregularis? & quidem si jam fuerit
ipsi imperatum à Superiore, ut abstinat à sacris, cer-
tum omnino est ipsum abstinere debere, ut etiam
dixit Innocentius in cap. significasti, vox autem, debere,
importat præceptum & obligationem, ut latè ostendit
Sanchez lib. 4. de matrim. disp. 23. num. 2. Certum
quoque mihi est, si delictum fuerit publicum, atque
ad eò passim habeatur irregularis, ratione dubiæ illius
cædis teneri quoque ratione scandali tanquam irregu-
larem se gerere, donec constet de rei veritate, aut
fuerit cum eo dispensatum: sed quæstio est de crimine
occulto, & non notorio, an persistente dubio, utrum
revera vulnus lethale aliquis alteri inflixerit, & an
ex eo interierit, ubi post adhibitam diligentiam nihil
comperit, hic percussor possit deponere dubium, at-
que ministrare in Sacris, quandiu Prælati, aut Iu-
dex id ipsi non prohibebit, quod ita affirmandum
mihi videtur cum Henriquez libro 14. cap. 3. num. 3.
4. quia percussor neque jure naturali, neque ex

jure positivo tenetur se gerere ut irregularem in casu
proposito; non primum, illa enim generalis regula,
in dubiis tutior pars eligenda est, quæ una videtur hoc
loco imponere obligationem abstinendi à Sacris, &
pti, sed consilij ut cum Navarr. in cap. si quis eorum
de Penitent. disputat. 7. latè probavimus, lib. 3. prima
part. scientia Canonica, & valeret in omnibus aliis du-
biis facti, quod neque Sanchez, neque ceteri Ad-
versarij unquam fatebuntur. Ius quoque positivum
cum dispositio horum capitum, quæ explicamus, sit
peculiaris in hac materia, non obligabit nisi in casibus
expressis, & eodem modo quo exprimentur, atque
illa capita loquuntur de foro externo, licet non con-
tentioso; ergo extra illud forum non obligabunt. Se-
cundò in capite significasti 1. eodem titulo in dubio, an
quis Clericus occidisset mulierem, quam equus, cui
insidebat, non audiens habenas protiverat, jubet
Pontifex illi injungi penitentiam ad cautelam, &
deinde non impediri ne promoveatur ad superiores
ordines, & ne in susceptis ministeret: ergo pote-
rat ille in conscientia, seclusa illa prohibitione fi-
cta à suo Superiore, tum ordines susceptos exerce-
re, tum ad alios aspirare. Hucusque Pater Giba-
linus.

3. Secunda verò pars Regulæ superius adductæ,
videlicet, non contrahi irregularitatem, in ullo foro,
quando dubium est de ipsomet homicidio, non de ho-
micida, quia nempe non constat homicidæ fuisse com-
missum. Probat à Patre Gibalino numero 12. quia
certum est irregularitatem in dubio homicidij non in-
currì nisi ex peculiari juris dispositione, & in casibus
ab illo expressis; atque jus non loquitur, nisi quando
certum est homicidium, & hominem revera interfisse,
sed dubitatur, an vulnus lethale fuerit, & an alio
quopiam vulnere ab alio illato, aut Medici incuria,
aut denique alia quopiam de causa interierit, quod
patet ex cap. ad audientiam, cap. significasti, utroque,
& si quæ alia afferuntur, qui casus longe diversus est
ab illo, de quo loquitur hæc pars nostræ regulæ; agi-
tur enim de dubio ipsius cædis, quæ incerta est. Igi-
tur in hac materia debemus stare, ait Gibalinus prin-
cipiis universalibus, & duabus illis regulis generali-
bus, nempe nunquam contrahi irregularitatem, nisi
in casibus jure expressis: Secundo, neminem in dubio
facti censendum esse irregularem in ullo foro, præter-
quam ex singulari juris dispositione in dubio homici-
dij, in casibus expressis ab illo, atque ita necessariò di-
cendum est in dubio ipsius homicidij, & cædis, & non
homicidæ, nullam incurri irregularitatem, vti definit-
bat nostra regula.

4. Itaque ex his omnibus breviter dicendum est se-
cundum mentem Gibalini, quod dubium in materia
homicidij, potest dupliciter contingere; nam vel versa-
tur circa ipsum homicidium, vel supposito jam homi-
cidio, versatur circa personam quæ illud commisit, vel
circa modum quo fuit commissum. In primo modo du-
bium de homicidio inducit irregularitatem; in secundo
autem minimè. * Ex his sequitur, quod qui abortum
procuravit, non est censendus irregularis, quado dubita-
tur an foetus sit animatus, quia id sequitur ex regula
superius posita; dubium enim istud est de ipsomet ho-
micidio, fuerit ne commissum, an non, neque dubitatur
de homicida tantum, & authore certi homicidij, atque
jus statuens irregularitatem in dubio homicidij, loquitur
tantum eo casu, in quo certum est fuisse commissum
homicidium, & dubitatur an Titius, qui percussit, etià oc-
ciderit; hic autè cum dubitatur, an foetus excussus vive-
ret, dubitatur an fuerit commissum homicidium, & non de
ejus authore, qui certus est, si illa abortitia occisio ho-
minis

Sup. hoc cur-
sim in fin. §.
not. præteri-
ta.

Sup. Invo-
ce, debere, la-
tè in tom. 6.
et. 1. Rel. 58.
propè fin. §.
1. & in to. 9.
tr. 7. Rel. 110.
paulò post
init. & in
multis aliis
ejus primæ
not.

Sup. hoc
cur. sim
in fin. §.
not. præteri-
ta.

minis foret, cum igitur de eo casu jus non agat, in illo non contrahetur irregularitas. Et ita tenet Gibalinus loco cit. num. 26. cuius sententiam, quoad omnia superius dicta invenio confirmatam à Doctissimo Patre Francisco Sardi de *Conscientia*, disp. 6. cap. 7. §. 4. num. 2. & 3. ubi sic ait: Dispositio illius juris in *ca. ad audientiam*, & in illis capitulis *supra citatis*, secundum quam statuitur in dubio homicidij, seu concurfus ad illud, dubitantem reputandum esse irregularem, intelligi debet, quando constat de corpore delicti, licet dubietur an dubitans habuerit influxum in illud delictum, necne; tunc enim dicitur constare corpus huius delicti, cum sumus certi de morte hominis: at in casu nostro non constat, de ipso corpore delicti, cum dubius sit an factus fuerit animatus, necne? Seu, an fuerit homo: & cum dispositio illa sit pœnalis, restringenda erit: proinde, nisi constet de homicidio, iudicandum est delictum illud non esse comprehensum sub tali dispositione. Neque contra opinionem hanc urgent textus Canonici citati, qui cum sint pœnales, & strictè explicandi, exponi possunt, loqui solum, quando constat de homicidio sequuto, & si attentè legantur, videbitur decisio supponere homicidium jam peractum. Ita Bardi, qui, ut vides, omnia quæ Gibalinus latè supra firmavit, ipse breviter approbat, ex quibus infinitæ irregularitates non incurrerentur. Vide etiam Escobar Iuristam de utroque foro, art. 1. §. 5. num. 89. Escobar Theologum in *Theol. mor. tract. 4. Exam. 6. cap. 5. numero 72* Pellizarium in *man. Regul. tom. 2. tract. 7. cap. 5. num. 5.*

5. Observa etiam, quod doctrina superius adducta potest applicari in Iudice, qui dubius est, an aliquem ad mortem damnaverit. Item in milite, qui dubitat utrum in bello iusto aliquem occiderit; nam in supra dictis casibus, dubium versatur circa ipsum homicidium: ergo non includit irregularitatem. Ita Bardi ubi supra §. 9. & Gibalinus n. 25. qui etiam addit, quod cum in iure non sit sermo de occisione iusta, sed de homicidio, uti apparet ex *cap. ad audientiam*, & *cap. significasti*, homicidium autem dicit eo loco, & quando absolute ponitur in iure, eadem illatam contra quintum Decalogi præceptum, qui dubius erit, an alium occiderit, quem iuste vulneravit, occidereque potuit, non erit irregularis. Neque dicas Clericum in bello iusto pugnantem, & dubium de occisione pronunciari irregularem, *cap. penult. de homicidio*. Respondetur enim non esse irregularem propter dubium cædis iustæ, aut in bello iusto, sed quod propria pugnasset manu, ut advertit Gloss. ibi *ver. remordet*, & Covarruvias in *Clement. si furiosus* 2. par. §. 3. num. 2. & nos inferius dicemus. Vide etiam Franciscum Lugo de *Conscientia*, cap. 2. §. 28. n. 157. & Pellizarium *tom. 2. tract. 7. cap. 5. sect. 1. num. 24.* Vnde ex dictis ad illud Axioma in tam decantatum, quod dubius de homicidio censendus sit irregularis: potest quis respondere. Primò, quod dubius de homicidio censendus sit irregularis in foro externo & concedo, in foro interno, & neque in *cap. 101. go.* Ita præter alios à me alibi citatos Gibalinus ubi supra num. 19. Respondetur secundo, quod dubius de homicidio censendus sit irregularis, quando dubium versatur circa personam occidentis, & circa modum occisionis: secus autem quando dubium versatur circa ipsum homicidium, an fuerit perpetratum, necne, ex his quæ supra firmata sunt. Respondetur Tertio, quod dubius de homicidio censendus sit irregularis, quando dubium versatur circa eandem illicitam; secus autem quando versatur circa homicidium iniustum; unde ex his omnibus Responsores casuum Conscientiæ multas irregularitates evanescere facient.

6. Verùm his non obstantibus, licet superius dictum. V.

et, nimium plausibilia, & grata fore Lectōribus non dubito, tamen quia aliqua ex ipsis non approbat Praxis Dataria, & Sacrae Pœnitentiariæ; ideo secundum mentem supradictorum Doctōrum à me dicta esse volo, & in facti contingentia viri docti cogitent & iudicent memores illius dicti, quod stylus Curia facit jus, & quod non oportet sapere plus quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem; quod utinam fecisset noster Pater Vidal in *arca Theologia moral. tit. de Duello, inspect. 3. n. 22. cum seqq. & inspect. 4. n. 15. & seqq.*

RESOL. CXX.

Utrum, qui tradidit arma Titio, quibus Caium occidit, sit irregularis? Ex parte 4. tractatu 2. Ref. 11.

§. 1. **A**firmativè respondet Bonacina de *censuris* disp. 7. quasi 4. punct. 8. num. 35. ubi citat Suarez, Filiucium, Molinam, Vgolinum & Felinum, si suspicionem aliquam habuit, illa peti ad homicidium patrandum, tunc enim occisio inde sequens censetur sufficienter voluntaria, ita ut imputetur ad culpam, & ad pœnam irregularitatis ex homicidio casuali; si verò nescivit, nec suspicatus est peti ad malum, excusatur ab irregularitate.

2. Non gravabor tamen hic adnotare sententiam Galparis Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 8. num. 32. ubi sic asserit: Id tamen quod docet Sayrus, & Avila, nempe eum esse irregularem qui præbet arma, sciens, aut tinens esse ad iniustè occidendam, quamvis verum existimemus, quando ea præbet ex intentione homicidij, quia tunc verè dicitur occidere juvando ad illud, imò id pertinet ad homicidium ex proposito, quia assumit medium utile ad occisionem ex intentione occisionis. Id tamen difficile existimamus, quando ea præbet absque intentione homicidij, quia tunc non dicitur occidere, nec ad id juvare, quia tunc tantum tribuit arma; quibus occidens possit bene & malè uti absque intentione mali usus, quod non pertinet ad homicidium absque dicta intentione, quia ita est utile ad homicidium, ut etiam sit utile ad alia bona, & ad summum id tantum est peccatum scandalii passivi, & contra iustitiam secundariò, & non obligans ad restitutionem damni, ita Hurtado; sed ne discedas à prima opinione.

RESOL. CXXI.

Qua negligentia requiratur, ut per homicidium casuale ex ea consequens, efficiatur quis irregularis?

Et docetur Clericos esse irregulares ex oppressione filiorum, si ipsi procurantibus, aut studiose negligentibus fuerint oppressi. Ex parte 2. tractatu 2. Ref. 21.

§. 1. **R**espondeo contra Megalam in 3. par. lib. 7. cap. 2. quasi 5. num. 110. quod requiritur negligentia, quæ omnibus considerata perveniat ad peccatum mortale, nam irregularitas homicidij casualis est pœna peccati commissi in non adhibendo diligentiam requisitam; cum autem hæc pœna sit valde gravis, non videtur esse intentio Ecclesiæ eam infligere propter levem culpam, & ideo in *cap. quæsumus*, de pœnit. declarantur Clerici esse irregulares ex oppressione filiorum, si ipsi procurantibus, aut studiose negligentibus fuerint oppressi; & ita docet Sylvius alterius §. in

Sup. hoc sup. in Ref. 1. 2. 3. & 6. cut. sim in duabus v. l. ejus lin.

Ad elucidandam hæc quest. lege doct. Ref. seq. & alterius §. in

in 2. *D. Thom. q. 64. art. 3. concl. 3.* qui citat Sorum, Bañez, & Suarez, quibus ego addo Filliucium *tom. 1. tract. 20. cap. 3. n. 59. & 61. Conitich. disp. 18. dub. 9. n. 88.* & alij communiter.

RESOL. CXXII.

An incurratur irregularitas ex homicidio casuali, quando factum fuit dando operam rei illicitæ, etiam si adhibita fuerit debita diligentia. Ex part. 4. tract. 2. Ref. 20.

Quoad hoc §. 1. **A**ffirmativè respondet Caietan. in 2. 2. q. 64. ne de leas legere doct. Ref. præterea à medio, à verbi declaratur & sup. ex Ref. 111. vide §. Nota secundo. & alios §§ ejus.

Affirmativè respondet Caietan. in 2. 2. q. 64. art. 9. Sylvest. *ver. homicidium 2. num. 2.* & alij, & hanc sententiam multi tenent quando homicidium sequitur dando operam rei illicitæ periculosæ, & tendenti ad illud. Ita Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomæ tract. 5. de irregular. disp. 3. dub. 2. concl. 2. Avila part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 1. opin. 3. ubi citat Covarr. Sorum, Cordubum, Castrum, Medinam, Aragon. & Navarrum, quibus ego addo Fernandez in *medulla parte 2. capite 10. §. 1. 4. numero 1.* Majolum de irregularit. lib. 5. cap. 48. §. 3. Paludanum, Gabrielem, Conradum, Navarrum, Felicianum penes Tannerum *ubi infra.* Villalobos in *summa tom. 1. tract. 2. 1. dub. 23. n. 3.* Valentiam *tom. 3. disp. 2. quest. 3. punct. 3.* Sanchez de *matrim. tom. 2. lib. 9. disp. 3. 2. n. 25.* & alios penes ipsos. Ratio est, quia tale homicidium est voluntarium in causa.

2. Sed ego negativè sententiæ tanquam probabiliiori adhæreo, quam docet Coninch. de *Sacram. disp. 18. dub. 9. n. 80.* Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 8. n. 28.* Præposit. in 3. part. q. 5. de *irregul. dub. 10. n. 63.* Filliucius *tom. 1. tract. 20. cap. 3. n. 64.* Tannerus in 3. part. disp. 6. q. 10. punct. 1. n. 216. Henriquez lib. 13. cap. 1. n. 1. & cap. 15. Emanuel Sà *ver. irregularitas ex deformatione licita, num. 4.* & alij. Dico igitur occidentem in casu nostro nunquam fieri irregularem, nisi ipsa actio hinc & nunc ita sit periculosa, ut peccet contra jus naturæ præcisè ratione periculi occidendi, cui hinc & nunc ita operando se exponit. Et ratio horum est, quia irregularitas, de qua agitur, non incurritur nisi intercedat culpa homicidij, cum sit irregularitas ex homicidio casuali; sed in nostro casu non intercedit culpa homicidij, cum ratione diligentæ præstitæ homicidium non censeatur plene voluntarium, ergo, &c.

3. Adde quod, ut sæpius dictum est, irregularitas non incurritur nisi in casibus à jure expressis; sed in nullo jure expressum est homicidam esse irregularem ob homicidium omnino casuale, licet factum dando operam rei illicitæ etiam ex se tendenti ad homicidium: ergo, &c. Vide Hurtadum & Coninch, qui respondent ad *cap. dilectus*, & *cap. Ioannes de homic.* quæ facere videntur contra nostram sententiam, sed revera non faciunt.

RESOL. CXXIII.

An adulter irregularis fiat, si maritus, cognito adulterio, uxorem interficiat? Ex parte 4. tractatu 2. Refol. 1.

§. 1. **P**rima opinio affirmat, ita Navarrus *cap. 27. n. 238.* Gutierrez in *quest. canon. lib. 2. cap. 6. num. 42.* Sayrus de *cenfur. lib. 6. cap. 17. num. 14. in fine.* Vnde Ioan. de la Cruz in *director. part. 2. de irregularit. dub. 11. concl. 4.* sic ait: Qui ob literas amatorias missas adulteræ, aut ex eo quod eam insequitur, est

in causa quod adultera à marito occidatur, tunc adulter sit irregularis. Et patet, nam illa insecutio adulteræ cum suis circumstantiis considerata est periculosa & satis ordinata ad mortem, attento fervore zelotypiæ, qui ad vindictam mortis sumendam de adultera rapit virum. Sic ille.

2. Secunda opinio negat, & ita tenet Covarruvias *p. 4. n. 10.* Castrus *lib. 2. de lege panali cap. 14.* Aragonius in 2. 2. q. 64. art. 8. Navarra de *restit. lib. 2. cap. 3. numero 363.* nam adulterium, ut tenet se ex parte adulteri, non ordinatur per se ad homicidium adulteræ: ergo.

3. Tertia opinio distinguit, nam aut adulter temerè se ingerendo exposuit adulteram mortis periculo, & in tali casu procedit prima opinio affirmativa; aut verò adulter cautè, & arbitrio prudentis conveniendi diligentia adhibita commisit adulterium, & tunc procedit opinio secunda. Ita Filliucius *tom. 1. tract. 20. cap. 3. n. 80.* ubi testatur de praxi Penitentiarie Layman *sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 10. num. 2.* Suarez de *cenfur. disputat. 4. §. 6. num. 5.* & Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomæ tract. 5. de *irregular. disp. 3. dub. 2. concl. 1. num. 3.*

4. Omnes istæ tres sententiæ sunt probabiles, & secundam negativam absolute præter DD. citatos tenetur Avila de *cenfur. p. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 3. conclus. 2.* & Megala de *cenfur. lib. 7. cap. 2. quest. 5. n. 81.* ubi ita asserit. Dubitari hic potest, an irregularitatem contrahat adulter, qui ita imprudenter accedit ad uxorem alterius, ut probabiliter exponat illam periculo mortis: Et videtur esse respondendum affirmativè, siquidem si tunc mors sequatur, quamvis illam per se noluerit adulter voluit tamen in causa moraliter data homicidio. Tu verò dicas adulterum non esse irregularem, quia ad contrahendam irregularem ex homicidio casuali proveniente ex opere illicito, non sufficit quælibet causa, sed necessario requiritur, ut alterum ex his interveniat, vel ut opus illud per se sit aptum ad inferendum homicidium, vel ut sit causa immediata illius: sed adulterium nec per se est aptum ad inferendum homicidium, nec est causa immediata illius; ergo adulter non erit irregularis. Sic Megala *loc. cit.* Vnde etiam Turrianum de *cenfur. lib. 9. disp. 6. dub. 4.* & Præpositum in 3. part. *quest. 5. de irregularit. dub. 11. num. 88.*

RESOL. CXXIV.

An adulter efficiatur irregularis, si maritum aggressorem causa necessaria defensionis occidat?
Et ex doctrina hujus questionis alij quatuor casus inferuntur, in quibus est dubium, an incurratur, vel non incurratur irregularitas. Ex p. 4. tr. 2. Ref. 1.

§. 1. **E**ssè irregularem docuit Villalobos in *summa. tom. 1. tract. 21. d. sic. 24. n. 4.* ubi sic ait: [El obispo que dio à otro un bofetón, aunque no pueda evitar la muerte si no en huyendo, si mata el otro queda irregular porqué pudo evitar la muerte evitando la injuria causa, y lo mismo juzgo del adultero que fue hallado en adulterio y el marido le preste de matar, que en tal caso aunque para librarse de la muerte el le mate queda irregular, pues lo pudo excusar con excusar el pecado.] Ita sup. hinc ille, & ante illum Navar. *cap. 27. n. 238.* Molina de *just. quæst. tract. 3. disp. 7. 2. n. 5.* Vgolinus de *irregul. c. 19. §. 3. n. 3.* Majolus de *irregul. lib. 5. c. 48.* Philareus de *officiis sacer. c. 1. lib. 4. c. 11. §. 3.* Gutierrez in *can. 99. lib. 2. c. 6. n. 47.* in *lib. 2. & alij penes DD. infra citandos, quia adulterium est de veni. se illicitum, & via quædam ad homicidium perpetrandum, & ideo prævideri poterant & debuerant ab occidente hujusmodi effectus.*

2. Verum his non obstantibus negativam sententiam docet Sotus de *justi.* lib. 5. *quest.* 1. art. 9. & alij decem Doctores quos adducit & sequitur Sayrus de *cenfur.* lib. 6. cap. 17. num. 18. quibus ego addo Petrum Cornejo in 3. part. D. Thome tractat. 5. de irregularit. *disput.* 4. dub. 1. *quest.* 3. Iacobum Gordonum in *Theolog. mor.* tom. 2. lib. 7. *quest.* 18. cap. 10. §. 2. num. 72. Avilam per 7. *disput.* 5. *sect.* 3. dub. 3. *conclus.* 1. Turrianum de *cenfuris* lib. 9. *disput.* 65. dub. 2. Lessium lib. 2. cap. 9. dub. 15. numero 106. Mercadum de *contract.* lib. 6. cap. 4. & novissime Hurtadum *disputat.* 2. de irregular. *difficult.* 10. num. 36. ubi sic ait: Quamvis occidens dederit occasionem alteri ut ipsum invadat, ut adulteriando cum uxore invadentis non est irregularis. Ratio est, quia ex *Clem. si furiosus de homicidio*, absolute & sine ulla distinctione habetur, quod qui se invadentem occidit pro defensione propriæ vitæ cum moderamine inculpatæ tutelæ, non est irregularis: ergo, &c. Dicendum est igitur absolute quod etiam quando quis sua culpa se ingessit in necessitatem, ut ad defendendam vitam suam opus sit occidere invasorem, non est irregularis. Vnde ex his Sayrus benignè multos casus interpretatur. Primum quando quis alterum ignavie accusat, vel ad pugnam provocat opprobriis. Secundum quando quis furatur, & postea volendo desistere à furando occidit dominum bonorum volentem illum occidere. Tertiū quando quis ivit ad bellum injustum, postea verò ut propriam vitam defenderet, occidit militem contra se venientem. Quartum quando quis ingerit se volendo eripere reum à ministris iustitiæ, vel impedire ne capiatur ab eis, & postea opus est ut se defendat à dictis ministris volentibus ipsum occidere, & defendendo se occidit aliquem. In his & similibus casibus dicendum videtur supradictos non incurere irregularitatem, ut observat Sayrus loco citato; sed an probabiliter, remitto me iudicio aliorum, aliqui enim non approbant dictos casus, ut videre est apud Petrum Cornejo in 3. part. D. Thome tractat. 5. de irregularit. *disputatione* 11. dubitat. 2. *quest.* 3.

3. Non desinam tamen hic adnotare Conineh de *Sacrament.* *disputat.* 8. dub. 9. numero 64. Layman *señtion.* 5. tractat. 3. cap. 10. num. 1. Suarez de *cenfuris* *disputat.* 46. *señtion.* 1. numero 12. supradictas pugnantem sententias fœdere distinctionis reconciliare, asserunt enim tunc talem fieri irregularem, quando potuit antè prævidisse ex tali occasione se futurum in morali periculo aut occumbendi, aut occidendi. Secus autem esse, quando omnino sibi persuadeat nullum tale periculum hîc & nunc subesse, quia in priori casu homicidium fuit voluntarium in causa, secus autem in secundo: sed absolute secundata sententiam negativam probabilem esse puto cum Portel in *dubis regular. verb. homicidium*, numero 32. dummodo, ut observat Turrianus loco citato, homicidium fiat sine peccato, & cum moderamine.

RESOL. CXXV.

Si quis interfecit adulterum inventum cum uxore, & postea vult Ordinibus initiari, quaritur, an egeat dispensatione pro irregularitate ex illo homicidio contracta?

Et docetur quod licitum est patri, marito, & fratri occidere filiam, uxorem, & sororem, & adulterum cum eis commissum.

Et deducitur, quod non est compellendus ad Sedem Apostolicam ire qui in Clericum cum uxore, matre, sorore, vel filia propria turpiter inventum manus injecerit violentas.

Tom. V.

Et infertur peccare semper mortaliter, contra iustitiam patrem, & maritum, qui adulteros occidunt propria auctoritate.

Et idem dicendum est, si ante latam sententiam iudex illis eos tradat, occidendos.

Et notatur, quod secundum jus Codicis non datur marito facultas occidendi conjugem, sed adulterum, & quod uxorem accuset. Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 28.

§. 1. **E**T negativè videtur respondendum; quia non desunt Doctores asserentes non solum in foro externo, sed etiam in foro conscientie tale homicidium non fuisse illicitum. Ita Alverius de *Rosate* 4. part. *statut. quest.* 19. ubi se à multis Religiosis audivisse ait Theologorum sententiam esse, occidentem malefactorem juris auctoritate, non peccare; quasi tunc interfector se ut legis minister & executor habeat: quare non solum non peccare asserit, verum mereri. Nec displicet Iasoni (qui prædicta tradit) in *leg. ubi pactum*, num. 16. *cod. de transact.* Idem docet Antonius Gomez, *leg. 8. Tauri*, num. 52. & 55. Castillo *leg. 82. Tauri*, num. 6. in fine *Menchaca lib. 1. controvers.* cap. 6. num. 2. Azevedus *lib. 2. recopilat. tit. 20. leg. 1. in fine*, & *lib. 4. tit. 10. leg. 1. num. 21.* Barbosa in *leg. si ab hostibus*, §. finali. numero 56. tom. 2. pag. 129. col. 2. ubi ait, leges in ea re maritos, & patres executores facere delicti, quamvis nulla præcedat sententia, & iustissimas esse ob bonum commune, pacemque publicam Republicæ, & citat pro hac parte Felinum in *c. qua in Ecclesiis*, num. 13. de *conf.* idem tenet Iulius Clarus, *lib. 5. sent. §. homicidium*, num. 5. *vers. sed hoc quidem*, ubi alios citat, & Sà *verb. Homicidium*, num. 15. ubi sentire videtur hoc esse probabile. Et novissime hanc sententiam tenet Pater Thomas Hurtado *Var. tom. 2. tract. ult. ref. §. 7. num. 204.* ubi sic asserit: Licitum est Patri occidere propriam filiam conjugatam, & adulterum ei commixtum si eos, vel in sua domo, vel in domo generi reperiat actualiter adulterantes; nam civiles leges non solum impunitum relinquunt Patrem ita occidentem, sed etiam ei conferunt ad talem occisionem potestatem, & pœnæ executorem constituunt. Ita expressè *leg. 21. 22. & 23. ff. de Adulteriis*, *leg. Gracchus 4. Cod. de Adulteriis*. Item tenent leges Hispanicæ *leg. 5. tit. 20. l. 8. & leg. 2. tit. 20. lib. 8.* & aliæ plures, quas refert Covarruvias de *matrim.* 2. par. c. 7. §. 7. Quamvis verum sit quod secundum jus Codicis non detur marito facultas occidendi conjugem, sed adulterum, & quod uxorem accuset. Quam sententiam defendunt Antonius Gomez *leg. 52. Tauri*, num. 12. *Menchaca in controvers.* lib. 1. cap. 6. & dicit esse probabilem Lessius *lib. 2. de iust.* cap. 9. dub. 3. num. 16. & Salmanticæ anno 1617. eam tutaverunt graviores Cathedraici Primarij Legistæ illius universitatis, alij esse veram, alij probabilem, & nulla censura dignam asserentes, ut refert Legio- nens. *lib. 9. de matrim. cap. 15.* Et ego etiam idem tunc existimavi, & subscripsi. Et ita omnes Auctores, qui plures sunt, & quos citant Thomas Sanchez *lib. 10. de matrim. disp. 8. num. 39.* & Sà expurgatus intelliguntur, quod non liceat marito auferre vitam uxori adulteræ auctoritate propria, benè tamen auctoritate publica, & regia, quia constituitur publicus minister Republicæ ad tuendas res proprias, occidendo si ita necessum sit, invasorem, & latronem, honor autem facultatibus præfetur, *leg. Iulianus ff. si quis omis. causa.* Et ita omnia argumenta, quæ asserit Basilius Legio- nensis, numero 5. possunt solvi facillimè ex hac tradita doctrina. Hucusque Pater Hurtadus. Ergo si tale homicidium non fuit in se peccaminosum, dicendum est non induxisse pœnam irregularitatis.

2. Confirmatur ex caput. Si vero alicuius, de sent.

7. Excom

Sup. hoc in
tom. 2. tr. 6.
in Ref. 23.

Sup. hoc sup. in tr. 2. Ref. 16. §. 1. à lin. 5. & vers. El. Ref. 17. recit. anter in princ. & in Ref. 18. à lin. 2. & vers. Qui in Clericorum. & Canonis, ut observat Toletus lib. 1. *summa*, cap. 33. in tom. 9. tit. 1. Ref. 49. §. Sed hanc.

Excommunication, ubi sic habetur: Nec ille compellendus est ad Sedem Apostolicam venire, qui in Clericum eum uxore, matre, sorore, vel filia propria turpiter inventum manus iniecerit violentas. Ceterum si in stupro, vel adulterio, quod committit cum ea, quæ ipsum ita proxima consanguinitatis linea contingit, ceperit, aut in eum violentas manus iniecerit, non erit à sententia illius excommunicationis immunis. Hæc ibi. Ergo si tales non incurrunt in tali casu Censuram Canonis, ut observat Toletus lib. 1. *summa*, cap. 33. num. 1. Suarez tom. 5. de censuris disp. 22. sect. 1. num. 34. Sylvester verb. *excommunication*, 6. num. 6. §. 10. Cardosus in praxi de iudicijs verb. *excommunication*, num. 20. Bermondus, in tract. de concubinato, fol. 267. num. 5. Covarruvias lib. 2. *variartum* cap. 10. numero 8. Iulius Clarus lib. 5. *sentent.* §. finali, *quæst.* 77. numero 11. Claudius in leg. ut vim, ff. de iust. & iure, num. 85. Menochius de arbitr. *quæst.* casu 41. 9. num. 92. Cevallos communis contra communem, *quæst.* 833. num. 310. Ergo dicendum in casu nostro homicidam de quo loquimur in irregularitatem incurrisse. Et ita in terminis ex rationibus adductis tenet Stephanus Fagundez in Decalog. tom. 1. lib. 5. cap. 10. numero 31. ubi sic asserit. Idem mihi planè videtur dicendum de irregularitate; non enim ob huiusmodi occisionem, irregularitas ex delicto homicidij voluntarij incurritur, sicut enim non incurritur excommunicatione, ita nec irregularitas, parit enim Ecclesia his poenis propter iustissimum dolorem, nec reputat hoc homicidium tam ex voluntate, quam ex vehementissima passione factum propter iustum dolorem, quia textus ita loquitur de huiusmodi percussoribus, & interfectores, ac de illis, qui se iuste defendunt; constat autem eos, qui alios se iuste defendendo occidunt nullam excommunicationem, aut irregularitatem incurrere, ut diximus in hoc libro, cap. 3. num. 1. vers. *Quod verò*. Et hæc opinio habet pro se omnes Doctores, qui dicunt licitum esse in foro conscientie patri, marito, & fratri occidere filiam, uxorem, & sororem adulteras simul cum adultero, quicumque ille sit, in adulterio inventas. Ita Fagundez loco citato.

3. Sed hæc opinio apud me habet maximam difficultatem; nam ut ego olim * docui, & nunc iterum doceo cū Pönio adversus Patrem Hurtadum, & citatos Iuriconsultos, supradictam sententiam procedere in foro externo, non autè in foro conscientie, & idèò puto semper peccare mortaliter contra iustitiam patrem, & maritum, qui adulteros occidunt, sua propria auctoritate: Et idem dicendum est, si ante sententiam latam Iudex eos illi tradat occidendos. Hanc tenent Sanchez lib. 10. de matrimonio disp. 8. num. 3. D. Thomas in 4. distinct. 37. *quæst.* 2. artic. 1. in corpore. D. Bonaventura art. 2. *quæst.* 11. Victoria in *summa*, ubi de matrimonio, num. 292. Veracruiz 3. part. speculi art. 4. Sotus in 4. dist. 37. *quæst.* unic. art. 3. conclus. 1. & lib. 5. de dist. 9. art. 3. ad 1. Aragonius 2. 2. *quæst.* 64. art. 3. ad 2. Rodriguez tom. 1. *summa* in 2. edit. cap. 206. num. 9. Sà in *sum. verb. Homicidium*, n. 15. Gutierrez lib. 2. 99. *pract.* *quæst.* 1. numero 22. Petrus Navarra lib. 2. de restitut. cap. 3. part. 2. in nova edit. dub. 8. num. 206. Navarros in *summa*, Hispan. cap. 15. num. 3. in fine. Covarruvias in 4. Decret. 2. p. §. 7. num. 9. Probatur ex c. inter hæc 33. q. 2. ubi Nicolaus Primus, ait licere secundum leges mundanas, non tamen secundum Ecclesiasticas uxorem adulteram impunè interficere. Secundo, quia leges civiles solum ob vehementem dolorem huiusmodi homicidia impunè fieri permittunt, at leges permitteutes aliquid impunè fieri, minime à culpa excusant, ut latissimè, multis adductis exemplis, confirmat Tiracellus leg. 9. *conubiali*, num. 1. & seqq. aliud enim est ad vitanda maiora peccata, & scandala, permittere

aliqua minora: aliud illa præcipere, vel concedere licentiam ad illa perpetranda, ut patet ex meretricibus publicis; permittunt enim leges civiles meretrices in scandala adulteriorum, & sodomitæ: non tamen hæc permissio illas à peccato excusat, nec excusare potest, nec illorum actum facere potest licitum. Tandem, quia injustum est parte non audita, & ante latam sententiam concedere generalem, vel specialem facultatem perimendi reum. Quamobrem iniquissimè faceret iudex, si ante latam sententiam adulteri id concederet parentibus, aut maritis eorum, quæ in adulterio reperiuntur.

4. Nec obstat dicere quod leges humane expressè concedunt facultatem perimendi bannitos non auditos: ergo poterunt etiam hanc facultatem concedere circa adulteros. Respondeo esse diversam rationem, quia banniti sunt hostes reipublicæ, & nec capi, nec accusari possunt: at adulteri non sunt hostes Reipublicæ, & capi, & accusari possunt. Confirmatur superius dicta ex doctrina Doctorum asserentium illum maritum, qui privata auctoritate adulteros in scelere comprehensos enecat, teneri damna restituere ad aliorum homicidarum instar, quia peccat contra iustitiam. Ita Petrus Navarra, lib. 2. de restitutione, cap. 3. part. 3. in nova edit. dub. 8. n. 207. Sanchez 1. 10. de matrim. disp. 8. num. 41. Banez 2. 2. *quæst.* 64. art. 3. dub. 2. in solut. ad 3. Parisius *conf.* 15. 4. num. 12. & numero 41. lib. 2. Socius lib. 2. *conf.* 34. asserentes peccatum hoc esse contra iustitiam. Et ita hanc sententiam præter Doctores à me alibi citatos, tenet novissime doctissimus Magister Marcus Serra in 2. 2. D. Thomas 9. 64. art. 3. Amicus & 6. in *Curs. Theol.* tom. 5. disputat. 36. sect. 2. numero 21. Ioannes Vvigers de iustit. & iur. tract. 2. cap. 2. dub. 5. num. 14. ubi rectè dicit ab hac sententia communem in questione tam practica, & tanti momenti non esse recedendum. Et ita etiam docet Ioannes Pontius omninò videndus in *Curs. Theol.* disput. 52. *quæst.* 5. conclus. 3. numero 22. Hinc sequitur maritum teneri ad restitutionem propter interfectionem adulteri in foro conscientie, & hunc posse licitè se defendere, ac etiam, si aliter evadere nequeat, interficere maritum, tanquam injustum invasorem in foro conscientie. An verò esset irregularis, si interfecisset, ita controversatur, ut utraque pars sit probabilis, & propterea potest occideri, ut amplexi partem sibi magis favorabilem. Ergo cum in casu nostro homicidium illud fuerit in conscientia illicitum, & mortaliter peccaminosum, ut probatum est, sequitur consequenter, poenam irregularitatis induxisse, atque idèò supradictum homicidam non posse ordinibus initiari, nisi prius dispensationem irregularitatis obtineat.

RESOL. CXXVI.

An, si Clericus, vel Religiosus aggressus occidat invasorem, præter peccatum mortale, incurrat irregularitatem, si fugere possit?
Et an in hoc casu non peccet contra iustitiam, sed contra Charitatem tantum?
Et advertitur, quod in prædicto casu nihil est distinguendum inter Clericum, & laicum, ubi uterque ad occisionem iustam aequali premente necessitate, aliquem occidit, &c. Ex parte 11. tractatu 6. & Misc. 6. Ref. 29.

§. 1. A Pod me certum est nihil proflus distinguendum esse inter laicum & Clericum, ubi enim uterque ad occisionem iustam aequali premente necessitate, sive metu impendentis mali, sive obligatione vi-

RESOL. CXXVII.

An quis efficiatur irregularis, si fugiendo potuit mortem evadere, & maluit invasorem occidere?

Et quid, si aliquis aggressori alapam dedit, aut injuriosum verbum dixit, aut cum ejus uxore inventus est, an in talibus casibus, si aggressus potest fugere, possit licite se defendere occidendo, & non incurrat irregularitatem?

Et an Clericus incurrat irregularitatem occidendo invasorem, si non fugiat, cum possit?

Idem est dicendum de Religioso, & homine infima notæ.

Et quid vero, si in aliquo casu etiam Clerico fuga esset ignominiosa?

Et notatur irregularitatem contractam ex homicidio facto in sui defensionem culpabilem non esse mortaliter indispensabilem, sed comprehenditur in Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. Ex p. 4. tr. 2. Res. 3.

§. 1. **A**ffirmative respondet Sylvius in 2. 2. q. 64. ^{Sup. hoc in rel. seg. & lege etiam alias res. §.} art. 7. quaritur nono, conclus. 1. Vega in espe- jo de curas tom. 2. cap. 12. §. 26. num. 254. Avila p. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 2. concl. 3. Villadiego de irregul. c. 6. & ver. ejus num. 75. Layman sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 3. primæ notæ. Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. n. 105. Vgolinus de irregul. cap. 29. §. 3. Majolus de irregul. lib. 5. cap. 48. num. 6. Navarrus cap. 27. num. 271. & alii. Ratio est, quia in Clem. si furiosus, de homicidio, excipitur tantum casus in quo aliter non potest se defendere; ergo, &c.

2. Sed et contrariam sententiam tenet, quam tenet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregul. disp. 4. dub. 1. quæst. 4. Tutrianus de censur. lib. 9. disp. 65. dub. 1. Hurtado de irregul. disp. 2. difficul. 10. n. 36. Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. num. 90. Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 24. num. 2. Filiucius ubi infra. Suarez tom. 5. disp. 46. sect. 1. num. 6. Præpositus in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 11. num. 87. Tanne- ^{Sup. his seqq. in hoc §. in res. seg. §. vide à lin. 4. & vide aliq. §. & ver. ejus notæ.} rus in 3. part. disp. 6. quæst. 10. dub. 11. num. 210. Dico igitur, cum qui non potuit evitare occisionem invasoris injuste, nisi fugiendo cum dedecore notabili, non esse irregularem, quia tunc non tenetur cum tanto detrimento proprio vitare mortem injuste invasoris, nisi quando invasus dedit causam gravem invasioni, ut quando adulterio, aut verbis contumelia incitavit injuratum ad invasionem. Verum si hæc per accidens consecuta essent, occidentem etiam in hoc casu non incurrere irregularitatem, docet Filiucius ubi infra, num. 135. tunc igitur incurritur irregularitas, quando in tali casu homicidium prævisum est, vel prævideri potuit ab inferente injuriam. Verum Cornejo ubi supra absolute docet, quod si aliquis aggressori alapam dedit, aut injuriosum verbum dixit, aut cum ejus uxore inventus est, in tali casu, si aggressus potest fugere, non potest se licite defendere occidendo, unde sibi imputet infamiam fugæ, cum ipse occasionem dederit & ideo cogita an opinio Filiucii sit probabilis, nam contra illum præter Cornejo adest etiam Portel. in dubiis regular. ver. homicidium, num. 32. in fine, ubi citat Suarez de cens. disp. 46. sect. 1. num. 12.

3. Nota tamen quod ex hac doctrina infert ^{Sup. hoc in rel. præterit. §. 2. & sup. in tr. 2. res. 2. r. §. Sed ego, ver. Secus.} Suarez & DD. citati ubi supra, Clericum incurrere irregularitatem occidendo invasorem, si non fugiat, cum possit, quia Clericis non est ignominiosum fugere, & a fortiori idem dicendum est de Religioso, prope fin. à & Sotum de just. lib. 5. quæst. 2. art. 8. & alii. Idem asserunt de homine infima notæ, qui nullam incurrit

tandi peccati aliquem occidit, utrumque immunem esse irregularitatis existimo cum Avila, disp. 5. sect. 3. dub. 5. Molina disp. 109. tract. 2. m. 7. idcirco enim negat contra Sotum, Navar. & Cajetan. alibi adducendos, opus esse protestatione de curanda morte, ut Clericus excusetur ab irregularitate propter denunciationem proditoris Patriæ, ad quam faciendam lege divina, & naturali obligatur, quia protestatio necessaria non est, nisi in iis casibus, in quibus illa contrahi potest irregularitas; atqui ostendimus in actione ad quam obligat lex naturalis, aut metus, nullam aut indecentiam aut lenitatis violationem, aliumve defectum reperiri posse: ergo neque irregularitas. Quod autem, qui illam actionem ponit, sit laicus, aut clericus, omnino per accidens est, quandoquidem premuntur eadem obligatione ponendi actionem, de qua disputavimus, ne peccent, & eodem periculi gravissimi metu impelluntur.

2. Difficultas est in casu nostro, an si Clericus possit fugere, ad id teneretur? & ideo quaritur an præter peccatum mortale, irregularitatem incurret? Et ad hunc casum sic respondet doctissimus & mihi dum viveret amicissimus Pater Oviedo tract. de Charitate, contr. 13. punct. 3. n. 39. Quando quis intendit alium vulnerare, aut occidere, aut post unum vulnus inflicto, aliud infligere, licere injuriam prævenire invadentem vulnerando, aut occidendo, dum alia via non superest sine infamia talem injuriam vitandi, commune est apud Doctores. Dixi dum alia non superest via vitandi injuriam sine infamia, nam si absque infamia possit vulnerandus aut occidendus fugere, ad id tenetur. Docent autem Molina, Lessius, Puente, Hurtado & alii, vitum nobilem laicum non teneri fugere invasorem injustum, quia talis fuga illi erit infamis, & contumeliosa. Tenetur autem fugere in hoc casu Religiosus, & Clericus, quia his non est infamis fuga, sed laudabilis. Docent verò Puente, Hurtado, & cum Julio Claro, P. Lessius, Clericum & Religiosum in hoc casu nolentem fugere non peccare contra iustitiam, sed tantum contra Charitatem. Addunt verò irregularitatem contracturos, si in eo casu occidant, aut mutilent invasorem, quod nescio an consequenter dictum sit; videtur enim irregularitas tantum imposita in poenam homicidii, aut mutilationis contra iustitiam, non verò præcisè contra charitatem, ille enim qui posset innocentem à morte eripere absque ullo incommodo, & non faceret, irregularitatem non contraheret, & tamen contra charitatem peccaret propter mortem sequutam. Video in casu quem tractamus, Religiosum, aut Clericum esse causam physicam mortis; in casu autem quo eam ab alio illatam, seu inferendam permetterent, non fore causam physicam, sed tantum moralem, sed hæc differentia materialis tantum videtur, dum eadem formalis malitia ex illa actione physica, & ex pura permissione confurgeret. Pater Vasquez, Navarra, & Bonacina apud Puente, Hurtado tom. 3. §. 135. asserunt Clericum, & Religiosum in eo casu contra iustitiam peccare, quod ab illis non probari, ait Hurtado, qui cum Molina tenet non quamlibet mortem illicitè illatam esse contra iustitiam, sed eam tantum qua occidit ille, qui iustam causam non dedit. Hucusque Oviedo. Et ideo satis probabiliter quis dicere posset in tali casu, Clericum vel Religiosum nullam incurrere irregularitatem, ut probabiliter alibi diximus de his qui non ex iustitia, sed tantum ex Charitate tenentur aliorum mortem impedire.

Sup. hoc leg. §. 1. in hoc §. 2. not. præterea. & in 20. 8. tr. 5. Ref. 3. §. 2. Sup. con. 6. in hoc §. in tom. 3. tr. 3. Ref. 42. & in Ref. 46. §. 6. Sed, à lin. 4. & hic inf. n. Ref. seq. & sup. in tr. 2. Ref. 21. §. ed ego, paulo post init. à ver. Vnde.

infamiam ex fuga. Verum si in aliquo casu etiam Clerico fuga esset ignominiosa, puto cum Felino in cap. *Incipimus*, de homicidio, quod non incurritur irregularitas, & ita notat Filiuc. *ibid.* 1. tract. 20. cap. 9. num. 133.

4. Notandum est tamen hic obiter id quod alibi notavimus, irregularitatem contractam ex homicidio facto in defensionem sui culpabilem, non esse moraliter indispenabilem; (sicut contractam ex directè voluntario, in qua solus Papa dispensat) sed comprehendendi sub decreto Concilii Tridentini *sess.* 24. cap. 6. quia idem Concilium *sess.* 14. cap. 7. de reform. tam homicidium factum in defensionem immoderatam, quam casuale distinguit ab homicidio facto ex industria in ordine ad irregularitatem. Et confirmari potest ex eo quod Iurisperiti docent, homicidium factum in defensionem immoderatam non puniri poena ordinaria. Et ita hanc sententiam tenet Mercerus de Sacrament. in 3. part. D. Thoma quæst. 24. dubitat. 7. propos. 1.

RESOL. CXXVIII.

Quidam vir Nobilis occidit Titium cum moderamine tamen inculpata tutelæ, sed poterat fugiendo vitam servare; modo poenitentia ductus vult sacros Ordines suscipere, quæsit à me an propter illud homicidium incurrerit irregularitatem, ita ut egeat dispensatione?

Et quid est dicendum, quando præcesserit culpa ex parte ejus, qui fugere cogitur, ut si ille dedit alteri alapam, vel injuriosum verbum dixit, vel cum uxore inventus est, aut pallium tollere est aggressus, &c. Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 16.

Sup. hoc leg. §. 1. doct. præced. Ref. signanter §. vit. & aliarum Ref. §. 5. & vers. annot. dicti §. vit. signanter sup. tr. 2. ex Ref. 21. §. 2. paulo post init. à ver. Vnde.

Quidam Theologus Societatis Iesu, ut ipse consulens asserbat, partem affirmativam illi consuluit & probabiliter quidem: nam hanc sententiam cum 19. Doctoribus docet Sayrus de cens. lib. 6. cap. 17. n. 16. & novissimè tenet hanc opinionem Avila de cens. part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 2. Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 30. tr. 2. 6. 9. n. 105. & Fernand. in exam. Theol. mor. p. 2. cap. 10. §. 14. num. 9. Farin. p. 2. fragment. crim. num. 40. Et ratio est clara. Nam in Clementina, *Si furiosus de homicidio*, excusatur quis ab irregularitate aliquem occidendo, quando aliter vitam suam tueri non potest, sed in nostro casu hic mortem vitare potest fugiendo. Ergo, &c. Adde, quod ita occidens non videtur occidere pro defensione vitæ, sed pro defensione honoris. Ergo, &c.

2. Sed quia consulens erat vir nobilis, & fugiendo magnam infamiam notam incurrisset, existimavi irregularitatem propter tale homicidium minimè incurrisse. Fateor quidem in hac sententia multos habere adversarios, sed illam audacter, & sine metu amplector, quia pro me stat Suarez in 3. p. tom. 5. de cens. disp. 4. §. 1. n. 6. ubi nostram opinionem & docet, & ita asserit. Dicendum est, quod si quis non potest fugere, sine gravi nota & amissione honoris, non teneri ad fugiendum, nec irregularem fieri, si alium occidat, se defendendo. Probat, quia quod vitari non potest sine magna infamia & dedecore, moraliter inevitabile est, & idè merito hic casus sub verbis Clementinæ comprehensus intelligitur. Hæc Suarez. Et post illum docent etiam hanc sententiam novissimè Filiuc. in quæst. mor. tom. 1. tract. 20. cap. 5. n. 134. Bonacina de cens. disp. 7. q. 4. punct. 6. num. 4. & Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. num. 90.

3. Ex his patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ. Nam dicendum est in casu, de quo loquimur illum qui occidit, moraliter vitam suam alio

facto tueri non posse. Nota verò, quod Suarez suam sententiam limitat; nisi præcesserit culpa, & injuria, ex parte ejus qui fugere cogitur, ut si ille dedit alteri alapam, vel injuriosum verbum dixit, vel cum uxore inventus est, aut pallium tollere est aggressus, & alter eum insurgit, non solum, ut vim repellat, sed etiam ut vindicet & occidat. Nam tunc licet hic excedat, non potest alter iuste se defendere, sed potest fugere, cum ipse dederit occasionem rixæ. Et idè, si fugiendo amittit honorem sibi, & non alteri imputare debet. Sed hæc limitatio Suarez ita absolute prolata, non mihi placet; sed cum Filiuc. ubi supra, n. 135. tunc veram esse censeo, cum id omne prævisum est, vel prævideri potuit ab inferente injuriam. At quando omnino per accidens ea consecuta essent, non video cur non possit vii jure suo permanendi, & si aliter non possit se tueri, quam occidendo, non est cur deterioris conditionis fieri debeat, quam alii.

RESOL. CXXIX.

An sit irregularis, qui occidit invasorem, ne graviter vulneretur?

Et an, qui verbis, vel factis injuriando aliquem, dedit occasionem rixæ, si illum occidat cum moderamine inculpata tutelæ, incurrat irregularitatem? Ex part. 4. tractat. 2. Ref. 6.

Negative respondeo cum Hurtado disp. 2. de irregular. diffie. 11. num. 36. Salonio in 2. 2. quæst. 64. art. 8. contr. 2. conclus. 1. Sayro de cens. lib. 6. cap. 17. num. 4. quia ita se defendens vitam suam tuetur, cum hoc ad vitæ consistentiam pertineat, & idè Villalobos in summ. tom. 1. tract. 21. diffie. 24. n. 7. sic asserit. [No se incurte irregularidad quando no ay peligro de muerte ni mutilacion, si le ay de grave percuSSION como si le yva à dar de palos, y no lo pudo evitar de otra manera.]

2. Vnde aliqui putant contra Petrum Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 5. de irregular. disp. 4. dub. 1. quæst. 7. & Avilam de cens. part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 1. qui citat Navarrum, quod occidens invasorem ad se defendendum à gravi deformitate vultus non incurrit irregularitatem, & ita tenet Sayrus ubi supra, & magis in terminis Martinus Bonacina de cens. disputat. 7. quæst. 4. punct. 6. num. 8. quia homo tanti facit gravem vultus deformitatem, quanti gravem divitiarum perituram, sed ut dictum est, potest quis ad defendendas suas divitias occidere invasorem. Ergo, &c. Adde quod grave vulnus in facie magnum dedecus & infamiam asserit, & ita hanc sententiam ante Bonacina docuerat Henriquez lib. 14. cap. 10. num. 3. Notandum est tamen hic obiter contra Navarrum lib. 5. consil. 33. de homicidio, quod qui verbis, vel factis injuriando aliquem, dedit occasionem rixæ, si illum occidat cum moderamine inculpata tutelæ, non incurrit irregularitatem. Ita Mercado de contr. lib. 6. c. 4. & Avila ubi supra, quia injuria non dat jus alteri ut quis se vindicet manu propria.

RESOL. CXXX.

An qui alterum occidit, cum moderamine inculpata tutelæ ad defensionem non vitæ, sed alicujus membri, sit irregularis? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 22.

Negative respondet Navarra de restit. lib. 2. cap. 3. numer. 364. & alii communiter, quia invasus, ut docent DD. si non excedat moderamen inculpata

in culpata tutela, non solum vitam, sed & membrorum integritatem licet tueri, ergo.

2. Verum hæc sententia ab aliquibus non probatur, quia sublata esse irregularitas juris antiqui quæ incurrebatur ex occisione ob necessariam vitæ suæ defensionem, loquitur enim *Clement. si furiosus*, de illo qui mortem aliter vitare non valens, suum occidit vel mutilat infaforem. Neque satis est respondere quod quantum ad irregularitatem, paria sunt homicidium & mutilatio, quoniam et si sunt paria quantum ad hoc quod ex utroque contrahitur irregularitas, non tamen quantum ad hoc, quod quidquid de homicidio statuitur, dicendum sit de mutilatione, alioquin non esset irregularis, qui se defendens tunc occideret, quando posset evadere mutilando; cuius tamen contrarium est tenendum, quia iste non servaret moderamen inculpatae tutelæ, & ita hanc sententiam docet *Tolentius*, quem citat & sequitur *Antonius Fernandez in medulla part. 2. c. 10. §. 14. n. 9.* & inclinatur *Sylvius in 2. 2. D. Thom. q. 64. art. 7. queritur 7.* Sed licet hæc opinio sit probabilis, negativam non minus probabilem & tutam in praxi esse puto, nam ut supra ostensum est, potest quis sine metu irregularitatis occidere infaforem, ne recipiat grave vulnus in facie, vel in defensionem bonorum magni momenti, quanto magis ne recipiat mutilationem membri, & ita hanc sententiam tenet etiam *Hurtado de irregular. disp. 7. diff. 10. n. 36.* ubi sic ait: Si ob homicidium factum in defensionem propriorum bonorum magni momenti non incurritur irregularitas, quia licitum est, multo minus incurritur quando fit ne occidens mutiletur, aut aliter graviter vulneretur, quia tunc non minus licitè fit. In *Clement. verò tantum declaratur esse immune ab irregularitate homicidium factum in defensionem propriæ vitæ, quia id esse licitum, erat certum apud omnes.* Ita *Hurtado*, & ego.

RESOL. CXXXI.

An sit irregularis, qui occidit infaforem in defensionem bonorum temporalium, honoris, pudicitie, &c?

Et notatur quatuor conclusiones in tali casu esse necessarias, ut defensio sit licita sine metu peccati, & irregularitatis. Ex p. 4. tract. 2. Ref. 4.

§. 1. **E**ste irregularem tenet *Avila p. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 4.* *Navarrus cap. 27. n. 209. & 213.* *Villadiego de irregul. cap. 6.* & ratio est, quia *Clem. si furiosus*, excipit eum, qui non potest aliter defendere propriam vitam: ergo: & ita hanc sententiam novissimè docet *Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. n. 107.* *Salonius in 2. 2. q. 64. art. 7. contr. 2. concl. 1.* & *Bañez eodem art. dub. 2. & 3.* *Vega en espejo de curas, tomo 2. cap. 22. quest. 26. n. 255.* *Layman sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 9. num. 3.* ubi citat *Abbatem*, *Sylvestrum*, *D. Antoninum*, *Armillum*, *Gutierrez*, *Molinam*, *Hentriquez*, & alios.

2. Sed ego contrariæ sententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur *Petrus Cornejo in 3. p. D. Thom. tr. 5. de irregul. disp. 4. dub. 1. quest. ult. Portel. in dubiis regul. ver. homicidium, num. 34.* *Gordonus in Theol. mor. tom. 2. lib. 7. q. 18. cap. 10. §. 3. n. 73.* *Villalobos in sum. tom. 1. tr. 21. diff. 24. num. 8.* *Filiucius tom. 1. tr. 20. cap. 5. num. 150.* *Castrus de lege poen. lib. 1. cap. 74. Sotus lib. 5. q. 1. art. 8.* *Præpositus in 3. part. q. 5. de irregul. dub. 11. num. 90.* *Tannerus in 3. p. disp. 4. q. 10. dub. 11. n. 210.* *Hurtado disp. 2. de irregul. diff. 10. n. 36.* *Mercerus de Sacram. in 3. part. D. Thom. q. 24. dub. 7. prop. 2.* *Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. num. 88.* *concl. 4.* *Turrianus de cens. lib. 9. disp. 65. dub. 3.* *Suarez*

& alii penes ipsos, quia tale homicidium non est peccatum, ut clare patet: sed propter privatum homicidium non est imposita irregularitas nisi quando est peccatum, & late probat *Suarez*, *Tannerus*, *Præpositus* & alii, ergo, &c.

3. Nota tamen in tali casu esse licitam defensionem sine metu peccati & irregularitatis, si adsint aliquæ conditiones. Prima, ut nocuementum temporale sit grave, & actu injustè inferatur. Secunda, ut non sit reparabile, vel cum tanta difficultate, ut ob eam censetur grave nimis detrimentum. Tertia, ut verè sit defensio & moderata. Quarta, ut non possit alio modo fieri defensio nisi per mortem aggressoris. Ad Canones verò, quos pro affirmativa sententia adducunt DD. respondent optimè *Coninch*, *Mercerus* & *Turrian. locis citatis.*

RESOL. CXXXII.

An incurritur irregularitas propter defensionem licitam proximi maxime innocentis, & sibi propinqui? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 5.

§. 1. **I**ncurrit putat *Layman sect. 5. tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 3.* qui citat glossam, *Navarrum*, *Abbatem*, *Sylvestrum*, & ante *Layman* ex eadem Societate *lesv* docuerat hanc sententiam *Stephanus de Avila part. 7. disp. 5. sect. 3. dub. 4.* Vide etiam *Bizozetum in summa, cap. 5. de censuris n. 2.* *Majolum de irregular. lib. 5. c. 48. num. 9.* & ratio est, quia talis casus non excipitur in dicta *Clem. si furiosus*: ergo, &c. Deinde æquè est diligenda vita utriusque proximi.

2. Sed contrariam sententiam docet *Covarr. Major*, & *Suarez*, quos citat & sequitur *Turrianus de censur. lib. 9. disp. 65. dub. 4.* quibus ego addo *Petrum Cornejo in 3. p. D. Thom. tr. 5. de irregul. disp. 4. dub. 1. q. 11.* *Mercerum de Sacram. in 3. part. D. Thom. q. 24. dub. 7. prop. 3.* *Tannerum in 3. p. disp. 6. q. 10. dub. 11. n. 210.* *Hurtadum disp. 2. de irregul. diff. 10. n. 36.* *Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 9. n. 88. concl. 3.* Dico igitur non esse irregularem qui cum moderamine inculpatae tutelæ occidit alterum in defensionem proximi innocentis, præsertim sibi propinqui; & hoc verum esse puto, non solum in casu, quo defensio innocentis cadit sub obligatione, sed etiam quando tantum est licita, & ita præter DD. citatos tenet etiam hanc sententiam *Villalobos in sum. tom. 1. tr. 21. diff. 24. n. 11.* & *Filiucius tom. 1. tr. 20. cap. 5. n. 159. & 160.* ad auctoritatem vero *Clem. si furiosus* sæpius adductam respondeo, quod non adducit jus novum, quod declararet antiquum, & argumentum à contrario sensu est inefficax in hac materia.

RESOL. CXXXIII.

An non impediens homicidium, quod tenetur ex iustitia impedire, ut Iudex, Gubernator, & alii ministri iustitiæ, incurrat irregularitatem?

Idem est de mutilatione.

Et quid de Advocato, teste, Procuratore, Medico, & similibus?

Et an sit irregularis, qui per vim, vel dissuasionem impedit, ne aliquis impediatur, hominis occisionem? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 7.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & affirmativam sententiam tenet *Avila de cens. in Ref. 110. a part. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 7. concl. 2.* ubi citat *Sylvestrum*, *Navarrum*, *Hentriquez*, *Rodriguez*, *Felinum* & alios, quibus

§. 1. **A**ffirmative respondet Vega *en espejo* tom. 2. c. 12. §. 26. n. 275. ubi sic ait. [El que regebio injuria de otro y vea a sus deudos y amigos querer vengar la injuria, y el no lo prohibe quanto puede sino consiente, si se sigue muerte o cortamiento de miembro esta obligado de culpa y es irregular. Otra cosa sera si lo esforvò quanto pudo.] Ita ille.

2. Verum quia hic casus frequenter potest accideret, non desinam hic adnotare contrariam sententiam docere ex Valquez Turrianum *de censur. lib. 9. disp. 63. dub. 4.* & Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 9. num. 34. in fine*, quia in tali casu permittens homicidium; seu illud non impediens, non insuit positive; ergo non est irregularis, quod est valde notandum quia quotidianum, & fundatur in doctrina superius posita, quod non impediens homicidium non incurrit irregularitatem. Hinc à fortiori inferitur contra Barbosam *in collect. tom. 2. lib. 5. tit. 12. cap. 17. num. 3.* Riminaldum *juniorum consil. 441. num. 31. vol. 4.* Olascum *decis. 104. n. 5.* & alios, non esse irregularem, qui rixam habens cum Titio admonet accurrentes, in sui auxilium, ne quid mali Titio inferant. Ita Bonacina *de censur. disputat. 7. quest. 4. punct. 8. num. 34.* qui citat Avilam, Henriquez & Reginaldum.

RESOL. CXXXVI.

An si vulneratus vulnere non letali mortuus est, Medici, vel propria incuria, incurritur irregularitas?
Ex p. 4. tract. 2. Ref. 10.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam tenet Navarrus *cap. 27. num. 225.* Molina *tract. 3. disp. 32. num. 2.* Gutierrez *in can. 99. lib. 2. cap. 6. num. 9.* Avila *part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 5. concl. 2.* Henriquez *lib. 14. cap. 14. num. 4.* Turrianus *de censur. lib. 9. disp. 64. dub. 1.* Layman *sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 10. num. 5.* Villalobos *in summ. tom. 1. tract. 21. diff. 23. n. 9.* & alii. Ratio est, quia si vulnus illatum non fuisset, mors non accidisset; quare non sola Medici, aut infirmi incuria, sed simul etiam ipsa vulneratio fuit causa mortis. Ergo, &c. Imò Villalobos *loco citato*, asserit. [Han se de ponderar las palabras del texto in cap. ad audientiam de homicidio; in dorso aliquantulum vulneravit, donde se da ad entender que basta herida pequeña si de alli resultò la muerte.]

2. Sed ego negativam sententiam etiam probabilem esse puto, quam docent Sotus *lib. 5. quest. 1. art. 9.* Sylvester *ver. homicidium 2. q. 22.* Caietanus & Argon *in 2. 2. q. 64. art. 8.* Lessius *lib. 2. cap. 9. dub. 15. n. 102.* & Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 8. num. 31.* quia etsi vulnus sit aliqua occasio, tamen revera non est causa mortis, sed negligentia, Medici vel ipsius vulnerari, tenebatur enim uterque diligentiam adhibere: ergo illi, qui neglexit, imputandus est effectus, &c. *in cap. significasti 2. de homicidio*, hoc aperte indicatur. Si vero vulnus fuerit leve, non incurrit in nostro casu irregularitatem ita vulnerantem, licet vulneratus moriatur modo quo *suprà*; testantur Layman, Avila, Villalobos *loco citato*, quibus adde Coninch *de Sacram. disp. 18. dub. 9. num. 80.*

RESOL. CXXXVII.

An crimen inducens irregularitatem, si sit occultum, modo sit externum, inducat irregularitatem?
Et notatur, quod & si peccatum occultum communiter irregularitatem non pariat lege Canonica, ab hac tamen lege excipitur homicidium, & peccata, quibus censura est annexa, nam si in ea celebratur, incurritur

irregularitas, & si hac celebratio occulte fiat à suspensio, vel excommunicato. Ex p. 7. tract. 11. & Misc. 2. Refol. 48.

§. 1. **N**egativam sententiam non esse improbabilem censet Baunius *in Theol. mor. part. 2. tract. 11. quest. 3. assert. 4.* ubi sic ait. Etsi sit probabile actum vitiosum, ob quem incurritur irregularitas: etiam occultum, si tamen sit externus, & natura sua talis, ut videri possit, ad eam invehendam sufficere, contrarium tamen probabilitate non vacat. Quod ultimum probat ex duobus decretalibus. Prima Alexandri III. cui initium est, Ex tenore: Gregorii IX. altera, ea que ultima tituli de temporibus ordinationum, interrogatus enim Gregor. an adulteri, similesque viri, ab usu suorum ordinum cohibendi essent? respondit in hæc verba, si proposita crimina, ordine judiciali comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debent hi, præter reos homicidii post penitentiam in jam susceptis aut suscipiendis ordinibus impediri. Adde quod à natura abhorreat seipsum iudici puniendum dedere, sique deditio, infamiam tam suo nomini, quam alieno facere, præstat utrumque verò, qui vitio occulto laborans, ejus, aut impedimenti, cujus est causa, veniam sibi à superiori dari postulat.

2. Sed hæc sententia absolute mihi non placet, neque cum Baunio puto probabilem esse. Imò cum Præposito *in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 2. num. 5.* existimo improbabilem esse, & postea ipse Baunius illam limitat, unde sic addit. Notandum tamen quod etsi peccatum occultum, communiter irregularitatem non pariat lege canonum, ab ea tamen lege excipi homicidium, *arg. cap. questum 17. tali de temporibus ordin.* idque propter sceleris enormitatem, & defectum lenitatis.

3. Secundò excipienda sunt peccata quibus censura est annexa, nam si in ea celebratur, incurritur irregularitas; etsi hæc celebratio occulte fiat à suspensio, vel excommunicato.

RESOL. CXXXVIII.

Tutus irregularis absque dispensatione sumpsit primam tonsuram, & postea obtinuit beneficium, dando mediatori magnam pecuniarum summam, quæritur, quid juris?
Et si Titius nolit restituere fructus male perceptos, quod omni mediatori incumbit?
Et alia curiosa circa hoc inferuntur. Ex p. 11. tract. 5. & Misc. 5. Ref. 1.

§. 1. **D**e hoc casu per litteras ex Germania interrogatus fui, &c.
Dico primò posse irregularem primam tonsuram sumere, docuisse Thomam Hurtadum *var. tom. 2. tract. 12. cap. 1. num. 514.* ubi sic ait.

2. Quare existimo quod licet iste filius, de quo loquimur sit irregularis, tamen collatio beneficii non est ipso jure irrita, quia licet non possit ordines suscipere, tamen potest suscipere primam tonsuram ratione cujus habilis sit ad valide recipiendum beneficium, ut docet Sayr. *de cens. l. 5. cap. 5. n. 15 & 16.* Aloysius Bariola quem citat, & ejus sententiam probabilem reputat Bonacina, *de censur. in comm. disp. 7. de irreg. 9. 1. punct. 1. n. 3.* quia prima tonsura non est proprie ordo, cum nullum habeat ministerium in ordine ad Sacramentum Eucharistiæ, & Sacrificium, sed solum est quædam deputatio ad ordines. Et sic inhabilitas ad ordines quam habet irregularis, præcipue si non sit ex delicto homicidii voluntarii, aut alio, non est extendenda ad primam tonsuram, cum irregularitas sit

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Ref. 294. Sed Patet, ad med. lege doct. ver. qui n. 104. & alterius §. & ver. ejus not. & in ro. 34. §. Secundum, ad med. & §. Sed ego.

Sup. hoc notando in ref. §. & ver. not. præterita.

Sup. hoc primò sup. in ref. 12. à princ.

Sup. hoc latè sup. in ref. 13. §. 2. à lin. 2. & in aliis ejus not.

fit. Canonicum impedimentum directe impediens susceptionem, seu usum ordinum. Quamvis enim sit inhabilis ad ordinum susceptionem, non inde fit quod sit inhabilis ad primam Tonsuram, quia ista accepta, potest habere dispensationem ad alios ordines.

3. Neque obstat quod *Trid. sess. 14. de reformat. c. 2. in fin.* dicat quod Tonsuratus ab alieno Episcopo suspendatur, ne ad ulteriorem gradum possit procedere. Et ita multo magis valebit quod irregularis sit omnino inhabilis ad primam Tonsuram, ait Marchini. *tract. 2. de Sacram. ord. part. 1. cap. 14. n. 3.* nam, *Quomodo inquit, est verisimile Ecclesiam ad statum Ecclesiasticum velle admittere illegitimum, vel energumenum, si ad ultiores gradus isti postea ascendere non valebunt?* Hoc, inquam, non obstat, tum quia in poenis non valet argumentum à simili, ut pena extendatur, *cap. pena, de poenis dist. 1.* ubi egregie Navarr. *n. 1. & 2.* Tum secundo, quia in poenis non verisimilitudo, sed verba legis, quæ proprie sunt accipienda, operantur: nam poenæ exorbitant à jure naturali: quare cum jure positivo sunt impositæ, extendi nullatenus debent propter verisimiles rationes. Quare Ecclesia non vult positive admittere illegitimum ad primam Tonsuram, sed id permittit, cum expresse non prohibeat, nisi promoveri ad ordines, ad quos vel Papæ, vel Episcopus de facili dispensat. Ita Hurtadus. Et hanc sententiam probabilior esse existimat doctissimus, & amicissimus Pater Anton. Escobar *in pract. confess. p. 2. lib. 6. cap. 5. n. 3.* sic asserens: [Puede se recibir prima tonsura antes de la dispensacion de irregularidad? Lo comun es que no; porque la irregularidad dexa in habiles para recibir todos los ordenes, luego con todo esso es defensible que si; porque la prima Tonsura no es Orden.] Ita ille.

4. Sed ego puto non esse recedendum à sententia negativa communi, quam me citato tenet novissimè Ciarlinus *controver. forens. tom. 2. cap. 205. num. 5.* Dicendum est igitur irregularitatem quamcumque ex quacumque radice ortam, esse Canonicum impedimentum ad licitam Tonsuræ receptionem. Sic Suarez *de cens. disp. 40. sect. 1. num. 11. & sect. 2. num. 2.* dicens irregularem, si Tonsuram recipiat, lethaliter delinquere. Sayrus *lib. 6. de censur. cap. 1. numer. 19.* tradens in irregularitate etiam primæ Tonsuræ receptionem prohiberi; probatur primò ex philosophia, quæ docet, nullum in tota natura dari subjectum naturale, quod sit capax propriæ dispositionis ad aliquam formam; quin etiam talis forma non sit capax, ut luculenter explicat D. Thom. *p. 1. q. 12. art. 5. ad 3.* scilicet prima Tonsura est dispositio ad ordines: ergo, si irregularis impeditur à susceptione ordinum, neque erit habilis ad primæ tonsuræ receptionem. Ita Marchini. *tract. 2. de ord. in part. 1. de 1. Tons. cap. 14. n. 2.* & inferius *num. 4. & 5.* Tonsuratus est capax beneficii, & connumeratur inter Ecclesiasticos ministros, gaudetque privilegio Canonici, & fori: sed irregularitas arceat à gradu clericali, & privat capacitatem beneficii Ecclesiastici; Ergo.

5. Hinc deducitur, quod si quis aliqua irregularitate affectus, prima Tonsura initietur, non modò in culpam lethalem incidit; quia sciens contra Ecclesiæ prohibitionem ad Tonsuram accedit: sed fortassis etiam talis primæ Tonsuræ receptio erit invalida, & iteranda. Ratio est, quia prima Tonsura non habet propriam materiam, neque formam ex divina institutione; sicut habent ordines: ergo valor substantialis illius non distinguitur à licita ejusdem receptione: ergo quoties non est licita susceptio, neque erit valida, & consequenter iteranda. Licet verius videri posset eam fore validam, & nec iterandam, cum in illa concurrant omnia substantialia; nimirum translatio à laicali statu in Ecclesiasticum per capillorum abscis-

sionem, & verborum prolationem cum sufficienti intentione conferentis & recipientis juxta supradicta *cap. 12. hujus partis.* Quam sententiam lego etiam apud Duardum *in Bull. Cœn. can. 15. q. 3. num. 8. leg. 1.* bene etiam dixit Gibalinus *de irreg. cap. 1. p. 4. coroll. 1. num. 12.* Certum esse hunc irregularem gravissimè peccare, etiam si primam Tonsuram, aut ordines tantum minores cum eo impedimento Canonico suscipiat, aut præstet quamcumque actionem factam, & quæ à Laico exerceri non solet, quia violat legem Ecclesiasticam in re gravi, nisi causa aliqua legitima excuset, ut metus, aut gravis infamæ scandalum vitandum. Vide Marchinum *ubi supra*, & Hermanum Busembaum *in Medulla Theologia Moral. lib. 7. cap. 4. dub. 2.* & alios communiter.

6. Dico secundò Hurtadum *ubi supra*, §. 22. *Supra num. 1044.* & alios docere, irregularitatem inhabilem reddere ad concursum, & beneficium, ita ut acceptando peccet mortaliter, collatio sit nulla ipso jure, & fructus restituere teneatur, adeo quod etiam post dispensationem, nova egeat collatione. Tum *capite 2. de Cler. pugn. & capite 2. Cler. non ord. min. fr.* habetur irregularitatem egere dispensatione ad obtinendum beneficium; tum quia beneficium datur propter officium: Sed irregularis non potest exercere officium: ergo neque potest consequi beneficium, nec jus habere ad fructus, ita Paroletus *part. 2. tit. 1. condit. 2. num. 2.* Sed non desunt Doctores magni nominis contrarii asserentes, collationem beneficii factam irregulari, validam esse, sed impetrandam esse irregularitatis dispensationem; & sic irregularis potest ad concursum admitti, sed peccat acceptando. Addunt facere fructus suos, nec teneri restituere, etiam si per judicem privetur. Item posse ante privationem renunciare ad favorem, & valide exercere actus Supra de jurisdictionis, ut delegare facultatem benedicens, sponsi, ministrandi Sacramenta, &c. quia irregularitas non separat ab Ecclesia, sed est putum impedimentum quod tollitur per dispensationem; hæc tenet Paroletus. Et ita præter auctores à me alibi adductos, acriter defendit hanc sententiam Gibalinus acutus, & eruditus Societatis Theologus, *de irregul. cap. 2. p. 4. coroll. 4. n. 16.* sic itaque asserit: Respondetur irregularem percipere posse fructus omnes sui beneficii, si ante, si post contractam irregularitatem obtenti, illudque omni ratione administrare, donec per sententiam judicis illo spoliatur. Ratio evidentissima est, quia uti ostendimus, irregularitas neque privatur beneficio prius obtento, neque ejus fructibus, neque reddit incapacem novi beneficii acquirendi: quando igitur non irritabitur novi beneficii collatio, aut veteris, non privabitur illorum fructibus, tamquam suis, & propriis gaudebit, quod fieri necesse est eos omnes qui nobilium idem de effectu irregularitatis circa beneficia sentiunt; immò neque poterit potius, deinde privare hunc irregularem fructibus, quos in hanc diem licite percepit neque est cur retrahatur sententia ad diem commissi criminis, quia non debet esse tantum declaratoria; sed condemnatoria, loquitur enim de privatione, quæ imponitur præcisè propter hanc irregularitatem poenalem: non de illis delictis, quæ simul irregularitate, & privatione beneficiorum ipso facto plectuntur; quamvis enim ad sententiam ultique declaratoriam criminis licite percipiuntur fructus beneficii à tali reo, tamen eos omnes deinde restituere tenebitur propter retractionem sententiae ad diem commissi criminis. Ita ille; & postea, quærens an irregularis possit renunciare illud beneficium in favorem alterius, & an teneatur illud restituere? Respondet, primò, quoties officium debetur ratione beneficii præstari poterit ab irregulari per se, vel per alium, non cogitur illud dimittere, ita

Sup, hoc in
Ref. not. pri
mæ hujus
Ref.

Ita Suar. *disputat.* 40. *sect.* 2. *num.* 19. quia neque illo jure, neque ulla ratione ad hanc dimissionem beneficii adigitur, quandoquidem illius munera obire potest.

7. Secundo, si beneficium postulet personale aliquod officium, quod includat exercitium ordinis, & non possit obtineri dispensatio ab irregularitate, aut nolit beneficiatus illam petere, debeat dimittere beneficium, quod ratio ipsa indicat: non potest enim retinere id unde oritur obligatio, quam nunquam implere poterit, at vero si sit spes aliqua dispensationis, interea dum illam quaerit, licet retineat beneficium irregularis, ejusque fructus percipiet, cum onere tamen curandi ut alius officium impleat, & licet ipse sit aliquantulum negligentior in procuranda dispensatione, non ideo tamen excidet suo beneficio. Ita Suarez *loc. cit.* Bonac. *disp.* 7. *q.* 1. *p.* 4. *num.* 20. ubi Filliuc. & Reginald. dabit.

8. Tertiò, poterit irregularis renunciare suo beneficio in favorem alterius in aut manibus superioris, antequam per sententiam illo privetur, & pendente lite, aut accusatione, ut tradit Gloss. in *cap.* 2. *ut lite pendente v. finita* in 6. Covarr. in *Clem.* si *suus* *2. par.* *te* *§.* 3. *num.* 7. ubi & alios refert, additque ex communiori sententia validam esse eam renunciationem, etiam si quis jam illud beneficium impetaverit. Quod attinet ad nostrum consuetarium, illud manifestum est ex dictis: cum enim irregularis adhuc obineat, sive ante, sive post irregularitatem obtentum, habeatque plenam ejus administrationem, dispositionem, & usum, poterit illud alteri cedere, atque etiam permutare, quandoquidem ex nobis novi quoque acquiritur capax est, uti ostendimus. Hucusque Gibalinus, cui adde Candidum *tom.* 1. *disquisit.* 18. *art.* 16. *dub.* 9. *num.* 8. & alios.

9. Verum cum hæc opinio sit contra stylum Curiae, & contra plures decisiones Sacrae Rotae, quas ego ut par est, magnificandas esse existimo, non audeo discedere à prima sententia contra Gibalinum, & alios. Et ita habent plures Doctores à me in *part.* 4. *tract.* 2. *resolut.* 37. allati, & novissimè, me citato, hanc sententiam tenet Ioann. Baptista Parolettus in *Palastra Clericali par.* 2. *supra citat.* & Stephanus Baunius in *praxi Beneficiorum disput.* 6. *q.* 5. in *Theaurum part.* 1. *cap.* 5.

10. Dicò tertiò, Simoniam, quæ contrahitur ex præstato dato mediatori immediato, esse tantum prohibitam de jure Ecclesiastico, & ita Hermannus Busenbaum in *Medulla Theologiae mor. lib.* 3. *tract.* 1. *cap.* 2. *dubit.* 3. *respons.* 2. *numero* 2. ubi sic ait: Simonia dividitur in eam, quæ est juris divini, estque prohibita propter malitiam suam v.g. Hostiam consecratam vendere; & eam, quæ est juris humani, estque mala tantum propter prohibitionem, & sic ab Ecclesia prohibetur. Primò, venditio beneficiorum secundum id quod in ipsis temporale est, scilicet, quoad jus præcicum, percipiendi fructus. Secundò, venditio officiorum extrinsecè tantum ordinatorum ad res sacras, verbi gratia. Sacristæ, Oeconomi, Advocati Ecclesiæ, Thesaurarii Tertiò, obligatio pecunie alicui facta, ut suadeat alteri, ut det beneficium. Quartò, pactio de resignando beneficio, vel solvenda pensione, si alter beneficium tibi impetret. Quintò, permutatio, & resignatio beneficiorum; item reservatio pensionis ex beneficio resignato, & in casu permutationis beneficiorum æquatio fructuum, &c. si absque superioris auctoritate fiant, quæ si accedat, licita erunt. Sextò; acceptio muneris, etiam sponte oblata, pro examine ad Parochiam, ex *Trid. sess.* 24. *cap.* 8. pro collatione ordinum, pro tonsura, licetis dimissionis, ex *Trid.*

Tom. V.

sess. 21. *cap.* 10. Excipitur tamen decima pars aurei pro notario, si salarium non habet, & consuetudo permittat. Septimò, exactio pecunie pro admissione ad Religionem, non pro statu tantum: is enim spiritualis est, ideoque jure divino invendibilis; sed etiam pro onere sustentationis: nisi monasterij tenuitas, vel consuetudo contraria excuset. Ita Basenbaum: cui adde Antonium Escobar in *Theol. moral. tract.* sexto, *Exam. secundo*, *cap.* sexto, *num.* 43. Hoc supposito posset quis asserere, Titium in casu nostro incidisse in pœnas juris latas contra Simoniacos; quia jura comprehendunt tantum Simoniam quæ est prohibita de jure divino, & non de jure Ecclesiastico, & est ista de qua loquimur. Et ideo, me citato, hanc sententiam tanquam probabilè admittit Egidius Bassæus in *Floribus Theologiae practice* 16. *Simonia* 6. *numero* 5. sic asserens; Communis sententia est, excommunicationem, quæ contra Simoniacos in ordine & beneficio imposita est, incurri non solum ob Simoniam juris divini, & naturalis, verum etiam ob Simoniam juris humani, est permutatio beneficiorum inter duos beneficiatos facta propria auctoritate, reservatio pensionis sine auctoritate Papæ, promissio pro beneficii suffragio in electione ad Episcopatum, &c. Ratio est, quia Simonia jure solum Canonico prohibita, est vera Simonia: ergo afficitur pœnis contra Simoniam generaliter latis: unde jura sub eadem voce insequuntur, tam Simoniam jure Canonico prohibitam, quam juri divino contrariam, ut patet ex *cap.* cum olim, *C. questum*, de *rerum permutat.* Ita Malderus, Valentia, Filliuc. Navarrus, Suarez. Nihilominus contraria sententia, nempe pœnas Simonia non incurri in casu quo adest tantum Simonia juris positivi & humani, mihi probabilis etiam videtur sicut visa est Lessio, Reginaldo, Diana, & quam tenent, Aragon, Petrus Navarra & alij. Unde secundum hanc sententiam licet in prædictis casibus sic facientes peccent, non tamen sunt excommunicati, nec privantur beneficiis sic receptis ipso jure; nec tenentur fructus restituere. Ita Bassæus, cui adde Tancredi, Machadum, Giragum, Roccaful, Soriam, alibi à me adductos, & Escobar *supra num.* 45. qui citat Sanchez, docentem hanc sententiam esse probabilè: sed ego nunc figo pedes, & puto profus adhærendum esse contrariæ sententiæ, stante stylo Curiae, & praxi Romana, non agnoscens differentiam quoad pœnas incurrendas inter Simoniam prohibitam à jure divino, & inter Simoniam prohibitam à jure Ecclesiastico.

11. Unde ego ex superius dictis pro casu proposito rescripsi in Germaniam ad consulentem, ut ad Sacram Pœnitentiam recurreret, adducendo in memoriali, ut facilius dispensationem impetraret, opinioniones Doctorum in sui favorem à me superius adductas; Addendo etiam non deesse auctores asserentes stylum Rom. Curiae obligare in foro exteriori, non autem in foro conscientie, & fundari in probabilitate contrariæ opinionis, & ita mō citato docet Leander, de *Sacram.* *tom.* 2. *tract.* 9. *disputat.* 24. *q.* 48. *tr.* 2. *Ref.* 63. qui citat Pontium, Granadum, Villalobos, & Cevallos, quibus addo doctum, & novissimum Martinum & seq. & in Perez de *matrim.* *disputat.* 46. *sect.* 6. *numero* 4. & 9. Præpositum in 3. *part. quest.* 8. de *dispens. matrim.* *dub.* 6. *num.* 61. Portel in *Respons.* *tom.* 1. *part.* 3. *cap.* 5. *num.* 3. quæ. & in Baunium in *Theolog. moral.* *tom.* 2. *tract.* 11. *quest.* 50. *Ref.* 102. §. Martinum de San Ioseph in *Monit. Confess.* *tom.* 1. *lib.* 1. *tra.* 46. de *matrim.* *numero* 1. Vidalem in *Arca Theol.* *tit.* de *duello inspect.* 3. *num.* 22. Puente Hurtadum *ro.* 2. §. 2. etiam in *disputat.* 170. *sect.* 1. *numero* 197. Pellizarium in *man. Regul.* *tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 5. *numero* 195. Fagundez

A a

part.

Sup. hæc stylum Curiae, & foro exteriori, in *tom.* 3. *tr.* 2. *Ref.* 63. §. Difficultas & seq. & in *Ref.* 90. §. 2. à *lin.* 2. & in *Ref.* 91. §. Ita quoque & in *Ref.* 102. §. Dico secundo & in *Ref.* 114. §. 1. in fin. & in *Ref.* 116. in fin. & in *to.* 6. *tit.*

Ref. 31. §. Sed par. 2. lib. 8. num. 48. Escobar in Theologal. Moral. tom. 2. quid. & intro. sect. 1. probl. 2. numero 91. & probl. 46. numero 214. Gibalinum de irregular. cap. 2. quest. 3. part. 4. num. 10. licet ego supradictis Doctoribus non assentiar; vide Baunium in praxi de beneficiis disp. 1. 1. quest. 9. assertio- ne 4. & ultima. Verum si aliquis hic obiter quærat, an si in casu nostro Titius noller restituere fructus male perceptos, teneatur in defectum restituere, illos medi- ator, per quem Titio collatum fuit beneficium; li- bet respondere cum verbis Baunij in praxi Beneficio- rum disputat. 16. dub. 9. Dico igitur, An mediatoribus sit imperanda restitutio, peræque ac Simoniaci? Summisæ ambigunt: Inclinant in affirmantem Na- varr. conf. 110. de Simon. & tract. de datis & premiss. numero 45. Thesaurus in praxi verb. Simonia cap. 2. non tamen nisi secundo loco, & in defectum principalis causæ.

12. Addit Quaranta etiam confessarium remanere ad id obligatum, & quidem legitime, si absolvendo poenitentem, ei causa fuerit, non restituendi, quod non puto, quia ejus bonum, qui a suo est poenitente læsus, procurare ex iustitia non tenetur. Quod simili- ter Sà correctus, verb. Simonia numero 11. existimat, & proinde mediatori, in defectum causæ principalis fructuum, aut alterius cuiuspiam interesse, (ut lo- quuntur) restitutionem jubendam non esse, quæ sententia etsi videatur isti Auctori probabilis, præstat tamen dispensationem, & compositionem à Pontifi- ce petere, quàm periculo peccandi se exponere, ait Baunius.

RESOL. CXXXIX.

An collatio beneficij facta irregulari sit irrita & invali- da ipso jure ante iudicis sententiam? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 79.

Sup. hoc in Ref. præteri- ta §. Dico se- cundo. & in Ref. seq. & in Ref. 1. post Ref. §. 1.

§. 1. **A**ffirmative respondent communiter Docto- res, ut Suarez de censur. disp. 40. sect. 2. nu- mero 30. 36. & 41. Sayrus lib. 6. cap. 2. numero 21. Avila part. 7. disp. 2. dub. 6. & alij penes ipsos, quia beneficium datur propter officium, sive propter exer- citium Ordinis, ergo qui per irregularitatem non potest Ordines exercere, incapax est beneficij, ita ut ejus collatio irrita sit, non minus ac si daretur pu- ræ secularibus Ordinibus carentibus, & ita hanc sen- tentiam novissime docuit etiam Turrianus de censur. lib. 2. disp. 58. dub. 2.

2. Sed contrariam opinionem Sylvestri ver. excom- municatio, num. 4. probabilem esse puto. Dico igitur collationem beneficij facta irregulari validam esse, & ideo talis solum indiget dispensatione super irre- gularitate, non tamen nova collatione beneficij, unde potest fructus suos facere in conscientia; & ratio est, quia sicut irregularis potest retinere beneficium quod ante irregularitatem obtinuerat, ergo etiam po- test retinere beneficium quod impetravit post irre- gularitatem incursum, quia in utroque casu militat eadem ratio privationis exercitij Ordinis; & ad ar- gumentum factum pro sententia communi respon- deri potest negando consequentiam, & rationem discriminis optime adducit Petrus Cornejo in 3. par. D. Thom. tract. 5. de irregular. disputat. 5. dub. 2. quest. 1. ubi docet hanc Sylvestri sententiam esse satis pro- babilem.

RESOL. CXL.

An irregularitas reddat aliquem inhabilem ab beneficio obtinendum, & ad fructus percipiendos?
Et an obtemta dispensatione ab irregularitate, beneficium non possit obtineri sine nova collatione, seu revalida- tione collationis prius factæ?
Et an valeat collatio Prælati Regularis facta irre- gulari?
Et aliqua alia explanantur in §. ultimo hujus Resolutionis. Exp 4. tr. 2. Ref. 37.

§. 1. **A**ffirmative respondet Villalobos tom. 1. tra- ct. 2. diff. 2. n. 12. Lessius lib. 2. cap. 3. n. 12. dub. 2. 2. num. 120. Avila part. 7. disputat. 2. dub. 6. concl. 3. n. 12. Navar. cap. 27. n. 35. 1. Sayrus lib. 6. cap. 2. n. 2. Covarr. in benef. in cap. alma mater, part. 1. §. 7. n. 1. Henric. lib. 4. cap. 2. n. 7. in gloss. lit. C. & alij penes ipsos, asserentes irregula- ritatem reddere hominem inhabilem ad obtinendum beneficium, & ideo irregularem non posse tota con- scientia beneficium retinere, vel fructus ex eo perce- ptos. Imò obtemta dispensatione ab irregularitate be- neficium non potest retineri sine nova collatione, seu revalidatione collationis prius factæ, & adducunt pro hac firmanda sententia cap. 2. de Clerico non ordi- nato ministrante, cap. 2. de Clericis pugnansibus, cap. dudum de electione, cap. cum bona, de astate ordin. & se- cundum hanc opinionem non valet collatio Prælati- ræ Regularis facta irregulari.

2. Sed ego contrariam sententiam probabilem etiam esse teneo cum Turriano de cens. lib. 7. disp. 58. dub. 2. Suarez disp. 40. sect. 2. num. 35. Hurtado disp. 1. de irregular. diff. 20. num. 21. Præpos. in 3. par. quest. 5. de irreg. dub. 3. n. 18. Coninch disp. 18. dub. 1. n. 6. qui tres ultimi respondent ad Canones supradictos. Igi- tur secundum hanc sententiam certum est peccare mortaliter irregularem acceptando beneficium in ir- regularitate, & similiter retinendo; valet tamen collatio beneficij, & potest facere fructus suos, neque tenetur eos restituere etiam si per iudicem beneficio privaretur. Item potest valide resignare beneficium, antequam eo privetur. Item potest impetrata dis- pensatione irregularitatis, potest, inquam, quis licite beneficium retinere absque alia habilitatione, vel no- va collatione. Potest etiam valide exercere omnes actus competentes ratione beneficij, imò & licite, si non sint actus Ordinis, & saltem non sit in mora pe- tendi dispensationem. Hinc valide eligit, præsentat, confert beneficia, jurisdictionem, potestatem exci- piendi confessiones, ministrandi Sacramenta, benedi- cendi sponsus, &c. Hæc omnia Præpos. loc. cit. & ideo hanc sententiam absolute tenet Sylvestri ver. excommunicatio 4. num. 4. & Plovius de irregular. 44. num. 39. & 40. Verum his non obstantibus tu ne re- cedas à prima opinione affirmativa, tanquam tutiori in praxi, ut observat Suarez, Coninch & Turrianus locis citatis.

RESOL. CXLI.

An irregularis sint incapaces obinendi beneficium, & pensiones?
Et an ad obinendam pensionem sufficiat septennium?
Et an excommunicatus sit capax, vel incapax pen- sionis?
Et quid, si pensiones sint perpetuæ, & data in titulum be- neficij, & Præsimoniæ?

Et aliqua alia cursum explanantur circa collationem beneficii factam irregulari, &c. Ex p. 7. tr. 12. & Misc. 3. Ref. 7. alias 5.

Quoad primum, sic respondet Caspensis in *Curs. Theolog. tom. 2. tract. 25. disp. 5. sect. 3. num. 23*. Est difficultas an per irregularitatem fiat irregularis incapax beneficii, & ad fructus percipiendi. Affirmant graves Doctores Navarr. *cap. 27. n. 351*. Avila *disp. 2. dub. 6*. Lessius *lib. 2. cap. 34. dub. 22*. & est communior sententia, quam probare nituntur ex variis iuribus. Sed certe nullum jus invenitur in quo talis pena decernatur, neque adduci potest. Qua propter opposita sententia satis probabilis est, scilicet peccare lethaliter irregularem acceptando beneficium in irregularitate, & retinendo illud, posse tamen facere fructus suos, nec teneri eos restituere; posseque impetrare dispensationem irregularitatis, & ea obtenta licite beneficium retinere absque alia habitatione, vel nova collatione, & hanc sententiam judicant probabilem Suarez *disp. 40. sect. 2*. Hurt. *diff. 20*. & Agidius *disp. 18. dub. 1*. & stando in hac sententia infertur ex illa collationem beneficii factam irregulari, quamvis illicitam, & irritandam utpotè prohibitam; validam tamen esse, & nullo modo irritam: & ita juxta illam irregularis & valide recipit beneficium, & fructus facit suos, si faciat ministerium requisitum per beneficium. Neque obstat, quòd beneficium datur propter officium, sive propter exercitium Ordinis; ergo qui per irregularitatem non poterit Ordines exercere, incapax est, ut ei beneficium conferatur; ac proinde invalida erit collatio. Respondetur negando consequentiam, quia irregularitas non reddit irregularem omnino inhabilem ad ministerium Ordinis, sed solum reddit eum impeditum ad licitum exercitium illius, & consequenter tantum reddit illum impeditum ad licitam receptionem beneficii, non tamen ad validam. Hucusque Caspensis. Et hanc sententiam me citato tanquam probabilem admittit Machadus de *Perfecto Conss. tom. 1. lib. 1. part. 3. tract. 15. docum. 2. num. 5*. & Coninch de *Sacram. disp. 18. dub. 1. num. 6*.

2. Sed si quis vellet stare in affirmativa sententia quòd irregularis sit incapax beneficii videndum est an etiam sit incapax pensionis? Et affirmativam sententiam tradit Navarrus. Quæ quidem omnia docet Castus Palas *tom. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 11. §. 3. n. 8*. Nam irregularis est incapax beneficii, sed pensio non est beneficium, ergo. Et ideo, Primò asserunt aliqui ad obtinendam pensionem sufficere septennium, quia Concilium Tridentinum *sess. 23. de reform. cap. 6*. mentionem facit de beneficiis. Ergo non est extendendum ad pensiones. Et ita docet Gratianus *tom. 1. disp. 1. forens. c. 397. n. 17*. & segg. Lessius *lib. 2. c. 34. dub. 38. n. 203*. Zechius de *benefic. & pensionib. cap. 1. n. 7*. in princ. Moscovius de *majest. milit. Eccl. lib. 1. p. 3. cap. 3. pag. 501*. Aloys. Rice. in *praxi dec. 430*. in prima edit. & *resol. 367*. in 2. Secundo docet Gonzalez in *regul. Cancell. Glossa 5. §. 5. numero 16*. quòd inhabilitatus ad beneficia non censetur inhabilitatus ad pensiones, quia pensio non comprehenditur sub nomine beneficii.

3. An verò excommunicatus sit capax, vel incapax pensionis disputat etiam Caspensis ubi *supra* *disp. 2. sect. 7. n. 74* ubi me citato sic asserit. An excommunicatus sit etiam inhabilis ad recipiendas pensiones affirmativè respondit Villalobos in *summa tom. 1. tract. 17. diff. 9*. & ita tenet Gigas *quæst. 14*. Covarruv. in *cap. Alma mater*. §. 7. quia sunt redditus Ecclesiastici, & ita aiont esse in usu Curia Romanæ præmittentis absolutionem ab excommunicatione est, quamvis pensiones dantur. Dicendum tamen est, quamvis ex-

Tom. V.

communicatus sit privatus beneficio, non tamen privari pensionem, ac proinde consignationem illius factam excommunicatio validam esse Ita Turrianus, Valquez, Enriquez Layman, Cornejo, Avila, & Præpositus, ut in Ref. 1. quos refert & sequitur Diana *supra* *resol. 103*. quia not. p. 1. nullibi invenitur in jure, quòd concessio pensionis facta excommunicato sit irrita, nec id sequitur ex eo quòd excommunicatus sit incapax beneficii, quia pensio non est beneficium; cum in illa non sit jus perpetuum ad fructus, quòd requiritur ad rationem beneficii. Excipe pensiones perpetuas datas in titulum beneficii, & præstimoniam. Ita Caspensis.

4. Sed ut verum fatear omnia supradicta, video esse contra stylum Curia prædictum in Dataria & Cancellaria, in quibus incapax beneficii est etiam incapax pensionis, ideo tu cogita. Vnde ea quæ olim scripsi intelligenda esse nunc volo seculo stylo Romanæ Curia; & Praxi Dataria.

RESOL. CXLII.

An Beneficiarius incidens in irregularitatem ex delicto possit beneficium renunciare in favorem tertij?

Et supponitur, quòd Beneficiarius incidens in irregularitatem ex delicto possit retinere beneficium dum per sententiam non privatur, sed debet tamen procurare dispensationem, & interim per alium coadjutorem satisfacere in actionibus, quæ ratione irregularitatis illi sunt prohibita. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 25. alias 24.

Suppono, quòd beneficiatus incidens in irregularitatem ex delicto, etsi possit retinere beneficium, dum per sententiam non privatur; debet tamen procurare dispensationem, & interim beneficii munerem vel per alium satisfacere in iis actionibus, quæ ratione irregularitatis illi sunt prohibita. Assumere enim coadjutorem pro aliquo tempore ex causa adeò gravi, neque est contra iustitiam, neque illicitum, ut notat Suar. *diff. disp. 44. sect. 4. n. 19*. consentit Navarr. *lib. 5. cons. 17. de homicidio*. Cordub. in *summ. q. 41. & lib. 1. q. 99. quæst. 36*. Avila *7. part. disp. 2. dub. 6. vers. Hinc sequitur*, ubi explicat Felinum dicentem, tuta conscientia non posse retinere beneficium, cui est ordo sacer annexus, si ipse propter crimen illud exercere ordinem non potest, at intelligitur, si est in mora petendi dispensationem, vel desperatus est ad dispensationem brevi tempore obtinendam. Bonacin. *disp. 7. part. 4. num. 10*. Coninch *disp. 17. dub. 1. num. 5*. Paul. Layman *lib. 1. tract. 5. part. 5. cap. 1. coroll. 2*. Gaspar Hurtado de *irreg. diff. 5. num. 21*. & alij. Vnde ex his inferitur, irregularitatem supervenientem Clerico Beneficiario, non privare ipsum fructibus beneficii, neque privandum esse per sententiam, si munera, quæ ratione beneficii tenebatur exercere, per se, vel per alium exercuit, siquidem beneficii titulum retinet, & jus habet percipiendi illius fructus, posito muneris exercitio, sicuti aliis relatis docuit Suarez. Layman, & Coninch, ubi *supra*.

2. His suppositis de hoc casu interrogatus respondi affirmativè: dico igitur, quòd ligatus irregularitate ex delicto, si nolit, vel non possit impetrare dispensationem, possit renunciare beneficium in favorem tertij, ac si nullam irregularitatem contraxisset, etiam pendente lite, & accusatione facta de irregularitate; quia usquequo accedat sententia, & condemnator, retinet jus in beneficium, uti docuerunt Panormit. in *cap. nisi cum pridem*, num. 1. de *renunciat.* Felin. in *cap. inquisitionis*, col. 3. de *accusationibus*, Ludovic. Com. in *regula de annali poss. quæst. 42. num. 3*. Sayrus *lib. 6. cap. 2. num. 14*. Suarez *disp. 40. sect. 2*.

A a 2

Sup. hoc, quòd hic supponitur in to. 4. tr. 8. ref. 43. §. ult. & in to. 7. tr. 7. Ref. 59. §. Verum licet, cursum in fin. & in Ref. not. seq. §. Dico secundò, in fin. & vers. quæres, an irregu- laris.

Sup. hoc sup. in Ref. 138. §. Tertio poterit. & in aliis vers. ejus not.

sect. 2. n. 19. & alii apud ipsos. Nec supradictis obstat decretum Tridentini *sess. 14. cap. 7. de reformat.* ubi loquens specialiter de irregularitate homicidii voluntarii, inquit: Qui sua voluntate homicidium perpetraverit omni ordine, beneficio, officio Ecclesiastico perpetuo careat, sed caret ordine ipso jure; & absque sententia condemnatoria, ergo etiam carere debet beneficio, & officio. Propter hanc objectionem Major. *lib. 5. de Irregular. cap. 48. §. 4. num. 1.* asserit post Conc. Trid. irregularitatem homicidii voluntarii privare beneficiis obtentis. Verum ut recte Suar. *disp. 44. sect. 4. num. 32.* asserit per Concilium nihil esse in hac parte innovatum, sed illius verba intelligi debent juxta ipsarum rerum naturam, quæ est, ut carentia ordinis, quam induit irregularitas ipso jure incuratur. Secus verò privatio beneficiorum acquiritorum, quia plerumque expostulat ludicis sententiam, nisi aliud exprimat, sicuti in presenti non exprimitur, ut advertit Salzedo, pluribus relatis in sua *pract. cap. 94. Covarruv. in Clement. si furiosus, de homicidio 2. par. §. 3. num. 6.*

RESOL. CXLIII.

Quidam irregularis, cui jam dispensatum fuit, ut sacros Ordines susciperet, quæsit à me, an sine alia dispensatione possit beneficia recipere?

Et quid est dicendum de pensionibus?

Et difficultas est, an opinio negativa procedat non solum quoad beneficia curata, sed etiam quoad beneficia simplicia?

Et explanatur, quod si Pontifex dispensat cum illegitimo ad beneficium, non potest nisi unum obtinere, & si unum obtinuit, non potest secundum obtinere, etiam si relinquat primum.

Et an irregularis sit incapax pensionis?

Et an illegitimus, si scilicet sit prima tonsura initiatus, possit sine dispensatione obtinere pensionem?

Et an illegitimus, cui dispensatum est à Papa, ut possit obtinere beneficium curatum, si postea efficiatur Religiosus, possit sine nova dispensatione fieri Prelatus Regularis?

Et docetur, quod cui dispensatum est, ut beneficium simplex obtineat, non censetur dispensatus ad Canonicatum Ecclesie Cathedralis.

Etiamsque advertitur homicidam voluntarium, & à fortiori quemlibet irregularem non esse pensionis incapacem. Ex p. 7. fr. 10. & Misc. 1. Rel. 6.

Sup. hoc in
tom. 1. n. 2.
Rel. 6. &
lege doct.
alterius rel.
ejus primæ
not.

§. 1. DE nullo casu sæpius hic Romæ interrogatus fui ac de isto, & videtur affirmativè respondendum ex Henriquez *libro decimoquarto, capite octavo, numero decimo*, non bene ab Avila pro negativa sententia adducto, quia irregularis, ratione irregularitatis, est incapax beneficii, & non potest ad ordinem promoveri; Ergo sublata irregularitate per dispensationem manet habilis ad beneficia obtinenda. Verum contraria sententia est communis, cum stylo Datarie, & Cancellarie; & ita docet Suarez *de Censur. disputat. quadragesima prima, sect. 3. numero tertio*. Sanchez *de Marim. libro octavo, disputatione prima, numero vigesimo primo*. Azorius *tomo secundo, libro sexto, capite tertio, questione quarta & quinta*. Avila *de cens. part. septima, disputatione 3. dub. 6. ver. Quarto notandum*. Gasias *de benef. part. 1. cap. 6. numero 71 & part. 7. capite 2. num. 68*. Probatur primo, quia hæc duo sunt separabilia, & executio unius potest stare sine altero, quia dispensatio est strictè interpretanda, & per illam censentur tantum auferti ex-

pressa; ideo in capite primo de fil. presby. in 6. habetur quod si Pontifex cum illegitimo dispense ad beneficium, non potest virtute talis dispensationis nisi unum obtinere, & si unum obtinuit non potest secundum obtinere, etiamsi relinquat primum: quia non potest odiosa restringenda.

2. Sed magis difficultas est, an hæc opinio negativa procedat, non solum quod ad beneficia curata, sed etiam quod ad beneficia simplicia: & affirmativè respondet. Avila, Azorius, & Gasias *locis citatis*, quia cum dispensatio, ut dictum est, sit strictè iuris, solum extenditur ad id super quo dispensatur; quæ ratio æquè probat de beneficio Curato, ac de beneficio simplici. Et ita etiam tenet Marchinus *de Sacrament. Ordinis, tract. 1. part. 9. capite quarto, numero decimotertio*. Campanili *in Diver. Iur. Can. Rub. 11. cap. 13. n. 96*. Marius Antonius *var. resol. lib. 1. resol. 19. nup. 11. & alii*.

3. Non desunt tamen Doctores contrariam sententiam tenentes; inter quos, illam tenet Sanchez *de marim. libro octavo, disputatione prima, numero vigesimo septimo*. Oldradus *conf. 215. numero sexto*. Henriquez *lib. decimotertio, capite 57. numero quinto*. Majorius *de Irregular. libro primo, cap. 8. numero octavo*. Emanuel Sà *verb. dispensatio numero 14. & alii*, quos citat, & sequitur Sanctarellus *var. res. part. 1. quest. 38. numero vigesimo nono, & trigesimo*. Probatur hæc opinio ex cap. accepimus *de atar. & qualib. ubi cogitur Episcopus, promotus ad sacros Ordines abique titulo, conferre beneficium*. Dicendum est igitur, quod licet Ordines fieri & beneficium simplex diversæ sint, sunt tamen annexa quasi inseparabiliter, cum non debeat quæpiam ad sacros Ordines promoveri, abque beneficii titulo, idque prohibuit Tridentinum *sess. 21. cap. 2. de reformat. quamvis promovendus, Patrimonium, aut pensionem habeat*, nisi quasi dispensative ratione necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ: Unde hæc opinio est satis probabilis, sed primam tanquam probabiliorē ego amplector. Nota tamen quod Avila ubi *supra, ver. Tertio notandum*, docet, quod cui dispensatum fuit, ut beneficium simplex obtineat, non censetur dispensatum ut obtinere possit Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis nisi hoc exprimat.

4. Verum hic obiter etiam querendum est, an irregularis sit incapax pensionis? & affirmativè respondet Castus Palas, *tom. 2. ir. de benef. disp. 1. ponit. 11. & verum. §. 3. num. 3*. Rebuffus *in Praxi, tit. de dispensatione ad irregularitatem, n. 65*. Lessius *libro 12. cap. 34. num. 20*. Sanchez *de marim. lib. 7. disp. 44. num. 9*. Gasias *de benef. part. 1. cap. 5. num. 119. & seq. Patius de Resignat. lib. 4. §. 3. a leg. num. 37*. Vgolinus *tract. de Irregul. cap. 65. §. 1. num. 3. dicit. Rel. Sayrus de cens. lib. 6. capite 2. num. 22*. Molina *de iust. tract. 3. disputat. 78. numero secundo*. Zecchi *de benef. cap. 11. num. 7. & alii*. Et ratio est, quia secundum stylum Curie observatum in Dataria, & Cancellaria, incapax beneficii, est etiam incapax pensionis; ergo irregularis, sicut est incapax beneficii, ita erit & pensionis, & cui est dispensatum ut Ordines suscipiat sicut probatum est, non censetur dispensatum ut beneficia, neque etiam ut pensiones obtinere possit.

5. Sed contrariam sententiam cum Castro Palas probabilem putat P. Thesaurus *in Praxi, part. 2. capite 2. numero secundo*, & Seraphinus, *de cens. 126. m. com. 1. numero secundo*, plures alios referens, docet quod illegitimus cui est dispensatum ut Clericatum suscipiat non indiget alia dispensatione pro pensione; quod etiam docuit Burattus, *de cens. 53 numero 2*, nisi pensio super beneficio Parentum imponatur. Confutatur supradicta sententia ex Sacra Congregatione Card.

Cardinalium Concilij, declarante, teste Palao, ubi supra, homicidam voluntarium, & à fortiori quemlibet irregularem non esse pensionis incapacem, tamen Beneficij sit. Vide etiam Suarez de cens. disputat. 44. sect. 4. numero trigessimono, & Emanuele Sà, ver. homicidium, numero vigesimo, & mordicus hanc sententiam sustinet Gonzalez in regul. Cancellar. Glossa quinta, §. quinto, numero 24. & sequenti. ubi probat, illegitimum, si saltem sit prima tonsura initiatus, posse sine dispensatione obtinere Pensionem; & testatur ita servare sacram Rotam plures decisiones adducens; & ratio est, quia Pensio est, quoddam Ius temporale separatum, & per se distinctum ab ipso beneficio; unde privatus jure & inhabilis factus ad obtinenda beneficia, non est privatus jure ad obtinendas Pensiones; sed ut dixi Dataria existimat incapacem beneficij, esse incapacem Pensionis, & huic sententiæ ego adhaereo, non damno tamen negativam sententiam tanquam improbabilem.

6. Nota etiam quod illegitimus cui dispensatum est à Papa, ut possit obtinere beneficium Curatum, si postea efficiatur Religiosus, non potest sine nova dispensatione fieri Prælati regularis, ut docent plures quos citat & sequitur Barbosa in cap. nimis de fil. Presbyr. num. 3.

RESOL. CXLIV.

An illegitimus occultus incurrat irregularitatem?
Et an illegitimus dispensatus, simpliciter ad Ordines intelligatur solum ad minores Ordines dispensatus?
Et an dispensatus ad Ordines sit dispensatus ad beneficia?
Et an dispensatus ad beneficium de uno, & simplici intelligatur?
Et an ex vi talis dispensationis possit illegitimus obtinere aliud beneficium, primo relicto?
Et an ex dispensatione ad Curata beneficia, censeatur dispensatio facta pro Canonicatibus, vel Dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, & principali Dignitate Ecclesiæ Collegiata?
Et tandem docetur, quod si illegitimus non dispensatus ausus fuerit celebrare in Ordinibus susceptis, & si gravissime peccet, nullam tamen irregularitatem deinde contrahat, quia non ob violationem irregularitatis irregularitas contrahitur. Ex p. 10. tract. 13. & Milc. 3. Ref. 30.

§. 1. Negativè responderet Alphonsus de Castro, libro 2. de lege penali, cap. ult. concl. 5. & hæc sententia firmari potest speciali textu, cap. Congruente de fil. presbyr. ubi hæc habentur. Fraternitati tuæ mandamus, quatenus si publicum est, & notorium Patrem R. Clerici habuisse in prædicta Ecclesiâ personatum, filium ejus ibidem ministrare, aut ejusdem Ecclesiæ per ausum sonarum habere, nullatenus patiaris, & si jam institutus est ibi, etiam inde non differas demandare. Idem prorsus habetur in cap. Quoniam, & cap. Ex tua nobis eodem per ea. Ut si constaret eos esse filios Sacerdotis, &c. Ex quibus textibus manifestè liquet, illegitimos natales impedimento non esse, quominus possit quis beneficium, seu Dignitatem adipisci, si sint notorii, ac publici; ergo si occultis fuerint, inhabilitatem ad beneficia, vel Ordines quorum eadem videtur esse ratio, non inducent, cum à contrario sensu vim argumentum habeat. Confirmatur, quod circa hanc inhabilitatem ad beneficia lex Canonica publicos solum consideravit natales illegitimos, quos punit, non autem alios; exceptio enim firmat regulam in contrarium in casibus non exceptis leg. Nam cum liquido, ff. de pœ Tom. V.

na legatus, & leg. quæstium 22. paulo ante §. Si quis fundum, vers. Idem respondit. ff. de Fund. instructo, & cum habeant esse de eodem, ut notatur frequenter à Doctoribus, non est dubium, quin ad rem nostram dicta regula faciat, demum addit ex cap. Innotuit de elect. ubi ut Glossa animadvertit, non ex solâ secreta confessione natalium illegitimorum habita ab Archidiacono Eboracensi, electo in Episcopum, sed ex notitia, quam Pontifex comparavit ex quibusdam suffraganeis, illud condidit decretum, &c. Ergo opus est, ut noticius sit defectus hic natalium ad inducendam irregularitatem. Et idè ex his novissimè Pater Gerunda de Episcopatu tom. 1. lib. 2. disput. 2. cap. 2. num. 3. existimat quod non est improbabile per defectum natalium occultè illegitimorum, non contrahi irregularitatem.

2. Sed, ego hoc non admitterem, cum talis opinio sit contra communem sententiam Doctorum, asserentium illegitimum quantumvis occultum, & communiter, legitimum reputatum verè irregularem esse, quia textus in cap. 1. & c. fin. de Filiis Presbyter. & aliis, absolute illegitimum ab Ordinibus excludunt, nulla distinctione facta de publico, vel occulto; Sicuti adnotatur Navar. cap. 27. num. 201 Covarruvias, Clem. Si furiosus, 2. par. §. 3. num. 4. Vgolinus de Irregularit. cap. 44. §. 1. Gutierrez, lib. 1. Canon. Question. cap. 13. numero 20. Sayrus, lib. 6. cap. 10. num. 36. Azorius, 2. par. Institut. Moral. lib. 6. cap. 3. quest. 23. Avila 7. parte de Censur. disputat. 3. dub. 6. concl. 1. Coninch, disputat. 18. dub. 12. in princip. Layman, lib. 1. Summa tractat. 5. parte 5. capite 5. numero 1. Bonacina, tom. 1. disputat. 7. quest. 2. par. 3. numero 2. Hurtado de irregular. difficult. 16. & alij passim. Et ad textus in contrarium adductos, præter alias rationes, assero, procedere in foro exteriori, non autem in foro interno.

3. Sed quia hic sermo incidit de illegitimis, multos casus de ipsis pro praxi breviter exponam. Dico itaque quod illegitimus dispensatus simpliciter ad Ordines, intelligitur solum ad minores dispensatus, Glossa in cap. litteras, verb. Ordinari, de filiis Presbytero, & in cap. ult. eodem tit. in 6. verb. Ad Ordines, Suarez de Censuris, disputat. 41. sect. 3. num. 3. Sanchez lib. 8. disp. 1. numero 26. Azorius 2. par. lib. 6. capite 3. quest. 6. & dispensatus ad Ordines non est dispensatus ad beneficia, quia sunt separabilia. Panormitanus in cap. litteras, num. 6. in fin. de filiis Presbytero. Sayrus, lib. 6. Thesauri, cap. 10. num. 23. Azorius supra, quest. 5. Sanchez, num. 27. Barbosa allegat. 45. numero 6. Et dispensatus ad beneficium de unico, & simplici intelligitur. Barbosa, ibi Sayrus aliis relatis num. 23. & 32. solum est dubium an ex vi hujus dispensationis possit illegitimus obtinere aliud beneficium primo relicto? Negat Covarruvias in 4. Decretal. 2. par. cap. 8. §. 8. num. 5. vers. 6. Sayrus, libro 6. cap. 11. in fine, & alij relati à Sanchez, lib. 8. de Matrim. disp. 31. num. 6. ed quod dispensatio sit stricti juris & strictè intelligenda: & facit Textus in cap. 1. §. Ille verò. de filiis Presbytero, ubi dispensatus ad Beneficium potest unicum tantum obtinere. Sed contrarium scilicet posse successivè plura Beneficia obtinere; probabile est, cum enim quilibet possit plura Beneficia simplicia, quorum quodlibet congruè sustentationi non sufficit, obtinere absque dispensatione, illegitimus secundum communem sententiam hac potestate privatur, ac proinde etsi dispensatus sit ad beneficium, non censetur dispensatus nisi ad unicum tantum, uti explicat Sanchez aliis relatis dicto lib. 8. de Matrim. disputat. 51. num. 11. Neque item ex dispensatione ad Curata beneficia censetur dispensatio facta pro Canonicatibus vel dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, quia sunt om-

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. Ref. 54. & in aliis ejus primæ not.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. Ref. 54. & in aliis ejus primæ not.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. Ref. 54. ult. ad lin. 3.

ninō diversa, & propter eorum qualificationem debent necessario exprimi. Ob quam rationem sub dispensatione etiam generali ad quācumque Beneficia non comprehenduntur; uti advertit Barbosa *dicta alleg. 45. num. 8. & 9. Sayrus, capit. 10. numero 26. & 27.* Nec sua dispensatione ad Dignitates comprehenditur dignitas major Ecclesiæ Cathedralis, & principalis Ecclesiæ Collegiæ. Et hæc omnia docet etiam Castrus Palas *tom. 6. disp. 6. punct. 9. n. 5. qui n. 13. docet etiam quod si illegitimus non dispensatus ausus fuerit celebrare in ordinibus susceptis, et si gravissime peccet, nullam tamen irregularitatem denud contrahit, quia nullibi est statuta, Sicuti non est statuta servis, & corpore vitatis, eo quod absque dispensatione ordinati, in susceptis Ordinibus ministrant, non enim ob violationem irregularitatis irregularitas contrahitur. Sicuti tradit Innocentius in cap. si celebrat, numero 3. de Cleric. excomm. Ministr. Navarrus, cap. 27. n. 153. & 194. Gregorius de Valentia, tom. 4. disp. 7. quæst. 19. part. 2.*

RESOL. CXLV.

An irregularitas homicidij tollatur per Baptismum?

Et an per Baptismum tollatur omnis irregularitas præterquam ea, quæ contracta est, ex defectu Sacramenti, ut bigamia? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 51.

§. 1. **M**Ordicus negativam sententiam tenet Vgolinus de irregul. cap. 56. §. 7. n. 4. ubi ex pluribus rationibus illam conatur defendere, sed adversus illum insurgit Villalobos *tom. 1. tract. 21. diff. 7. num. 2.* ubi sic asserit: [De la irregularidad que nace del homicidio cometido antes del baptismo ay dificultad. Vgolino dice que no se quita por el baptismo, que este solo quita la culpa y no la irregularidad, mas la contraria sentença tien en casi todos y consta de un testo cap. si quis vidua dist. 50. aunque no es muy fuerte, porque se trahe por argumento a contrario sensu. Y aunque estando in puncto juris se podria defender loque dize Vgolino mas esta es mas probable y se ha de seguir en practica.] Ita ille. Vide etiam Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 20. num. 64.* & novissimè Ioan. Honorium in compend. juris canonici. lib. 5. tit. 39. num. 111. ubi sic ait: Tollitur Baptismo omnis irregularitas etiam ex homicidio contracta, præterquam ea quæ contracta est ex defectu Sacramenti, ut bigamia. Ita ille, & novissimè Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomæ tractat. 5. de irregul. disp. 1. dub. 4. q. 5.

RESOL. CXLVI.

Quædam notabilia circa irregularitatem bigamiam.

Et inter alia, quæ inferuntur, & explanantur circa hoc, tandem queritur pro praxi, an ducens feminam a se deservatam incurrit irregularitatem? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 38.

§. 1. **A**N laicus bis contrahens, sed cum altera, vel cum utraque invalidè, aut invalidè contrahens cum vidua, efficiatur irregularis, non constat apud DD. nam aliqui in omnibus his casibus affirmant, alij in quibusdam, in alijs negant; sed, ut verum fatear, nemo jus aliquod adfert, quo illo ex his casibus irregularitatem contrahi clarè probetur. Hinc inferitur primò laicum contrahentem bis invalidè, non esse irregularem. Secundò si eundem contrahentem secundum matrimonium, aut cum vidua, neque etiam in irregularitatem incurtere. Inferitur tertio etiam laicum contrahentem secundum matrimonium invalidè ob alium defectum minime irregularem esse, & hæc omnia docet Coninch *disp. 18. dub. 11. nm. 101.* licet

hoc ultimum cum aliqua formidine asserat: verum illud docet Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 13. n. 41.* Vide etiam ad supradicta stabilienda Avilam *parte 7. disp. 8. dub. 1. & 2.* cum Henriquez lib. 12. cap. 6. numero 9. Turriano de censur. libro 9. disputat. 70. dub. 2. & Præpositus in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 7. num. 135.

2. Notandum est hic obiter pro praxi, quod ducens feminam à seipso de floratam non incurrit irregularitatem. Ita contra non paucos docet ex Sanchez ex la. Turrianus *loc. cit. & Præpositus in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 1. num. 133.* cum Petro Cornejo in 3. part. resolut. tract. 5. de irregul. disp. 10. dub. 2. num. 4. & ratio est, quia in tali casu neuter dividit carnem suam nec vere, nec interpretativè, cum illa non fuerit à pluribus cognita, sed ab uno & eodem.

RESOL. CXLVII.

An qui fornicatus est cum femina, si illam postea in uxorem ducat, possit fieri Clericus conjugatus? Ex p. 7. tract. 12. & Misc. 3. Resol. 19. alias 17. §. Ad faciendum.

§. 1. **V**idetur prima facie negativè respondendum, Sapienter quia talis est bigamus; Etenim non solum solum ad vitandam bigamiam requiritur etiam, quod sit virgo, tempore, quo contrahitur matrimonium; ergo si ve à se, live ab alio prius corrupta fuerit, deficit ratio sacramentalis significationis; nam sponsa significat Ecclesiam, quæ est virgo non habens maculam, neque rugam, ad Ephes. 5. Hoc inquam non officit. Et ad Antecedens respondetur distinguendo illud; Requiritur quod sit virgo quantum ad effectum, ut non dicatur corrupta, aut cognita ab alio, concedo Antecedens; Requiritur quod sit virgo, tempore quo contrahitur matrimonium, id est non cognita, neque etiam ab eo, cum quo contrahitur, nego Antecedens, quia hæc ut supponitur nunquam divisit carnem suam in plures; unde in hoc matrimonio salvatur ratio sacramentalis significationis: est enim matrimonium unius cum unica, quæ carnem suam non divisit in plures.

2. Dicendum est igitur in tali casu Clericum illum non esse Bigamum, & irregularem, quia non divisit carnem suam in duas, nec illa in duas, cum ab uno tantum cognita sit; ergo benignè interpretando. Hic dicitur Virginem duxisse uxorem, qui à se ipso corruptam in uxorem duxit. Nam illa nulli alteri, nisi uni, corporis sui potestatem tradidit. Ita præclare D. Thom. 3. part. in Add. quæst. 66. art. 3. ad 2. Sylvest. ver. Bigamia, num. 1. vers. 7. Vide Sayr. de Cens. lib. 6. cap. 4. num. 17. Stephanum Baunium in Theolog. Moral. tom. 2. tract. 11. q. 13. Ioann. Præpositus in 3. part. q. 5. de irregul. dub. 7. num. 133. & Sanchez lib. 7. disp. 84. num. 14.

RESOL. CXLVIII.

An Clericus secularis sacris Ordinibus initiatus, si contrahat cum Virgine incurrat irregularitatem bigamiam, vel an bigamia similitudinaria tantum contrahatur, quando quis post votum solemnè castitatis contrahit matrimonium, quatenus cum Virgine, quæ tantum locum habet cum Religioso, & non cum seculari in Sacris initiatio? Ex p. 4. tractat. 2. Ref. 39.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomæ tract. 5. de irregul. disp. 10. dub. 2. quæst. 5. Avila *part. 7. disp. 8. dub. 1. & 2.* Præpositus in 3. part. quæst. 5. de irregul. dub. 8. num. 136. Toletus lib. 1. cap. 26. num. 7. Valentia *tom. 4. disp. 7. in p. quæst. 19. punct. 3.* Emanuel Sà ver. irregularitas, ubi de bigamia

De Irregularitate. Resol. CXLIX. &c. 283.

bigamia num. 4. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 85. num. 5. Suarez de cens. disp. 49. sect. 6. Coninch disp. 18. dub. 11. num. 102. & alij penes ipsos, & probant hanc opinionem ex cap. 1. qui Clerici, vel vocantes, & ex c. 2. eodem titulo.

2. Sed adversus hanc sententiam novissime insurgit Hurtado disput. 2. de irregular. diff. 13. num. 47. ubi sic ait. Bigamia similitudinaria contingit quando quis post votum solenne castitatis contrahit matrimonium, quamvis cum virgine, quæ tantum habet locum cum Religioso, & non cum seculari in Sacris initiato, ut contra Suarez & Coninch advertunt non pauci, tum quia in cap. quatuor 27. quest. 11. obi induci ut hæc irregularitas tantum est sermo de Religiosis, tum etiam, quia alias superflue secularibus in Sacris constitutis apposta esset irregularitas in cap. nuper quando post unum matrimonium validum ante ordinationem contractum post ordinationem contrahunt aliud, quia primum matrimonium non esset necessarium ad irregularitatem, quia sufficeret contrahere post ordinationem, & etiam superflue apposta esset eis irregularitas in cap. ult. de bigamis, quando post ordinationem contrahunt cum vidua, quia ad hanc irregularitatem ex bigamia similitudinaria sufficeret contrahere cum Virgine, ut patet in cap. quatuor. Ita Hurtado, & ante illum Tannerus in 3. part. disput. 6. quest. 10. dub. 10. num. 184. qui citat Henriquez. Ad Canones vero quos pro contraria sententia adducit Sanchez & alij, respondet Turrianus de cens. lib. 9. disp. 70. dub. 1. quod in illis capitulis non appareat initiatis sacris Ordinibus contraxisse cum virgine.

RESOL. CXLIX.

An uxorem vi ab alieno cognitam maritus post Adulterium violentum cognoscens, incurrat irregularitatem bigamiae? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 20.

§. 1. Affirmative respondet Glossa, Turceremata, Henriquez, Majolus, Palatius, Vivaldus & alij, quos affert & sequitur Thom. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 84. num. 5. quibus ego addo Villalobos in summ. tom. 1. tract. 11. diff. 31. num. 6. Suarez de cens. disp. 49. sect. 3. num. 16. Et ratio est, quia vis illa præfata excolat fecundam à culpa, at non efficit matrimonium illud aptum esse ad significandam conjunctionem Christi cum Ecclesia; Ergo, &c.

2. Sed contrariam sententiam esse probabilem, docet Io. Præp. in 3. part. D. Thom. q. 5. de irregular. dub. 7. num. 135. quia Canones requirunt ut uxor adulterium commiserit; ut clare patet ex textu; sed vim passa non potest dici adulterium commississe, ergo, &c. Nec valet dicere quod qui ducit corruptam ab alio, etiam vi, sit irregularis. Ergo qui cognoscit propriam uxorem ab alio cognitam. Nam respondetur negando consequentiam, quia in priori casu est expressa juris decisio, cum Canones solum requirant, esse corruptam, quod in omni proprietate etiam dici potest de ea, quæ vi est corrupta. In nostro autem casu dicitur in Canone, cum uxorem adulterium commississe, &c. Item si laici uxor in adulterio fuerit deprehensa, quod nullo modo dici potest in proprietate sermonis de ea, quæ vi ab alio est cognita, & in materia odiosa verba legis sunt restringenda quantum verborum proprietates patiatur.

3. Nec valet dicere secundò quod irregularitas quæ ex bigamia interpretativa oritur, est ex defectu significationis qui etiam resultat ex accessu ad suam, quæ vi ab alio est cognita. Nam respondeo id non referre, quia propter illam solum congruentiam hæc irregularitas non incurteretur si non esset in iure impos-

sita: sed in nostro casu non sufficienter, constat hanc irregularitatem esse in iure positam, ut patet ex dictis considerando Canones, ergo, &c. Vnde patet responsio ad argumentum factum à Sanctis pro prima opinione.

RESOL. CL.

An quis incurrat irregularitatem bigamiae, si cognoscit uxorem post ejus adulterium, licet non sit notorium, vel ignoretur ab eo? Ex part. 4. tractat. 2. Ref. 41.

§. 1. Quoad primum, affirmativam sententiam ex Navarro & Castro docet Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 84. num. 5. & patet ex cap. si quis, & cap. si laici, dist. 34. verum Io. Præp. in 3. part. quest. 5. de irregular. dub. 7. num. 133. notat quod videtur requiri ut adulterium sit notorium. Nam in d. cap. si quis, dicitur, si cuius uxorem adulterium commississe, cum esset laicus, evidenter fuerit comprobatum; sed non est recedendum à prima sententia, quia textus ille intelligitur quoad forum externum, non autem in conscientia. Quoad secundum Emanuel Sà ver. irregularitas, qui agit de bigamia, num. 3. Petrus Ledesma de matrim. quest. 66. art. 3. & alij putant, tunc maritum in nostro casu incurtere irregularitatem, quando habet copulam cum uxore quam seipsum commississe adulterium, secus autem si adulterium ignoret.

2. Verum contraria sententia est tenenda, quam tuerentur Doctores, quos citat & sequitur Sanchez loc. citat. quibus ego addo Petrum Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregul. disp. 10. dub. 2. quest. 4. Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 31. num. 6. Ioan. de la Cruz in director. part. 2. de irregul. dub. 1. conclus. 1. Hurtadum disput. 2. de irregul. diff. 13. num. 49. Turrianum de cens. lib. 9. disp. 70. dub. 2. & Avilam de cens. part. 7. disp. 8. dub. 1. ubi cum D. Thom. & aliis non docet hoc esse verum, * licet maritus compulsus per censuras Ecclesiæ (quia non plenè probavit adulterium in foro externo vel alia de causa) cognoscat uxorem quæ fornicata est. Igitur sive scilicet, sive ignoranter maritus cognoscat uxorem postquam adulteravit, incurrit irregularitatem bigamiae, quia talis irregularitas incurritur ex defectu significationis, qui revera est in nostro casu, etiam si in marito adsit ignorantia. Vnde cognoscens postea uxoris delictum, soluto matrimonio ab Ordinibus suscipiendis debet abstinere. Et ita præter Doctores citatos tenet etiam hanc sententiam Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregul. disputat. 10. dub. 2. quest. 4.

Pro utroque casu, & contento in hac Ref. in §. 2. & 2. Ref. seq. & in c. 3. it. 1. Ref. 39. §. Difficultas. & §. Sed ut verum.

* Sup. his censuris in Ref. 2. not. præterita, §. Sed quid dicendum.

RESOL. CLI.

Si quis ignoranter cognovit uxorem post ejus adulterium perpetratum, postea illa mortua vult sacros Ordines suscipere; quæritur an censendus sit irregularis tanquam bigamus?

Et an ad incurrendam irregularitatem bigamiae requiratur utriusque seminis commissio? Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 3. Ref. 20. aliàs 18.

§. 1. Affirmative respondeo, quod mirum alicui videbitur; sed ita res est. Dicendum est igitur, quod contrahitur bigamiae irregularitas ex quacumque adulterij ignorantia, si post illud cognoscatur; quia hic non agitur de vitio promovendi ad Ordines, ad quod desideratur scientia: sed de significationis defectu, quem potest pari ignorans. Et lex promotionis factum requirit, non voluntatem cap. ult.

Aa 4 tim.

P. hac
scientia, &
ignorantia
ibidem.

tim. 15. *quæst.* 1. Nec obstant argumenta contra. Nec primum, quia longe alia ratio est de irregularitate ex occasione iusta consergente, & de hac. Quod illa oriatur ex defectu perfectæ lenitatis, qui nullatenus invenitur in ignaro occisionis. Hæc autem ex defectu significationis Sacramenti qui æquè invenitur; sive scientia, sive ignorantia adfit. Non obstat etiam secundum cum sua confirmatione, quia satis est copula illa sit voluntaria, & ex arbitrio procedat, ac proinde sit actus humanus: quamvis ignoretur corruptio, vel adulterium uxoris.

Sup. hoc no-
rando sup. in
Ref. 149.

2. Et ideo hanc sententiam tenet Sanchez de Matrim. lib. 7. *disput.* 84. num. 15. cui ego addo Caspensem in *Cursu Theolog.* tom. 2. tractat. 25. *disput.* 5. *sect.* 1. 4. num. 97. ubi sic ait. Notandum certius & probabilius esse, maritum post adulterium violentum cognoscentem propriam uxorem vi ab altero cognitam, incurrere irregularitatem Bigamiæ, & ita tenet Sanchez lib. 7. de Matrim. *disput.* 84. quia vis illa illata exulat quidem scēminam à culpa, non verò efficit, ut matrimonium illud sit aptum ad significandā conjunctionem Christi cum una Ecclesia. Et similiter cum eodem Sancio censeo, incurrere eandem irregularitatem; si cognoscat uxorem post ejus adulterium, etsi non sit notorium, sive scienter, sive ignoranter cognoscat illam, ob eandem rationem; quia talis irregularitas incurritur ex defectu significationis conjunctionis Christi cum Ecclesia, qui re vera est in nostro casu. Ita Caspensis. Vnde in facti contingentia etiam post susceptum Sacerdotium ego consului fuisse impetrandam dispensationem irregularitatis ex copula ignoranter habita cum uxore post adulterium; licet Antonius Cuccus in *insti.* lib. 4. *tit.* 12. num. 175. & Bernardus Diaz in *Pract. Can.* cap. 16. asserant cognoscentem ignoranter uxorem adulteram repelli ab Ordinibus suscipiendis non autem à rectorum executione.

Quæ hic est
inf. Ref. 153.

3. Notandum est hic obiter id quod in 3. part. tract. ... Ref. 43. adnotavi, scilicet esse satis probabile ad incurrendam irregularitatem Bigamiæ requiri utriusque seminis commistionem; Et ideo me citato sic novissimè ait Machadus tom. 1. lib. 3. part. 3. tract. 17. *docum.* 3. num. 5. [Dudan si para el incurso de esta irregularidad se requiere. Non solum effusio seminis viri, sed etiam scēminæ. Algunos Autores sienten que basta, effusio seminis viri; porque como despues de Aristoteles enseña Santo Thomas, el de la muger no es necesario para la generacion, ni para la consumacion del matrimonio. Pero no obstante esto, otros defenden lo coherario; fundados en que segun sententia de los Medicos, el semen scēmineum, es necesario para la generacion; i por conseqüente afirman, que sin el no se deve tener el matrimonio por consumado.]

Sup. hoc in
tom. 2. tr. 6.
Ref. 114. & in
aliis ejus
primæ not.

Sic ille; cui adde novissimè Caspensem, ubi *supra*, in *Cursu Theolog.* tom. 2. tract. 25. *disput.* 5. *sect.* 14. num. 98.

RESOL. CLII.

An ad incurrendam irregularitatem bigamia requiratur in copula seminis virilis emissio intra vas scēminæ, vel sufficiat tantum copula absque seminatione?

Et an in tali casu quis possit promoveri ad sacros Ordines si res occulta sit, sine aliqua dispensatione? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 42.

Vt melius
hanc quæst.
dissolvas le-
ge prius to.

§. 1. Ad incurrendam dictam irregularitatem sufficere tantum copulam absque seminatione, docet Avila de *cenfur.* part. 7. *disput.* 8. dub. 1. Henriquez

lib. 11. cap. 15. num. 3. in *gloss.* lit. B. Tabiena, Armilla, i. m. 4. Vivaldus, Palacius & alij, quos citat Sanchez de *mat.* lib. 4. *disput.* 7. *cap.* 2. lib. 7. *disput.* 83. num. 6. Sed ipse, & meo & aliorum Vega quibus ego addo Hurtado *disput.* 2. de *matrim.* *difficul.* 13. num. 47. Turrianum de *cenfur.* lib. 7. *disput.* 70. dub. 1. Præpos. in 3. part. *quæst.* 5. de *matrim.* dub. 9. num. 75. juncto cum num. 77. Coninch *disput.* 18. dub. 11. n. 102. & Megalam in 3. part. lib. 7. cap. 1. num. 65. Vnde in tali casu quis posset promoveri ad sacros Ordines si res occulta fuerit sine aliqua dispensatione; rationes verò hujus sententiæ invenies apud Sanchez, sed major difficultas consistit in dub. seq.

RESOL. CLIII.

An ad incurrendam irregularitatem bigamia requiratur non solum effusio seminis viri, sed etiam scēminæ?

Et ex doctrina hujus quæstionis inferatur, quod si viro seminantem scēminam non seminaverit, idque paribus confiteatur, possint Religionem ingredi, sitque probabile, quod per professionem matrimonium solvatur, atque adeo pars in sæculo relicta possit aliud matrimonium inire. Et an ad contrahendam affinitatem sufficiat seminatio viri, vel requiratur etiam seminatio scēminæ? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 43.

§. 1. Solùm viri semen requiri docet Vega in *sum.* §. Sup. in tom. 1. cap. 38. *cas.* 4. Turrianus de *cenfur.* lib. 7. *disput.* 70. dub. 1. qui citat Sanchez ubi *infra*, quia semen scēmineum non est necessarium ad consummationem matrimonij & generationem, ut post Aristotelem docet D. Thom. in 3. part. *quæst.* 1. art. 5. ad 5.

2. Sed ego contrariam sententiam non minus probabilem esse existimo, quam tueri in terminis casus nostri, de quo loquimur. Io. Præpos. in 3. part. *quæst.* 5. de *insolubilit.* *matrimonij* dub. 9. num. 81. & probabilem etiam esse existimat Sanchez de *matrim.* tom. 2. lib. 7. *disput.* 83. num. 6. in *fine*, quia ex Medicorum sententia semen scēmineum est necessarium ad generationem & consummationem matrimonij. Vnde ex his ultra decisionem casus nostri sequitur primò quòd si viro seminantem mulier non seminaverit, idque paribus confiteatur, possint religionem ingredi, sitque probabile quòd per professionem solvatur matrimonium, atque adeo pars in sæculo relicta possit aliud matrimonium inire. Ita Præpos. & alij. Secundo inferitur decisio alterius casus, quem alibi tetigi, licet cum aliqua formidine. Attamen dico igitur esse sententiam probabilem & satis tutam in praxi asserere, quòd ad contrahendam affinitatem non sufficit seminatio viri in scēminæ matricem, in qua est sanguis menstruus ad generationem paratus, sed etiam requiritur seminatio scēminæ, & ita Hurtado 3. *part.* *quæst.* 5. de *matrim.* *disput.* 20. *difficul.* 1. n. 5. qui citat Innocentium *de censur.* & Lopez, & hanc sententiam probabilem etiam putat Præpos. Sanch. & Turrianus *loc. cit.* Vnde stante probabilitate hujus sententiæ qui habuit opulam cum contrahente sanguinea, vel affine uxoris, si illa non seminaverit, non quòd contraxit ullum impedimentum, & ideo posset sine dispensatione petere debitum.

In indice primo hujus tom. 5. lege Apendicem ad hunc tract. 5. ubi reperies alias quam plurimas quæst. mistas, & dispersas per alios tom. tract. & Ref. quæ simul pertinent ad hunc tract. 5. de Irregularitate.

TRACTA